

หัวข้อวิทยานิพนธ์	วิวัฒนาการการสักและวัฒนธรรมมวลชนกับการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง
ชื่อผู้เขียน	ชนกภรณ์ นรากร
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์สุกัญญา สุดบรรทัด
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์ธุรกิจ
ปีการศึกษา	2548

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “วิวัฒนาการการสักและวัฒนธรรมมวลชนกับการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในเชิงพรรณนา (Qualitative Data Research) ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและการสัมภาษณ์เชิงลึก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิวัฒนาการของการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง จนกระทั่งนำไปสู่การประกอบธุรกิจและวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจการสัก ศึกษาแรงจูงใจ และวัตถุประสงค์ในการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างของผู้บริโภค ตลอดจนศึกษาทัศนคติและบรรยากาศในการสื่อสารระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจกับผู้บริโภค

ผลการศึกษาพบว่าศิลปะบนเรือนร่างที่เรียกว่า “รอยสัก” ไม่มีหลักฐานใดปรากฏอย่างแน่ชัดว่า การสักเริ่มต้นที่ไหนและเมื่อไร นอกเหนือจากตำนานที่เล่าขานสืบต่อกันมาเป็นประวัติศาสตร์อันยาวนานว่า รอยสักได้เกิดขึ้นตามความเชื่อในการดำเนินชีวิตของมวลมนุษยชาติ และมีวิวัฒนาการตามยุคสมัยของแต่ละเผ่าพันธุ์ ในประเทศไทย การสักในอดีตส่วนใหญ่มีได้มุ่งที่ความสวยงาม แต่จะเน้นในเรื่องของความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ของสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นสำคัญ ดังนั้น สัญลักษณ์ที่ใช้จึงเป็นพวกอักขระ คาถา ยันต์ ซึ่งมีความหมายในเรื่องของความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์อยู่ในตัวเองอยู่แล้ว ส่วนในด้านของความงามนั้นมิได้มุ่งเป็นประเด็นสำคัญ

จากความเชื่อแต่อดีตเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ความหมายของรอยสักเริ่มแปรเปลี่ยนไปสู่ความเป็นศิลปะ รอยสักที่เคยเดินตามประเพณีนิยม เริ่มกลายเป็นความเฉพาะตัวมากขึ้น และมีความหมายเพื่อความต้องการของตัวเอง หลายคนสร้างจินตภาพของตัวเองเอาไว้ในหัวใจ แล้วให้ศิลปินสร้างภาพเหล่านั้นให้ปรากฏออกมาอยู่บนเรือนร่างของตนเอง เพราะมีความชื่นชอบว่าภาพเหล่านี้จะอยู่ติดกับตัวของตัวเองไปตลอดชีวิต การสักรอยศิลปะบนเรือนร่างจึงได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายจนกลายเป็นธุรกิจในปัจจุบันนี้ สำหรับวัตถุประสงค์ในการสักรอยศิลปะบน

เรือนร่างของผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักทั้งในอดีตและปัจจุบัน เป็นไปเพื่อการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับตนเป็นสำคัญ

ทางด้านแรงจูงใจ วัตถุประสงค์ในการสัก และการตีความหมายลวดลายสักของผู้บริโภคนั้นพบว่าทั้งสามส่วนมีทั้งส่วนที่แตกต่างและสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ โดยผู้บริโภค 1 คน อาจจะมีแรงจูงใจ วัตถุประสงค์ในการสัก และการตีความหมายของลวดลาย มากกว่า 1 ข้อก็ได้ และในแต่ละข้ออาจมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ก็ได้เช่นกัน ซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการสักที่เกิดจากความต้องการลอกเลียนแบบ (ทำตามผู้อื่น) มากที่สุด และมีวัตถุประสงค์ในการสักเพื่ออยากให้ลวดลายศิลปะที่ตนชอบ หรือพึงพอใจมาปรากฏบนเรือนร่างของตน โดยตีความหมายของลวดลายตามความพึงพอใจส่วนตนมากที่สุด

ในส่วนของบรรยากาศในการสื่อสารระหว่างผู้ประกอบธุรกิจและช่างสัก กับผู้บริโภค พบว่าการสร้างความรู้สึกหรือบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นระหว่างทั้ง 2 ฝ่ายถือเป็นจุดเริ่มต้นของการขายและเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้บริโภค โดยบรรยากาศในการสื่อสารระหว่างการสักส่วนใหญ่จะเป็นไปในลักษณะของการแลกเปลี่ยนความคิด และการสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรซึ่งกันและกัน และจากการศึกษาประชากรกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับแรงจูงใจ วัตถุประสงค์ในการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างของผู้บริโภค ทศนคติและบรรยากาศในการสื่อสารระหว่างผู้ประกอบธุรกิจกับผู้บริโภค ในสถานการณ์ที่เป็นจริงทุกขั้นตอน ทำให้วิเคราะห์ได้อย่างชัดเจนว่า “ รอยสักของผู้บริโภคคือจุดเปลี่ยนจากพื้นที่ส่วนตัวไปเป็นพื้นที่สาธารณะ ” และ “ การเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่ส่วนตัวไปเป็นพื้นที่สาธารณะ ได้ถูกกำหนดโดยผู้บริโภคเป็นสำคัญ ”

ผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักกับผู้บริโภคได้เข้าสู่วัฒนธรรมการสัก และเคลื่อนย้ายจากพื้นที่ส่วนตัวไปสู่สาธารณะ โดยไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นข้อเสียหาย และเป็นไปด้วยความราบรื่นยิ่ง สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมในสังคมปัจจุบัน สักส่วนต่าง ๆ ที่เคยเป็นเรื่องส่วนตัว ควรปกปิด อำพรางไว้ตามประเพณีธรรมตรงที่ได้รับการสั่งสอนกันมา เช่น รักแร้ ต้นขา และหน้าท้อง ในปัจจุบันได้ถูกนำมาสร้างความหมายใหม่ วัฒนธรรมสมัยนิยมทำให้การเปิดเผยกลายเป็นการแสดงออกซึ่งความสมัยใหม่ ความมั่นใจ เป็นที่ยอมรับของสังคม แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมการสัก หากมีการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง ณ บริเวณพื้นที่ใดของร่างกาย เจ้าของรอยสักนั้นก็สามารเปิดเผยสู่สายตาของสาธารณะชนได้ โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมการรักษานวลสงวนตัวที่เคยเป็นมาในอดีต

Thesis Title	Tattoo Evolution, Mass Culture and Art Body Tattoo
Author	Chanokporn Narakorn
Thesis Advisor	Professor Sukanya Sudbanthad
Department	Business Communication
Academic Year	2005

ABSTRACT

The thesis “Tattoo Evolution, Mass Culture and Art Body Tattoo” or qualitative data research using the content analysis and in-depth interviews had the objectives to study the tattoo evolution, business related to tattoo and objectives of tattoo business. The research also studied the motivation, tattoo objectives of customers, attitudes and communication atmosphere between entrepreneurs and consumers.

According to the study, the evidence of “Tattoo” was not clear. Some said that tattoo was derived from the belief of human beings and evolved based on each group. In Thailand, tattoo, in the past, did not focus on the beauty but the magic and sacred. The tattoo, therefore, was pierced as magical symbols, spells, incantation.

However, the meaning of tattoo was gradually changed to art and became more specific. Tattoo, nowadays, presented needs, imagination and desire of human beings. As a result, tattoo or body art was conducted as the business while tattoo entrepreneurs and tattooists both in the past and present still emphasized the occupational establishment and income earning.

Motivation, objectives and interpretation of tattoo was both different and significantly related. In other words, customers could have motivation, objective and interpretation, which were or were not related. Most consumers would like to imitate other people. Additionally, they preferred desirable art tattoo based on their own individual satisfaction.

Good communication atmosphere among entrepreneurs, tattooists and consumers could be the selling initiation and motivation for consumers. The communication included opinion sharing and friendliness. Having studied about the motivation, objectives, attitudes and communication related to the tattoo, it could be clearly analyzed that “The tattoo of consumers was changed from personal to public location” and “Such change was mainly determined by consumers.”

The entrepreneurs, tattooists and consumers entered in the tattoo culture moving from personal to public locations. However, this change was not regarded as any damage because personal issues, at present, were more displayed in the society. Showing armpits, thighs, waists etc. was re-interpreted as confidence, modernity, and social acceptance. Thus, any person having tattoo on the body usually showed it to other people without any consideration of traditional culture of proper manner.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “วิวัฒนาการการสักและวัฒนธรรมมวลชนกับการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง” สำเร็จได้ด้วยพระคุณ และความกรุณาของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านซึ่งผู้วิจัยมีความซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ คือ

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการมาร่วมเป็นกรรมการสอบ ซึ่งทุกท่านได้กรุณาให้แนวทางการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น อันประกอบด้วย ผศ.ดร.อศวิน เนตรโพธิ์แก้ว ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ คือ รศ.ดร.อรรรรณ ปิรันธน์โอวาท ผศ.ดร.วิลาสินี พิพิธกุล และศาสตราจารย์สุกัญญา สดขรรทัด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่เสียสละเวลาอย่างมากมาใช้ในการให้คำปรึกษา ตรวจสอบงานวิจัยขึ้นนี้อย่างละเอียด ตลอดจนให้คำแนะนำที่ดีและมีประโยชน์ที่สุดต่อวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.พัฒนพงศ์ จาติเกตุ ผู้จุดประกายความคิดให้ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาในเรื่องที่ตนเองสนใจ จนทำให้รู้สึกสนุกสนานในการค้นคว้าหาข้อมูลเหล่านี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ นักวิชาการ และนักวิจัยทุกท่านสำหรับคำรา บทความวารสาร และงานวิจัยที่มีค่าซึ่งนำมาประกอบกันจนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้ประกอบธุรกิจการสัก ช่างสัก และผู้บริโภคการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างทุกท่านที่ได้กล่าวถึงในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี อนุญาตให้ผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษา และได้ทราบข้อเท็จจริงในทุกขั้นตอนของการสัก จนทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลดี ๆ ที่มีค่ามากมาย

ขอขอบพระคุณคุณแม่ ที่เสียสละเวลาอันมีค่าในการตรวจทานโดยไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย และให้คำแนะนำในเรื่องการใช้ภาษา จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีภาษาที่สละสลวย น่าอ่านยิ่งขึ้น ตลอดจนปะป๊า และน้องเบสท์ ที่ถือเป็นผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จทุก ๆ อย่างในชีวิต

ขอบคุณ พี่ต่อ สำหรับแรงผลักดัน และคำแนะนำดี ๆ ที่มีให้น้องคนนี้เสมอมา ขอบคุณเพื่อนหนึ่ง เจ้เก้ เพื่อนก้อย เพื่อนอู๋ เพื่อนโจ้ เพื่อนหมู และ ชู๊ย ที่เคยให้คำปรึกษา และไปช่วยเก็บข้อมูลด้วยกันไม่ว่าจะร้อน หรือดีก่ดึ้นแคไหนก็ตาม และสุดท้ายต้องขอบคุณตัวเองที่อดทน มุ่งมั่น และเพียรพยายามจนทำให้ทุกอย่างสำเร็จได้ในวันนี้

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้ก่อให้เกิดคุณค่าต่อผู้ที่สนใจหรือจุดประกายให้สังคมมีความสนใจ ที่จะศึกษาค้นคว้ากระบวนการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจากอดีตสู่ปัจจุบันมากขึ้น ผู้วิจัยขออุทิศให้แก่บุพการี ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณต่อวิทยานิพนธ์เล่มนี้ทุกท่าน ส่วนความผิดพลาดและข้อบกพร่องใด ๆ ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ชนกภรณ์ นรากร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ .3	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาคำวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	3
ข้อสันนิษฐานของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับรอยสัก.....	6
แนวคิดวัฒนธรรมมวลชน.....	10
แนวคิดสังคมบริโภคนิยม.....	16
แนวคิดวัฒนธรรมความงามบนร่างกาย.....	25
ทฤษฎีพื้นที่สาธารณะ.....	30
ทฤษฎีสัญญาวิทยา.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
การนำเสนอข้อมูล.....	63
4. ผลการดำเนินการวิจัย.....	64
วิวัฒนาการของการสักตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน.....	64
การประกอบธุรกิจการสักในปัจจุบัน.....	115
วัตถุประสงค์ของผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักในการประกอบธุรกิจ.....	154
แรงจูงใจและวัตถุประสงค์ในการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างของผู้บริโภค.....	166
ทัศนคติ และบรรยากาศในการสื่อสารระหว่างผู้ประกอบธุรกิจและผู้บริโภค.....	192
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	208
สรุปผลการวิจัย.....	208
อภิปรายผลการวิจัย.....	215
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	223
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	224
บรรณานุกรม.....	226
ภาคผนวก.....	233
ประวัติผู้เขียน.....	2

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำรงชีวิตมนุษย์ตลอดมาตั้งแต่ครั้งอดีต ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นศิลปกรรมของยุคใดหรือสมัยใด คือความเป็นไปของคนในสมัยนั้นที่มนุษย์บันทึกไว้ด้วยวัสดุและวิธีการต่าง ๆ ผสมผสานกับความเชื่อและวัฒนธรรม

มนุษย์ได้เชื่อว่าเป็นสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวในโลกที่มีมันสมองเพื่อการพัฒนาตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากธรรมชาติคงจะต้องการให้ชาติพันธุ์ของมนุษย์คงทน ดำรงพันธุ์ต่อไปอย่างไม่มีวันสิ้นสุด ด้วยเหตุที่มนุษย์มีสมองเพื่อการพัฒนาตัวเอง มนุษย์จึงมีสมองเพื่อการเรียนรู้ได้ในทุก ๆ ทาง การเรียนรู้ที่สำคัญอันอาจจะแบ่งออกได้ทั้งหมดในโลกนี้ น่าจะอยู่ในรูปแบบสองประการคือ ในเรื่องของ ศาสตร์ และในเรื่องของ ศิลป์ ศาสตร์ทำให้ได้พบกับความแปลกใหม่อย่างไม่สิ้นสุด ศิลป์สะท้อนภาพแห่งวิญญาณของมนุษย์ให้ปรากฏอยู่ในสังคม ถ้าจะเปรียบเทียบศาสตร์ว่าเป็นร่างกาย ศิลป์ก็น่าจะเปรียบได้ว่าเป็นวิญญาณ มนุษย์จึงประกอบด้วยสิ่งสองสิ่งในความเป็นมนุษย์คือ ศาสตร์และศิลป์ ในจำนวนศิลป์ที่ได้เชื่อว่าเป็นการถอดวิญญาณให้ปรากฏออกมาสู่สังคม เรื่องของรอยสักถือว่าเป็นวิญญาณศิลป์อย่างหนึ่งของมวลมนุษย์ การสักหรือรอยสัก (TATTOO) มีตำนานเล่าขานกันมาเป็นประวัติศาสตร์ของทุกเผ่าพันธุ์ ไม่ว่าจะอยู่ในซีกใดของพื้นผิวโลก¹

¹ ชนิตร ภูกาญจน์. (2539, ธันวาคม). “ตำนานแห่งรอยสัก ศิลปะบนเรือนร่างของมนุษย์.” ศิลปวัฒนธรรม, 18, 12. หน้า 168.

การสักของไทยเริ่มมาตั้งแต่เมื่อใด ไม่มีหลักฐานทางด้านวัตถุและจารึกที่เป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับเรื่องของการสัก จึงต้องศึกษาประวัติศาสตร์ของชนชาติอื่นในบริเวณใกล้เคียง ได้แก่ จีน พม่า

จิมมี หว่อง² กล่าวไว้ว่า รอยสักสมัยใหม่เริ่มเข้ามาในประเทศไทยในช่วงสงครามเวียดนามเมื่อประมาณ 30 ปีที่แล้ว โดยทหารอเมริกัน

จากความเชื่อแต่อดีตเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ความหมายของรอยสักเริ่มแปรเปลี่ยนไปสู่ความเป็นศิลปะ รอยสักที่เคยเดินตามประเพณีนิยม เริ่มกลายเป็นความเฉพาะตัวมากขึ้น รอยสักแต่ละชนิดต่างมีความหมายเพื่อความต้องการของตัวเอง หลายคนสร้างจินตภาพของตัวเองเอาไว้ในหัวใจ แล้วก็ให้ศิลปินสร้างภาพเหล่านั้นให้ปรากฏออกมาอยู่บนเรือนร่างของตนเอง เพราะมีความชื่นชอบว่าภาพเหล่านี้จะอยู่ติดกับตัวของตัวเองไปตลอดชีวิต การสักรอยศิลปะบนเรือนร่างได้รับความนิยมน้อยแต่แพร่หลายจนกลายเป็นธุรกิจในปัจจุบันนี้³

จากการสังเกตของผู้ศึกษายังพบว่าธุรกิจการสักรอยบนผิวหนังในปัจจุบันนี้มีให้บริการอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะแหล่งที่ได้รับความนิยมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เช่น บริเวณตลาดนัดสวนจตุจักร ถนนข้าวสาร ตลาดกลางคืนบริเวณใต้สะพานพระพุทธยอดฟ้า ย่านศูนย์การค้าสยามสแควร์ ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น และพบว่ากลุ่มผู้บริโภคมิได้จำกัดเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ยังมีกลุ่มวัยรุ่นหนุ่มสาวทั่วไปนิยมการสักรอยบนผิวหนังมากขึ้น โดยมีได้คำนี้ถึงเรื่องราวความเป็นมาที่เกี่ยวกับความเชื่อที่เป็นพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ดังในอดีตที่กล่าวมา หากจะกล่าวถึงความสำคัญของการสักรอยบนผิวหนัง ทำให้ทราบว่ามีจุดประสงค์เพื่อแสดงเอกลักษณ์ของความเป็นส่วนตัว เป็นความต้องการเพื่อแสดงถึงความแปลกใหม่ การลอกเลียนแบบเพื่อความสวยงามในเชิงศิลปะบนเรือนร่าง ส่วนตำแหน่งในการสักลวดลายที่สามารถสังเกตได้ในกลุ่มวัยรุ่นและหนุ่มสาวทั่วไปคือ ผิวหนังบริเวณต่าง ๆ เช่น ข้อมือ ข้อเท้า ต้นแขน ท้องแขน ไหล่ หน้าอก สะดือ หน้าท้อง แผ่นหลัง สะโพก เป็นต้น อันอาจจะ

² จิมมี หว่อง. (2544, พฤษภาคม). “Jimmy Wong ผมสร้างสรรค์ศิลปะบนผิวหนัง.” *Summer*, 13, หน้า 84.

³ ชนิตร์ ภูกาญจน์. (2540, มกราคม). “ความหมายของรอยสักศรัทธาแห่งวิญญาณและศิลปะ.” *ศิลปวัฒนธรรม*, 18, 3, หน้า 166.

สืบเนื่องมาจากค่านิยมในการแต่งกายของวัยรุ่นในปัจจุบัน ที่ค่อนข้างจะเปิดเผยตามแบบอย่างวัฒนธรรมของคนในชาติตะวันตก และจากตัวอย่างตำแหน่งบนเรือนร่างที่ใช้ในการสักกลายนี้ จะเห็นได้ว่าบางตำแหน่งเป็นส่วนที่ปกปิด และไม่เหมาะที่จะเปิดเผยต่อหน้าสาธารณชนตามวัฒนธรรมการแต่งกายของคนไทย ความต้องการของผู้บริโภคในการสักรอยบนเรือนร่างในปัจจุบันจึงมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงกับการกระทำในอดีต การสักรอยบนเรือนร่าง เป็นเสมือนหนึ่งศิลปะประยุกต์ ที่ผนวกเอาความใหม่ของกาลเวลาเข้ามาประสานสัมพันธ์กับการผันแปรของวัตถุประสงค์ในการสักตามยุคสมัย ภายใต้อิทธิพลพื้นฐานทางสังคมที่เปลี่ยนไป แสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการการสักและวัฒนธรรมมวลชนกับการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง น่าจะมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญของการศึกษาในครั้งนี้

ปัญหาการวิจัย

1. การสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง มีวิวัฒนาการที่นำไปสู่การประกอบธุรกิจได้อย่างไร และผู้ประกอบการและช่างสัก มีวัตถุประสงค์ต่อธุรกิจการสักในลักษณะใด และแสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงสู่วัฒนธรรมมวลชนอย่างไร
2. แรงจูงใจในการสักของผู้บริโภคเกิดจากสาเหตุใด และมีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร
3. ทักษะคิดและบรรยากาศในการสื่อสาร ระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริโภคเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิวัฒนาการของการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง จนกระทั่งนำไปสู่การประกอบธุรกิจและวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจการสัก ตลอดจนการเชื่อมโยงสู่วัฒนธรรมมวลชนของการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง
2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจ และวัตถุประสงค์ในการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างของผู้บริโภค
3. เพื่อศึกษาทักษะคิดและบรรยากาศในการสื่อสาร ระหว่างผู้ประกอบการ และผู้บริโภค

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาทั้งฝ่ายผู้ประกอบการและผู้บริโภคการสักในขอบเขตต่อไปนี้

ผู้ประกอบการกิจการสัก จำนวน 5 แห่ง ได้แก่บริเวณถนนสุขุมวิท ศูนย์การค้าสยามสแควร์ ถนนข้าวสาร ตลาดนัดสวนจตุจักร และ ตลาดกลางคืนบริเวณใต้สะพานพระพุทธยอดฟ้า

ผู้บริโภค ได้แก่ ผู้ที่ใช้บริการการสักกับร้านที่ได้กล่าวมาข้างต้น การศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะรอยสักที่เกิดจากการลงเข็มสักด้วยเครื่องสักไฟฟ้า และเป็นรอยสักสมัยใหม่เท่านั้น

ข้อสันนิษฐานของการวิจัย

1. วิวัฒนาการของการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างเป็นเสมือนหนึ่งศิลปะประยุกต์ ที่ผนวกเอาความใหม่ของกาลเวลา เข้ามาประสานสัมพันธ์กับการผันแปรของวัตถุประสงค์ในการสักตามยุคสมัย ภายใต้บริบทพื้นฐานทางสังคมที่เปลี่ยนไป นำไปสู่การประกอบธุรกิจ และผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสัก มีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างอาชีพและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

2. ผู้บริโภคการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง มีแรงจูงใจที่เกิดจากความศรัทธาของตนเองและแรงจูงใจจากสิ่งแวดล้อมที่พบเห็น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความสวยงามเป็นสำคัญ และมีการตีความหมายของรอยสักที่หลากหลาย แตกต่างกันไปตามจินตนาการ ตลอดจนต้องการแสดงอัตลักษณ์ของตนจากรูปรอยที่สัก

3. ผู้ประกอบธุรกิจ / ช่างศิลป์จะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการสัก และสามารถสร้างบรรยากาศที่น่าเชื่อถือตั้งแต่ก่อนการสัก ขณะสัก และหลังจากการสัก เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคในด้านต่าง ๆ เช่น ความกลัว (เจ็บปวด ภาพที่อาจจะผิดเพี้ยนจากที่คาดหวัง ผลกระทบที่อาจจะเกิดกับสุขภาพภายหลังการสัก)

นิยามศัพท์

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายของคำบางคำที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ให้ตรงกัน ผู้ศึกษาจึงขอกำหนดความหมายและขอบเขตของคำต่าง ๆ ไว้ดังนี้

วิวัฒนาการ หมายถึง เรื่องราวความเป็นมาของการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน

การสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง หมายถึง การเขียนภาพด้วยวิธีการลอกลายลงบนผิวหนังบริเวณต่าง ๆ แล้วใช้เครื่องมือลงเข็มที่จุ่มสี ให้เป็นรอยตามลวดลายที่ลอกไว้บนผิวหนัง

ผู้ประกอบการธุรกิจ หมายถึง ผู้ที่ให้บริการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างแก่ผู้บริโภค

ผู้บริโภค หมายถึง ผู้ที่รับบริการสักรอยศิลปะลงบนเรือนร่าง

วัฒนธรรมมวลชน หมายถึง ลักษณะการบริโภคสินค้าในวิถีการดำเนินชีวิตที่ยึดถือกันว่าทันสมัย และสะท้อนสัญลักษณ์ทางสังคมมากกว่าประโยชน์ใช้สอย ซึ่งลักษณะของการบริโภคอาจเป็นไปในลักษณะของการตามกระแสตลาด ความชื่นชอบทางรสนิยม การลอกเลียนแบบคนดัง เป็นต้น และส่งผลให้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

การสื่อความหมาย หมายถึง การสื่อความหมายต่อการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างในด้านศิลปะ อารมณ์ และอื่น ๆ

แรงจูงใจ หมายถึง สิ่งที่เป็นแรงกระตุ้นหรือผลักดันให้ผู้บริโภครับการสัก

บรรยากาศการสื่อสาร หมายถึง บรรยากาศที่เกิดขึ้นในขั้นตอนต่าง ๆ ระหว่างการสักและการสร้างความรู้สึกระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักกับผู้บริโภค

การเคลื่อนย้ายจากพื้นที่ส่วนตัวไปสู่พื้นที่สาธารณะ หมายถึง การเปิดเผยลวดลายรอยสักที่อยู่บนพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายผู้บริโภคให้ปรากฏสู่สายตาบุคคลทั่วไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาวิวัฒนาการของผู้บริโภคและธุรกิจการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจากอดีตสู่ปัจจุบัน อีกนัยหนึ่งยังเป็นการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ มาเป็นมูลค่าแลกเปลี่ยนในการประกอบธุรกิจ สัญลักษณ์จึงกลายเป็นสินค้าที่แสดงถึงลักษณะวัฒนธรรมมวลชน การศึกษาในครั้งนี้จึงทำให้เกิดความเข้าใจถึงลักษณะของสังคมในยุควัฒนธรรมบริโภคนิยม ซึ่งจะเป็ประโยชน์อย่างยิ่งต่อการคิดสร้างสรรค์และการพัฒนารูปแบบธุรกิจใหม่ ๆ ต่อไปในอนาคต

นอกจากประโยชน์ที่กล่าวมา การศึกษานี้ยังให้ประโยชน์ที่เป็กว้างเพื่อการศึกษา ค้นคว้า วิจัย สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการเป็นสำคัญ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง **วิวัฒนาการการสักและวัฒนธรรมมวลชนกับการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง** ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับรอยสัก
2. แนวคิดวัฒนธรรมมวลชน
3. แนวคิดสังคมบริโภคนิยม
4. แนวคิดวัฒนธรรมความงามบนร่างกาย
5. ทฤษฎีพื้นที่สาธารณะ
6. ทฤษฎีสัญญาวิทยา
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับรอยสัก

จากการศึกษาเรื่องการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างพบว่า แนวคิดเกี่ยวกับรอยสักมีความหมายและทัศนะทั้งที่เป็นความสอดคล้องและแตกต่างกันไป ดังต่อไปนี้

แนวคิดตามความหมายในพจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน¹ อธิบายว่า การสักคือ การเอาของแหลมแทงลงด้วยวิธีการหรือเพื่อประโยชน์ต่าง ๆ กัน เช่น สักปลาไหล สักที่

¹ ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. หน้า 788.

นอน สักหาของในน้ำ สักผิวหนังให้เป็นอักขระหรือลวดลาย สักรอยช้ำเพื่อรีดเอาเลือดคั่งออก ทำเครื่องหมายสักเพื่อแสดงเป็นหลักฐาน เช่น สักข้อมือ แสดงว่าได้ขึ้นทะเบียนเป็นชายฉกรรจ์ หรือเป็นเลกมีสังกัดกรมกองแล้ว สักหน้าแสดงว่าเป็นผู้ที่ต้องปาราชิก เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับพจนานุกรมไทยฉบับแพรวพิทยา² ให้นิยามว่า การสัก คือ การเอาของแหลมจุ่มหมึกแทงตามผิวหนังให้เป็นอักขระ ลวดลาย หรือเครื่องหมายสีต่าง ๆ และในหนังสือสารานุกรมไทยก็ได้ อธิบายความหมายของการสักโดยเน้นไปในด้านวัตถุประสงค์ของการสักว่า การสักคือการใช้ของแหลมจุ่มหมึกแทงลงบนผิวหนังให้เป็นอักขระหรือลวดลายที่ติดอยู่นาน อาจเป็นการสักคาถาอาคมทางไสยศาสตร์ หรือสักเพื่อเป็นเครื่องหมายแสดงหลักฐาน เช่น สักข้อมือแสดงว่าได้ขึ้นทะเบียนเป็นชายฉกรรจ์หรือเป็นเลกมีสังกัดกรมกอง หรือสักหน้าเพื่อเป็นการลงโทษหรือประจาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2493 : 4286)

สำหรับแนวคิดในทางการแพทย์ได้ให้ความหมายของการสักหรือ ลายสัก (รอยสัก) ไปในทางที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาหาร่องรอยทางด้านนิติเวชศาสตร์ หรือการชันสูตรศพผู้ตายมากกว่าในด้านอื่น ๆ

ทองฉัตร โดษยานนท์ และ ณรงค์ สิงห์ประเสริฐ ได้ให้ ความหมายของรอยสักว่า³ คือการเอาสีที่ไม่ละลายฝังลงไปบนผิวหนัง และจะฝังอยู่อย่างนั้นไปตลอดชีวิตจนกระทั่งตายและเน่าเปื่อย ซึ่งรอยสักอาจจะบอกนิสัยของผู้สักได้บ้าง เช่น ชาวเรือมักนิยมสักชื่อประเทศที่ผ่านไป หรือรูปผู้หญิงเปลือย ส่วนบุคคลอันธพาลบางกลุ่มมักนิยมสักเป็นรูป นกอินทรี หรือหนุมานที่หน้าอก กลางหลัง เป็นต้น

ถวัลย์ อาสนะเสน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิติเวชศาสตร์ ได้แสดงทัศนะว่า⁴ รอยสัก คือ คำหยาบที่เกิดขึ้นในภายหลัง เป็นคำหยาบที่ตั้งใจทำให้เกิดขึ้นและปรากฏอยู่กับตัว ส่วนปัญหาที่ว่าจะมีวิธีการใดลบรอยสักออกได้หรือไม่นั้น ได้อธิบายว่า รอยสักอาจจะลบได้ถ้าเป็นรอยสักเพียงเล็กน้อย แต่เมื่อลบแล้วก็จะมียารอยแผลเป็นปรากฏอยู่ ส่วนรอยสักใหญ่ย่อมลบออกไม่ได้ เพราะสักบนผิวหนังบริเวณกว้างและสีซึ่งใช้ในการสักฝังลึกเข้าไปถึงชั้นของหนังแท้ ถ้ามลบออก

² แพรวพิทยา. (2526). พจนานุกรมฉบับแพรวพิทยา. หน้า 133.

³ ณรงค์ สิงห์ประเสริฐ และ ทองฉัตร โดษยานนท์. (2519). นิติเวชศาสตร์ : การพิสูจน์หลักฐานเกี่ยวกับบุคคล. หน้า 66 – 67.

⁴ ถวัลย์ อาสนะเสน. (2523). นิติเวชศาสตร์. หน้า 34 – 36.

จะทำให้เป็นแผลเป็นใหญ่โตและน่าเกลียด แต่ก็อาจทำได้โดยกรรมวิธีสลักรอยหรือตกแต่งลอกผิวหนังตรงที่มีรอยสักทิ้งไป แล้วเอาผิวหนังส่วนอื่นของร่างกายมาปะไว้แทน ก็จะเป็นรอยแผลเป็นอยู่ดี ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าการที่จะลบรอยสักแล้วไม่ให้เหลือร่องรอยปรากฏอยู่เลยย่อมทำไม่ได้ ส่วนในการหาร่องรอยทางด้านนิติเวชศาสตร์หรือการชันสูตรศพผู้ตาย รอยสักเป็นเสมือนเครื่องพิสูจน์หลักฐานบุคคลที่คืออย่างหนึ่ง เพราะในศพผู้ตายถึงแม้ว่าหนังกำพร้าชั้นผิวจะหลุดออกไปแล้วเพราะการเนาเปื่อยแต่รอยสักยังคงมองเห็นอยู่ เพราะหมึกได้ฝังลงไปอยู่ในชั้นลึก ซึ่งยังสามารถพิสูจน์บุคคลผู้นั้นได้ คือนอกจากจะทำให้รู้ว่าเป็นผู้ใดแล้ว ยังบอกถึงนิสัยใจคอของบุคคลผู้นั้นอีกด้วย

ส่วนความหมายของการสักในทางสากล หมอบรัดเลย์ กล่าวไว้ในอักษรภิธานศัพท์ ว่า การสักคือการเอาเหล็กแหลมแทงที่ข้อมือคนเป็นตัวอักษร⁵ เป็นต้น

กิฟฟอร์ด (C. Gifford, 1963 : 312) นักประวัติศาสตร์และพิพิธภัณฑศึกษาชาวอเมริกัน ให้นิยามไว้ว่าการสักคือ การสร้างภาพหรือรูปแบบ (Patterns) ลงบนใบหน้าหรือผิวหนังของคน โดยใช้กรรมวิธีที่ทำให้หมึกซึมลงไปใต้ผิวหนัง ซึ่งนักมานุษยวิทยาบางคนตั้งข้อสันนิษฐานว่าเป็นกรรมวิธีที่พัฒนามาจากการใช้สีทาหน้าทาตัวของมนุษย์สมัยโบราณ เพื่อตกแต่งให้แลดูสวยงาม บ่งบอกฐานะ หรือผลทางไสยศาสตร์

อูเมโมโต้ผู้เขียนบทความเรื่อง Thai Charms, the Art of Tattooing ได้กล่าวถึงการสักว่า⁶ ถ้าเป็นสมัยเมื่อ 80 ปีก่อน ชายไทยคนใดมิได้รับการสักให้ปรากฏเห็นบนร่างกายแล้ว ชายผู้นั้นจะไม่ได้ได้รับความสนใจจากสตรีเพศ อูเมโมโต้เชื่อมั่นว่าการสักเป็นสิ่งเดียวบนร่างกายมนุษย์ที่นอกจากจะทำให้สะดุดตาแก่ผู้พบเห็นแล้ว ยังเป็นหลักฐานยืนยันถึงความกล้าหาญของผู้ชายไทยอีกด้วย

จากแนวคิดเกี่ยวกับรอยสัก ไม่ว่าจะมีความหมายที่กล่าวถึงการสักของไทย หรือการสักในความหมายสากลทั่ว ๆ ไป มีส่วนที่สอดคล้องกันและสามารถผนวกกันได้ว่า เป็นกรรมวิธีอย่างหนึ่งที่ใช้เครื่องมือปลายแหลมจุ่มหมึกแล้วแทงลงไปบนผิวหนัง เมื่อหมึกซึมลงไปบนผิวหนัง

⁵ แคนบิช บรัดเลย์. (2514). อักษรภิธานศัพท์. หน้า 142.

⁶ Umamoto, Diane L. (1980, September – October). “Thai Charms, The Art of Tattooing.”

แล้วก็จะปรากฏเป็นรูปภาพ หรือลวดลายตามทิศทางที่จุ่มแทงหรือลากวัตถุปลายแหลมนั้นไป ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์ของการสักเพื่อตกแต่งร่างกายให้งดงาม หรือเพื่อให้บังเกิดผลทางไสยศาสตร์ และจะเห็นได้ว่าลายสักทุกชนิดย่อมมีความหมายไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่ง ความหมายอาจเป็นไปอย่างสากล คือ เป็นที่เข้าใจของคนทั่วไปหรืออาจมีความหมายที่เข้าใจเฉพาะตัวผู้สักก็ได้ รูปรอยที่ใช้เป็นสัญลักษณ์ในการสัก นอกจากจะเป็นรูปรอยที่มีความหมายแล้วจะต้องมีความงามในเชิงสุนทรียภาพ มีความสง่าเป็นที่เกรงขามในเชิงจิตวิทยา ทั้งยังมีความชัดเจนในสัญลักษณ์นั้น ๆ โดยเหตุที่การสักเป็นทัศนศิลป์ สามารถทำความเข้าใจได้ด้วยการดู สามารถแสวงหาสุนทรียรสได้ด้วยสายตา ดังนั้นสัญลักษณ์ที่ใช้ในการสักจะต้องเป็นสัญลักษณ์ที่มีสุนทรียภาพให้ความหมายที่ลึกซึ้งจึงจะเป็นสัญลักษณ์ที่มีคุณค่าต่อสังคมทุกยุคสมัย

จากแนวคิดดังกล่าว ความต้องการในการสักรอยบนผิวหนังในแต่ละยุคจึงมีวัตถุประสงค์ที่จะจารึกรูปรอย สัญลักษณ์ หรือข้อความลงบนผิวหนังของมนุษย์ เป็นรูปรอยที่จารึกไว้บนผิวหนังให้ติดตราคงอยู่บนผิวหนังเป็นเวลานานหรือตลอดไป ผู้บริโภคจะต้องตัดสินใจด้วยความรอบคอบให้แน่ใจว่าจะสักเป็นรูปรอยอะไร เพราะหากต้องการเปลี่ยนรูปรอยใหม่ในตำแหน่งเดิมหลังจากที่สักไปแล้ว การลบรอยสักจะกระทำด้วยความยากลำบาก การสักรูปรอยต่าง ๆ ลงบนร่างกาย ผู้สักย่อมมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อ ทัศนคติ และค่านิยมของแต่ละบุคคล เป็นสำคัญ เช่น มีวัตถุประสงค์ทางด้านไสยศาสตร์ เพื่อเป็นเครื่องรางของขลัง รักษาโรคภัยไข้เจ็บ ความมีเสน่ห์ โชคลาภ วัตถุประสงค์ทางสังคมที่ต้องการแสดงสังกัด ประจานความผิด แสดงความเป็นหมู่พวกเดียวกัน สักตามประเพณีนิยมสักเพื่อความสวยงามของร่างกาย แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง สักข้อความเพื่อเตือนความทรงจำ เพื่อสร้างอำนาจให้แก่ตนและข่มขวัญผู้อื่น เพื่อแสดงความเป็นผู้ใหญ่ เป็นต้น

2. แนวคิดวัฒนธรรมมวลชน (Mass Culture) หรือวัฒนธรรมประชานิยม (Popular Culture)

วัฒนธรรมมวลชน (Mass Culture) มีรากฐานมาจากคำว่า การสื่อสารมวลชน (Mass Communication) โดยที่การสื่อสารมวลชนนั้นจะเป็นตัวกำหนดรูปแบบของวัฒนธรรมมวลชน โดยการทำหน้าที่เป็นช่องทางในการถ่ายทอดเนื้อหาทางวัฒนธรรม การที่วัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งจะกลายเป็นวัฒนธรรมมวลชนได้นั้น ต้องมีการเปลี่ยนแปลงที่โครงสร้างทางสังคมเป็นสำคัญ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมมวลชนมีความสัมพันธ์อย่างมากกับโครงสร้างทางสังคมมวลชน (Mass Society)⁷

Ray B. Browne (อ้างใน Mass Media / Mass Culture : 5) ได้ให้นิยามความหมายของวัฒนธรรมประชานิยม (Popular Culture) หรือวัฒนธรรมมวลชน (Mass Culture) ว่าเป็นวัฒนธรรมของทุกคนในสังคม

“The Culture world around us - our attitudes, habits and actions : how we act and why we act; what we eat, wear; our buildings, roads and means of travel, our entertainment, sports; our politics, religion, medical practices; our beliefs and activities and what shapes and controls them. It is, in other words, to us what water is to fish : it is the world we live in. (Wilson, 1995 : 5)

คำว่า “วัฒนธรรมประชานิยม (Popular Culture)” ได้ถูกนิยามขึ้นมาในช่วงศตวรรษที่ 19 โดยทุกสังคมจะมีวัฒนธรรมประชานิยมของตนเอง แต่ในปัจจุบันวัฒนธรรมประชานิยมได้กลายรูปเป็นวัฒนธรรมมวลชน (Mass Culture) ที่ถูกถ่ายทอดผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ ซึ่งไม่ว่าผู้คนจะอาศัยอยู่ ณ ส่วนใดของโลกก็ล้วนแต่มีความปรารถนาความต้องการในสินค้าหรือบริการ รวมทั้งวิถีการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกัน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าส่วนใหญ่แล้วความปรารถนาหรือความต้องการในสินค้าหรือบริการ รวมทั้งวิถีการดำเนินชีวิตเหล่านี้มักจะมีอิทธิพลมาจากประเทศแถบตะวันตกเสมอ โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งถูกแสดงให้เห็นได้ในหลายรูปแบบ เช่น ผู้บริโภคเกือบทุกแห่งหนในโลกต่างก็สูบบุหรี่รี่ี่ห้อมาร์ลโบโร กลุ่มวัยรุ่นต่างก็ใส่กางเกงยีน

⁷ นัตรกุล ทองเกตุ. (2539). การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาวัฒนธรรมวัยรุ่นที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทย ปีพ.ศ.

ลีวายส์ รับประทานแฮมเบอร์เกอร์ของแม็คโดนัลด์ หรือใช้จ่ายเงินผ่านบัตรเครดิตอเมริกันเอ็กซ์เพรส เป็นต้น⁸

“Cultural values, norms, and characteristics are embedded in advertising appeals, which are used to differing degrees in the advertising of various cultures. Style and manner of presentation is an important part of communication, which means to the non-verbal element emphasize interpersonal relationship, non-verbal expression, physical setting and social circumstance”. (Barbara Mueller, Dr., “Standardization vs. Specialization : an examination of westernization in Japanese advertising,” (Journal of Advertising Research, January/February 1992.)⁹

McQuail (1994 : 39) อธิบายว่า วัฒนธรรมมวลชน สามารถส่งผลกระทบต่อทัศนคติ ความพึงพอใจ กริยาท่าทาง และวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนเป็นจำนวนมาก โดย Bauman กล่าวว่าสื่อมวลชนนั่นเองที่ เป็นผู้ก่อให้เกิดวัฒนธรรมมวลชน¹⁰

สำหรับวัฒนธรรมประชานิยม (Popular Culture) นั้น McQuail (1994 : 103) ได้ให้ความหมายว่า เป็นวัฒนธรรมซึ่งได้รับความนิยมจากประชาชนจำนวนมาก *Popular culture means “Culture which is popular” – much enjoyed by many people.* โดยเป็นสิ่งที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้น และถูกเผยแพร่ผ่านทางสื่อมวลชนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเพลง, นิยายหรือวรรณกรรม, ละครประโลมโลก, วิดีโอภาพยนตร์ต่าง ๆ

ในการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมมวลชนหรือวัฒนธรรมประชานิยม นักการศึกษา มีแนวคิดที่หลากหลายนานาทัศนะ บ้างมีนิยาม ความหมายและสาระสำคัญ ทั้งที่เหมือนและแตกต่างกันออกไปอย่างมีเอกลักษณ์ที่น่าสนใจ อาทิ

⁸ จินตวีร์ เกษมสุข. (2538). ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อการนำเสนอวัฒนธรรมอเมริกันในภาพยนตร์โฆษณา.

⁹ แหล่งเดิม.

¹⁰ ชวลีพร เขวงศักดิ์โสภาคย์. (2541). การเปิดรับสื่อ การรับรู้เกี่ยวกับสังคมตะวันตก และการใช้ชีวิตแบบสังคมตะวันตกของวัยรุ่นไทยในเขตกรุงเทพมหานคร. หน้า 30.

R. Williams และ R. Hoggart¹¹ นักคิดที่มาจากครอบครัวคนงาน ของสำนักวัฒนธรรมศึกษา ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับ “วัฒนธรรมประชานิยม” อย่างมีเอกลักษณ์ว่าเป็นวัฒนธรรมร่วมสมัย มีการต่อสู้ทางวัฒนธรรม (cultural hegemony) ถึงแม้อาณาบริเวณของวัฒนธรรมประชานิยมจะถูกใช้เพื่อการครอบงำ มอมเมาประชาชน แต่ทว่าในทีนั้น ๆ พื้นที่บางมุมยังเป็นที่ว่างให้มีการต่อต้าน ต่อรอง เพื่อปฏิเสธวัฒนธรรมหลัก ดังตัวอย่างงานวิเคราะห์รายการเกมโชว์ของ J. Fiske (1989) ที่แสดงให้เห็นว่า รายการ Price is Right ซึ่งเป็นรายการเกมโชว์ที่ให้แม่บ้านมาเล่นทายราคาสินค้านั้น เป็นการเปิดเวทีพื้นที่สาธารณะที่แสดงให้เห็นว่า “ความรู้ของผู้หญิง” เป็นความรู้ที่มีคุณค่า เป็นต้น R. Williams จึงกล่าวว่า “ในปริภูมิของวัฒนธรรมประชานิยม เราสามารถจะแสวงหาและค้นพบหน่ออ่อนของการเปลี่ยนแปลงสังคมได้” สำนักวัฒนธรรมศึกษายังมีท่าทีต่อวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่น่าสนใจคือ การลบเส้นกั้นแบ่งระหว่าง วัฒนธรรมชั้นสูง (High Culture) ชั้นกลางและชั้นล่าง (Low Culture) ออกไปหมด จึงกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมนั้น ไม่มีสูง ไม่มีต่ำ มีแต่ วัฒนธรรมของใคร เท่านั้น ในขณะที่

กลุ่มองค์กรพิทักษ์วัฒนธรรมชั้นสูง เช่น กลุ่ม Cultural & Civilization จะมองวัฒนธรรมประชานิยมอย่างเหยียดหยาม เพราะถือว่าเป็นวัฒนธรรมที่ไร้ซึ่งสุนทรียะและตกต่ำในแง่ศีลธรรม แม้กระทั่งสำนักแฟรงก์เฟิร์ตที่เชื่อมั่นในพลังมวลชน ก็ยังเห็นว่า วัฒนธรรมประชานิยมนั้นเป็นอาณาบริเวณที่ประชาชนจะถูกครอบงำมอมเมา เช่น ละครน้ำเน่าที่ให้ความหวังลม ๆ แล้ง ๆ แก่คนยากจน เป็นต้น

John Storey (1993)¹² จึงได้จัดหมวดหมู่ความหมายของ “วัฒนธรรมประชานิยม” (Popular Culture) ที่นักคิดนักทฤษฎีจากสำนักต่าง ๆ ให้คำอธิบายไว้ แบ่งเป็น 6 ประการ ดังนี้

ประการแรกหมายถึง วัฒนธรรมอะไรก็ตามที่เป็นที่ยอมรับและชื่นชอบของคนจำนวนมาก นิยามข้อนี้ครอบคลุมถึงเนื้อหาของวัฒนธรรมโดยทั่วไป แต่มีจุดอ่อนในแง่ที่ขาดขอบเขตที่ชัดเจนหรือไม่สามารถระบุลักษณะเฉพาะเจาะจงของวัฒนธรรม ซึ่งมีรายละเอียดปลีกย่อยและแตกต่างหลากหลายกันออกไป เช่น พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ บริบททาง

¹¹ กาญจนา แก้วเทพ. (2545). *สื่อและวัฒนธรรมศึกษากับสังคมไทย*. หน้า 62.

¹² Storey, John. *An Introductory Guide to Culture Theory and Popular Culture*. (Athens : The University of Georgia Press, 1993) p. 5. อ้างถึงใน “แด่องค์ทรงเครื่อง : “ลิเก” ในวัฒนธรรมประชาติไทย.” หน้า 19.

เศรษฐกิจ การเมือง รวมทั้งความหมายต่อวิถีชีวิตของผู้เป็นเจ้าของหรือมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมนั้น

ประการที่สองหมายถึง วัฒนธรรมที่หลงเหลืออยู่ภายหลังจากการให้คำนิยามวัฒนธรรมของชนชั้นผู้นำหรือวัฒนธรรมหลวง (High Culture) คือวัฒนธรรมที่อยู่ตรงกันข้ามกับวัฒนธรรมของชนชั้นผู้นำ หรือวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่ในสังคม

ประการที่สามหมายถึง วัฒนธรรมมวลชน (Mass Culture) ซึ่งให้ความสำคัญกับรูปแบบต่าง ๆ ของวัฒนธรรมที่ถูกผลิต เผยแพร่และโฆษณาในตลาด สินค้าของระบบทุนนิยมสมัยใหม่ แฟชั่นเสื้อผ้าอาหาร เครื่องแต่งตัว ดนตรี กีฬา ภาพยนตร์ ฯลฯ ในแง่นี้วัฒนธรรมมวลชนมักจะถูกตีความหมายเชื่อมโยงกับการครอบงำทางวัฒนธรรมจากประเทศตะวันตก หรือประเทศ อุตสาหกรรม ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของสื่อวัฒนธรรมดังกล่าว

ประการที่สี่หมายถึง วัฒนธรรมที่มีแหล่งกำเนิดมาจากประชาชน เป็นวัฒนธรรมขนานแท้และดั้งเดิมของประชาชนหรือชาวบ้านทั่วไป หรืออาจเรียกว่า วัฒนธรรมของประชาชนเพื่อประชาชน

ประการที่ห้าหมายถึง พื้นที่หรือบริเวณของการต่อสู้ระหว่างพลังของกลุ่มคน ที่ถูกเอารัดเอาเปรียบกับกลุ่มคนผู้มีอำนาจครอบงำในสังคม วัฒนธรรมในแง่นี้ไม่ใช่ทั้งของชนชั้นผู้นำ หรือ ชนชั้นผู้เสียเปรียบในสังคม แต่เป็นวัฒนธรรมที่เกิดจากการต่อสู้ ต่อรองและช่วงชิงทางอุดมการณ์และผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ในสังคม นิยามดังกล่าวนี้ได้รับอิทธิพลโดยตรงจากมโนทัศน์อำนาจครอบงำ (Hegemony) ของกรัมสกี (Antonio Gramsci) นักคิดสำนักมาร์กซิสม์ชาวอิตาลี

ประการที่หกหมายถึง วัฒนธรรมที่เกิดขึ้นภายหลังจากการพัฒนาอุตสาหกรรมและการเกิดชุมชนเมือง ความหมายข้อนี้สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของสื่อมวลชนและการคมนาคมสื่อสารของโลกสมัยใหม่ช่วยให้การก่อรูปและขยายตัวของวัฒนธรรมในชุมชนขนาดใหญ่เป็นไปได้ วิธีการผลิตแบบอุตสาหกรรมและวิถีชีวิตในเมืองทำให้คนจำนวนมากเปลี่ยนแปลงไปจากวิถีชีวิตในสังคมเกษตรกรรมและวัฒนธรรมชนบทอย่างสิ้นเชิง โลกของความทันสมัยก่อให้เกิด

รูปแบบวัฒนธรรมสมัยใหม่ที่เปลี่ยนวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ชีวิตประจำวันกลายมาเป็นปริณทกที่เต็มไปด้วยวัฒนธรรมที่มีชีวิต

Wilansky (1964)¹³ ให้ความหมายวัฒนธรรมมวลชน หมายถึง ผลงานทางวัฒนธรรมที่ถูกสร้างขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสนองต่อ “ตลาดมวลชน” แต่เพียงอย่างเดียว สื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมมวลชน จะถูกทำให้มีมาตรฐานเดียวกันหมด รวมทั้งพฤติกรรมของมวลชนที่ใช้วัฒนธรรมดังกล่าวด้วย วัฒนธรรมมวลชน หรือวัฒนธรรมประชานิยม ในสังคมทุนนิยมถูกใช้ในลักษณะที่มีความหมายเป็นกลางหรือใช้เชิงวัฒนธรรมสมัยใหม่ เป็นวัฒนธรรมที่น่าสนใจ ทันสมัยเหมาะสมกับกาลเวลา วัฒนธรรมมวลชนเป็นสินค้าหรือสื่อทางวัฒนธรรมที่ผลิตขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดมวลชนโดยตรง (Mass Market) ซึ่งมักต้องมีมาตรฐานเดียวกันเพื่อให้สะดวกต่อการผลิต และให้สอดคล้องกับแบบแผนการบริโภคแบบมวลชน ในปัจจุบันคำว่า “วัฒนธรรมประชานิยม” (Popular Culture) ถูกนำมาใช้แทนคำว่าวัฒนธรรมมวลชนมากขึ้น สินค้าประเภทดนตรี ภาพยนตร์ ละคร การ์ตูน วิดีโอเกมส์ ฯลฯ ล้วนเป็นผลผลิตของระบบสื่อมวลชนที่นำเอา อารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม ความเชื่อ และความคิดต่าง ๆ ของคนในสังคม มาแปรรูปเป็นสินค้าทางวัฒนธรรม (Cultural Commodity)

Lewis (1980) และ Gans ให้คำนิยาม “วัฒนธรรมแห่งรสนิยม” ไว้ว่า¹⁴ เป็นกลุ่มของเนื้อหาสื่อที่คล้ายคลึงกันที่คนกลุ่มเดียวกันนิยมชมชอบอยู่ การมีรสนิยมกลายเป็นเรื่องของความสนใจของแต่ละบุคคล ซึ่งวัฒนธรรมแห่งรสนิยมนี้ มีลักษณะเกิดขึ้นแล้วหายไป และมีความเหลื่อมล้ำกันอยู่มากในธรรมชาติของผู้ชมแต่ละกลุ่ม

กลุ่มรสนิยมทางวัฒนธรรม (Taste Culture) เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นเพราะชื่นชอบเนื้อหาแนวใดแนวหนึ่ง รูปแบบของสื่อประเภทใดประเภทหนึ่ง นิยมดารา นักร้องคนใดคนหนึ่ง หรือชอบสไตล์ของนักเขียน ศิลปิน คนใดคนหนึ่งเป็นการเฉพาะ เช่นเดียวกับการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง ที่ไม่ได้จำกัดความชอบเฉพาะชนชั้นใด หรือเฉพาะคนที่ชื่นชอบงานศิลปะเป็นพื้นฐานเท่านั้น แต่ยังสามารถกระจายไปยังกลุ่มต่าง ๆ ทำให้การสักรอยศิลปะบนเรือนร่างกลายเป็นสื่อที่สร้างวัฒนธรรมประชานิยมให้เกิดขึ้น ซึ่งในปัจจุบันนี้จะเห็นได้ว่า รอยสักถือเป็นสินค้าที่ถูก

¹³ ศิริชัย ศิริเกษ และ กาญจนา แก้วเทพ. (2531). **ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน**.

¹⁴ อุบลรัตน์ ศิริวิศักดิ์. (2541). **การสื่อสารมวลชนเบื้องต้น**.

ผลิตขึ้น จนได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย มีธุรกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญ ให้ความสำคัญกับรูปแบบที่ฉาบฉวย สอดรับกับลักษณะที่หมายถึงวัฒนธรรมมวลชน ในทฤษฎีวิวัฒนาการประชานิยมดังที่กล่าวมา

นันทขว้าง สิริสุนทร¹⁵ มีความคิดที่สนับสนุนนิยามของอลิซาเบธ แมนนิง ซึ่งอธิบายไว้อย่างร่วมสมัยและกระชับที่สุดว่า pop culture คือสิ่งซึ่ง popular และอยู่ในกระแสความสนใจหรือการรับรู้ของผู้คน โดย pop culture มักจะเป็นสิ่งที่ easy และ simple รวมทั้งเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของพวกเขา

แนวคิด popular culture ในประเทศไทยยุคเศรษฐกิจเฟื่องฟู ช่วงทศวรรษ 2530 ซึ่งไม่เพียงแต่สร้างความหลากหลายทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ยังรวมถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งมีข้อสังเกตหลายประการเกี่ยวกับ popular culture ดังนี้¹⁶

1. popular culture ในสังคมไทยร่วมสมัยไม่ได้จำกัดอาณาเขต (sphere) อยู่แต่เฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น แต่มีอยู่ในทุกเพศ ทุกวัย และแทบทุกสถานะของสังคม
2. popular culture ไม่ใช่เป็นเพียงแค่วัฒนธรรมฉาบฉวย
3. แหล่งที่มาของ popular culture ไม่ใช่มีเพียงประเทศสหรัฐอเมริกาดังคำที่ว่า “popular culture is American culture” เพราะมีหลายกรณีที่เป็นผลิตผลในประเทศ ที่เห็นได้ชัดคือ วัฒนธรรมเพลงลูกทุ่ง และวัฒนธรรมเพลงเพื่อชีวิต
4. ขอบข่ายของ popular culture ไม่ได้จำกัดแต่เพียงกิจกรรมการเสพย์สิ่งบันเทิง หรือ แฟชั่นการแต่งกายเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกิจกรรมอย่างอื่น เช่น กิจกรรมเพื่อสุขภาพ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ
5. เรามักจะเชื่อกันว่าวิธีที่จะเผยแพร่ popular culture ที่ดีที่สุดคือให้เกิดการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุ วิทยุโทรทัศน์ แต่มีตัวอย่างหลากหลายที่ชี้ให้เห็นว่า popular culture สามารถแพร่หลายได้อย่างรวดเร็ว เช่น หนังสือพิมพ์ หรือแม้กระทั่งผ่านการสื่อสารบอกเล่าปากต่อปากที่ไม่ได้เป็นสื่อสมัยใหม่อะไรเลย

¹⁵ นันทขว้าง สิริสุนทร. (2545). เปลือยป๊อปคัลเจอร์. คำนำ.

¹⁶ กัทร ด่านอุดรา. (2541). หากไม่ดูเป็นการรบกวนก็จะชวนมาศึกษา Popular Culture กัน : ข้อสังเกตบางประการ. หน้า 359.

6. popular culture ไม่สามารถเกิดขึ้นได้โดยปราศจากการสนับสนุนจากชนชั้นกลาง
7. มีตัวอย่างที่หลากหลายที่ชี้ให้เห็นว่า วัฒนธรรมการให้ความสำคัญเรื่องตัวบุคคล มีผลต่อการเกิด popular culture เช่น งานเขียนของจิตรรา กอนันท์เกียรติ ที่มีอิทธิพลต่อการฟื้นฟูธรรมเนียมเงินในปัจจุบัน หรือการที่พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นต้นแบบในการใส่ชุดพระราชทาน ส่งผลให้ผู้คนในสังคมเลียนแบบตาม
8. ไม่จำเป็นที่ popular culture ต้องมีแหล่งกำเนิดมาจากสังคมเมืองหลวง มีหลายวัฒนธรรมที่ก่อตัวจากภูมิภาคก่อน แล้วค่อยเผยแพร่เข้าสู่เมืองกรุง

เฉลิม บุรีภักดิ์ (อ้างในชุลีพร เศวตศักดิ์โสภาคย์, 2541) ได้ให้ความหมายและแบ่งประเภทของลักษณะวัฒนธรรมประชานิยม (popular culture) ที่เผยแพร่ในสังคมไทยออกเป็น

1. วิธีการแต่งกาย ได้แก่ วัสดุที่ใช้ สี และวิธีการแต่งกายที่เกินเลยขอบเขตของความสุภาพเรียบร้อยตามโอกาสต่าง ๆ เช่น การแต่งกายรุ่มร่ามแบบเร่ร่อน หรือนุ่มนวลหอมฉุย รัดรูป เป็นต้น
2. วิธีการแสดงอารมณ์ เช่น อารมณ์รัก อารมณ์ทางเพศที่เปิดเผย ถึงเนื้อถึงตัว เป็นต้น
3. วิธีการสื่อความหมาย เช่น การพูดจาหรือแสดงอากัปกิริยาท่าทางที่แสดงถึงความมั่นใจจนดูเสมือนว่า ก้าวร้าว ขาดสัมมาคารวะ หรือไม่ถูกต้องตามกาลเทศะ ตามวิถีทางของวัฒนธรรมไทย
4. วิธีการแสวงหาความสุขทางใจและหลักเกณฑ์การดำเนินชีวิต ได้แก่ ความคิด ความเชื่อ และปรัชญาชีวิต เช่น การแสวงหาความเท่าเทียมกันระหว่างเพศหรือระหว่างวัย เป็นต้น

3. แนวคิดสังคมบริโภคนิยม

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของไทยในปัจจุบัน ปรากฏการณ์ที่เด่นชัดมากประการหนึ่งได้แก่ การที่สังคมไทยกลายเป็นสังคมบริโภคนิยม จากเหตุผลดังกล่าวจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจลักษณะของวัฒนธรรมบริโภคนิยม ซึ่งในทางวิชาการให้ความหมายไว้ 2 นัย คือ

นัยแรก หมายถึง วัฒนธรรมกระแสหลักในสังคมสมัยใหม่ในปัจจุบันซึ่งเน้นผ่านการตลาดและการบริโภคบรรดาสินค้าและบริการทั้งหลาย การบริโภคเป็นลักษณะประการหนึ่งของ modernity หรือภาวะสมัยใหม่ในทุกสังคมทั่วโลก

นัยที่สอง หมายถึง วัฒนธรรมที่จำแนกตามสถานภาพ และส่วนการตลาด ซึ่งรสนิยมของบุคคลต่าง ๆ นั้น สะท้อนฐานะด้านสังคมของคนกลุ่มนั้น ๆ เช่น อายุ เพศ อาชีพ หรือชนชั้น นอกจากนี้ยังแสดงถึงรสนิยม ค่านิยม ตลอดจนรูปแบบการดำเนินชีวิต (lifestyle) ที่แตกต่างกันไปจากกลุ่มหรือชนชั้นอื่น ๆ ด้วย¹⁷

รูปแบบการบริโภคของคนในยุคปัจจุบันมีความหลากหลาย สืบเนื่องจากสภาพสังคมแบบทุนนิยม ซึ่งใช้ระบบการผลิตแบบอุตสาหกรรมที่สามารถผลิตสินค้าได้คราวละมาก ๆ โดยการใช้เทคโนโลยีเข้าช่วย ทำให้ชีวิตของผู้คนเปลี่ยนไปโดยการทำงานในระบบโรงงานหรืออุตสาหกรรมทำให้คนมีเวลาว่างมากขึ้น เมื่อมีเวลาว่างมากขึ้นก็จะเกิดการบริโภคมากขึ้น ดังนั้นลักษณะของระบบการผลิตถูกเปลี่ยนจากการผลิตเพื่อขจัดความขาดแคลน มาเป็นการผลิตเพื่อทดแทน เนื่องจากการลอกเลียนแบบทางวัฒนธรรม ทำให้ตัวสินค้าสูญเสียความหมายไป ขาดความมีเอกลักษณ์ เกิดความไม่แตกต่างกันในทางสังคมของการบริโภค ในทัศนะทางสังคมวิทยาเห็นว่าระบบการผลิตได้ถูกเปลี่ยนมาเป็นการเน้นความสำคัญที่การสร้างคามพึงพอใจจากตัวสินค้า โดยเหตุผลในการบริโภคสินค้าจะถูกกำหนดขึ้นโดยสังคม

ในสังคมทุนนิยม ทุกสิ่งทุกอย่างถูกทำให้เป็นสินค้า สำหรับ Karl Marx สินค้าทุกประเภทมีมูลค่าอยู่ 2 ชนิด คือมูลค่าการใช้ (Use Value) และมูลค่าการแลกเปลี่ยน (Exchange Value) ซึ่งมูลค่าการใช้ก็คือ ประโยชน์ใช้สอยที่สินค้านั้น ๆ มีต่อมนุษย์ ส่วนมูลค่าการแลกเปลี่ยนหมายถึง มูลค่าที่ถูกกำหนดจากความต้องการในการแลกเปลี่ยนเนื่องจากการแบ่งงานกันทำ โดยใช้เงินเป็นสื่อกลาง มูลค่าการแลกเปลี่ยนนี้ ถูกกำหนดขึ้นโดยอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับประโยชน์ใช้สอยหรือไม่ก็ได้¹⁸

ขณะเดียวกัน Baudrillard ได้เสนอว่าวัตถุได้รับการกำหนดหน้าที่ไว้ 3 ประการคือ ประการแรก หน้าที่พื้นฐานเบื้องต้น (primary function) กล่าวคือวัตถุนั้นใช้ทำอะไรใน

¹⁷ สุริชัย หวันแก้ว. (2540, 8 – 11 กันยายน). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของไทย และแนวโน้มในอนาคต (เอกสารประกอบการบรรยาย). หน้า 1.

¹⁸ อริคม โกมลวิฑาธร. (2538). วัฒนธรรมการบริโภคแนวคิดและการวิเคราะห์. หน้า 17.

ชีวิตประจำวัน ประการที่สองการสนองความเร่งเร้า (pulsions) และความต้องการพื้นฐานที่เรา อาจเรียกรวมได้ว่าเป็นความจำเป็น และประการที่สาม ความผูกพันอันลึกซึ้ง ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ ทางสัญลักษณ์ระหว่างคนและวัตถุ¹⁹

การบริโภคยุคทุนนิยมบริโภค ไม่ใช่เพียงการบริโภคเพื่อสุขภาพหรือเพื่อให้มี คุณภาพชีวิตที่ดีเท่านั้น แต่ยังเป็นการบริโภคเพื่อแสดงสัญลักษณ์ทางสังคม เช่น นั่งรถเบนซ์เพื่อ แสดงความร่ำรวย ฟังเพลงฝรั่งเพื่อแสดงถึงความทันสมัย ความหัวสูง เรียนปริญญาโทเพื่อให้ได้ ปริญญาบัตรมาแสดงฐานะทางสังคม (ไม่ใช่เพื่อแสวงหาความรู้ที่แท้จริง)

อุดมการณ์แห่งการบริโภค คือจิตสำนึกอันใหม่ของผู้นั้นที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน นั่นคือความพึงพอใจที่ได้มาจากการบริโภค ความสุขของมนุษย์ถูกทำให้เหลือเพียงคำจำกัดความ ว่า ความรื่นรมย์จากการได้เสพวัตถุ อุดมการณ์นี้ได้ผลักดันให้ผู้คนวิ่งตามการบริโภคอย่างไม่รู้จัก หยุดหย่อน การบริโภคเสนอตัวมันเองเป็นหน้าที่ทางสังคม ผลที่ตามมาจากการเปลี่ยนแปลงแบบใหม่ก็คือ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลถูกตัดขาดออกจากกันโดยสิ้นเชิง เหลือแต่ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งของล้วน ๆ

จากบทความเรื่อง วัฒนธรรมการบริโภคแนวคิดและการวิเคราะห์²⁰ เสนอเกี่ยวกับ เรื่องนี้ว่า หากพิจารณาตัววัตถุดิบที่บริโภค จะพบว่าได้กลายเป็นสื่อการแสดงผลของความหมายทางวัฒนธรรม จนกระทั่งเกิดวงโคจรของการเคลื่อนไหวของความหมายทาง วัฒนธรรมขึ้นในสังคมสมัยใหม่ วงจรนี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของสินค้าและวัตถุที่มีต่อ ผู้บริโภคและวัฒนธรรม

ศิริรักษ์ ศิวารมย์²¹ ได้แสดงทัศนะในบทความเรื่อง วัฒนธรรมกับการบริโภค ความหมายและการเคลื่อนไหวในโลกสินค้าว่า ระบบการผลิตปัจจุบันก้าวเข้าสู่ระบบที่ไม่มี ขอบเขตจำกัดในการผลิตสินค้า ทำให้การบริโภคต้องถูกพัฒนาให้ไม่มีขอบเขตจำกัด มนุษย์จึง มีไข่มุขเพียงอิสระและเสรีในการบริโภคเท่านั้น แต่การบริโภคกลายเป็นสิ่งที่ถูกปลูกปั่นให้เกิดขึ้น

¹⁹ สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์. (2531, พฤษภาคม). “โบดริยาร์ด: นักคิดที่มองเจาะลึกความเป็นไปของ สังคมแห่งการบริโภค.” *จดหมายข่าวสังคมศาสตร์*, 10(4). หน้า 60.

²⁰ สิริพร สมบูรณ์บุรณะ. (2538). *บทบรรณาธิการ*. หน้า 4.

²¹ ศิริรักษ์ ศิวารมย์. (2538). *วัฒนธรรมการบริโภค : ความหมายกับการเคลื่อนไหวในโลกสินค้า*.

อย่างรุนแรงและแพร่กระจายออกไปในทุกส่วนของสังคม เมื่อเป็นเช่นนี้ประโยชน์ใช้สอยของวัตถุก็ถูกทำให้ลดบทบาทลงอย่างสิ้นเชิง ด้วยตรรกะของความแตกต่างและการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ ความต้องการของผู้บริโภคถูกระตุ้น ถูกควบคุม และถูกจัดการมากขึ้น ก็เพื่อให้สินค้าได้ถูกบริโภคผ่านกลไกการแลกเปลี่ยน โดยที่สินค้านั้นไม่จำเป็นต้องถูกนำไปใช้สอยแต่อย่างใด

เช่นเดียวกับแนวคิดทางการตลาด²² เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคที่ว่า ในสมัยเดิมนั้นทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ผู้บริโภคมีประโยชน์อยู่บ้างแต่มีข้อบกพร่องคือ เป็นการยากยิ่งที่จะวัดอรรถประโยชน์ (Utility) และมีข้อสมมติฐานที่ใช้ไม่ได้โดยเฉพาะที่กล่าวว่า ผู้บริโภคจะปฏิบัติอย่างสมเหตุสมผลในทุกกรณี และเขาจะซื้อในปริมาณที่เหมาะสมมากกว่าจะซื้อเพื่อตอบสนองความพอใจเฉพาะของตน แต่แนวทางที่ถูกต้องคือวิธีการศึกษาทางพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งความสำคัญของแนวคิดคือ ปฏิเสธว่าเหตุผลทางเศรษฐกิจไม่ใช่เหตุผลเดียวที่ผู้บริโภครำพึงถึงแต่ในความเป็นจริงทุกครั้ง que ผู้บริโภคกระทำกรซื้อ อิทธิพลที่ประกอบอยู่ภายในใจของเขาจะมีใช้สิ่ง que สมเหตุสมผลเสมอไป เหตุผลทางอารมณ์หรือความชอบพออื่น ๆ กลับกลายเป็นตัวกำกับการกระทำที่สำคัญกว่า

การบริโภคเชิงสัญลักษณ์และอัตลักษณ์

ในสังคมปัจจุบันวัตถุและการบริโภคไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีอรรถประโยชน์ (Utility) หรือ ทฤษฎีแห่งความพึงพอใจ (Pleasure) โดยทั่วไป แต่ถูกสังคมใส่ความหมายเชิงสัญลักษณ์เข้าไป เพื่อผู้ร่อยความสัมพันธ์ที่คนมีต่อวัตถุ (ในแง่จิตใจ) หรืออาจเรียกได้ว่า มนุษย์ได้สร้างมรดกสั่งให้กับสินค้า เพื่อชี้ว่าตนเป็นผู้มีอิสระเสรีภาพที่จะเลือกบริโภคได้มาก (จากสินค้าที่ถูกกำหนดมาให้เลือก) และยังเป็นความหมายที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อความแตกต่าง (Difference) ไปจากคนอื่นในสังคม ดังเช่นความเห็นของ Baudrillard ที่ว่า สังคมแห่งการบริโภค เช่นปัจจุบันนี้ ประโยชน์ใช้สอยถูกทำให้หมดบทบาทลงอย่างสิ้นเชิง ด้วยตรรกะของความแตกต่างและการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ (The consumption of the Sign)

²² รงชัย สันติวงษ์. (2537). พฤติกรรมผู้บริโภคทางการตลาด.

Jean Baudrillard นักคิดที่วิพากษ์สังคมบริโภค ได้อธิบายวัฒนธรรมการบริโภค ในสังคมสมัยใหม่ไว้ว่า²³ การบริโภคในปัจจุบันไม่ใช่การบริโภคเพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐาน หรือการใช้ประโยชน์จากตัววัตถุสินค้าอีกต่อไป หากแต่กลายเป็นการบริโภคเชิงความหมาย หรือ ที่เรียกว่า การบริโภคเชิงสัญลักษณ์ (consumption of sign) สำหรับ Baudrillard สัญลักษณ์ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสื่ออื่น ปฏิบัติหน้าที่แทนสิ่งอื่นที่ขาดหายไป ดังนั้นสิ่งของต่าง ๆ ไม่ได้มีคุณค่าในตัวเอง แต่ถูกกำหนดให้เป็นส่วนประกอบในการสร้างบรรยากาศของระบบคุณค่า ระบบใดระบบหนึ่งที่ดีรองอยู่มากมายในสังคมปัจจุบัน คุณค่าที่สัญลักษณ์สร้างขึ้นนี้เองได้ทำให้ สิ่งของสามารถเข้าไปอยู่ในระบบหนึ่งได้ ดังตัวอย่างเรื่อง คนป่าในสังคมชนเผ่าบริโภคคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในวัตถุ (นาฬิกา) ที่เป็นตัวแทนของความเป็นอารยะ และวัฒนธรรมตะวันตก แม้ว่าคนป่าไม่ได้ใช้นาฬิกาในหน้าที่ของการบอกเวลา แต่ (นาฬิกา) ก็สามารถรวมเข้าไปอยู่ในสังคมชนเผ่าที่มันไม่มีความสำคัญโดยตรงได้ เพราะความหมายเชิงคุณค่าสัญลักษณ์ในตัวนาฬิกาที่ถูกสร้างขึ้น

Sign = Signifier / Signified

สัญลักษณ์ = นาฬิกา / อารยธรรมตะวันตก

การกินแฮมเบอร์เกอร์ McDonald's นั้น นอกจากจะเพื่อตอบสนองความหิวแล้ว เรายังบริโภคคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ของ McDonald's ในฐานะที่เป็นตัวแทนของอารยธรรมตะวันตกอีกด้วย

Sign = Signifier / Signified

สัญลักษณ์ = แฮมเบอร์เกอร์ McDonald's / อารยธรรมตะวันตก

เช่นเดียวกับการนิยามการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างของคนในปัจจุบัน ซึ่งนอกจากเพื่อแสดงถึงความสวยงามจากลวดลายที่สักแล้ว ยังมีคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการแสดงออกถึงความเป็นเอกลักษณ์ส่วนตัว ความแตกต่างจากบุคคลอื่น และการให้ความหมายเฉพาะกับลวดลายนั้น ๆ อีกด้วย

Sign = Signifier / Signified

²³ ศรีนิธร รัตน์เจริญจร. (2545, 27 – 29 มีนาคม). กลุ่มวัฒนธรรมบริโภค (เอกสารประกอบการประชุม). หน้า 3.

สัญลักษณ์ = ลวดลายรอยสัก / เอกลักษณ์ส่วนตัว ความ
แตกต่างจากคนอื่นและความหมายเฉพาะต่อ
ลวดลาย

จะเห็นได้ว่าสัญลักษณ์ต่าง ๆ ถูกกำหนดจากระบบคุณค่าที่ถูกสร้างขึ้นมาในสังคม ระบบคุณค่านี้ไม่ได้เป็นโครงสร้างความคิด ความเชื่อที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสังคม ความจริงและธรรมชาติแต่อย่างใด เพราะการหลงใหลในอารยธรรมตะวันตกว่าเป็นสิ่งที่สูงส่งหรืออยู่เหนืออารยธรรมอื่น ๆ นั้น เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมา (construct) ในกระบวนการเข้าสู่สมัยใหม่ (modernism) ไม่ได้เป็นสัจจะหรือความจริงแท้ (truth) แต่อย่างใด²⁴

ในสังคมแห่งการบริโภค ที่เต็มไปด้วยการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ ตัวสินค้าได้ถูกเปลี่ยนไปเป็นสัญลักษณ์ก่อนที่จะถูกบริโภค การกลายเป็นสัญลักษณ์ของสินค้ากระทำได้หลากหลาย ทั้งการจัดวาง การกำหนดราคา การตกแต่งสถานที่ขาย การใส่ยี่ห้อ การออกแบบหีบห่อ และที่สำคัญการโฆษณาที่ประกอบด้วยการใส่รหัสต่าง ๆ เข้าไป ซึ่งรหัสเหล่านั้นต่างมีลำดับชั้นที่จะมากำหนดและจัดระเบียบให้กับสินค้า โดยเป็นลำดับชั้นที่สอดคล้องกับโครงสร้างการจัดระเบียบทางชนชั้นของสังคม ด้วยเหตุนี้ผู้คนจึงรับรู้ตำแหน่งที่ของตนในโครงสร้างทางสังคมจากลำดับชั้นของสินค้าที่เขาต่างบริโภคกันอยู่ทุกเมื่อเชื่อวันนั่นเอง

ในแต่ละยุคสมัยของสังคม มีการจัดลำดับของคุณค่าและได้มีการแปรเปลี่ยนคุณค่าของสัญลักษณ์ (Transformation of Sign) ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ในพิธีกรรมของสังคมโบราณ จะจัดลำดับความสำคัญของคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ให้อยู่เหนือกว่ามูลค่าใช้สอยหรือมูลค่าแลกเปลี่ยน การพัฒนาระบบเศรษฐกิจ คือ การเปลี่ยนสิ่งที่เคยมีมูลค่าใช้สอยให้กลายเป็นมูลค่าแลกเปลี่ยน เช่น ผ้าที่ชาวบ้านเคยทอใช้เองก็จะถูกทอเพื่อขายในตลาด สำหรับสังคมสมัยใหม่ (Modernism) จะมีการเปลี่ยนคุณค่าเชิงสัญลักษณ์มาเป็นมูลค่าใช้สอยหรือมูลค่าแลกเปลี่ยน เช่น การนำพระพุทธรูป พระเครื่อง หรือข้าวของเครื่องใช้โบราณ มาทำเป็นเครื่องตกแต่งประดับกาย เพอร์นิเจอร์ประดับบ้านหรือนำไปขาย ส่วนในพิธีกรรมสมัยใหม่ (Modern Ritual) จะมี

²⁴ อธิคม โกมลวิทย์วาร. เล่มเดิม. หน้า 24.

การเปลี่ยนสิ่งที่มีมูลค่าใช้สอยหรือมูลค่าแลกเปลี่ยนให้มีคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ขึ้นมา เช่น การสวมเสื้อนอก สูบไปป์ แสดงความเป็นนักเรียนนอก เป็นต้น²⁵

ปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมที่กำลังเกิดขึ้นกับสินค้า ผู้บริโภค และวัฒนธรรมการบริโภคในสังคมบริโภคนิยมปัจจุบันจึงเป็นการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ (consumption of sign) ที่สนองตอบความหมายบางอย่างที่ถูกสร้างขึ้น (construct) และความต้องการความแตกต่าง (difference) จากผู้อื่น

Pierre Bourdieu นักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศส ได้ทำการวิจัยและแสดงให้เห็นว่าสังคมชนชั้นกลางของฝรั่งเศสมีรสนิยมในการบริโภค ชีวิตความเป็นอยู่ แม้แต่พฤติกรรมวิธีการพูด ฯลฯ มีความเกี่ยวโยงและสัมพันธ์กับความแตกต่างของสถานภาพของผู้คน เช่น รายได้ อาชีพ ชนชั้น ระดับการศึกษา ภูมิฐานะ เพศ ศาสนา จำนวนบุตร เป็นต้น ซึ่งเขาได้ตั้งชื่อหนังสือเล่มนี้ว่า ความเด่นหรือความแตกต่าง (La Distinction) ซึ่งเป็นการเน้นการวิเคราะห์กระบวนการสร้างความแตกต่างระหว่างตัวเองกับคนอื่นด้วยการบริโภค และจากการมุ่งสร้างความแตกต่างนี้ เท่ากับเป็นการแสวงหาสถานภาพของตัวเองในความสัมพันธ์กับผู้อื่น เมื่อใดที่คนเราบรรลุความต้องการที่อยากมีเหมือนคนอื่นแล้ว เมื่อนั้นเราก็มักจะสร้างความต้องการใหม่เพื่อให้แตกต่างจากผู้อื่น²⁶ และภายใต้การมุ่งเน้นและแสวงหาความต่างนั้น มนุษย์จะอยู่ท่ามกลางระบบคุณค่ามากมาย ที่สร้างสรรค์ค่านิยมหลากหลายเป็นสัญลักษณ์ให้มนุษย์บริโภค ลักษณะสำคัญของสังคมบริโภคนิยมก็คือสินค้าสัญลักษณ์มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ผ่านความหมายใหม่ ๆ ที่ถูกสร้างขึ้นอย่างเร่งรีบ รวมทั้งแบบแผนการบริโภคสินค้าสัญลักษณ์ต่าง ๆ จะเป็นกลไกสำคัญในการธำรงรักษากฎเกณฑ์ทางวัฒนธรรม สมาชิกในแต่ละกลุ่มวัฒนธรรมต่างต้อง “เรียนรู้” กฎเกณฑ์เหล่านี้ผ่านทางสัญลักษณ์ในวัฒนธรรมการบริโภค เพราะนอกจากสัญลักษณ์ในตัวสินค้าจะมีมากมายแล้ว ความต้องการเชิงสัญลักษณ์ยังถูกปรุงแต่งขึ้นอีก เป็นความต้องการใช้สินค้าสัญลักษณ์นั้นเพื่อรักษาสถานภาพทางสังคม ยกฐานะ มีเอกลักษณ์ที่ต่างจากคนอื่น หรือเพื่อมีความหมายทางสังคม

²⁵ กาญจนา แก้วเทพ. (2541). การศึกษาสื่อมวลชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์. หน้า 140.

²⁶ สุริชัย หวันแก้ว. เล่มเดิม. หน้า 7.

จากแนวคิดที่กล่าวมาทำให้เห็นว่า ในปัจจุบันมนุษย์ใช้สินค้าเป็นเครื่องมือในการแสดงออกถึงความหมายบางอย่างที่ถูกสร้างขึ้นมาภายใต้เงื่อนไขหลากหลายทางสังคม สิ่งหนึ่งที่มนุษย์พยายามสื่อสารออกมาผ่านสินค้านานาชนิดก็คือความเป็นตัวตนของเขา ลักษณะเฉพาะของเขา เช่นเดียวกับรอยสัก

การอธิบายถึงตัวตน หรืออัตลักษณ์ (identity)²⁷ เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกและสังคม ในแง่หนึ่งอัตลักษณ์เป็นมิติด้านในของอารมณ์ความรู้สึก ความคิด หรือจิตใจที่เกี่ยวกับตัวเราเอง ที่มักเปลี่ยนแปลงไปได้จากการผูกยึดตัวเรากับโลกรอบตัว ส่วนในอีกแง่หนึ่ง อัตลักษณ์คือความเป็นปัจเจกที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับสังคม กล่าวคือ ตัวเรากำหนดบทบาทและหน้าที่จากสังคมอย่างไร ดังนั้นอัตลักษณ์จึงถูกแบ่งออกเป็นสองระดับคืออัตลักษณ์ส่วนบุคคลหรืออัตลักษณ์ของปัจเจก และอัตลักษณ์ทางสังคมหรืออัตลักษณ์กลุ่ม

อัตลักษณ์ เป็นคำที่ต้องเชื่อมโยงกับคำว่า “ความแตกต่าง” (difference)²⁸ การที่คนให้นิยามตัวเองว่า “ฉันคือใคร” มักจะวางอยู่บนรากฐานของความเข้าใจว่า “ฉันแตกต่างจากใคร” ซึ่งความสำคัญของอัตลักษณ์จะเป็นตัวอธิบายความเปลี่ยนแปลงทางสังคมว่า บุคคลกำลังคิดอย่างไร จะทำอะไร มีเป้าหมายอย่างไร จากอัตลักษณ์ที่เขาสังกัดอยู่ เราจะสามารถเห็นอัตลักษณ์ของบุคคลได้จากกลุ่ม จากสิ่งที่แสดงออก จากสิ่งที่ใช้ หรือสิ่งที่ยึดถือเป็นสัญลักษณ์

การอธิบายถึงวิถีชีวิตทางวัฒนธรรมเพื่อบอกถึงอัตลักษณ์ ก็เป็นกระบวนการที่เป็นเส้นทางหรือวิถีทางที่จะอธิบายตัวเรา เช่น การเลือกดูภาพยนตร์บางประเภท สไตล์ของเพลงที่ชอบ อาหารที่กินเป็นประจำ ทีมฟุตบอลทีมโปรด หรือประเภทหนังสือที่อ่าน ซึ่งการพูดถึงวิถีชีวิตดังกล่าวก็คือการบริโภคทางวัฒนธรรม ซึ่งจริง ๆ แล้วอัตลักษณ์ก็ไม่ได้ขึ้นอยู่กับลักษณะเหล่านี้ อย่างโดด ๆ เพราะหนังสือที่เราชอบหรือเพลงที่เลือกฟังก็เป็นเหมือนกันกับคนอื่น ๆ ดังนั้นในสังคมบริโภคจึงได้สร้างความหมายหรือสัญลักษณ์ที่แตกต่างขึ้น และอัตลักษณ์ก็สามารถอธิบายได้ด้วย ความแตกต่างนี้ อีกนัยหนึ่งอัตลักษณ์ขึ้นอยู่กับความแตกต่าง (ที่ถูกสร้างขึ้น) นั่นเอง การสร้างความแตกต่างดังกล่าวอาจสื่อผ่านวัตถุ สิ่งของ หรือสินค้าที่บริโภค เช่น การสอบถามความแตกต่างของชาวเซิร์บกับชาวโครแอตระหว่างการทำสงครามกัน ทั้ง ๆ ที่เคยเป็นกลุ่มคนในชุมชน

²⁷ ศรีนทร รัตน์เจริญจร. เล่มเดิม. หน้า 6.

²⁸ สุทธิญา ฐิตบรรทัด. (2544). เอกสารประกอบการสอนวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ. หน้า 9.

เดียวกัน คำตอบของชาวเซิร์บคือการใช้หูหรีที่พวกเขาสูบ ซึ่งเป็นคนละยี่ห้อกับชาวโครแอต เป็นตัวแบ่งแยก และชี้ว่า “พวกเขา” ต่างกับ “พวกเรา” อย่างไร และตนมีลักษณะอย่างไร กล่าวโดยสรุป การอธิบายอัตลักษณ์ของปัจเจกก็คือการบอกกล่าวถึงความที่ตนเองแตกต่างจากคนอื่นอย่างไร

ในแง่พฤติกรรมการบริโภคของพวกยัปปี้ (Yuppy) ไม่ได้ตอบสนองความต้องการใด ๆ อย่างแท้จริง แต่อาจเป็นเพียงแค่ต้องการภาพลักษณ์ (Image) หรือภาพลักษณ์ที่แตกต่างโดยไม่มี ความหมายที่แท้จริง ซึ่งจะ เป็นแหล่งอ้างอิงให้กับวิถีทางที่เขาใช้ดำเนินชีวิต โลกของยัปปี้จึงเป็นโลกของสัญลักษณ์ที่ถูกสร้าง (construct) ขึ้นใหม่ตลอดเวลาอย่างไม่รู้จบ และนี่ก็คือ พิธีกรรมสมัยใหม่ (Modern ritual) ในสังคมบริโภคนิยม (Consumerism) ที่สัญลักษณ์ (Signifier) เป็น ตัวแสดงที่มีบทบาทแทนสัญลักษณ์ (Symbol) ในทฤษฎีพิธีกรรมของนักมานุษยวิทยาสังคม²⁹

อัตลักษณ์ที่หลากหลายของเราจะถูกสร้างขึ้นมาจากกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคม รวมทั้งการ ปฏิสัมพันธ์กันในชีวิตประจำวันด้วย ซึ่ง Madan Sarup ได้สังเกตว่า การบริโภคทาง วัฒนธรรมปัจจุบันเป็นวิถีทางในการดำรงอยู่ หรือวิถีในการได้มาซึ่งอัตลักษณ์ อัตลักษณ์อัน หลากหลายของเรานั้นส่วนหนึ่งถูกสร้างขึ้นมาจากสิ่งของมากมายที่เราบริโภค ไม่ว่าจะเป็นเพลง แนวไหนที่เราฟัง คุราयरอะไร อ่านหนังสือแบบไหนหรือสวมใส่อะไร ล้วนเป็นสิ่งที่ Sarup เห็นว่าตลาด (ที่เต็มไปด้วยสินค้ามากมาย) ได้ให้เครื่องมือที่เราจะใช้กำหนดอัตลักษณ์ไว้มากมาย กล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าเราบริโภคอะไรและบริโภคอย่างไรนั้น ได้บ่งถึงว่าเราเป็นใคร เราจะต้องเป็น อะไร และคนอื่นนั้นมองเราอย่างไรด้วย จนอาจกล่าวได้ว่าเรา “เป็น” อย่างที่เราบริโภค

การบริโภคในสังคมสมัยใหม่จึงเป็นการบริโภคสินค้าด้วยมูลค่าทางวัฒนธรรม หรือมูลค่าทางสัญลักษณ์มิใช่มูลค่าใช้สอยหรือมูลค่าแลกเปลี่ยน แต่เป็นการบริโภคสินค้าในฐานะที่มัน เป็นสินค้าอัตลักษณ์ (identity commodity) ประกอบกับ การปลดปล่อยการกำหนดอัตลักษณ์ให้ มีลักษณะลื่นไหลมากขึ้น ดังนั้นอัตลักษณ์ที่เป็นทางเลือกรอกเหนือไปจากอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ เชื้อชาติ หรือกรอบคิดเดิม จึงถูกใช้และร่วมกันสร้าง หรือเลือกสร้างผ่านสินค้าในฐานะที่ เป็นสัญลักษณ์แห่งอัตลักษณ์ที่พึงปรารถนา ซึ่งหมายถึงความพึงพอใจที่ได้บริโภค ดังนั้นวัตถุดิบสินค้าที่ ทุกคนต่างต้องการก็อาจเปลี่ยนผันไปได้หลากหลาย ตั้งแต่เป็นสัญลักษณ์แทนอัตลักษณ์ประชาชาติ

²⁹ อธิคม โกมลวิทย์วาร. เล่มเดิม. หน้า 26.

อัตลักษณ์ชาติพันธุ์ หรือแม้แต่อัตลักษณ์ยี่ห้อสินค้าอื่น ๆ เอง การบริโภควัตถุสินค้าจึงเป็นการแสดงออกถึงบุคลิกลักษณะเฉพาะตนด้วยการใช้สินค้ายี่ห้ออื่น ๆ ตามความหมายของโฆษณาสินค้าที่ห้อยคิงกล่าวได้สร้างเสริมเติมแต่งไว้ให้³⁰

จากแนวคิดของ Baudrillard ในเรื่องการบริโภคเชิงสัญลักษณ์และอัตลักษณ์ ทำให้เห็นสภาพสังคมยุควัฒนธรรมบริโภคนิยมที่เต็มไปด้วยการลอกเลียนแบบและการผลิตซ้ำในเรื่องต่าง ๆ จนกลายเป็นการบริโภคสัญลักษณ์ที่เป็นภาพพจน์ของสินค้า ยิ่งกว่าตัวสินค้า จึงสามารถใช้นิยามของ Baudrillard เพื่ออธิบายการสื่อความหมาย ของการบริโภครอยสักศิลปะบนเรือนร่าง ที่แสดงถึงลักษณะสังคมยุคบริโภคนิยม

4. แนวคิดวัฒนธรรมความงามบนร่างกาย

ท่ามกลางสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการบริโภคสินค้านานาชนิดที่มีอยู่ในตลาด การบริโภคดีกล่าว ไม่ได้เป็นการบริโภค (ตามความหมายที่เป็นการทำให้หมดไป) เพราะสินค้าเหล่านั้นมีหน้าที่ในการใช้สอยบางอย่างที่มีประโยชน์เท่านั้น แต่เป็นเพราะสินค้าสร้างความหมายบางอย่างให้แก่ผู้บริโภค ไม่ว่าจะเป็นการสร้างความรู้สึกที่ทันสมัย ประสบความสำเร็จที่ได้บริโภค หรือแม้แต่เป็นเรื่องของรสนิยม ก็ตามแต่ว่าเราจะมีภาพในใจที่ปรารถนาไว้อย่างไร ในตรรกของการบริโภคเช่นนี้ ร่างกายมีฐานะสำคัญอย่างมาก เนื่องจากร่างกายเป็นศูนย์กลางในการสร้างความเป็นตัวเป็นตนของแต่ละคน ในการที่จะสื่อให้คนอื่นได้รับรู้ ดังจะเห็นได้จากเนื้อหาของโฆษณาในปัจจุบันที่เต็มไปด้วยผลิตภัณฑ์ที่ใช้กับร่างกาย ทั้งใช้ตกแต่ง ชำระล้าง ดัดผม กั้น อำนวยความสะดวกสบาย หรือแม้แต่เป็นผลิตภัณฑ์เพื่อใช้จัดการให้ร่างกายมีรูปร่างทรวดทรง และคุณลักษณะที่พึงปรารถนาเพื่อให้สอดคล้องกับค่านิยมของสังคมปัจจุบันที่ร่างกายจำเป็น จะต้องดูงดงาม เยาว์วัย กระฉับกระเฉง และดูสุขภาพดีอยู่ตลอดเวลา³¹

ดูเหมือนว่าร่างกายได้เปลี่ยนแปลงไปมาก จากการเป็นเพียงสังขารที่ไม่ควรจะยึดติดด้วยมากนัก กลายเป็นร่างกายที่ต้องได้รับการเอาใจใส่ ปรนนิบัติอย่างเต็มที่เสมือนโครงการ

³⁰ เกษียร เตชะพีระ. (2539). “บริโภคนิยมความเป็นไทย.” *จินตนาการสู่ปี 2000 : นวัตกรรมเชิงกระบวนทัศน์ด้านไทยศึกษา*. หน้า 102.

³¹ ปรีติดา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล. (2541). *เผยแพร่ร่างกาย. ความน่า*.

ที่ไม่เคยเสร็จสิ้นจากการพยายามปรับปรุง ดัดแปลง สร้างต่อ ให้ใกล้เคียงกับร่างในอุดมคติและเป็นการสื่อถึงความเป็นตัวตน หรือ อัตลักษณ์ (Identity) ของปัจเจกชนที่เป็นเจ้าของร่างกายแต่ละร่าง

ในทางมานุษยวิทยา ร่างกายถูกพิจารณาว่าเป็นสัญลักษณ์ของสังคม Mary Douglas³² (1996) นักมานุษยวิทยาชาวอังกฤษ เป็นนักคิดคนหนึ่งที่มีความสนใจในเรื่องของร่างกาย ได้จำแนกร่างกายออกเป็น 2 ประเภทคือ ร่างทางสังคม (social body) และร่างกายภาพ (physical body) โดย Douglas เสนอว่าร่างกายคือภาพปรากฏของระบบสังคม และ ร่างทางสังคมเป็นตัวกำหนดการรับรู้ (perceived) เกี่ยวกับร่างกายในทางกายภาพ กล่าวคือร่างกายนั้นเป็นสื่อในการแสดงออก (medium of expression) การดูแลร่างกายจึงสัมพันธ์กับการจัดแบ่งประเภท (categories) ซึ่งวัฒนธรรมของสังคมกำหนดขึ้น ดังนั้นการควบคุมร่างกายจึงเป็นภาพที่สะท้อนให้เห็นการควบคุมทางสังคม และความคิดเกี่ยวกับร่างกายก็มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความคิดเกี่ยวกับสังคม และด้วยเหตุนี้เราจึงเห็นกลุ่มบางกลุ่มในสังคมมีแนวโน้มที่จะมองและจัดการร่างกายให้สอดคล้องกับตำแหน่งแห่งที่ทางสังคม เช่น ศิลปินและนักวิชาการ ซึ่งเป็นผู้ที่มองความเป็นไปทางสังคมอย่างพิเคราะห์พิจารณา มักมีแนวโน้มจะแสดงความไม่สนใจร่างกายและละเลยที่จะประดับตกแต่งร่างกายตามปริมาณความรับผิดชอบต่อสังคมที่แบกรับไว้

ในความคิดของ Michel Foucault³³ เขาสนใจร่างกายและสถาบันทางสังคมที่ควบคุมร่างกาย Foucault มีสมมติฐานว่าร่างกายถูกสร้างและมีอยู่ในวาทกรรม (Discourse) ในการศึกษาของ Foucault เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของร่างกายและผลของอำนาจที่กระทำต่อร่างกาย ซึ่งเขาถือว่าร่างกายเป็นจุดเชื่อมโยงกิจกรรมประจำวันและอำนาจของสถาบันทางสังคม และด้วยพัฒนาการของสังคมสมัยใหม่ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลง โดยเป้าหมายของวาทกรรมได้เปลี่ยนจากร่างกายที่เป็นเนื้อหนังมังสาไปสู่จิต เห็นได้ชัดจากการลงทัณฑ์ภายใต้กฎหมายระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช การลงทัณฑ์รุนแรงจะกระทำต่อหน้าสาธารณชน ร่างกายคือเป้าหมายของการลงทัณฑ์ แต่ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ร่างกายของผู้กระทำผิดได้ถูกนำไปไว้ในสถาบันซึ่งมีการจัดการอย่างเป็นวิทยาศาสตร์เพื่อเข้าถึงจิตของผู้กระทำผิด เนื้อหาของวาทกรรม

³² M. Douglas. (1970). *Natural Symbols: Explorations in Cosmology*. p. 68. อ้างถึงใน “เผยร่างพรางกาย.” หน้า 28.

³³ M. Foucault. (1980). “Body/Power” in C. Gordon (ed.). p.58. อ้างถึงใน “เผยร่างพรางกาย.” หน้า 29.

เปลี่ยนจากความตายไปสู่ความสนใจในการสร้างระเบียบวินัยให้แก่ชีวิต อันเกิดจากความพยายามของรัฐที่จะมีอำนาจเหนือชีวิตและสวัสดิการของประชาชน และจากความพยายามควบคุมปัจเจกชนแต่ละคนไปเป็นความพยายามควบคุมประชากรโดยรวม การควบคุมร่างกายได้แพร่ขยายไปยังอาณาบริเวณต่าง ๆ ของสังคมไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน กองทัพ โรงพยาบาล และสถาบันอื่น ๆ

ความเปลี่ยนแปลงในขอบเขตของวาทกรรมในเรื่องทางเพศได้เคลื่อนย้ายจากร่างกายในฐานะสิ่งที่ประกอบจากเนื้อหนัง มาให้ความสนใจกับความพร้อมในการสืบเผ่าพันธุ์ของร่างกายทางสังคมแทน เรื่องเพศซึ่งเคยถูกปิดบังและควบคุมได้ถูกนำเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวาทกรรม

แม้ว่าร่างกายจะเป็นเป้าหมายของสถาบันแห่งการบังคับระเบียบสังคม เช่น การแพทย์และศาสนาก็ตาม แต่การควบคุมบังคับร่างกายนั้นมีเป้าหมายที่ต่างกัน ซึ่ง Turner³⁴ ได้เสนอความคิดเรื่องการควบคุมร่างกายเป็นตัวแบ่งช่วงของสังคมประเพณีกับสังคมสมัยใหม่ ยกตัวอย่างเช่น การควบคุมอาหาร (diet) ตามคำสอนของคริสต์ศาสนา คนควบคุมร่างกายด้วยการอดอาหารเพื่อที่จะกดเนื้อหนังมังสาให้ด้อยค่า (subordinate the flesh) เพื่อที่จะควบคุมและสร้างจิตวิญญาณ (soul) ให้บริสุทธิ์ เช่นเดียวกับความคิดในพุทธศาสนาที่มองร่างกายในทางลบว่า กายเป็นที่ตั้งแห่งการรณะ เพราะแหล่งรับรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส กายยังเป็นที่รวมขยะปฏิภูลส่งกลิ่นเหม็น ต่างจากในสมัยใหม่ที่มีการควบคุมร่างกาย การอดอาหารเป็นไปเพื่อให้เกิดร่างกายที่งดงาม เป็นสัญลักษณ์แห่งเพศ เป็นการสร้างความพึงพอใจ (pleasure) แนวคิดเกี่ยวกับร่างกายที่สวยงามได้พลิกกลับให้การอดอาหารตามประเพณีมาในทางตรงกันข้าม ร่างกายภายนอกถูกมองว่าเป็นสิ่งที่บรรทุก (carry) สัญญา (signs) แห่งสภาวะศีลธรรม (moral condition) ภายในของคน

Pierre Bourdieu นักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศส กล่าวถึงความสำคัญของร่างกายในสังคมทุนนิยมว่าเป็นเรื่องของการสร้างทุนทางกายภาพ และการแปรรูปทุนทางกายภาพ Bourdieu เน้นที่กระบวนการทำให้ร่างกายมีสภาพเป็นสินค้า (Commodification) ในสังคมสมัยใหม่ นอกจากนั้นเขายังเห็นว่าร่างกายมีตราของชนชั้นประทับอยู่บนตัว อันเนื่องมาจากปัจจัย 3 ประการ

³⁴ Turner, Bryan. (1995). *Images of Aging : Cultural Representations of Later Life*. อ้างถึงใน "ชีวิตชายขอบ ตัวตนกับความหมาย." หน้า 153.

ประการแรก คือ ตำแหน่งทางสังคม (social location) ซึ่งหมายถึงสิ่งแวดล้อมทางวัตถุต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

ประการที่สอง คือ ที่อยู่ทางสังคม (habitus) ซึ่งหมายถึงศักยภาพ ความสามารถของร่างกาย ที่หล่อหลอมให้คนตอบโต้สถานการณ์ที่แวดล้อมทั้งที่คุ้นเคยและเป็นของใหม่

ประการที่สาม คือ พัฒนาการของรสนิยม (tast) ซึ่งหมายถึงการเข้าไปเป็นเจ้าของวิถีชีวิตบางแบบที่พิเศษ ตามเงื่อนไขทางวัตถุ

ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งทางสังคม ที่อยู่ทางสังคม และรสนิยม ผสมรวมกันทำให้เกิดร่างกายที่มีรูปลักษณ์ ลักษณะท่าทาง และศักยภาพบางอย่าง แต่ลักษณะเหล่านี้ไม่หยุดนิ่ง เพราะร่างกายของแต่ละคนเป็นสิ่งที่ไม่มีวันสร้างเสร็จสมบูรณ์ ในขณะที่ร่างกายเป็นแหล่งอ้างอิงให้แก่สังคม ร่างกายก็ถูกหล่อหลอมด้วยกระบวนการทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ภายในสังคม

แมเรียนน์ เทสซานเดอร์ (Marianne Thesander) เรียกกระแสโป๊ของการบูชาความงาม เกลียดกลัวความแก่และความอ้วนของผู้หญิง โดยเฉพาะในวัฒนธรรมตะวันตกว่าเป็น “ลัทธิพิธีของร่างกาย” (the cult of the body) ในวัฒนธรรมตะวันตก ลัทธิพิธีดังกล่าวได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย การสร้างร่างกายใหม่โดยการออกกำลังกายหรือเสริมความงามด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ กลายเป็นสิ่งธรรมดาสามัญ คลินิกเสริมความงามเกิดขึ้นทุกหัวระแหง ลูกค้ายี่เข้ามาใช้บริการ ศัลยกรรมพลาสติกไม่ได้จำกัดวงเฉพาะนางแบบหรือดารานักร้องนักแสดง หรือคนที่ทำมาหากินโดยอาศัยรูปร่างหน้าตาอีกต่อไป

พัฒนา กิติยาษา³⁵ ได้กล่าวถึงความงามในกระแสไทยโป๊บไว้ว่า เป็นวัฒนธรรมสมัยนิยมที่มีศูนย์กลางของความสนใจส่วนใหญ่อยู่ที่เรือนร่างและทรวดทรงของผู้หญิง เป็นกระแสที่หล่อหลอมวิถีคิดและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับความงาม สุขภาพ ภาพลักษณ์ และเพศสภาพที่มีอิทธิพลอย่างใหญ่หลวงต่อผู้หญิงและผู้ชายไทยในวัยรุ่นและวัยทำงานส่วนใหญ่ ทำให้เกิดวิถีคิดใหม่

³⁵ พัฒนา กิติยาษา. (2546) คนพันธุ์โป๊บ : ตัวตนคนไทยในวัฒนธรรมสมัยนิยม. หน้า 123.

เกี่ยวกับความงามและเรือนร่าง นั่นคือผู้หญิงและผู้ชายยุคใหม่ล้มเลิกความคิดเดิมที่ว่า ร่างกายจะสวยจะหล่อหรือไม่ขึ้นอยู่กับต้นทุนเดิมที่พ่อแม่ให้มา เป็นทุนเดิมที่เราได้มาตามธรรมชาติ แต่พวกเขาและเธอต่างคิดไปว่าทุกวันนี้วิทยาการทางการแพทย์และเทคโนโลยีสามารถช่วยให้มนุษย์ก้าวพ้นขีดจำกัดดังกล่าวได้ คนเราสามารถแปลงโฉม เสริมตั้ง ลดกรรม เปลี่ยนสีผม ลดน้ำหนัก ฯลฯ เพื่อให้ตนเองได้เป็นเจ้าของ “เรือนร่าง” ที่พึงปรารถนา

พฤติกรรมความงามอีกอย่างหนึ่งที่เราเห็นได้ชัดในสังคมไทยทุกวันนี้คือ สัตว์ส่วนต่าง ที่เคยเป็นเรื่องส่วนตัวของผู้หญิง ควรปกปิด อำพรางไว้ ตามประเพณีตรงที่ผู้หญิงไทยได้รับการสั่งสอนกันมา เช่น รักแร้ ต้นขา หน้าท้อง สะโพก แต่ในปัจจุบันก็ถูกนำมาสร้าง ความหมายใหม่ ให้ผู้หญิงต้องเปิดเผย ถึงจะถือว่าเป็นการแสดงออกซึ่งความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ เป็นผู้หญิงที่มีความมั่นใจและเป็นที่ยอมรับของสังคม

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ การสักถือเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งในการแสดงออกถึง วัฒนธรรมความงามบนร่างกาย ภาพลักษณ์ที่คนในสังคมมองผู้ที่มีรอยสักบนร่างกาย จากอัตลักษณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปคือ มีการเปลี่ยนความรับรู้ต่อบุคคล (perception of person) ทั้ง โดยตัวเองและผู้อื่น และพัฒนาเป็น อัตลักษณ์ของตนขึ้นในหลายลักษณะ รวมถึงการทำทาสี และไม่ยอมรับกับภาพลักษณ์ที่สังคมตีตราให้ ทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบโต้ทั้งโดยส่วนตัวและ สาธารณะชน จึงมีบางกลุ่มที่เห็นว่าหากการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างถูกมองในแง่ลบ ก็จะสร้างทัศนคติและความเชื่อใหม่ด้วยการเสนอภาพจน์ของคนที่มียุโรปและประสบความสำเร็จ ดัง ตัวอย่าง นักร้อง นักแสดง ศิลปินหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงในแวดวงต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งช่างผู้ สักที่สามารถคว่ำรางวัลชนะเลิศการประกวด tattoo โลก³⁶ และจากตัวอย่างที่กล่าวมาได้ส่งผลให้ เกิดการยอมรับ กลายเป็นกระแสสังคมที่ต้องการบริโภครอยสักเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อัตลักษณ์ที่เคยถูก มองในแง่ลบได้ปรับเปลี่ยนเป็นทัศนคติแห่งศิลปะที่ดูโดดเด่น พื้นที่ผิวภายนอกจะทำหน้าที่ ห่อหุ้มเนื้อหนังมังสาทางกายภาพของมนุษย์แล้ว ยังได้ทำหน้าที่เสมือนเวทีแสดงแฟชั่นสมัยใหม่ หลังจากถูกประดับด้วยลวดลายทางความคิดอันหลากหลายแห่งรอยสัก ที่มีให้เห็นอย่างแพร่หลาย ในสังคมทุกชนชั้นและทุกเพศทุกวัยในปัจจุบันนี้

³⁶ จอม เพชรประดับ. (2545,6 พฤษภาคม). “ต่างชาติสร้างชื่อ “ไทย” กระฉ่อนสักลายไทยชนะเลิศเทศ ทูโลก.” มติชน. หน้า 25.

5. ทฤษฎีพื้นที่สาธารณะ

คำว่า “พื้นที่” นั้นมีขอบเขตความหมายที่กว้างขวาง ครอบคลุมตั้งแต่ระดับรูปธรรมไปจนถึงนามธรรม H. Lefebvre (1991) ได้แบ่งความหมายของพื้นที่ออกเป็น 3 ระดับ คือ³⁷

1. Physical space หมายถึง พื้นที่ที่เป็นธรรมชาติด้านกายภาพ จักรวาล
2. Mental space เป็นพื้นที่ตามทัศนะของนักปรัชญาและนักคณิตศาสตร์ ซึ่งหมายถึง การรับรู้พื้นที่ในทางจิตใจ เช่น ความรู้สึกผูกพันกับพื้นที่ ความรู้สึกสะดวกสบาย ฯลฯ
3. Social Space & Social practice เป็นพื้นที่ที่ถูกประกอบสร้างขึ้นด้วยกิจกรรม / ปฏิบัติการ / โครงการต่าง ๆ การใช้สัญลักษณ์ / การสร้าง utopia / รวมทั้งการทำให้เป็นปริมาตร (sphere)

ทุกหนทุกแห่งในสังคม สามารถถูกประกอบสร้างขึ้นเป็นพื้นที่ทางสังคม (social space) ได้ทั้งสิ้น หากว่ามีปฏิบัติการทางสังคมต่าง ๆ เกิดขึ้นในบริเวณดังกล่าว M. Foucault ถือว่าร่างกายของคน ก็เป็นพื้นที่อย่างหนึ่ง เนื่องจากมีการใช้อำนาจแบบต่าง ๆ บนพื้นที่แห่งนี้ นับตั้งแต่การรัดเท้าให้เล็กของหญิงจีนในสมัยโบราณ การบังคับให้ผู้หญิงสมัยใหม่มีรูปร่างที่ผอมสูง จนกระทั่งความแพร่หลายของการนิยมการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างในปัจจุบัน พื้นที่ทางสังคมจึงถือเป็นผลผลิตของสังคม / วัฒนธรรม (cultural / social product) ในแต่ละช่วงเวลา แต่ละยุคสมัย และแต่ละวัฒนธรรม

กลุ่มสตรีนิยมที่ศึกษาเรื่องโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพศ (Gender relationship) ได้แบ่งพื้นที่ทางสังคมออกเป็น 2 ส่วน คือ พื้นที่ส่วนตัว (private sphere) ได้แก่ พื้นที่ในบริเวณบ้าน (domestic) และมีความหมายในแง่นามธรรมว่า เป็นเรื่องราว / กิจกรรมภายในครอบครัว กับพื้นที่สาธารณะ (public sphere) ได้แก่พื้นที่บริเวณนอกบ้าน / ที่ทำงาน / สวนสาธารณะ ฯลฯ นอกจากนั้นยังมีความหมายในแง่นามธรรมคือ เป็นเรื่องราว / กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและการใช้อำนาจด้านเศรษฐกิจการเมืองระดับมหภาพของชุมชนหรือสังคมอีกด้วย และ

³⁷ กาญจนา แก้วเทพ. (2544) ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา : เวลา/พื้นที่กับสื่อมวลชน. หน้า

Habermas นักคิดของสำนัก Frankfurt ได้นิยามความหมายของพื้นที่สาธารณะว่า³⁸ เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนรวม (sense of public) ซึ่งเป็นการปฏิบัติการทางสังคมที่ฝังตัวอยู่ในวัฒนธรรมของแต่ละยุคสมัย (culture embedded social practice)

กลุ่มสตรีนิยมค้นคว้าว่า ในแต่ละสังคม / วัฒนธรรมมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับพื้นที่ทั้ง 2 ประเภทแตกต่างกันออกไป ซึ่งแล้วแต่วัฒนธรรมของแต่ละสังคมที่จะกำหนดว่าจะให้คนเพศใด สังกัดอยู่ในพื้นที่แบบใด และทำกิจกรรมอะไรบ้าง ซึ่งจากการจัดแบ่งดังกล่าวได้ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคขึ้น พื้นที่สาธารณะเข้ามามีบทบาทควบคุมครอบงำเหนือพื้นที่ส่วนตัว ซึ่งเท่ากับเป็นช่องทางให้ผู้ชายใช้อำนาจควบคุมผู้หญิงนั่นเอง เช่น การตัดสินใจจะทำแท้งของผู้หญิง (เรื่องส่วนตัว) จะต้องเป็นไปตามกฎหมาย (สาธารณะ) หรือการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างของผู้หญิง (เรื่องส่วนตัว) นั้น ก็มีวัตถุประสงค์หนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศของผู้ชาย (สาธารณะ) เป็นต้น

สมรภัฏ ชัยสิงห์กานานนท์³⁹ ได้ให้ความหมายของความเป็น “ส่วนตัว” ไว้ว่า หมายถึง 2 ลักษณะด้วยกัน คือ ส่วนบุคคล (Personal) ในความหมายถึงการครอบครองหรือเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคล และความเป็นส่วนตัว (Private) ซึ่งค่อนข้างเป็นนามธรรม มีนัยยะถึงภาวะที่ปัจเจกรู้สึกหลุดออกจากกรอบกฎที่สังคมกำหนดขึ้นชั่วคราว

ในการวิเคราะห์ห้อยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายคนที่ถูกนำมาใช้เป็น Sex Appeal⁴⁰ เมื่อใช้เกณฑ์ (Categories) เรื่องความเป็นส่วนตัว / ส่วนรวม (private / public sphere) ที่ปรากฏอยู่ตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ซึ่งแปรเปลี่ยนไปตามรหัสทางวัฒนธรรมของแต่ละสังคม แต่ละกาลเวลา เช่น ใบหน้าเป็นพื้นที่สาธารณะในสังคมไทย แต่เป็นพื้นที่ส่วนตัวในสังคมมุสลิม หรือขาอ่อนของผู้หญิงไทยเคยเป็นพื้นที่ส่วนตัวในอดีต แต่ปัจจุบันขาอ่อนได้กลายเป็นพื้นที่สาธารณะไปแล้ว เช่น การนิยมนสวมใส่กางเกงขาสั้นของผู้หญิงไทยที่สามารถสังเกตได้ในที่สาธารณะทั่วไป ซึ่งสามารถกล่าวเปรียบเทียบในลักษณะเดียวกับพื้นที่ในการลงรอยสักบริเวณต่าง ๆ บนเรือนร่าง ถึงแม้ว่าการสักจะใช้พื้นที่บนร่างกายซึ่งถือเป็นพื้นที่ส่วนตัว แต่การอวดรอยสักให้ปรากฏสู่สายตาคนทั่วไปก็แสดงให้เห็นว่าร่างกายได้กลายเป็นพื้นที่สาธารณะไปโดยปริยาย ทำให้เกิดแนวคิดใหม่ว่าการ

³⁸ กาญจนา แก้วเทพ. (2543). มองสื่อใหม่ มองสังคมใหม่. หน้า 173.

³⁹ สมรภัฏ ชัยสิงห์กานานนท์. (2538). แลดูผู้คนในห้างสรรพสินค้า. หน้า 93.

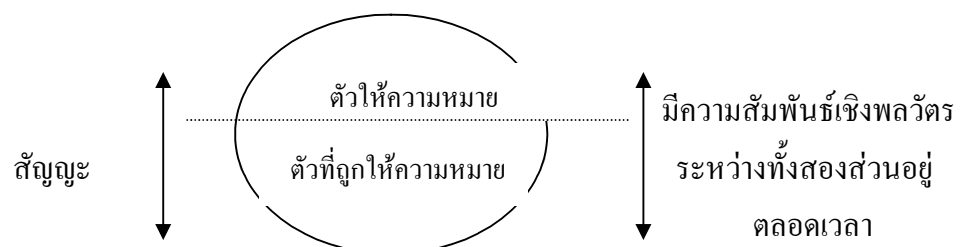
⁴⁰ กาญจนา แก้วเทพ. เล่มเดิม. หน้า 90.

ปรับเปลี่ยนจากพื้นที่ส่วนตัวให้กลายเป็นพื้นที่สาธารณะในกรณีของรอยสัก เกิดจากการหาทางออกให้กับสภาพจิตใจที่ต้องการแสดงความเป็นตัวตนโดยผ่านสัญญาณ หรือการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ ด้วยสินค้าที่ตนอุปโภค, บริโภค ที่ทำให้ร่างกายถูกใช้เป็นเวทีในการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์นั่นเอง

6. ทฤษฎีสัญญะวิทยา

Ferdinand De Saussure นักวิชาการด้านภาษาศาสตร์ชาวสวิส บิดาแห่งวิทยาการแขนงนี้ ได้อธิบายไว้ว่า “Semiology” มาจากคำกรีกว่า “Semeion” ซึ่งเป็นรากศัพท์ของคำว่า Sign ดังนั้น Semiology จึงเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ประกอบขึ้นมาเป็น Sign และกฎเกณฑ์ที่ควบคุมตัวมันเองอยู่

สัญญะวิทยา⁴¹ แปลมาจากภาษาอังกฤษว่า “Semiology” หมายถึง ศาสตร์แห่งสัญญาณ (Science of Sign) โดย สัญญะ (Sign) หมายถึง สิ่งที่ถูกสร้างเพื่อให้มีความหมาย (Meaning) แทนของจริง (Object) ในตัวบท (Text) และในบริบทหนึ่ง โดยความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างลักษณะที่คู่กัน (dual aspects) ของแนวคิด (concept) กับ เสียง – ภาพ (sound – image) หรือที่เรียกว่าตัวที่ถูกให้ความหมาย (signified) และตัวให้ความหมาย (signifier) ตามลำดับ ทั้งสองส่วนนี้มีความสัมพันธ์แบบพลวัตต่อกันตลอดเวลา ตัวที่ถูกให้ความหมายเป็นความคิดเชิงนามธรรมของผู้สร้างหรือผู้อ่านความหมาย ส่วนตัวให้ความหมายคือลักษณะเชิงรูปธรรมของตัวความหมายที่เราสามารถรับรู้ได้ในทางเสียงหรือภาพ เช่น คำว่า “ต้นไม้” เป็นตัวให้ความหมาย (signifier) ของแนวคิดถึงสิ่งที่เติบโตจากดินและมีใบดอกผลเป็นส่วนประกอบ อันเป็นตัวที่ถูกให้ความหมาย (signified) นั่นเอง โดยสามารถอธิบายได้ดังแผนภาพ

⁴¹ กาญจนา แก้วเทพ. (2541). การวิเคราะห์สื่อแนวคิดและเทคนิค.

ภาพที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวให้ความหมายและตัวที่ถูกให้ความหมายในสัญญา (O' Sullivan, 1983)⁴²

ความสัมพันธ์ของตัวให้ความหมายกับตัวที่ถูกให้ความหมาย อาจจะเชื่อมโยงกันแบบไม่มีเหตุผล (arbitrary) แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ เชื่อมโยงหรือเกิดขึ้นมาจากการตกลงที่จะใช้ตัวให้ความหมายนั้นร่วมกันของส่วนรวมทั้งหมด เพราะฉะนั้น “ตัวถูกให้ความหมาย” (signified) จึงเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมีการกำหนดโดยวัฒนธรรมหรือวัฒนธรรมย่อยของสังคมมนุษย์ (Fiske, 1982) ดังนั้น ความหมายที่ตัวให้ความหมายอ้างอิงถึงจึงเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ (Berger, 1982)

C. Peirce นักปรัชญาด้านภาษาชาวอเมริกัน ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ “สัญญา” ที่สอดคล้องกับ De Saussure ไว้ว่าคือสิ่งที่มีความหมายมากกว่าตัวของมันเอง” (Sign is something which stands to somebody for something in some respect) โดย Peirce แบ่งองค์ประกอบของสัญญาออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นตัวหมาย (Signifier) และตัวหมายถึง (Signified) เช่น เมื่อเรายกมือพนมระหว่างอก (Signifier) ก็จะมี ความหมายถึงการแสดงความเคารพ (Signified) และนอกจากนั้น Peirce ยังได้จัดประเภทของ Sign เป็น 3 ประเภทคือ

ภาพเหมือน (Icon) หมายถึง สัญญาที่มีลักษณะเป็นภาพ หรือเป็นวัตถุที่มองเห็นชัด เช่น เครื่องหมายแสดงยศ ตำแหน่ง เป็นตัวชี้ให้เห็นถึงความมีอำนาจ หรือ ภาพถ่าย รูปปั้น อนุสาวรีย์ เป็นต้น

ดัชนี (Index) หมายถึง สัญญาที่มีลักษณะเป็นตัวชี้ให้เห็นอีกสิ่งหนึ่ง โดยการคิดหาเหตุผล หรือ การเชื่อมโยงเชิงเหตุผล เช่น คิวไฟ อาการของโรค

สัญลักษณ์ (Symbol) หมายถึง สัญญาที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ เป็นกฎหรือระเบียบ / จารีต หรือสิ่งที่ทุกคนเห็นพ้องต้องกัน เข้าใจเหมือนกันต้องอาศัยการเรียนรู้ เช่น ถ้อยคำ ภาษา ตัวเลข ชาวเลข วัฒนธรรม เป็นต้น

สัญญา (Sign) ทั้ง 3 นี้ ไม่ได้แยกกันโดยเด็ดขาด สัญญาหนึ่ง ๆ อาจจะประกอบด้วย รูปแบบต่าง ๆ กัน ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งภาพเหมือน ดัชนี และสัญลักษณ์รวมกันอยู่ก็

⁴² อ้างใน สมสุข หินวิมาน. (2534). วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยกับการสร้างความชอบธรรมของรัฐ. หน้า 23.

ได้ เช่น ภาพพระสงฆ์ เป็นได้ทั้งภาพเหมือน ก็คือภาพเหมือนของพระจริง ๆ ขณะเดียวกันก็เป็นดัชนี คือเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงความเป็นตัวแทนของศาสนา และก็เป็นสัญลักษณ์ในแง่ของความเคารพนับถือด้วย

De Saussure ได้นำเสนอว่า สัญญะทุกอย่างจะประกอบด้วย 2 มิติเสมอ มิติหนึ่งก็คือ มิติที่เป็น “Language” หรือ “ไวยากรณ์ของภาษา” และมิติส่วนที่เป็นการใช้ภาษาซึ่งเรียกว่า “Speech” หรือ “ภาคปฏิบัติการ” ซึ่งมิติของสัญญะที่เราควรให้ความสนใจคือ ที่เป็น Language โดยที่ทุก Language นั้นจะต้องมีไวยากรณ์ (Grammar) เป็นรหัสควบคุมอยู่เสมอ ดังนั้น ส่วนการวิเคราะห์เชิงสัญญะวิทยา สิ่งหนึ่งที่จะขาดไม่ได้ก็คือความรู้เรื่องรหัส (Code) ซึ่งจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละวัฒนธรรม รหัสเป็นแบบแผนขั้นสูงที่ซับซ้อนของความสัมพันธ์ระหว่างสัญญะต่าง ๆ (Highly Complex Pattern of Association of Signs) หรือจะพูดง่าย ๆ ว่า เราจะนำสัญญะย่อย ๆ ต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันอย่างไร แบบแผนนี้จะทำหน้าที่เป็นโครงสร้างที่อยู่ในหัวสมองของเรา และจะทำงานในการรับรู้ และตีความ เมื่อเราเปิดรับสัญญะต่าง ๆ ซึ่งจะเห็นว่าระบบของการสร้างรหัส (Codification) มีบทบาทสำคัญต่อชีวิตของเรา การที่คนเราจะได้รับการขัดเกลาทางสังคมและมีการเรียนรู้แนวทางของวัฒนธรรมนั้น หมายถึงว่าจะต้องได้รับการตั้งสอนรหัสต่าง ๆ มากมาย ซึ่งมักจะมิชอบเขตทางชนชั้นของสังคม (Class) ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ (Geographical) กลุ่มชาติพันธุ์ (Ethnologist) ฯลฯ เป็นตัวกำหนดถึงรหัสย่อย ๆ (Subcodings) ต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งจะปรากฏอยู่ในรหัสสากลใหญ่ ๆ (General Code) เช่น Product Codes ซึ่งเป็นรหัสที่เกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของเครื่องใช้ หรือ Culture Codes เป็นรหัสที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ เป็นต้น (Berger : 1982) ในกระบวนการเข้ารหัส (Encoding) และกระบวนการถอดรหัส (Decoding) นั้น ผู้ส่งและผู้รับสารไม่เคยมี และไม่จำเป็นต้องถือรหัสเล่มเดียวกัน (อาจจะมียุทธศาสตร์ที่คล้ายกัน แต่ไม่ใช่เล่มเดียวกัน) ดังนั้น Umberto Eco (1979) จึงกล่าวว่า⁴³ “การถอดรหัสเพี้ยนไปเป็นกฎของการสื่อสาร มิใช่เป็นข้อยกเว้น” เนื่องจากฝ่ายผู้รับเองก็มีการอ้างอิง (Reference) ที่นำมาสร้างรหัสต่าง ๆ มากมาย เพราะฉะนั้นจึงไม่มีการถอดรหัสที่ผิดพลาด มีเพียงการถอดรหัสที่แตกต่างไปจากฝ่ายผู้ส่งเท่านั้น

โดยรหัสสามารถแบ่งประเภทได้ ดังนี้

⁴³ กาญจนา แก้วเทพ. (2541). เล่มเดิม. หน้า 95.

1. Product codes เป็นรหัสที่เกี่ยวกับวัตถุสิ่งของเครื่องใช้ที่บ่งบอกความหมายที่แตกต่างกัน เมื่อเรามองดูจานอาหารที่แต่ละบ้านใช้ใส่อาหาร เราก็จะทราบความหมายของบ้านนั้น ๆ ได้

2. Social codes เป็นรหัสที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น คนไทยไม่ถือว่าการที่ถูกจะตบหัวหรือตบไหล่พ่อเป็นการแสดงความรัก แต่รหัสของอเมริกันจะอนุญาตการแสดงความหมายเช่นนั้น

3. Culture codes เป็นรหัสที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ เช่น การยิ้มของคนไทยจะมีรหัสให้กระทำได้ในหลายวาระโอกาส หลายความหมาย ในขณะที่สังคมตะวันตกจะมีรหัสที่มีความหมายน้อยกว่า

4. Personal codes เป็นรหัสที่เกี่ยวกับตัวบุคคล เช่น การเป็นนักการเมืองในสังคมอเมริกันและสังคมไทยจะมีความหมายที่แตกต่างกัน

Dennis McQuail⁴⁴ ได้อธิบายเพิ่มเติมไว้ว่า “การที่บรรดาสัญญะแต่ละตัวล้วนแต่เกิดมีความหมายเฉพาะตัวขึ้นมาได้ ก็เนื่องมาจากสัญญะแต่ละตัวนั้นต่างก็มีความผิดแผกแตกต่าง และต่างก็มีตัวเลือกออกไปหลาย ๆ แบบ (ความแตกต่างนี้เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ มิใช่โดยบังเอิญ) การเกิดขึ้นของความหมายทั้งหลายนี้ล้วนถูกควบคุมจาก รหัสทางภาษาศาสตร์หรือของวัฒนธรรม และกฎเกณฑ์ของระบบสัญญะนั้นเอง วิชาสัญญะวิทยาก็คือวิชาที่ทำการสำรวจธรรมชาติของระบบสัญญะ ในส่วนที่อยู่นอกเหนือไปจากกฎของไวยากรณ์ และกฎแห่งความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำในประโยค (วากยสัมพันธ์) ระบบสัญญะทำการควบคุมการสร้างความหมายของตัวบทให้เป็นไปอย่างมีความสลับซับซ้อนอย่างแผ่ร่น และต้องขึ้นอยู่กับลักษณะของแต่ละวัฒนธรรม”

Roland Barthes นักปรัชญาชาวฝรั่งเศส นำเอาหลักสัญญะวิทยาของ Saussure มาใช้ในการวิเคราะห์ความหมายแฝงที่อยู่ในการสื่อสาร โดยแยกระดับของความหมายออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับแรก “ความหมายโดยอรรถ” (Denotative meaning) และ ระดับที่สอง “ความหมายโดยนัย” (Connotative meaning)

1. ความหมายโดยอรรถ (Denotative meaning)

⁴⁴ ศิริชัย ศิริกาษา และ กาญจนา แก้วเทพ. (2531). ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน.

เป็นการตีความหมายตรง อันได้แก่ ความหมายที่เข้าใจกันตามตัวอักษร เป็นความหมายที่เข้าใจตรงกันโดยส่วนใหญ่ ตัวอย่างที่ชัดเจนคือความหมายที่ระบุอยู่ในพจนานุกรม เช่น แม่คือสตรีผู้ให้กำเนิดลูก หรือ หมีเป็นสัตว์ 4 เท้า ประเภทหนึ่ง เป็นต้น

2. ความหมายโดยนัย (Connotative meaning)

เป็นความหมายทางอ้อมที่เกิดจากข้อตกลงของกลุ่ม หรือเกิดจากประสบการณ์เฉพาะของบุคคล เช่น เวลาพูดถึง “แม่” บางคนอาจจะนึกถึงความอบอุ่น บางคนนึกถึงความเข้มงวด บางคนนึกถึงประสบการณ์อันขมขื่น (เพราะแม่ทิ้งลูกไป) การตีความหมายโดยนัยอธิบายถึงปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเมื่อสัญลักษณ์กระทบกับความรู้สึกรหรืออารมณ์ของผู้รับสารและค่านิยมในวัฒนธรรมของเขา ความหมายในระดับที่สอง นี้เกิดขึ้นจากการตีความโดยอัตวิสัย และเมื่อผู้ตีความได้รับอิทธิพลจากผู้ส่งสารไปพร้อมกันกับได้รับจากวัตถุหรือสัญลักษณ์

การที่ตัวหมาย (Signifier) จะสร้างความหมายได้ ความสัมพันธ์กับตัวหมายถึง (Signified) มีลักษณะที่ไม่ตายตัว ฉะนั้นการที่จะเข้าใจความหมายได้นั้น จำเป็นที่จะต้องมีการเรียนรู้ความสัมพันธ์ของรหัส(Code) เพื่อช่วยในการตีความหมายของสัญลักษณ์ (Sign) ซึ่งเป็นลักษณะเช่นเดียวกับการศึกษาภาษา ที่ความหมายกำหนดมาจากไวยากรณ์ เช่นเดียวกับที่รหัส (Code) และจารีต (Convention) เป็นตัวกำหนดเนื้อหา (Text) ต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษา

จากแนวคิดแห่งสัญลักษณ์วิทยาสามารถวิเคราะห์ได้ว่า รอยสักที่ถูกสักลงบนเรือนร่าง ในหมู่มวลมนุษยชาติ ภาพศิลปะของรอยสักเป็นตัวที่ถูกให้ความหมายตามความคิดในเชิงนามธรรมของผู้สร้าง และผู้อ่านความหมาย (ผู้บริโภคร) เกิดเป็นความสัมพันธ์เชิงพลวัตระหว่างกันตลอดเวลา จึงเป็นเหตุปัจจัยที่สนับสนุนความชัดเจนของปัญหาในการศึกษาเรื่อง วิวัฒนาการการสักและวัฒนธรรมมวลชนกับการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างได้อย่างมีนัยสำคัญแห่งทฤษฎีสัญลักษณ์วิทยา

การบริโภครอยสักศิลปะบนเรือนร่าง ซึ่งเดิมที่เป็นเพียงความเชื่อ แต่ในปัจจุบันนี้กลายเป็นกระแสผ่านการตลาดเช่นเดียวกับสินค้าอื่น ๆ ตามนัยของวัฒนธรรมบริโภค จึงกล่าวได้ว่าศิลปะของรอยสักได้วิวัฒนาการเป็นสื่อที่สร้างวัฒนธรรมเชิงพาณิชย์ในสังคมมนุษย์ที่ตอบสนองความต้องการของสังคมผู้บริโภคอย่างแพร่หลาย การสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง จึงบ่ง

บอกถึงการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ของวัฒนธรรมประชานิยม (Popular Culture) ในภาวะสมัยใหม่ของสังคมทั่วไป

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุลักษณ์ ศรีบุรี และ ทวีวงศ์ ศรีบุรี⁴⁵ (2530) ได้ทำการศึกษาสภาพการสักในภาคกลางของประเทศไทยและความคิดเห็นของบุคคลในอาชีพต่าง ๆ ที่มีต่อการสัก จากการศึกษาพบว่าการสักในภาคกลางจะยังคงมีอยู่ต่อไป เพราะยังมีบุคคลบางอาชีพเป็นจำนวนมากที่ยึดมั่นเชื่อถือศรัทธาต่อการสักอย่างจริงจัง โดยบุคคลเหล่านั้นมีวัตถุประสงค์ของการสักเพื่ออยู่ยงคงกระพันชาตรี เพื่อป้องกันอันตราย เพื่อความมีโชคลาภ และเพื่อผลทางเมตตามหานิยม ทางด้านการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคคลในอาชีพต่าง ๆ ที่มีต่อการสัก ผลการศึกษาได้พบว่าชาวบ้านประชาชน และครูอาจารย์ ข้าราชการที่มีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

พิมพ์พรรณ รัตนวิเชียร⁴⁶ (2541) ได้ทำการศึกษาปัจจัยทางสังคมของผู้มีรอยสัก ความเชื่อต่อการสัก ลักษณะการกระทำผิด และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมกับรูปแบบของรอยสัก ทั้งปริมาณของรอยสักและประเภทของรอยสัก ของผู้ต้องขังชายในเรือนจำกลางคลองเปรม กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ ผู้ต้องขังที่มีรอยสัก จำนวน 332 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือร้อยละ และ ไคสแควร์ (Chi – Square Test) ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังที่มีรอยสักส่วนมากมีอายุระหว่าง 26 – 35 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง ประกอบอาชีพรับจ้างแรงงาน โดยต้องโทษในคดีพระราชบัญญัติยาเสพติด ซึ่งเคยต้องโทษมากกว่า 1 ครั้ง และใช้ชีวิตในเรือนจำมาแล้ว 3 – 5 ปี นิยมรอยสักบริเวณไหล่ หลัง หน้าอก และขา โดยรับการสักจากเพื่อนผู้ต้องขังภายในเรือนจำ เพราะเห็นว่าสวยงาม ผู้มีรอยสักส่วนมากไม่เชื่อเรื่องความขลังของรอยสัก และมีความต้องการลบรอยสักเพื่อไม่ให้เห็นปัญหาในการดำรงชีวิตภายนอกเรือนจำ นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ความเชื่อต่อการสัก และลักษณะการกระทำผิด ไม่มีความสัมพันธ์กับรอยสักของผู้ต้องขังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

⁴⁵ สุลักษณ์ ศรีบุรี และ ทวีวงศ์ ศรีบุรี. (2530). ลายสักที่พบในภาคกลางของประเทศไทย (รายงานวิจัย).

⁴⁶ พิมพ์พรรณ รัตนวิเชียร. (2541). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับรอยสักของผู้ต้องขัง.

ทวิรัก กลิ่นสุคนธ์⁴⁷ (2541) ได้ทำการศึกษากระบวนการผลิตและการบริโภค ภาพเขียนลอกแบบ ในฐานะของสื่อแบบใหม่ที่แสดงถึงลักษณะวัฒนธรรมประชาานิยมและลักษณะ สังคมยุคหลังสมัยใหม่ ผลการศึกษาพบว่า การผลิตภาพเขียนลอกแบบเป็นกระบวนการผลิตซ้ำที่ แตกต่างจากในอดีต การผลิตซ้ำนี้เป็นลักษณะของสื่อที่ถูกผลิตขึ้นเพื่อเป็นสินค้า การบริโภค ภาพเขียนลอกแบบเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น โดยผู้บริโภคให้ความสำคัญกับความสุขและความพึง พอใจ ในการได้ครอบครองภาพเขียนนั้น ๆ เป็นหลัก ลักษณะวัฒนธรรมประชาานิยมที่เกิดขึ้นจาก การบริโภคภาพเขียนลอกแบบนี้ คือ การไม่ยึดถือในความสำคัญระหว่าง “ต้นแบบ” และ “การ ลอกแบบ” และชื่นชมงานศิลปะในฐานะของงานศิลป์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งกระบวนการ ดังกล่าวนี้เป็นไปตามแนวคิดเรื่องการผลิตซ้ำ และแนวคิดเกี่ยวกับงานศิลปะยุคหลังสมัยใหม่ แสดงให้เห็นว่าลักษณะสังคมยุคหลังสมัยใหม่ได้เกิดขึ้นแล้วในปัจจุบัน

รังสรรค์ เจริญพันธ์⁴⁸ (2543) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ความหมายของสถาปัตยกรรม และศิลปกรรมทางพุทธศาสนาที่มีการดัดแปลงสัญลักษณ์ และรหัส ที่ผู้ออกแบบต้องการสื่อ การรับรู้ ถึงความหมายและการตีความของพุทธศาสนิกชนชาวไทยต่อสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมเหล่านั้น และศึกษาถึงบทบาทและอิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อผู้ออกแบบ และพุทธศาสนิกชนชาวไทย กรณีศึกษาคืออุโบสถวัดศาลาลอย จังหวัดนครราชสีมา มหาธรรมกายเจดีย์ จังหวัดปทุมธานี และ พระพุทธรูปปางเหยียบโลก จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยสรุปได้ว่าความหมายที่ผู้ออกแบบ ต้องการสื่อ จะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ออกแบบที่แตกต่างกันออกไป ผลสัมฤทธิ์ของการ สื่อสารจะขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้ของผู้ออกแบบ การให้ข้อมูลข่าวสาร ความศรัทธา และการ ขอมรับของพุทธศาสนิกชน การรับรู้ถึงความหมาย และการตีความที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับ ความหมายที่ผู้ออกแบบต้องการสื่อ จะจำกัดอยู่ในหมู่พุทธศาสนิกชนที่ใกล้ชิด และได้รับข้อมูล ข่าวสารจากผู้ออกแบบ และวัดที่เป็นกรณีศึกษานั้น ๆ สื่อมวลชนทำให้ผู้ออกแบบและวัด เป็นที่ รู้จักในหมู่พุทธศาสนิกชนชาวไทยมากขึ้น สื่อมวลชนมีบทบาทและอิทธิพลอย่างมากต่อความ คิดเห็นของพุทธศาสนิกชนบางส่วนที่ไม่ได้ใกล้ชิดกับวัดที่เป็นกรณีศึกษา แต่สื่อมวลชนไม่มี บทบาทและอิทธิพลโดยตรงต่อผู้ออกแบบ

⁴⁷ ทวิรัก กลิ่นสุคนธ์. (2541). การศึกษากระบวนการผลิตและการบริโภคภาพเขียนลอกแบบในประเทศไทย.

⁴⁸ รังสรรค์ เจริญพันธ์. (2543). การเปลี่ยนแปลงสัญลักษณ์และรหัสของสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมทางพุทธศาสนาในประเทศไทย.

วริยา นาคจรัสกร⁴⁹ (2540) ได้ทำการศึกษาลักษณะการสื่อความหมายในภาพถ่ายบุคคล เพื่อให้ทราบถึงคุณค่าของภาพถ่ายบุคคลเชิงตรรกะการบริโภคของโบดริยาร์ด ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบต่าง ๆ ในการสื่อความหมายของภาพถ่ายบุคคล ทำให้ภาพถ่ายบุคคลทั้ง 2 ประเภทคือ ภาพถ่ายตามวาระโอกาส (ภาพถ่ายแต่งงาน และภาพถ่ายครอบครัว) และภาพถ่ายแฟชั่น มีลักษณะเป็นรูปแบบการลอกเลียนแบบ (simulation model) ที่สามารถผลิตซ้ำได้ และเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดภาพนิมิต (simulacrum) ขึ้นสำหรับผู้บริโภค และการวิเคราะห์คุณค่าเชิงตรรกะการบริโภคของภาพถ่ายบุคคลพบว่า ปัจจัยกำหนดและพฤติกรรมการบริโภคภาพถ่ายบุคคลของผู้บริโภคยังคงเป็นแบบดั้งเดิม คือ บริโภคภาพถ่ายบุคคลตามตรรกวิทยาแห่งการใช้ (use value) ในฐานะสื่อสำหรับการบันทึก มากกว่าที่จะบริโภคเพื่อคุณค่าอื่น ๆ ถึงแม้จะพบว่ากรณีศึกษาได้รับคุณค่าการแลกเปลี่ยนเชิงสัญลักษณ์ (symbolic exchange value) มาจากการใช้งานภาพถ่ายอยู่บ้าง แต่คุณค่าส่วนนี้เป็นเพียงผลพลอยได้จากค่าการใช้เท่านั้น

⁴⁹ วริยา นาคจรัสกร. (2540). การวิเคราะห์ภาพถ่ายบุคคลเชิงตรรกะการบริโภคของโบดริยาร์ด.

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ วัฒนาการการสักและวัฒนธรรมมวลชนกับการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง ” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีเป้าหมายเพื่อศึกษาวิวัฒนาการของการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างที่นำไปสู่การประกอบธุรกิจ แรงจูงใจในการสัก วัตถุประสงค์ในการสัก และบรรยากาศในการสื่อสาร ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. การนำเสนอข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ประกอบการสักและช่างสัก จำนวน 6 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้บริโภคการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง จำนวน 30 คน

แบ่งเป็นเพศชาย 15 คน เพศหญิง 13 คน และผู้ที่มีพฤติกรรม เบี่ยงเบนทางเพศหญิง (กระเทย) 2 คน จากการสังเกตและสัมภาษณ์ แบบเจาะลึก

กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง จำนวน 4 คน ได้แก่ ผู้รู้เรื่องการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างที่ไม่ใช่ผู้ประกอบการสัก 2 คน และนักวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์หรือด้านที่เกี่ยวข้อง 2 คน

2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. **การจดบันทึก** ผู้วิจัยมีสมุดบันทึกไว้สำหรับการจดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และจากการสังเกตการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

2. **ใช้แถบบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์** เพื่อช่วยให้การเก็บข้อมูลรายละเอียดจากการสัมภาษณ์มีความสะดวกถูกต้อง ครบถ้วน และชัดเจนยิ่งขึ้น

3. **การถ่ายภาพ** การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนหนึ่งจากการถ่ายภาพภายในร้านสัก กิจกรรม การสักในขั้นตอนต่าง ๆ ตลอดจนการถ่ายภาพอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสัก ซึ่งจะใช้เป็นภาพประกอบในวิทยานิพนธ์เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นภาพประกอบเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความเข้าใจให้ชัดเจนยิ่งขึ้นนอกเหนือจากการอ่าน

3. แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. **แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร** ได้แก่ ข้อมูลรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ประวัติความเป็นมาของเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษา ลวดลาย รวมทั้ง เอกสารข่าว บทความ บทวิเคราะห์ และบทสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องที่ลงในสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

2. **แหล่งข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)** โดยผู้วิจัยใช้ขั้นตอนในการปฏิบัติการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม 3 ขั้นตอน คือ การสังเกต การซักถาม และการจดบันทึก นอกเหนือจากการเฝ้าสังเกตการณ์แล้ว ผู้วิจัยจะซักถามประเด็นบางอย่างที่ไม่อาจเข้าใจได้จากการสังเกต โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความหมายหรือสัญลักษณ์ การซักถามก็คือการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ หลังจากนั้นจึงทำการจดบันทึกข้อมูล

3. **แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล** ศึกษาโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) ในการทำความเข้าใจถึงมุมมองของผู้ถูกสัมภาษณ์เพื่อเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม คือ

3.1 กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจ และช่างสัก

3.2 กลุ่มผู้บริโภคการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง

3.3 กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง

3.1 กลุ่มผู้ประกอบการและช่างสัก

การศึกษากลุ่มบุคคลผู้ประกอบการการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง เป็นแหล่งข้อมูลที่มีความสำคัญ เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาข้อมูลทั้งหมดของธุรกิจการสัก กลยุทธ์ในการประกอบธุรกิจ รวมทั้งทัศนคติของผู้ที่ประกอบธุรกิจประเภทนี้ จึงต้องอาศัยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยบุคคลที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ประกอบการที่เป็นช่างสักด้วยตนเอง และ ช่างสักที่ไม่ได้เป็นเจ้าของธุรกิจ

การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการสักในส่วนของผู้ประกอบการและช่างสัก ผู้วิจัยได้เข้าถึงข้อมูลหลักโดยวิธีการสังเกต สัมภาษณ์ บันทึกเรื่องราว ถ่ายภาพ จากร้านผู้ประกอบการการสักจากแหล่งต่าง ๆ จำนวน 6 ร้าน ได้แก่

1. ร้าน TATTOO BY TUK ตลาดกลางคืนใต้สะพานพระพุทธยอดฟ้าฯ
2. ร้านสักลายสตูดิโอ ชั้น 2 โรงภาพยนตร์ลิโด สยามสแควร์
3. ร้าน TATTOO BY TOY ถนนข้าวสาร
4. ร้าน TATTOO BY JIMMY WONG ถนนสุขุมวิท ซอย 5
5. ร้าน DRAGON ARTS STUDIO ตลาดนัดสวนจตุจักร โครงการ 12 ซอย 2
6. ร้าน TATTOO BY YING ตลาดนัดสวนจตุจักร โครงการ 5 ซอย 1

ซึ่งมีสาระสำคัญอันประจักษ์ดังที่ได้กล่าวต่อไปนี้

1. ศิริชัย ลิ้มปรุ่งพัฒนกิจ อายุ 24 ปี (สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2546)

ศิริชัย เป็นช่างสักที่ไม่มีธุรกิจเป็นของตนเอง ทำงานประจำอยู่ 2 แห่งคือ ที่ร้าน TATTOO BY TUK เจ้าของร้านคือคุณตุ๊ก ร้านตั้งอยู่บริเวณตลาดกลางคืนใต้สะพานพระพุทธยอดฟ้า และร้าน YMK TATTOO STUDIO เจ้าของร้านคือคุณสมเกียรติ ชื่นแสงสว่าง ร้านตั้งอยู่บริเวณชั้น 3 ของห้างสรรพสินค้าฟิวเจอร์พาร์ครังสิต

ศิริชัย จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทำงานเกี่ยวกับช่างสักมาประมาณ 2 ปี เป็นผู้สนใจและรักงานสัก โดยได้อาศัยการเรียนรู้ด้านงานสักจากคนที่รู้จักจนมีฝีมือเป็นที่ยอมรับของผู้ประกอบการร้านสัก จึงได้เป็นช่างสักที่ได้รับความไว้วางใจจากเจ้าของร้าน 2 แห่ง

ให้ทำงานสักรายเพื่อบริการลูกค้า ได้แก่ร้าน TATTOO BY TUK ในช่วงเวลาทำงานถึงเวลาประมาณ 01.00 น. และที่ร้าน YMK TATTOO STUDIO ทำงานตั้งแต่เวลา 11.00 – 19.30 น. คุณศิริชัย มีหน้าที่รับงาน ออกแบบลวดลายต่าง ๆ และทำการสักรายด้วยตนเองตั้งแต่ต้นจนจบสิ้นกระบวนการสัก และยังสามารถได้รับความไว้วางใจให้เป็นผู้ดูแลร้านตามที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าของร้าน จากความเชี่ยวชาญที่ได้คลุกคลีอยู่กับงานสัก ด้วยใจรักในผลงาน จึงสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานสักแก่ผู้วิจัยได้โดยไม่ติดขัด จากการสนทนาผู้วิจัยสนใจการทำงานของศิลปินผู้มีอัจฉริยภาพและพร้อมที่จะเปิดเผยข้อมูล ผู้วิจัยจึงขอติดตามไปสังเกต เก็บข้อมูลในที่ทำงานทั้งสองร้านพบว่า

ร้าน TATTOO BY TUK เป็นร้านค่อนข้างใหญ่กว่าร้านอื่น ๆ ในจำนวน 11 ร้านที่มีในบริเวณตลาดกลางคืนได้สะพานพระพุทธยอดฟ้า คือมีขนาด 2 x 2.5 เมตร ตกแต่งร้านเป็นสัดส่วน มีโต๊ะสำหรับจัดวางแบบลวดลาย (catalogue) สำหรับลูกค้าไว้หน้าร้าน ภายในร้านมีชั้นสำหรับวางอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการสัก และกันพื้นที่บางส่วนสำหรับไว้วางเก้าอี้สำหรับลูกค้า ในร้าน TATTOO BY TUK สามารถรองรับลูกค้าได้พร้อมกันคราวละ 4 คนตามจำนวนช่างสักที่มีอยู่ประจำทุกวัน งานในร้านที่ให้บริการคืองานสัก เจาะ เค้นท์ ทุกส่วนของร่างกายตามความประสงค์ของลูกค้า

หลังจากนั้นได้ไปสังเกตที่ร้าน YMK TATTOO STUDIO ซึ่งตั้งอยู่บริเวณชั้น 3 ของห้างสรรพสินค้าฟิวเจอร์พาร์ครังสิต เป็นร้านเล็ก ๆ ขนาด 4.5 ตารางเมตร ตกแต่งร้านเป็นสัดส่วนสวยงาม หน้าร้านเป็นที่วางแบบลวดลาย (catalogue) และตู้ใส่อุปกรณ์สำหรับงานเจาะต่าง ๆ เช่น เจาะสะดือ เจาะลิ้น ภายในร้านมีโซฟาไว้บริการลูกค้า ในร้านมีช่างสัก 2 คน ทำหน้าที่รับงาน แกะไขงานสัก เจาะ เค้นท์ ตามความประสงค์ของลูกค้า และยังมีจำหน่ายอุปกรณ์การสักทุกชนิด

2. ฐาปณีย์ ประสิทธิ์ศักดิ์ อายุ 36 ปี (สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2546)

ชื่อร้าน : สักรายสตูดิโอ ตั้งอยู่บริเวณ ชั้น 2 ของโรงพยาบาลนครลิโด ศูนย์การค้าสยามสแควร์ เปิดให้บริการตั้งแต่เวลา 12.00 น. – 19.00 น. ยกเว้นวันพุธ

ผู้วิจัยได้รู้จักร้านสักรายสตูดิโอจากการสอบถามบุคคลทั่วไปที่สนใจเรื่องการสัก ซึ่งนอกจากจะรู้จักร้านในบริเวณสวนจตุจักรและบริเวณตลาดสะพานพระพุทธยอดฟ้าแล้ว หลายคน

ให้ความเห็นตรงกันว่า ร้านสักลายสตูดิโอเป็นร้านที่นิยมของดารา และผู้มีชื่อเสียงมาใช้บริการ เพราะช่างสักมีฝีมือดีน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจและไปสำรวจข้อมูล หลังจากที่ผู้วิจัยได้แนะนำตัวและวัตถุประสงค์ของการมาพบเจ้าของร้านและได้ทำความรู้จักกับคุณฐาปนีย์ ประสิทธิ์ศักดิ์ ผู้ให้การต้อนรับ ทำให้ทราบว่าเจ้าของร้านเป็นสองสามี-ภรรยา คือคุณเล็ก และคุณฐาปนีย์ ประสิทธิ์ศักดิ์ วันนี้เจ้าของร้านยังไม่มีลูกค้า จากการสนทนาพบว่าเจ้าของร้านมีอาชีพมัคคุเทศก์ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลโดยไม่ติดขัด คุณฐาปนีย์เล่าว่า ตนเองทำหน้าที่เป็นผู้รับงานและเป็นช่างสัก ให้คำแนะนำต่าง ๆ เรื่องการสักกับลูกค้าและดูแลกิจการ ส่วนคุณเล็กจะเข้ามาช่วยบริหารและรับงานสักลายใหญ่ ๆ เป็นงานประเภท Free hand ในบางครั้ง เนื่องจากมีปัญหาทางด้านสายตาจึงไม่สามารถรับงานสักเล็ก ๆ ได้ ภายในร้านยังมีผู้ช่วยอีก 1 คน ทำหน้าที่ต้อนรับลูกค้า ออกแบบ และมีความสามารถในการสักแต่จะช่วยเหลือเมื่อมีลูกค้าจำนวนมากในเวลาเดียวกัน คุณฐาปนีย์ได้เล่าเพิ่มเติมว่า ได้จบการศึกษาด้านศิลปะจากประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนคุณเล็กจบการศึกษาด้านศิลปะที่ประเทศไทยแต่ได้ไปอยู่ที่นิวยอร์ก ด้วยความที่คุณเล็กเป็นคนที่ชอบงานเกี่ยวกับด้านศิลปะการสัก จึงได้ศึกษาวิธีการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ รวมไปถึงวิธีการดูแลรักษารอยสัก โดยใช้เวลาศึกษา ฝึกฝน และทดลองปฏิบัติงาน ประมาณ 2 ปี หลังจากที่ศึกษาจนชำนาญก็เริ่มให้บริการโดยทำการสักกับบุคคลต่าง ๆ เรื่อยมา รวมระยะเวลาที่ศึกษาด้านรอยสักและเป็นช่างสักอยู่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเวลา 5 ปี จึงกลับมาประเทศไทยและเปิดร้านสักลายสตูดิโอ ณ บริเวณนี้เป็นปีที่ 7

ฐาปนีย์และคุณเล็ก ค่อนข้างให้ความสำคัญกับเรื่องต่าง ๆ เช่น ความสะอาด วัสดุของลูกค้า คือไม่รับสักเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ในเรื่องของทางเลือกตลาด ลูกค้าควรมีตลาดขายที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองมากที่สุด ซึ่งมักจะสอบถามลูกค้าถึงแนวคิดของตลาดที่ต้องการแล้วทำการออกแบบให้ใหม่ตามความเหมาะสม หรือตรงกับความต้องการของลูกค้ามากที่สุด จากการสังเกตพบว่ามีแตกต่างจากร้านอื่น ๆ ที่มักจะไม่ออกแบบตามแนวคิดของลูกค้าแต่จะให้เลือกลวดลายตามแบบในแคตตาล็อก เพราะการออกแบบลวดลายจะเกิดความยุ่งยาก และเสียเวลาในการประกอบธุรกิจ

ร้านสักลายสตูดิโอ เป็นร้านที่มีขนาดค่อนข้างใหญ่ถ้าเปรียบเทียบกับร้านสักทั่ว ๆ ไป คือมีขนาด 17 ตารางเมตร มีลักษณะเด่นคือ ร้านเป็นกระจกใสสามารถมองเห็นภายในได้ง่าย ทาสีขาวสะอาดตา จัดตกแต่งเป็นสัดส่วนไว้ชัดเจน เช่น ส่วนที่เป็นที่นั่งพักของลูกค้า ส่วนที่ใช้ทำการสัก ภายในห้องสักมีการจัดวางสิ่งของอย่างเป็นระเบียบ สิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยสามารถสัมผัสได้

เมื่อเข้าไปในร้านครั้งแรกก็คือ ได้รับความกลิ่นแอลกอฮอล์ และน้ำยาทำความสะอาด ซึ่งเป็นกลิ่นที่คล้ายกับที่มีตามคลินิกแพทย์ทั่ว ๆ ไป แสดงให้เห็นถึงการรักษาความสะอาดภายในร้านเป็นอย่างดี

3. ประเสริฐ บุญเชย อายุ 44 ปี (สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2546)

ชื่อร้าน : TATTOO BY TOY ตั้งอยู่บริเวณถนนข้าวสารให้บริการตั้งแต่เวลา 9.00 น. – 19.00 น.

ด้วยบริเวณถนนข้าวสารเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจากนานาประเทศทั่วโลกการประกอบธุรกิจด้านบริการจึงมีหลากหลายประเภทเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทุกเพศ ทุกวัยและทุกรูปแบบ การประกอบธุรกิจสักลายก็เป็นหนึ่งในธุรกิจอื่น ๆ ที่ได้รับความนิยมอย่างยิ่งของนักท่องเที่ยว การติดต่อเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้ประกอบการสักในแหล่งนี้จึงไม่สะดวกนักแต่ด้วยความเพียรพยายามของผู้วิจัยทำให้สามารถติดต่อร้าน TATTOO BY TOY จากการสัมภาษณ์พบว่า

ประเสริฐ เป็นทั้งเจ้าของร้านและเป็นช่างสักแต่เพียงผู้เดียว ทำงานเป็นช่างสักมานานกว่า 15 ปี ไม่ได้จบการศึกษาด้านศิลปะโดยตรง เริ่มต้นเรียนรู้งานสักจากเพื่อน ๆ และชาวต่างชาติที่เข้ามาสอนวิธีการสักด้วยวิธีการสักด้วยมือ หลังจากฝึกฝนจนเกิดความชำนาญจึงได้เริ่มธุรกิจการสักด้วยการชักชวนของเพื่อนที่มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับงานสักชวนมาร่วมลงทุนด้วย ในระยะแรกได้เปิดร้านภายในรถตู้สำหรับบริการลูกค้า โดยจจรถบริเวณริมทางเท้าบนถนนข้าวสาร เมื่อธุรกิจประสบความสำเร็จเป็นลำดับ จึงได้เช่าตึกเปิดร้านสักในเวลาต่อมาและเปิดให้บริการงานสักด้วยการพัฒนาฝีมือและวิธีการสักเรื่อยมา จนมีความชำนาญในการใช้เครื่องสักไฟฟ้าและประกอบธุรกิจการสักมาจนทุกวันนี้

4. จิมมี่ หว่อง อายุ 50 ปี (สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2546)

ชื่อร้าน : TATTOO BY JIMMY WONG ตั้งอยู่บริเวณ ถนนสุขุมวิท ซอย 5 เปิดให้บริการตั้งแต่เวลา 24.00 น. – 02.00 น.

จิมมี่ หว่อง เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงด้านงานสักมายาวนาน สามารถถ่ายทอดและสื่อสารงานสักให้กับชาวไทยและชาวต่างชาติจำนวนมาก เคยมีนิตยสารเกี่ยวกับการสักของต่างประเทศหลายฉบับได้ทำการสัมภาษณ์และลงตีพิมพ์ผลงานของคุณจิมมี่ จนเป็นที่รู้จัก

กว้างขวางในแวดวงงานสัก เรื่องราวที่น่าสนใจคือ นอกจากความเชี่ยวชาญในฝีมืองานสักแล้ว คุณจิมมี คือผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจการสักที่มั่นคงและยั่งยืน จนสามารถสืบทอดธุรกิจไปสู่ลูก ๆ ทั้ง 4 คน จนได้รับฉายาว่าครอบครัวรอยสัก

เนื่องจากความมีชื่อเสียงและการจัดสรรเวลาในการทำธุรกิจที่ค่อนข้างจะจำกัด การติดต่อเพื่อของสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัยในครั้งนี้จึงต้องต้นตัวและเตรียมพร้อมตลอดเวลาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนมากที่สุดเมื่อโอกาสมาถึง และหลังจากใช้ความพยายามอยู่หลายครั้งในที่สุดก็สามารถนัดหมายวันและเวลาสัมภาษณ์ได้ เมื่อถึงวันนัดผู้วิจัยได้เดินทางไปพบแนะนำตัว บอกวัตถุประสงค์และความต้องการให้ทราบ คุณจิมมีได้กล่าวต้อนรับด้วยความจริงใจ และยินดีจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานสักทุกขั้นตอนโดยไม่ปิดบังไว้เป็นวิทยาทาน ตลอดเวลาของการสัมภาษณ์คุณจิมมีได้นำชมร้านและเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งพบว่า

ภายในร้าน TATTOO BY JIMMY WONG เป็นร้านกระจกขนาด 4 x 5 เมตร จัดตกแต่งภายในอย่างเป็นระเบียบ ไว้เป็นสัดส่วนมีที่นั่งสำหรับลูกค้า และส่วนที่ทำการสัก คุณจิมมีอธิบายว่าได้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับงานสักมาตั้งแต่สมัยสงครามเวียดนาม หรือเมื่อนานกว่า 32 ปีที่แล้ว ได้เรียนรู้วิธีการสักจากอาจารย์ชาวต่างชาติ ลูกค้าในสมัยนั้นคือ ทหารอเมริกันที่เข้ามาตั้งฐานทัพในประเทศไทย หลังจากเสร็จสิ้นสงครามลูกค้ากลุ่มนี้ก็หายากไป ถึงแม้ว่าในสมัยนั้นแพชั่นการสักยังไม่เป็นที่นิยมแพร่หลายในประเทศไทย แต่ธุรกิจการสักก็ยังสามารถดำเนินเรื่อยมา เพราะมีลูกค้าที่เป็นนักท่องเที่ยวในย่านถนนสุขุมวิท ซึ่งถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร และนี่คือเหตุผลสำคัญที่ได้มาตั้งร้าน TATTOO BY JIMMY WONG ณ บริเวณถนนสุขุมวิท สืบเนื่องมาจนทุกวันนี้

ในการประกอบธุรกิจการสักที่ผ่านมา คุณจิมมีได้ถ่ายทอดวิธีการทำธุรกิจไปสู่รุ่นลูกทั้ง 4 คน ดังที่ปรากฏเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ทำให้ธุรกิจการสักในรุ่นลูกเจริญก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง

5. ชูชาติ นาคทั้ง อายุ 36 ปี (สัมภาษณ์, 22 มิถุนายน 2546)

ชื่อร้าน : DRAGON ARTS TATTOO STUDIO ตั้งอยู่ภายในบริเวณตลาดนัดสวนจตุจักร โครงการ 12 ซอย 2 เปิดให้บริการตั้งแต่เวลา 09.30 น. – 20.00 น. เฉพาะวันเสาร์ - อาทิตย์

ผู้วิจัยเคยเดินผ่านร้านทำธุรกิจการสักหลายร้านเมื่อครั้งที่ไปตลาดนัดสวนจตุจักร โดยไม่ได้คิดว่าจะทำการศึกษารื่องราวเหล่านี้ จึงไม่ได้สนใจชื่อร้านและไม่คิดว่าจะมีสักวันที่ต้องมาขอความอนุเคราะห์จากร้านธุรกิจการสักด้วยเรื่องใด ๆ แต่เมื่อตัดสินใจจะศึกษาเรื่องงานสักก็ทำให้นึกถึงร้านในตลาดสวนจตุจักรที่เคยเห็นมา ด้วยความมุ่งมั่นจึงได้ไปค้นหาร้านที่ทำธุรกิจประเภทนี้ และได้พบร้าน DRAGON ARTS STUDIO และพบเจ้าของร้านคือคุณชูชาติ นาคทัง

ชูชาติ นาคทัง เป็นทั้งเจ้าของร้านและช่างสัก ไม่ได้จบการศึกษาด้านศิลปะโดยตรง แต่มีพื้นฐานทางด้านศิลปะการวาดภาพ แกะสลักไม้ ผลไม้ และสมุนไพร มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาฝีมือทางด้านงานสักได้รวดเร็ว เพราะมีฝีมือจากประสบการณ์งานศิลปะข้างต้น คุณชูชาติเป็นช่างสักมานานกว่า 15 ปี เคยได้รับการคัดเลือกจากบริษัทจัดหานักแสดง (Modeling) ให้เป็นผู้แสดง (Presenter) ในภาพยนตร์โฆษณาชุดรอยสัก ของยามตราพิชเชอร์แมนเฟรนด์ (Fisherman friend) ธุรกิจงานสักของคุณชูชาตินอกจากร้านสักที่ตลาดสวนจตุจักรแล้วยังเป็นเจ้าของร้านสักที่ตลาดพญาใต้ ในจังหวัดชลบุรี ซึ่งเปิดทำการในวันจันทร์ – ศุกร์

ร้าน DRAGON ARTS TATTOO STUDIO เป็นร้านเล็ก ๆ มีพื้นที่ขนาด 1.8 x 2 เมตร ซึ่งเป็นขนาดเท่ากับร้านทั่ว ๆ ในตลาดสวนจตุจักร เนื่องจากความจำกัดของพื้นที่ การจัดอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในร้านจำเป็นต้องเลือกขนาดที่พอเหมาะ มีตู้กระจกสำหรับใส่เครื่องมือ จิว (สำหรับเจาะ) และอุปกรณ์ในการสักเพื่อการจำหน่าย ภายในร้านมีม้านั่งเล็ก ๆ ไว้บริการลูกค้าที่นั่งรอทำการสัก บริเวณเดียวกันมีเก้าอี้สำหรับลูกค้าขณะทำการสักและเก้าอี้สำหรับช่างสักอย่างละ 1 ตัว บุคคลที่เดินผ่านไป - มาสามารถสังเกตเห็นกรรมวิธีการสักได้อย่างชัดเจน คุณชูชาติเป็นช่างสักคนเดียวภายในร้าน และมีผู้ช่วยอีก 2 คน ทำหน้าที่ดูแลหน้าร้าน ตอบคำถามเบื้องต้นของลูกค้า และทำความสะอาดพื้นที่ภายในร้าน

จากการพูดคุยอย่างเป็นกันเองของคุณชูชาติ ผู้วิจัยรู้สึกได้ว่าเป็นช่างสักผู้มีความเป็นศิลปิน รักการทำงานสักด้วยความมุ่งมั่น ไม่เพียงแต่การให้สัมภาษณ์ในส่วนของตนเองเท่านั้น ยังได้แนะนำให้รู้จักร้าน TATTOO BY YING ซึ่งรู้จักคุ้นเคยกับคุณชูชาติเป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกว่าจะโชคดีจึงมีรอช้าที่จะรับโอกาสนี้ทันที หลังจากกล่าวขอบคุณผู้แนะนำแล้วได้เดินทางไปยังร้าน TATTOO BY YING ในวันเดียวกัน

6. สมบัติ นิ่มนวล อายุ 29 ปี (สัมภาษณ์, 22 มิถุนายน 2546)

ชื่อร้าน : TATTOO BY YING ตั้งอยู่ภายในบริเวณตลาดนัดสวนจตุจักร โครงการ 5 ซอย 1 (ห่างจากร้านคุณชูชาติประมาณ 20 เมตร) เปิดให้บริการตั้งแต่เวลา 08.00 น. – 18.00 น. เฉพาะวันเสาร์ - อาทิตย์

สมบัติเป็นทั้งเจ้าของร้านและช่างสัก มีประสบการณ์ทำงานเป็นช่างสักมานานกว่า 13 ปี ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านศิลปะโดยตรง มีใจรักและเรียนรู้งานสักจากคนรู้จักและได้ฝึกฝนฝีมือจนเกิดความชำนาญ สามารถเปิดร้านสักแห่งแรกในย่านฝั่งธนบุรี และย้ายไปที่อื่นเรื่อย ๆ เนื่องจากทำเลของร้านไม่เหมาะสมกับธุรกิจงานสัก ก่อนจะมาเปิดร้านที่สวนจตุจักรเมื่อประมาณ 3 ปีที่ผ่านมา ในร้านสักของคุณสมบัติมีช่างสักและผู้ช่วยซึ่งเป็นเพื่อนกับคุณสมบัติ ที่ต้องการฝึกประสบการณ์เป็นช่างสักอีกหลายคน ปัจจุบันนอกจากมีร้านสักที่ตลาดสวนจตุจักรแล้ว ยังเป็นเจ้าของร้านสักที่ตลาดพญาเหนือ ในจังหวัดชลบุรี โดยเปิดให้บริการในวันจันทร์ – ศุกร์ เช่นเดียวกับคุณชูชาติ

TATTOO BY YING เป็นร้านที่มีพื้นที่ขนาด 5 x 2 เมตร อยู่ใกล้กับประตูทางออกฝั่งถนนพหลโยธิน มีขนาดใหญ่กว่าร้านของคุณชูชาติ เนื่องจากเป็นร้านที่อยู่ติดริมกำแพงรั้ว ร้านจึงมีลักษณะเน้นหนักไปทางความกว้างมากกว่าความลึก อุปกรณ์ภายในร้านมีตู้ใส่เครื่องมือสำหรับทำงานสักทัว ๆ ไป พื้นที่ทำการสักคือพื้นที่ภายในร้านเพราะไม่มีห้องสักโดยเฉพาะ ลักษณะการทำงานเช่นเดียวกับร้านของคุณชูชาติ และบุคคลที่เดินผ่านไป-มาก็สามารถมองเห็นกรรมวิธีการสักได้อย่างชัดเจนเช่นเดียวกัน

แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสัก

1. ลักษณะของร้าน ทำเลที่ตั้ง
2. วัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจ
3. ความหมายที่ต้องการสื่อ
4. กลยุทธ์และวิธีการสร้างแรงจูงใจในการประกอบธุรกิจการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง
5. การกำหนดตลาดและความสัมพันธ์ของตลาด (กระแสบริโภคนิยม)
6. ทักษะที่มีต่อการสัก และผู้มารับการสัก
7. ความน่าเชื่อถือ และ ศีลธรรมและประเพณีของผู้ประกอบธุรกิจและช่างสัก
8. จรรยาบรรณของผู้ประกอบธุรกิจและช่างสัก

3.2 กลุ่มผู้บริโภคการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง

กลุ่มบุคคลผู้บริโภคที่เป็นลูกค้าของร้านในข้อ 2.1 และผู้บริโภคการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างทั่วไป จำนวน 30 คน โดยแบ่งเป็นเพศชาย 15 คน และเพศหญิง 15 คน โดยบุคคลที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้แบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มผู้บริโภคที่เคยผ่านการสักมาแล้วก่อนหน้า และกลุ่มผู้บริโภคที่มาสักเป็นครั้งแรก ดังนี้

กลุ่มผู้บริโภคที่เคยผ่านการสักมาแล้วก่อนหน้า

1. ชลชัย เทศศิริ (สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2546)

ชลชัย อายุ 40 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมปลาย ปัจจุบันประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้ต่อเดือน 10,000 บาท สถานภาพ สมรส มีบุตร 1 คน

ชลชัยเป็นลูกค้าของร้าน TATTOO BY TOY เคยสักครั้งแรกเป็นรูปกามเทพบริเวณต้นแขนด้านซ้าย ครั้งนี้ต้องการสักรูปใหญ่บริเวณหลัง และได้เข้ามาเลือกดูวาดลายภายในร้านเมื่อได้ลายที่ชอบก็ตัดสินใจสัก เป็นรูปมังกร 2 ตัว โดยให้เหตุผลว่ารูปมังกรเป็นสัญลักษณ์ของลูกค้าผู้ชาย

2. ประทานพร งามเมทินีมาศ (สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2546)

ประทานพร อายุ 24 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปัจจุบันเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือน 13,000 บาท สถานภาพ โสด ภูมิลำเนาอยู่จังหวัด นครศรีธรรมราช

ประทานพรเป็นลูกค้าของร้าน TATTOO BY TOY มีความตั้งใจมาก่อนหน้าว่าจะสักที่ร้านบริเวณถนนข้าวสาร การสักครั้งนี้เป็นครั้งที่สอง ครั้งแรกสักเป็นลายกราฟฟิกบริเวณข้อเท้า สำหรับครั้งนี้ก็เป็นลวดลายกราฟฟิกเช่นเดียวกัน สักบริเวณต้นแขนซ้าย การเลือกลวดลายกราฟฟิกนี้ให้เหตุผลว่าชอบความพลิ้วไหว อ่อนหวาน และเป็นความพอใจส่วนตัว

3. นฤมล สมงาม (สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

นฤมล อายุ 19 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มีรายได้ต่อเดือน 15,000 บาท สถานภาพ โสด มาเช่าหอพักอยู่คนเดียวที่ดินแดง เพื่อความสะดวกในการเดินทางไปศึกษาที่มหาวิทยาลัย ภูมิลำเนาอยู่จังหวัดราชบุรี

นฤมลเป็นลูกค้าของร้าน TATTOO BY TUK การสักครั้งนี้เป็นครั้งที่สอง สักรูปผีเสื้อกราฟฟิก บริเวณสะเอวด้านหลัง ได้มาเลือกวาดลายในแคตตาล็อกของร้านและตัดสินใจสัก โดยให้เหตุผลว่าลายนี้สวยดี ส่วนการสักครั้งแรกได้สักเป็นรูปมังกรกราฟฟิกบริเวณหน้าท้องด้านซ้าย

4. จิระ อัสวรจณ์ (สัมภาษณ์, 21 มิถุนายน 2546)

จิระ อายุ 26 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปัจจุบันเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือน 20,000 บาท สถานภาพ โสด อาศัยอยู่กับครอบครัว

จิระเป็นลูกค้าของร้านสักลายสตูดิโอ มาสักเป็นครั้งที่สอง เป็นการสักเพิ่มเติมจากภาพเดิมที่เคยสักบริเวณหลัง เป็นรูปคลื่นแตกออกไปสองข้างมีรูปปลาการ์ฟอยู่ตรงกลาง คุณจิระออกแบบวาดลายด้วยตนเอง เนื่องจากชอบงานศิลปะ และวาดรูป การสักทั้งสองครั้งได้ให้ความหมายว่าเป็นแฟชั่นผสมกับความชอบส่วนตัว

5. เทวฤทธิ์ สระแก้ว (สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2546)

เทวฤทธิ์ อายุ 18 ปี จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปัจจุบันเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือน 8,000 บาท สถานภาพ โสด

เทวฤทธิ์เป็นลูกค้าร้าน TATTOO BY YING ในบริเวณตลาดนัดสวนจตุจักร เคยสักลายรูปกราฟฟิก บริเวณหลังด้านขวาเป็นครั้งแรก และครั้งนี้ก็สักเป็นรูปกราฟฟิกเช่นเดียวกันแต่เลือกสักบริเวณหน้าอกด้านซ้าย เพราะเห็นว่าเพื่อนไปสักตรงหน้าอกมา สวยดี จึงมาสักบ้าง แต่ไม่ได้เลือกลายตามเพื่อน

6. แนน (สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2546)

แนน อายุ 26 ปี จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปัจจุบันเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือน 17,000 บาท สถานภาพ โสด อาศัยอยู่กับครอบครัว

แนนเป็นลูกค้าของร้าน TATTOO BY YING เคยมาสักที่ร้านนี้แล้ว 2 ครั้งเป็นรูปสุนัขจิ้งจอกบริเวณด้านหลัง และเป็นตัวอักษรภาษาจีนแปลว่าเหล็ก ครั้งนี้เป็นครั้งที่ 3 มาสักรูปเหยี่ยวบริเวณต้นแขนซ้าย เพราะเป็นคนชื่นชอบรอยสักมาก ไม่เพียงแต่รอยสักสมัยใหม่เท่านั้น แต่ยังสักยันต์แก้ยอดและลงนะหน้าทองอีกด้วย

7. กอล์ฟ (สัมภาษณ์, 6 กรกฎาคม 2546)

กอล์ฟ อายุ 26 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปัจจุบันเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือน 10,000 บาท สถานภาพ โสด

กอล์ฟเป็นลูกค้าของร้าน DRAGON ARTS TATTOO รู้จักกับคุณชูชาติ (เจ้าของร้านสัก) มาก่อน แม้จะเคยสักจากที่อื่นมาหลายรูป แต่ครั้งนี้ตั้งใจสักเป็นรูปโอม (สัญลักษณ์ทางความเชื่อของศาสนาฮินดู) โดยให้เหตุผลในการสักครั้งนี้ว่าต้องการมีลายสักจากฝีมือของคุณชูชาติบ้าง

8. หนิง (สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2546)

หนิง อายุ 32 ปี จบการศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี ปัจจุบันประกอบธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ต่อเดือน 50,000 บาท สถานภาพ สมรส

หนิงเป็นลูกค้าร้าน DRAGON ARTS STUDIO เคยสักมาแล้วครั้งหนึ่ง ที่ต้นแขนด้านขวา ครั้งนี้ได้เตรียมลวดลายมาเอง แต่พอมาเห็นลวดลายมังกรในร้านที่ดูสวยกว่าจึงเปลี่ยนใจเอารูปที่มีอยู่ในร้าน และให้เหตุผลว่ามีลูกชายชื่อมังกร ต้องการสักเพื่อเอาใจลูกชาย โดยสักบริเวณต้นแขนด้านซ้าย ให้เกิดความสมดุลกับแขนทั้งสองข้าง

กลุ่มผู้บริโภคที่ทำการสักเป็นครั้งแรก

This document was created by the trial version of Print2PDF. !
Once Print2PDF is registered, this message will disappear. !
Purchase Print2PDF at <http://www.software602.com>

1. กรองทอง ศักดิ์ (สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2546)

กรองทอง อายุ 21 ปี จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปัจจุบันเป็นพนักงานบริษัทอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีรายได้ต่อเดือน 8,000 บาท สถานภาพ โสด มีพี่น้อง 2 คน ภูมิลำเนาอยู่จังหวัดกำแพงเพชร

กรองทองมารอเพื่อนที่นัดไว้ในห้างสรรพสินค้าฟิวเจอร์พาร์ครังแค แต่เพื่อนโทรศัพท์มาบอกว่ามาตามนัดไม่ได้ จึงเดินเล่นเพียงคนเดียว เมื่อเดินผ่านมาบริเวณร้าน YMK TATTOO จึงแวะเข้ามาเพื่อดูลายสัก และตัดสินใจสักบริเวณไหล่ เป็นรูปตัวหนังสือภาษาจีนที่แปลว่า โชคดี ในราคา 200 บาท

2. ทองสุข เพิ่มพูล (สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2546)

ทองสุข อายุ 33 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปัจจุบันประกอบธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ต่อเดือน 100,000 บาท สถานภาพ โสด ภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพมหานคร

ทองสุขเป็นลูกค้าของร้านสักลายสตูดิโอ มาเดินสำรวจตลาดเพื่อต้องการทำธุรกิจเกี่ยวกับการขายกระเป๋าแฟชั่นให้กับวัยรุ่นที่ศูนย์การค้าสยามสแควร์ และมองเห็นร้านสักลายสตูดิโอ เมื่อตัดสินใจว่าจะสักจึงได้เลือกร้านนี้ อยากได้รูป 3 รูปมาประกอบเข้าด้วยกัน คือ น้ำหยิน-หยาง และมังกร จึงได้ให้ทางร้านออกแบบลวดลายให้ และสักบริเวณต้นแขนด้านขวา โดยให้เหตุผลในการเลือกลวดลายว่า น้ำคือส่วนที่ทำให้เกิดความเย็น หยิน-หยางเป็นความสมดุลที่เกิดขึ้น และมังกรเป็นสัตว์ที่เราไม่สามารถรู้ได้ว่ามันคิดอะไรอยู่ โดยทั้ง 3 อย่างประกอบกันหมายถึงตัวคุณทองสุขเอง

3. ทรงยศ (สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2546)

ทรงยศ อายุ 32 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปัจจุบันประกอบธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ต่อเดือน 50,000 บาท สถานภาพ โสด

ทรงยศเป็นลูกค้าของร้าน TATTOO BY TOY มีความตั้งใจในการสักครั้งนี้มาก เนื่องจากต้องการสักเป็นลวดลายของพระพุทธรูป ก่อนที่จะตัดสินใจที่ร้านนี้ได้ไปเลือกดูลวดลายที่ร้านอื่นมาก่อนแล้ว แต่ไม่ถูกใจ จนกระทั่งมาพบลวดลายที่ต้องการและสักทันที

4. อัมรินทร์ เตะชะวัฒนกุล (สัมภาษณ์, 7 มิถุนายน 2546)

อัมรินทร์ อายุ 28 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปัจจุบันเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือน 20,000 บาท สถานภาพ โสด

อัมรินทร์เป็นลูกค้าของร้าน TATTOO BY TOY การสักในครั้งนี้มีความตั้งใจจะสักเป็นตัวอักษรที่เป็นนามสกุลของตนเอง คุณอัมรินทร์กล่าวว่า เมื่อตั้งใจว่าจะสักก็คิดว่าจะสักเป็นนามสกุล เพราะเป็นคนรักครอบครัว

5. พรชัย (สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2546)

พรชัย อายุ 18 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร มีรายได้ต่อเดือน 7,000 บาท สถานภาพ โสด อาศัยอยู่กับครอบครัว

พรชัยเป็นลูกค้าของร้าน TATTOO BY TOY การสักครั้งนี้ได้วาดลวดลายมาเอง เป็นลายกราฟฟิก สักบริเวณต้นแขนซ้าย คุณพรชัยได้บอกกับผู้วิจัยว่า เมื่อคิดว่าจะสักก็ตั้งใจจะวาดลวดลายด้วยตนเอง ใช้เวลานานในการวาดลวดลายนี้ พอวาดเสร็จก็มาสักทันที

6. กิติกร เฉลิมศรี (สัมภาษณ์, 14 มิถุนายน 2546)

กิติกร อายุ 25 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปัจจุบันเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือน 20,000 บาท สถานภาพ โสด อาศัยอยู่กับครอบครัว

กิติกรเป็นลูกค้าของร้านสักลายสตูดิโอ ตั้งใจมาสักที่ร้านนี้โดยตรง เนื่องจากได้เห็นลายสักของเพื่อนร่วมงาน เมื่อสอบถามทราบว่าสักมาจากร้านนี้ จึงตั้งใจว่าจะสักลวดลายผีเสื้อ และได้มาเลือกแบบในแคตตาล็อกของร้าน และตกลงสักลายผีเสื้อที่บริเวณต้นแขนซ้าย โดยให้

เหตุผลว่าเป็นลายแห่งความอิสระ เสรี เนื่องจากปัจจุบันต้องทำงานทุกวัน ไม่ค่อยได้ไปไหน จึงต้องการความเป็นอิสระมาไว้กับตัว

7. กัณตภณ จินันท์ชนพัฒน์ (สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2546)

กัณตภณ อายุ 36 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปัจจุบันประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้ต่อเดือน 30,000 บาท สถานภาพ โสด อาศัยอยู่กับครอบครัว ภูมิลำเนาอยู่จังหวัดสมุทรสาคร

กัณตภณเป็นลูกค้าของร้านสักลายสตูดิโอ ซึ่งชอบการสักมานาน แต่เพิ่งจะตัดสินใจมาสัก โดยมีแนวคิดให้ทางร้านออกแบบลวดลายว่าต้องการเขียนนามสกุล (แซ่) เป็นตัวอักษรภาษาจีน และมีรูปมังกร แล้วจึงสักบริเวณหลัง พร้อมกับให้เหตุผลว่า ลายมังกรหมายถึงการบอกว่าเป็นคนจีน รวมทั้งเป็นราศีเกิดของตนเอง

8. คณิน สังข์สุข (สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2546)

คณิน อายุ 25 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปัจจุบันเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือน 10,000 บาท สถานภาพ โสด อาศัยอยู่กับครอบครัว ภูมิลำเนาอยู่จังหวัดนนทบุรี

คณินเป็นลูกค้าของร้านสักลายสตูดิโอ โดยการแนะนำของคุณกัณตภณ คุณคณินได้มีแนวความคิดมาให้ทางร้านออกแบบเป็นรูปมังกร และน้ำ โดยให้เหตุผลว่า มังกร คือสัตว์มงคลที่มีลักษณะดี ส่วนน้ำจะช่วยทำให้ใจเย็นลง เพราะตนเองเป็นคนอารมณ์ร้อน

9. กฤษณพล พรหมสาขา ณ สกลนคร (สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

กฤษณพล อายุ 19 ปี กำลังศึกษาอยู่ที่ 2 มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีรายได้ต่อเดือน 9,000 บาท สถานภาพ โสด อาศัยอยู่กับครอบครัว

กฤษณพลเป็นลูกค้ำของร้าน TATTOO BY TUK ได้ออกแบบลวดลายด้วยตนเอง เป็นรูปภาพฟีก และสักบริเวณต้นแขนด้านขวา โดยบอกว่าที่ออกแบบลวดลายด้วยตนเอง ก็เพื่อ แสดงถึงความเป็นตัวเองให้มากที่สุด

10. สุรชัย หาญชาญพานิช (สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

สุรชัย อายุ 26 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปัจจุบันประกอบธุรกิจส่วนตัว มี รายได้ต่อเดือน 100,000 บาท สถานภาพ โสด อาศัยอยู่กับครอบครัว

สุรชัยเป็นลูกค้ำของร้าน TATTOO BY TUK ในการสักครั้งนี้ไม่ได้ตั้งใจมาสัก โดยตรง แต่เมื่อเดินผ่านร้านสักก็ได้แวะเข้ามาดูลาย เกิดสนใจจึงตัดสินใจสักเป็นรูปมังกร กราฟฟีกสีแดง บริเวณหลังมือ เพราะชอบรูปมังกร และคิดว่าการสักเป็นเรื่องส่วนตัว

11. กัลยา หล่อรัตนกุล (สัมภาษณ์, 27 มิถุนายน 2546)

กัลยา อายุ 18 ปี กำลังศึกษาอยู่ที่ 1 มหาวิทยาลัยสยาม มีรายได้ต่อเดือน 3,000 บาท สถานภาพ โสด อาศัยอยู่กับครอบครัว

กัลยาเป็นลูกค้ำของร้าน TATTOO BY TOY สักเป็นรูปผีเสื้อกราฟฟีก สักบริเวณต้น แขนด้านขวา โดยให้เหตุผลในการสักว่า ทำไปตามกระแสแฟชั่น และเห็นว่าเป็นเรื่องสวยงาม

12. ประภาวี (สัมภาษณ์ 27, มิถุนายน 2546)

ประภาวี อายุ 22 ปี จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปัจจุบัน ประกอบอาชีพค้าขายสัตว์เลี้ยงอยู่ในตลาดกลางคืนแห่งนี้ มีรายได้ต่อเดือน 10,000 บาท สถานภาพ โสด เช่าหอพักอาศัยอยู่กับเพื่อน ภูมิลำเนาอยู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประภาวีเป็นลูกค้ำของร้านสักบริเวณตลาดกลางคืนใต้สะพานพระพุทธยอดฟ้า เพราะ ร้านสักที่คุณประภาวีใช้บริการตั้งอยู่ตรงข้ามกับร้านของคุณประภาวี และรู้จักกันดี จึงทำให้ ตัดสินใจสักรูปผีเสื้อกราฟฟีก บริเวณต้นแขนด้านขวา เพราะชอบการสักอยู่แล้ว

13. น้ำ (สัมภาษณ์, 27 มิถุนายน 2546)

น้ำ อายุ 25 ปี จบการศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปัจจุบันประกอบอาชีพค้าขายสัตว์เลี้ยงอยู่ในตลาดกลางคืนแห่งนี้ มีรายได้ต่อเดือน 10,000 บาท สถานภาพ โสด เข้าหอพักอาศัยอยู่กับคุณประภาวิคังกล่าวข้างต้น ภูมิลำเนาอยู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

น้ำเป็นลูกค้าของร้านสักบริเวณตลาดพญา จังหวัดชลบุรี สักบริเวณขาขวา เป็นรูปผีเสื้อ มีวัตถุประสงค์เพื่อปกปิดรอยแผลเป็น เพราะไม่มั่นใจเมื่อใส่กางเกงขาสั้นแล้วเห็นรอยแผลเป็นจึงตัดสินใจสักเพื่อจะให้เห็นเป็นลวดลายสวย ๆ แทน

14. เพ็ญญา ภาคนนท์กุล (สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2546)

เพ็ญญา อายุ 19 ปี จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปัจจุบันกำลังรอศึกษาต่อ มีรายได้ต่อเดือน 3,000 บาท สถานภาพโสด อาศัยอยู่กับครอบครัว

เพ็ญญาเป็นลูกค้าของร้าน DRAGON ARTS STUDIO ในการสักครั้งนี้ได้เลือกรูปปลาโลมา และสักบริเวณปีกไหล่ด้านซ้าย เพราะเพื่อน ๆ ในกลุ่มทุกคนสักเป็นรูปปลาโลมาที่เลือกร้านนี้เพราะราคาถูกกว่าร้านอื่น ๆ

15. ปิยะรัตน์ แสนคำ (สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2546)

ปิยะรัตน์ อายุ 19 ปี จบการศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีรายได้ต่อเดือน 3,000 บาท สถานภาพโสด อาศัยอยู่กับครอบครัว

ปิยะรัตน์มาเป็นเพื่อนคุณเพ็ญญา เลือกสักเป็นรูปปลาโลมา บริเวณปีกไหล่ด้านซ้าย เช่นเดียวกันกับ คุณปิยะรัตน์บอกว่าคนรักเป็นผู้สักรูปนี้ให้ มีเหตุผลว่าเป็นเพื่อนกลุ่มเดียวกันกับคุณเพ็ญญา

16. ตุ่น (สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2546)

คุณ อายุ 27 ปี จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปัจจุบันเป็นแม่บ้าน มีรายได้อีกเดือน 10,000 บาท สถานภาพ สมรส เดินทางมากรุงเทพมหานครครั้งนี้เพราะต้องการสัก และท่องเที่ยว ภูมิลำเนาอยู่จังหวัดเพชรบูรณ์

คุณเป็นลูกค้าของร้าน DRAGON ARTS STUDIO ตั้งใจมาสักเพื่อปกปิดรอยแผลเป็นบริเวณสะเอวด้านหลัง เมื่อตัดสินใจว่าจะสักก็เดินทางมาที่ตลาดสวนจตุจักร งามหาร้านสักจากแม่ค้าที่ขายของบริเวณที่เดินผ่าน จึงได้รับคำแนะนำให้มาที่ร้านแห่งนี้ เลือกลายและสักเป็นรูปกราฟฟิค บริเวณสะเอวด้านหลังตามที่ต้องการ

17. อรรถพล จงมีรัก (สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2546)

อรรถพล อายุ 20 ปี กำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ชั้นปีที่ 3 มีรายได้อีกเดือน 15,000 บาท สถานภาพ โสด อาศัยอยู่กับครอบครัว

อรรถพลเป็นลูกค้าของร้านสักลายสตูดิโอ นำลวดลายที่ได้มาจากนิตยสาร ที่ใช้เวลาค้นหาจนชื่นชอบอยู่นานเกือบ 1 ปี เป็นลายกราฟฟิค สักบริเวณหลังด้านซ้ายพาดทะแยงมาถึงด้านหน้าซ้าย และให้ความหมายกับลวดลายนี้ว่าเป็นความลงตัวของลวดลายกับตัวเอง

18. เพ็ญทิศา ท้ายสมบัติ (สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2546)

เพ็ญทิศา อายุ 19 ปี กำลังศึกษาอยู่ที่ปี 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีรายได้อีกเดือน 8,000 บาท สถานภาพ โสด เข้าหอพักอาศัยอยู่กับเพื่อนบริเวณใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่

เพ็ญทิศาเป็นลูกค้าของร้าน TATTOO BY YING ได้มาเลือกลวดลายเป็นรูปมังกรกราฟฟิคที่มีในร้าน สักบริเวณสะเอวด้านหลังขวา ให้เหตุผลว่าเห็นเพื่อน ๆ ทำและยังคิดว่าเป็นแฟชั่นจึงมาสักตามเพื่อน

19. เล็ก (สัมภาษณ์, 6 กรกฎาคม 2546)

เล็ก อายุ 36 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปัจจุบันประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือน 17,000 บาท สถานภาพโสด

เล็กเป็นลูกค้าของร้าน DRAGON ARTS STUDIO คุณเล็กเคยรู้จักกับคุณชูชาติ (เจ้าของร้านสัก) มาก่อน ตั้งใจมาสักที่ร้านนี้โดยเฉพาะ แต่ได้ทาลวดลายมาเองเพราะมั่นใจว่าลวดลายในแคตตาล็อกของร้าน จะไม่มีรูปที่ตนต้องการ

20. ปรียาภรณ์ (สัมภาษณ์, 6 กรกฎาคม 2546)

ปรียาภรณ์ อายุ 25 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปัจจุบันเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือน 11,000 บาท สถานภาพ โสด ภูมิลำเนาอยู่จังหวัดอุษายา

ปรียาภรณ์เป็นลูกค้าของร้าน TATTOO BY YING เพราะเป็นคนชอบใช้เวลาว่างในวันเสาร์ หรือ อาทิตย์ ที่ตลาดนัดสวนจตุจักร เมื่อตัดสินใจว่าจะสักจึงเลือกร้านนี้ โดยได้เลือกลวดลายมังกรกราฟฟิก จากแคตตาล็อกที่มีอยู่ในร้าน เพื่อสักบริเวณสะเอวด้านหลัง การสักครั้งนี้ให้เหตุผลว่าต้องการความทันสมัย

21. คมกฤต (สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2546)

คมกฤต อายุ 26 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปัจจุบันเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือน 15,000 บาท นอกจากนั้นยังขายสินค้าอยู่ที่ตลาดนัดสวนจตุจักร จึงทำให้เลือกร้านสักแห่งนี้ สถานภาพ โสด อาศัยอยู่กับครอบครัว

คมกฤตเป็นลูกค้าของร้าน TATTOO BY YING เป็นคนชอบอ่านหนังสือแนวศาสนาและปรัชญา นำลวดลายสำหรับการสักในครั้งนี้มาด้วยตัวเอง เป็นตัวอักษรภาษาไทยคำว่า “นักปราชญ์”

22. ศิริศักดิ์ (สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2546)

ศิริศักดิ์ อายุ 20 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มีรายได้ต่อเดือน 9,000 บาท สถานภาพ โสด อาศัยอยู่กับครอบครัว

ศิริศักดิ์เป็นลูกค้าของร้าน TATTOO BY YING เลือกวาดลายสักในครั้งนี้เป็นรูป วัวกระทิงสองตัว โดยนำภาพมาจากนิตยสาร เนื่องจากมีความชอบในลวดลาย และชื่นชอบศิลปะ การสัก

แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริโภค

1. ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ อายุ อาชีพ การศึกษา
2. แรงจูงใจในการสัก
3. วัตถุประสงค์ของการสัก
4. เหตุผลหรือความรู้สึกในการเปิดพื้นที่ส่วนตัวให้กลายเป็นพื้นที่สาธารณะ หลังการสัก
5. ทักษะของตนหลังมีรอยสัก เมื่อมองเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่มีรอยสัก
6. การให้ความหมายกับรอยสักที่เลือก
7. ความไว้วางใจต่อช่างผู้ให้บริการ
8. ทักษะคติของตนบนพื้นที่รอยสักกับศีลธรรมและประเพณีไทย

3.3 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง

ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์ของการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้รู้เรื่องการสักรอย ศิลปะบนเรือนร่างที่ไม่ใช่ผู้ประกอบการสัก และนักวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์หรือด้านที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 คน เพื่อทราบถึงการสะท้อนวิวัฒนาการหรือความเป็น Pop Culture ของการสัก ตลอดจนทัศนคติและมุมมองของคนกลุ่มนี้ที่มีต่อการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มนี้ได้แก่

ชนิดร ฤ์กาญจน์ ปัจจุบันเป็นนักเขียนอิสระ และคอลัมนิสต์ประจำหนังสือพิมพ์แนวหน้า และเป็นวิทยากรพิเศษบรรยายในเรื่องการเขียนให้กับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ คุณชนิดรจบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และปริญญาโทคณะศึกษาศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร คุณชนิดรได้เขียนบทความซึ่งอ้างอิงจากการแปลมาจากหนังสือของต่างประเทศ เกี่ยวกับเรื่องราวของรอยสักทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศลงในนิตยสารศิลปวัฒนธรรม (สัมภาษณ์, 1 สิงหาคม 2546)

ประเทิน มหาจันทร์ ปัจจุบันเป็นข้าราชการบำนาญ เคยดำรงตำแหน่งอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ วิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากวิทยาลัยวิทยาการศึกษางานแสน ปริญญาโท จากวิทยาลัยวิทยาการศึกษาระสานมิตร และปริญญาเอก จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร อาจารย์เคยทำงานวิจัยเรื่องการสักกับการประพุดิเกรของเขาวชนไทย และเขียนหนังสือเรื่องศิลปะการสักกลาย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะติดต่อขอสัมภาษณ์ โดยได้หมายเลขโทรศัพท์ของอาจารย์จากการสอบถามไปที่ 1133 ซึ่งเป็นการให้บริการสอบถามหมายเลขโทรศัพท์ของบริษัทยศ.คอร้ปอร์เรชั่นจำกัด (มหาชน) หลังจากทีผู้วิจัยแนะนำตัว และแจ้งความประสงค์แล้ว จึงได้ทราบว่อาจารย์พักอาศัยอยู่ที่จังหวัดชลบุรีและไม่สะดวกที่จะนัดสัมภาษณ์ อาจารย์จึงเสนอกับผู้วิจัยว่ให้สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์แทน (สัมภาษณ์, 3 สิงหาคม 2546)

ไชยนต์ ไชยพร อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันอาจารย์มีผลงานการเขียนหนังสือเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับกระแส หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในสังคมไทย ผู้วิจัยจึงสัมภาษณ์อาจารย์เพื่อทราบถึงมุมมองเกี่ยวกับการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างที่เชื่อมโยงกับสังคมไทยในปัจจุบัน ในทัศนะของนักวิชาการ การสัมภาษณ์ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำจากดร.วิลาสินี พิพิธกุล หนึ่งในกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย (สัมภาษณ์, 4 สิงหาคม 2546)

สุลักษณ์ ศรีบุรี อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์เคยได้รับทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช เพื่อทำรายงานผลการวิจัย ลายสักที่พบในภาคกลางของประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยได้รับทราบเรื่องราวเกี่ยวกับรอยสักในประเทศไทยจากผลการวิจัยฉบับนี้พอสมควร จึงติดต่อขอสัมภาษณ์อาจารย์ผ่านเจ้าหน้าที่ของคณะศึกษาศาสตร์ โดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี (สัมภาษณ์, 4 สิงหาคม 2546)

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง

1. มุมมองและทัศนคติที่มีต่อธุรกิจ และผู้บริโภครายการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างในปัจจุบัน
2. การสักรอยศิลปะบนเรือนร่างที่มีอยู่แพร่หลายในปัจจุบัน ส่งผลสะท้อนต่อวิถีชีวิตของสังคมไทยยุคบริโภคนิยมในลักษณะใด

4. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมิถุนายน – สิงหาคม 2546 รวมเป็นระยะเวลา 3 เดือน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัย “ วิวัฒนาการการสักและวัฒนธรรมมวลชนกับการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง ” ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาการวิเคราะห์จากการรวบรวมข้อมูลเรื่องราวเกี่ยวกับการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง ออกเป็น 4 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ

1. วิเคราะห์เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับวิวัฒนาการของการสักตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และการประกอบธุรกิจการสัก โดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร / สัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อต้องการทราบวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจ
2. วิเคราะห์ผู้บริโภครายการ Coding Sheet เพื่อให้ทราบถึงแรงจูงใจ วัตถุประสงค์ การตีความหมาย และความต้องการสื่ออัตลักษณ์ของการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง
3. วิเคราะห์จากการสังเกตและสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ประกอบการธุรกิจ / ช่างศิลป์ และผู้บริโภคในด้านทัศนคติ และบรรยากาศในการสื่อสารของทั้งสองฝ่าย
4. วิเคราะห์การเคลื่อนย้ายจากพื้นที่ส่วนตัว ไปสู่พื้นที่สาธารณะ ทั้งในมุมมองของผู้ประกอบการและผู้บริโภค จาก Coding Sheet

6. การนำเสนอข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลโดยใช้การพรรณานำเสนอข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา โดยเรียบเรียงประเด็นการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับวิวัฒนาการ และอิทธิพลของสังคมบริโศคนิยมการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมมวลชนและการนำไปสู่การประกอบธุรกิจ เป็นสำคัญ

บทที่ 4

ผลการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “วิวัฒนาการการสักและวัฒนธรรมมวลชนกับการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ Qualitative Research ด้วยวิธีการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลด้านเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In Depth Interview) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมตาม กระบวนการและทุกขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง เพื่อเก็บ รวบรวม และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปและรายงานผลได้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงที่ปรากฏ และนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่

1. วิวัฒนาการของการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างที่นำไปสู่การประกอบธุรกิจ และวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจการสัก
2. แรงจูงใจ และวัตถุประสงค์ในการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง ของผู้บริโภค
3. บรรยากาศในการสื่อสารระหว่างการสักของผู้ประกอบธุรกิจและผู้บริโภค

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาวิวัฒนาการของการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง จนกระทั่งนำไปสู่การประกอบธุรกิจ และวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจการสักในปัจจุบัน

- 1 วิวัฒนาการของการสักตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
- 2 การประกอบธุรกิจการสัก
- 3 วัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจ

1. วิวัฒนาการของการสักตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

จากตำนานแห่งรอยสักในประวัติศาสตร์ของมวลมนุษยทุกเผ่าพันธุ์ ที่อยู่บนพื้นผิวโลก รวมทั้งประเทศไทยซึ่งมีหลักฐานกล่าวไว้ชัดเจนใน หนังสือ บทความ บทวิเคราะห์ บทสัมภาษณ์

ตลอดจนข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การสัก หรือรอยสัก (TATTOO) ได้เล่าขาน สืบต่อกันมาจนเป็นที่ปรากฏในสังคมยุคปัจจุบัน ซึ่งถือว่า “รอยสักเป็นวิญญานศิลปะอย่างหนึ่งของมวลมนุษย์”

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการศึกษาเรื่องราวของการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่สำคัญในการทำความเข้าใจ ซึ่งพบว่า การสักรอยศิลปะบนเรือนร่างมีเรื่องราวอันทรงคุณค่าต่อการศึกษาและมีวิวัฒนาการที่ยาวนาน จนกลายมาเป็นธุรกิจที่ให้บริการกับผู้บริโภค ดังที่ปรากฏให้เห็นอย่างแพร่หลายในสังคมหลากหลายเชื้อชาติ ทุกเพศ ทุกวัย และทุกชนชั้น ในปัจจุบันนี้

จากการศึกษาในส่วนของ การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Research) สามารถสรุป เรื่องราวความเป็นมา ความหมาย กำเนิด ความเชื่อ วัตถุประสงค์ รูปแบบ จิตวิทยา เกี่ยวกับการสัก ตลอดจนกระบวนการทุกขั้นตอนตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความเป็นมาของการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง
2. ความหมาย
3. กำเนิดการสักรอยบนผิวหนัง
4. ความเชื่อและการตีความหมายของการสักรอยบนผิวหนัง
5. วัตถุประสงค์ของการสัก
6. รูปแบบของการสัก
7. จิตวิทยาเกี่ยวกับการสัก
8. ครู อาจารย์ และช่างสัก
9. สถานที่สัก
10. เครื่องมือที่ใช้ในการสัก
11. วิธีการสัก
12. ข้อพึงปฏิบัติภายหลังการสัก

ความเป็นมาของการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง

การสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำรงชีวิตมนุษย์ตลอดมาตั้งแต่ครั้งอดีต ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นศิลปกรรมของยุคใดหรือสมัยใด คือความเป็นไปของคนในสมัยนั้นที่มนุษย์บันทึกไว้ด้วยวัสดุและวิธีการต่าง ๆ ผสมผสานกับความเชื่อและวัฒนธรรม

มนุษย์ได้เชื่อว่าเป็นสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวในโลกที่มีมันสมองเพื่อการพัฒนาตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากธรรมชาติคงจะต้องการให้ชาติพันธุ์ของมนุษย์คงทน ดำรงพันธุ์ต่อไปอย่างไม่มีวันสิ้นสุด ด้วยเหตุที่มนุษย์มีสมองเพื่อพัฒนานี้เอง มนุษย์จึงมีสมองเพื่อการเรียนรู้ได้ในทุก ๆ ทาง การเรียนรู้ที่สำคัญอันอาจจะแบ่งออกได้ทั้งหมดในโลกนี้ น่าจะอยู่ในรูปแบบสองประการคือ ในเรื่องของศาสตร์และในเรื่องของศิลป์ ศาสตร์ทำให้ได้พบกับความแปลกใหม่อย่างไม่สิ้นสุด ศิลปะสะท้อนภาพแห่งวิญญาณของมนุษย์ให้ปรากฏอยู่ในสังคม ถ้าจะเปรียบเทียบศาสตร์ว่าเป็นร่างกาย ศิลปะก็น่าจะเปรียบได้ว่าเป็นวิญญาณ มนุษย์จึงประกอบด้วยสิ่งสองสิ่งในความเป็นมนุษย์คือ ศาสตร์และศิลป์ ในจำนวนศิลป์ที่ได้ชื่อว่าเป็นการถอดวิญญาณให้ปรากฏออกมาสู่สังคม เรื่องของรอยสักถือว่าเป็นวิญญาณศิลปะอย่างหนึ่งของมวลมนุษย์ การสักหรือรอยสัก (TATTOO) มีตำนานเล่าขานกันมาเป็นประวัติศาสตร์ของทุกเผ่าพันธุ์ ไม่ว่าจะอยู่ในซีกใดของพื้นผิวโลก¹

ในสมัยโบราณมีการสักรูปรอยโดยการวาดสัญลักษณ์ที่แสดงออกให้เห็นถึงการพัฒนาของ เผ่าพันธุ์ เป็นการผสมเรื่องราวให้ปรากฏออกมาเชื่อมโยงกันระหว่าง ธรรมชาติและชีวิต

อุปกรณ์ที่สำคัญยิ่งในยุคอียิปต์โบราณที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวาดหรือรอยสัก นั้น นำมาจากอากอไรต์ของเหล็กและสารอื่น ๆ ที่มีสีเหลืองอ่อน สีแดง และสีส้ม อันมีปรากฏอยู่ในดินมากมาย

มนุษย์ในยุคนั้น ค้นคว้าเอาสารเหล่านั้นมาผสมผสานกันเข้าเป็นน้ำหมึกแล้ววาดสัญลักษณ์ที่ตนเองต้องการให้ปรากฏขึ้นเป็นภาพ จากภาพที่ถูกวาดขึ้นตามผนังถ้ำ หรือบริเวณที่

¹ ชนิตร์ ภูกาญจน์. (2539, ธันวาคม). “ตำนานแห่งรอยสัก ศิลปะบนเรือนร่างของมนุษย์.” ศิลปวัฒนธรรม, 18(2). หน้า 168.

ราบ หรือก้อนหินต่าง ๆ มนุษย์ก็หันมาใช้เรือนร่างของตัวเองเป็นวัสดุที่จะใช้บรรจุน้ำที่ดื่มหรือน้ำที่ใช้นั้น ๆ ลงไป

เมื่อวิวัฒนาการของการวาดภาพถูกนำมาใช้บนเรือนร่างของมนุษย์ การจารึกที่เคยใช้กันอยู่ก็แปรเปลี่ยนมาเป็นการสัก

การสักจึงกลายเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของมวลมนุษยชาติที่มีอยู่ทั่วโลก โดยแต่ละคนต่างมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันออกไป บ้างก็กระทำขึ้นเพื่อความเชื่อทางศาสนา บ้างก็กระทำขึ้นเพื่อความนิยมของสังคม และบ้างก็กระทำขึ้นเพื่อความเชื่อในสิ่งที่พิสูจน์ไม่ได้เกี่ยวกับอิทธิปาฏิหาริย์

สอดคล้องกับคำที่กล่าวว่า การสักรูปรอยลงบนผิวหนัง เป็นวัฒนธรรมของมนุษย์ที่มีมาเป็นเวลาช้านาน ทั้งนี้ด้วยความมุ่งหมายที่แตกต่างกันไปในแต่ละสังคม บ้างก็กระทำเพื่อพิธีกรรมทางศาสนาหรือขนบประเพณี บ้างก็กระทำเพื่อความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ บ้างก็กระทำตามความนิยมของท้องถิ่น แต่ไม่ว่าจะกระทำด้วยความมุ่งหมายใดก็ตาม รูปรอยที่สักย่อมต้องแฝงไว้ซึ่งความงามในแง่ทัศนศิลป์ เพื่อให้เป็นที่ต้องตาต้องใจของทั้งผู้ที่ได้พบเห็น และตัวเจ้าของรอยสักเองด้วย การสักรูปรอยลงบนร่างกายมนุษย์เป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ต้องใช้ความชำนาญของช่างสัก ประกอบกับความกล้าหาญ อดทนอันยิ่งยวดของผู้รับการสัก รอยสักที่ปรากฏบนผิวหนังเป็นทัศนศิลป์ที่มีความงดงามไม่แพ้ผลงานศิลปะที่จิตรกรประดิษฐ์ไว้บนแผ่นกระดาษหรือผืนผ้าใบ แม้จะเป็นรอยสักที่เป็นอักขระ เลขยันต์ก็ตาม แต่นายช่างสามารถประดิษฐ์ให้เป็นรูปรอยที่มีความงามในแง่ศิลปะ มีความขริบ ความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ในแง่อาถรรพศาสตร์ ซึ่งมีพลังอำนาจอันสามารถดลบันดาลให้เกิดความเชื่อมั่น ความภาคภูมิใจแก่เจ้าของรอยสัก ความเคารพ ยำเกรง เมตตารักใคร่แก่ผู้ที่ได้พบเห็น²

ไม่ว่าจุดมุ่งหมายในการสักของมนุษย์จะอยู่ในประเด็นใด แต่สิ่งหนึ่งที่เป็นแบบแผนของการสักที่จะต้องมียู่ในทุกผู้ทุกคนก็คือ ศิลปะที่แฝงอยู่บนรอยสักเหล่านั้น

² ประเทิน มหาจันทร์ (2534). ศิลปะการสักลาย. คำนำ

2. ความหมายของการสัก

คำว่า “สัก” หรือ “ลายสัก” เป็นคำที่เรารู้จัก และคุ้นเคยกันมาเป็นเวลาช้านาน ได้มีผู้ให้คำนิยามหรือความหมายไว้มากมาย³

พจนานุกรมไทยฉบับแพรวพิทยา (2526 : 133) ให้นิยามว่า “การสัก คือ การเอาของแหลมจุ่มหมึกแทงตามผิวหนังให้เป็นอักขระ ลวดลาย หรือเครื่องหมายสีต่าง ๆ”

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 788) อธิบายว่า “การสัก คือ การเอาของแหลมแทงลงด้วยวิธีการหรือเพื่อประโยชน์ต่าง ๆ กัน เช่น สักปลาไหล สักที่นอน สักหาของในน้ำ สักผิวหนังให้เป็นอักขระหรือลวดลาย สักรอยซำเพื่อริดเอาเลือดคั่งออก ทำเครื่องหมายสักเพื่อแสดงเป็นหลักฐาน เช่น สักข้อมือ แสดงว่าได้ขึ้นทะเบียนเป็นชายฉกรรจ์หรือเป็นเลกมีสังกัดกรมกองแล้ว สักหน้าแสดงว่าเป็นผู้ที่ต้องโทษปาราชิก เป็นต้น”

หมอบรัดเลย์ กล่าวไว้ในอักษรภิธานศัพท์ ว่า การสักคือการเอาเหล็กแหลมแทงที่ข้อมือคนเป็นตัวอักษร⁴ เป็นต้น

หนังสือสารานุกรมไทย (2493 : 4286) ได้อธิบายความหมายของการสักโดยเน้นไปในด้านวัตถุประสงค์ของการสักว่า การสักคือการใช้ของแหลมจุ่มหมึกแทงลงบนผิวหนังให้เป็นอักขระหรือลวดลายที่ติดอยู่นาน อาจเป็นการสักคาถาอาคมทางไสยศาสตร์ หรือสักเพื่อเป็นเครื่องหมายแสดงหลักฐาน เช่น สักข้อมือแสดงว่าได้ขึ้นทะเบียนเป็นชายฉกรรจ์หรือเป็นเลกมีสังกัดกรมกอง หรือสักหน้าเพื่อเป็นการลงโทษหรือประจาน

ในภาษาอังกฤษ มีเอกสารบ่งชี้ว่า tattoo เป็นคำที่เพี้ยนมาจาก “ta-tu” ในภาษาฮิติ “ta” แปลว่าตี (to beat) แต่ในหนังสือบางเล่มว่ามาจากคำว่า “tatau” หมายถึงทำเครื่องหมาย ทำเป็นรอย ทำให้เห็นได้ชัด (to mark)⁵

³ สุตลักษณ์ และ ทวีวงศ์ ศรีบุรี. (2530). ลายสักที่พบในภาคกลางของประเทศไทย (รายงานวิจัย).

⁴ แคนบิช บรัดเลย์. (2514). อักษรภิธานศัพท์.

⁵ นิติ ภาวกรพันธุ์. (2541). “เพชร่างพร่างกาย” รอยสักกับการสร้างตัวตน. หน้า 185 – 186.

สำหรับแนวคิดในทางการแพทย์ได้ให้ความหมายของการสักหรือ ลายสัก (รอยสัก) ไปในทางที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาหาร่องรอยทางด้านนิติเวชศาสตร์ หรือการชันสูตรศพ ผู้ตายมากกว่าในด้านอื่น ๆ

ทองฉัตร โดษยานนท์ และ ณรงค์ สิงห์ประเสริฐ ได้ให้ความหมายของรอยสักว่า⁶ คือการเอาสีที่ไม่ละลายฝังลงไปบนผิวหนัง และจะฝังอยู่อย่างนั้นไปตลอดชีวิตจนกระทั่งตาย และเนาเปื้อย ซึ่งรอยสักอาจจะบอกนิสัยของผู้สักได้บ้าง เช่น ชาวเรือมักนิยมสักชื่อประเทศที่ผ่านไป หรือรูปผู้หญิงเปลือย ส่วนบุคคลอันธพาลบางกลุ่มมักนิยมสักเป็นรูปนกอินทรี หรือหนุมานที่หน้าอก กลางหลัง เป็นต้น

ถวัลย์ อาสนะเสน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิติเวชศาสตร์ ได้แสดงทัศนะว่า⁷ รอยสัก คือตำหนิที่เกิดขึ้นในภายหลัง เป็นตำหนิที่ตั้งใจทำให้เกิดขึ้นและปรากฏอยู่กับตัว ส่วนปัญหาที่ว่าจะมีวิธีการใดลบรอยสักออกได้หรือไม่นั้น ได้อธิบายว่า รอยสักอาจจะลบได้ถ้าเป็นรอยสักเพียงเล็กน้อย แต่เมื่อลบแล้วก็จะมียารอยแผลเป็นปรากฏอยู่ ส่วนรอยสักใหญ่ย่อมลบออกไม่ได้ เพราะสักบนผิวหนังบริเวณกว้างและลึกซึ่งใช้ในการสักฝังลึกเข้าไปถึงชั้นของหนังแท้ ถ้าวบออกจะทำให้เป็นแผลเป็นใหญ่โตและน่าเกลียด แต่ก็อาจทำได้โดยกรรมวิธีศัลยกรรมหรือตกแต่งลอกผิวหนังตรงที่มีรอยสักทิ้งไป แล้วเอาผิวหนังส่วนอื่นของร่างกายมาปะไว้แทน ก็จะเป็นรอยแผลเป็นอยู่ดี ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าการที่จะลบรอยสักแล้วไม่ให้เหลือร่องรอยปรากฏอยู่เลยย่อมทำไม่ได้ ส่วนในการหาร่องรอยทางด้านนิติเวชศาสตร์หรือการชันสูตรศพผู้ตาย รอยสักเป็นเสมือนเครื่องพิสูจน์หลักฐานบุคคลที่คืออย่างหนึ่ง เพราะในศพผู้ตายถึงแม้ว่าหนังกำพร้าชั้นผิวจะหลุดออกไปแล้วเพราะการเนาเปื้อยแต่รอยสักยังคงมองเห็นอยู่ เพราะหมึกได้ฝังลงไปอยู่ในชั้นลึกซึ่งยังสามารถพิสูจน์บุคคลผู้นั้นได้ คือนอกจากจะทำให้รู้ว่าเป็นผู้ใดแล้ว ยังบอกถึงนิสัยใจคอของบุคคลผู้นั้นอีกด้วย

⁶ ทองฉัตร โดษยานนท์ และ ณรงค์ สิงห์ประเสริฐ. (2519). นิติเวชศาสตร์ : การพิสูจน์หลักฐานเกี่ยวกับบุคคล.

⁷ ถวัลย์ อาสนะเสน. (2514). นิติเวชศาสตร์.

กิฟฟอร์ด (C. Gifford, 1963 : 312)⁸ นักประวัติศาสตร์และพิพิธภัณฑศึกษาชาวอเมริกัน ให้นิยามไว้ว่าการสักคือ การสร้างภาพหรือรูปแบบ (Patterns) ลงบนใบหน้าหรือผิวหนังของคน โดยใช้กรรมวิธีที่ทำให้หมึกซึมลงไปใต้ผิวหนัง ซึ่งนักมานุษยวิทยาบางคนตั้งข้อสันนิษฐานว่า เป็นกรรมวิธีที่พัฒนามาจากการใช้สีทาหน้าทาดำของมนุษย์สมัยโบราณ เพื่อตกแต่งให้แลดูสวยงาม ปังบอกฐานะ หรือผลทางไสยศาสตร์

อูเมโมโต้ผู้เขียนบทความเรื่อง Thai Charms, the Art of Tattooing ได้กล่าวถึงการสักว่า ถ้าเป็นสมัยเมื่อ 80 ปีก่อน ชายไทยคนใดมิได้รับการสักให้ปรากฏเห็นบนร่างกายแล้ว ชายผู้นั้นจะไม่ได้ได้รับความสนใจจากสตรีเพศ อูเมโมโต้เชื่อมั่นว่าการสักเป็นสิ่งเดียวบนร่างกายมนุษย์ที่นอกจากจะทำให้สะดุดตาแก่ผู้พบเห็นแล้ว ยังเป็นหลักฐานยืนยันถึงความกล้าหาญของผู้ชายไทยอีกด้วย

จากแนวคิดเกี่ยวกับรอยสัก ไม่ว่าจะมีความหมายที่กล่าวถึงการสักของไทย หรือการสักในความหมายสากลทั่วไป มีส่วนที่สอดคล้องกันและสามารถผนวกกันได้ว่า เป็นกรรมวิธีอย่างหนึ่งที่ใช้เครื่องมือปลายแหลมจุ่มหมึกแล้วแทงลงไปบนผิวหนัง เมื่อหมึกซึมลงไปบนผิวหนังแล้วก็จะปรากฏเป็นรูปภาพ หรือลวดลายตามทิศทางที่จุ่มแทงหรือลากวัตถุปลายแหลมนั้นไป ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์ของการสักเพื่อตกแต่งร่างกายให้งดงามหรือเพื่อให้บังเกิดผลทางไสยศาสตร์ และจะเห็นได้ว่าลายสักทุกชนิดย่อมมีความหมายไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่ง ความหมายอาจเป็นไปอย่างสากล คือ เป็นที่เข้าใจของคนทั่วไปหรืออาจมีความหมายที่เข้าใจเฉพาะตัวผู้สักก็ได้ รูปรอยที่ใช้เป็นสัญลักษณ์ในการสัก นอกจากจะเป็นรูปรอยที่มีความหมายแล้วจะต้องมีความงามในเชิงสุนทรียภาพ มีความสง่าเป็นที่เกรงขามในเชิงจิตวิทยา ทั้งยังมีความชัดเจนในสัญลักษณ์นั้น ๆ โดยเหตุที่การสักเป็นทัศนศิลป์ สามารถทำความเข้าใจได้ด้วยการดู สามารถแสวงหาสุนทรียรสได้ด้วยสายตา ดังนั้นสัญลักษณ์ที่ใช้ในการสักจะต้องเป็นสัญลักษณ์ที่มีสุนทรียภาพ ให้ความหมายที่ลึกซึ้งจึงจะเป็นสัญลักษณ์ที่มีคุณค่าต่อสังคมทุกยุคสมัย

⁸ สัญลักษณ์ และ ทวีวงศ์ ศรีบุรี. (2530). ลายสักที่พบในภาคกลางของประเทศไทย (รายงานวิจัย). หน้า 14.

⁹ Umemoto, Diane L. (1980, September – October). “Thai Charms, The Art of Tattooing.”

Sawaddi.

This document was created by the trial version of Print2PDF. !
Once Print2PDF is registered, this message will disappear.!
Purchase Print2PDF at <http://www.software602.com>

จากแนวคิดดังกล่าว ความต้องการในการสักรอยบนผิวหนังในแต่ละยุคจึงมีวัตถุประสงค์ที่จะจารึกปรอຍ สัญลักษณ์ หรือข้อความลงบนผิวหนังของมนุษย์ เป็นรูปรอยที่จารึกไว้บนผิวหนังให้ติดตราคงอยู่บนผิวหนังเป็นเวลานานหรือตลอดไป ผู้บริโภคจะต้องตัดสินใจด้วยความรอบคอบให้แน่ใจว่าจะสักเป็นรูปปรอຍอะไร เพราะหากต้องการเปลี่ยนรูปปรอຍใหม่ในตำแหน่งเดิมหลังจากที่สักไปแล้ว การลบรอยสักจะกระทำได้ด้วยความยากลำบาก การสักปรอຍต่าง ๆ ลงบนร่างกาย ผู้สักย่อมมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมของแต่ละบุคคล เป็นสำคัญ เช่น มีวัตถุประสงค์ทางด้านไสยศาสตร์ เพื่อเป็นเครื่องรางของขลัง รักษาโรคภัยไข้เจ็บ ความมีเสน่ห์ โชคลาภ วัตถุประสงค์ทางสังคมที่ต้องการแสดงสังกัด ประจานความผิด แสดงความเป็นหมู่พวกเดียวกัน สักตามประเพณีนิยมสักเพื่อความสวยงามของร่างกาย แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง สักข้อความเพื่อเตือนความทรงจำ เพื่อสร้างอำนาจให้แก่ตนและข่มขวัญผู้อื่น เพื่อแสดงความเป็นผู้ใหญ่ เป็นต้น

3. กำเนิดการสักรอยบนผิวหนัง

ศิลปะบนเรือนร่างที่เรียกว่า “รอยสัก” นี้ไม่มีหลักฐานใดปรากฏอย่างแน่ชัดว่าการสักเริ่มต้นที่ไหนและเมื่อไร บางคนบอกว่าเริ่มในยุคอียิปต์โบราณ¹⁰ เพราะพบรูปปั้นดินเผามีลายสัก อายุ 2,000 – 4,000 ปีก่อนคริสตกาล แต่ก็มีรายงานว่าพบอุปกรณ์ที่คาดว่าใช้ในการสักในหลาย ๆ พื้นที่ยุคโบราณของยุโรป ที่คาดว่ามียุค 10,000–38,000 ปีก่อนคริสตกาลด้วย

กิปปิ รอนดิเนลลา¹¹ เขียนไว้ว่ามีการสักในหมู่ชาวอิวและมุสลิมมาตั้งแต่อดีตแล้ว และมีบันทึกชัดเจนว่าใน ค.ศ.787 สันตะปาปาฮาดริยานที่หนึ่ง ได้ประกาศห้ามชาวคริสเตียนสักบนใบหน้า เพราะถือเป็นการลบหลู่พระเจ้าเป็นเจ้า เป็นไปได้ว่าในหมู่ชาวคริสเตียนก็นิยมสักเช่นกัน

การแพร่หลายรอยสักของชาวยุโรปเกิดขึ้นเนื่องจากในสมัยศตวรรษที่ 16 ชาวยุโรปออกเดินเรือไปตามสถานที่ต่าง ๆ และได้พบเข้ากับชาวตาฮีเตียน จึงได้เลียนแบบวิธีการสักของ

¹⁰ อารีรัตน์ ชีโรท. (2540,13 ตุลาคม). “ศิลปะบนเรือนร่างศาสตร์โบราณ.” *คมชัดลึก*. หน้า 10.

¹¹ นิติ ภาวกรพันธุ์. (2541). “เผยแพร่ร่างกาย.” *รอยสักกับการสร้างตัวตน*. หน้า 186.

ชาวเกาะตาฮีตีมาเผยแพร่ ดังจะเห็นได้อย่างมากในสมัยก่อนว่า รอยสักนั้นมักจะเกิดขึ้นกับ บรรดาทหารเรือทั่วโลก

อ้างอิงบันทึกของ กัปตันเจมส์ คุก เมื่อเขาจอดเรือขึ้นบกที่เกาะตาฮีตีในเดือน กรกฎาคม ค.ศ.1769 กัปตันเล่าว่าคนพื้นเมืองทั้งหญิงและชายล้วนมีรอยสักบนร่างกายทั้งสิ้น เป็นรอยสักสีดำ ฝังอยู่ใต้ผิวหนังอย่างถาวร บ้างก็สักเป็นรูปคน นก หรือสุนัข แต่โดยทั่วไปจะ สักเป็นรูป Z บางคนสักเป็นรูปสี่เหลี่ยม วงกลม หรือรูปพระจันทร์ครึ่งเสี้ยว¹²

ในส่วนของทวีปเอเชีย¹³ การสักเป็นส่วนหนึ่งในวัฒนธรรมพื้นเมืองเช่นเดียวกับซีก โลกตะวันตก ความเชื่อถือเกี่ยวกับรอยสัก ผูกเอาไว้กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และพิธีการทางศาสนา

โดยเฉพาะในประเทศไทยพบว่า มีหลักฐานในเรื่องของรอยสักปรากฏอยู่มาก ดังต่อไปนี้

หลักฐานจากจดหมายเหตุลาลูแบร์ เล่มที่ 1¹⁴

มร.เดอ ลาลูแบร์ ชาวฝรั่งเศส เอกอัครราชทูตเพื่อเจริญสัมพันธไมตรี ในสมัย สมเด็จพระนารายณ์มหาราช แห่งกรุงศรีอยุธยา ได้กล่าวอ้างอิงในจดหมายเหตุของท่านถึง ความนิยมในการสักขาลายและสักแขนของขุนนางไทยในสมัยนั้นว่าการสักเป็นคติความเชื่อของ เหล่าข้าราชการ ทหารและเสนาบดี อันเป็นเครื่องแสดงถึงเกียรติยศของบุคคลผู้นั้น และเพื่อผล ทางอยู่ยงคงกระพันชาตรี ดังข้อความที่ยกมา ดังนี้

“สักสีน้ำเงินตามตัว สิ่งซึ่งทำให้เป็นคนใหญ่คนโตนั้นย่อมมีสีน้ำเงินมากหรือน้อยตาม เกียรติยศของท่าน และพระมหากษัตริย์สยามก็ทรงสักสีน้ำเงินตั้งแต่พระบาทจนกระทั่งพระนาภี คนอื่นบอกข้าพเจ้าอีกว่า ไม่ใช่สิ่งสำหรับยศศักดิ์อย่างใดดอก สักเพื่อจะได้ขลัง สักดีสีที่อยู่นง

¹² นิติ ภัทรพันธุ์. (2541). “รอยสักกับการสร้างตัวตน.” *เผยแพร่ร่างกาย*. หน้า 186.

¹³ ชนิตร์ ภูกาญจน์. (2539, ธันวาคม). “ตำนานแห่งรอยสักศิลปะบนเรือนร่างมนุษย์.” *ศิลปวัฒนธรรม*. หน้า 170.

¹⁴ *จดหมายเหตุลาลูแบร์ เล่ม 1*. หน้า 118. อ้างถึงใน *ลายสักที่พบในภาคกลางของประเทศไทย* (รายงานวิจัย). หน้า 27.

คงกระพันชาตรี เป็นนักเลงเก่ง และยังมีคนอื่นอีกก็พูดจนชักให้ข้าพเจ้าเกิดข้อกังขาว่า พระมหากษัตริย์สยามจะได้ทรงสักสีน้ำเงินนั้นด้วยจริงหรือไม่ ข้าพเจ้าก็ไม่ทราบว่าความจริงเป็นอย่างไร”

“แขนลาย ในระหว่างกำแพงพระราชวังทั้งสองในชั้นแรก และในทิมรักษาของคั้นนั้นมี กรมทหารไม่ได้ถืออาวุธทั้งน้อยตัวประจำอยู่ คือพวกแขนลายที่ข้าพเจ้าได้เคยกล่าวแล้ว (ทหารรักษาพระองค์) ตัวนายที่บังคับบัญชาอยู่ ที่เคยเป็นพวกแขนลายมาเองเหมือนกันนั้น เรียกกันว่า องครักษ์ ตัวนายและทหารเหล่านั้นเป็นเพชรฆาตของพระพุทธเจ้าอยู่หัวด้วย อย่างนายทหารและ พลทหารเปโรโตเรียน โคลธูร์ด ก็เป็นเพชรฆาตของพระเจ้าราชาธิราชโรมัน”

จากตัวอย่างในข้อความจดหมายเหตุทั้ง 2 ฉบับข้างต้นนั้นทำให้เห็นว่า การสักขาลาย และการสักแขน เป็นความนิยมของข้าราชการทหารและอาจจะรวมไปถึงระดับเสนาบดีด้วย

หลักฐานจากจิตรกรรมฝาผนัง¹⁵

จิตรกรรมฝาผนังที่วัดพระสิงห์ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสร้างขึ้นในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 และจิตรกรรมฝาผนังที่วัดภูมินทร์ จังหวัด น่าน ซึ่งสร้างขึ้นในรัชสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาพจิตรกรรมฝาผนังจะสะท้อนชีวิต ความเป็นอยู่ของคนไทยในสมัยนั้น ซึ่งในภาพต่าง ๆ เหล่านั้น ปรากฏภาพผู้ชายไทยที่ถลกผ้า ขึ้นมาจนเห็นขาอ่อน ทำให้มองเห็นลายสักที่ขาได้อย่างชัดเจนเป็นจำนวนมากมายหลายภาพ แสดงให้เห็นว่าการสักขาลายเป็นประเพณีนิยมและคติความเชื่อของคนในสังคมสมัยนั้น ว่าแสดง ถึงความทรหดอดทน และความเป็นลูกผู้ชายอย่างแท้จริง ถ้าผู้ชายใดไม่สักขาลายแล้วจะเป็นผู้ ที่ไม่ได้รับความนิยมนอกจากคนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากเพศตรงข้าม ดังนั้นเพื่อจะอวด ผู้อื่น จึงต้องถลกผ้าขึ้นมาเพื่ออวดขาลายของตน

¹⁵ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2523). หน้า 50. อ้างถึงใน ลายสักที่พบในภาคกลางของประเทศไทย (รายงานวิจัย). หน้า 28.

หลักฐานทางวรรณคดีไทย¹⁶

วรรณคดีหลายเรื่อง เช่น เรื่องขุนช้างขุนแผน เรื่องไกรทอง รามเกียรติ์ เป็นต้น ดังข้อความตอนหนึ่งในบทเสภาขุนช้างขุนแผน ของสุนทรภู่ ที่พรรณนาถึงการสักของแม่ทัพคนสำคัญของพระเจ้าเชียงใหม่สองคนคือ ท้าวกรุงภาพ กับตรีเพชรกล่าวว่ามีลายสักเกือบทั้งตัว แลดูว่าเป็นผู้มีวิชาอาคมอยู่ยงคงกระพันชาตรี ดังความดังนี้

“กรุงภาพทัพใหญ่ยกไว้ก่อน
อันแม่ทัพคนนี้มีสักดา
แขนขวาสักธงเป็นองค์นารายณ์
แขนขวาหมึกสักพยัคฆ์
สักอุระรูปพระโมคคัลลา
สีข้างสักอักขระนะจิงง
ฝังเข็มเล่มทองไว้สองไหล่
ฝังก้อนเหล็กไหลไว้อุรา

กล่าวถึงทัพอัศวตรีเพชรกล้า
อยู่ยงศัตรูราชาดี
แขนซ้ายสักขาคเป็นราชสีห์
แขนซ้ายสักหมี่มีกำลัง
ภควัมปีดานั้นสักหลัง
ศรีษะฝังพลอยนิลเม็ดจินดา
ฝังเพชรเม็ดใหญ่ไว้แสดหน้า
ข้างหลังฝังเทียนคว่ำแก้วตาแมว”

(ขุนช้างขุนแผนฉบับหอสมุดแห่งชาติ 2506)

และข้อความในเสภาขุนช้างขุนแผนอีกตอนหนึ่ง ได้กล่าวถึงสมภารวัดป่าเลไลยก์ที่กล่าวประชดประชันพลายแก้ว ในขณะที่บวชเป็นสามเณรแล้วต้องการจะสึกออกมา เพื่อมีภรรยาตามวิสัยของผู้ชายที่แตกเนื้อหนุ่ม ความว่า

“ฆราวาสนี้ชาติมันชั่วนัก
ข้อมือดำแล้วระกำทุกเวลา

จะสึกไปให้เข้าสักมึงหรือหา
ไพร่กับนาแบกกันจนบรรลัย”

(ขุนช้างขุนแผนฉบับหอสมุดแห่งชาติ 2506)

นอกจากนี้ในวรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์ ซึ่งประพันธ์ขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์ มีการกล่าวถึงการสักอีกชนิดหนึ่งคือ “สักหน้าผาก” ว่าเป็นวิธีการประจานผู้ที่มีโทษจรรยา โดยได้

¹⁶ ขุนช้างขุนแผน ฉบับหอสมุดแห่งชาติ. (2506). อ้างถึงใน ลายสักที่พบในภาคกลางของประเทศไทย (รายงานวิจัย). หน้า 29.

กล่าวถึงทศกัณฐ์ว่าเป็นผู้ที่ให้ยักษ์สุกระสารไปสอดแนมในกองทัพพระราม สุกระसानได้ปลอมตัวเป็นพลลิงของพระรามและถูกจับได้ พระรามจึงสั่งให้สั๊กหน้าแล้วให้ปล่อยตัวกลับไปหาทศกัณฐ์ผู้เป็นเจ้านาย ความดังนี้

“สุกระसानเป็นพวกปัจจามิตร ฆ่าเสียก็ไม่เป็นเกียรติยศ แต่ให้เขียนตระเวนอสุรา (ซึ่งฝ่ายพวกลิงฝ่ายราชมัลของพระรามก็ลากเอาตัวไปจัดการ) ปักหลักแล้วใส่คาเข้า บิบขมบิบมือเป็นโกลา แล้วสักเป็นรูปดินกลาง	คิดการผู้เกี่ยวปลอมมา ควรงดชีวิตรักษา สักหน้าแล้วปล่อยไปให้นายมัน ผูกเอาผูกเท้ารักษา ลงอาญาเขียนดีไม่ปราณี ที่ตรงหน้าผากยักษ์” (อ้างใน ยุธิยเลีฐร 2503 : 73)
--	--

จะเห็นได้ว่ารอยสักที่เกิดขึ้นในประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่จะแฝงมาทางด้านของความเชื่อทางไสยศาสตร์ที่ผู้สักมีความเชื่อว่าหากใครสักรูปรอยอันเป็นคัมภีร์แห่งไสยศาสตร์แล้ว จะทำให้ผู้นั้นมีความคงกระพันชาตรี คงทนในศาสตราวุธ ยิ่งฟันไม่เข้าหรือมีอยู่หลายลักษณะที่ผู้สักมีความเชื่อว่า รอยสักสามารถสร้างความสนใจให้เกิดขึ้นกับผู้สัก เป็นต้นว่าเป็นมนตรามหานิยม ผู้สักรูปรอยทางด้านนี้จะมึคนรัก ซึ่งการสืบทอดวัฒนธรรมการสักในทวีปเอเชียจะปรากฏให้เห็นอย่างมากมายในประเทศต่าง ๆ เช่น ขอมโบราณ พม่า จีน ลาว มอญ

รัฐฉานในประเทศพม่า¹⁷ ยุคสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 มีปรากฏหลักฐานว่า คนไทยเรียกชนชาติในรัฐฉานนี้ว่า ลาวพุงดำ ทั้งนี้เพราะพวกที่อาศัยอยู่ในรัฐฉานจะนิยมสักลายไว้ที่บริเวณท้องเต็มพริ้วไปหมดจนมองเห็นเป็นสีดำ การสักที่เป็นรอยดำทั้งตัวนี้ ต้นกำเนิดน่าจะมาจากคนไทยในแคว้นสิบสองปันนา ที่เรียกกันว่าไทยใหญ่ ซึ่งคนไทยเหล่านั้นจะนิยมรอยสักที่เป็นรอยสีดำทั้งตัว โดยมีความเชื่อผูกพันต่อเรื่องของไสยศาสตร์

¹⁷ ชนิตร์ ภูกาญจน. (2539,ธันวาคม). “ตำนานแห่งรอยสักศิลปะบนเรือนร่างมนุษย์.” ศิลปวัฒนธรรม.

พวกไทยพวน ซึ่งเป็นชนชาติที่อพยพมาจากนครเวียงจันทน์ ในสมัยรัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ก็เป็นผู้ที่นิยมรอยสักเอาไว้ตามตัวเช่นเดียวกัน แต่รอยสักของชนชาติไทยพวนนี้จะเป็นรูปของสัตว์เป็นส่วนใหญ่ เช่น รูปนก และสัตว์สี่เท้าชนิดหนึ่งเรียกว่ามอม และม้าม เป็นต้น

สำหรับในประเทศญี่ปุ่น ประวัติความเป็นมาของรอยสักมีมากกว่า 500 ปีก่อนคริสตกาล นักวิชาการของญี่ปุ่นเชื่อว่า การสักเริ่มขึ้นตั้งแต่ศตวรรษที่ 3 ก่อนคริสตกาล มีหลักฐานปรากฏคือ ในรูปปั้นที่เรียกกันว่า ฮานิวา เป็นรูปปั้นดินเหนียวปรากฏมีรูปรอยสักอยู่บนใบหน้า ซึ่งขุดพบได้จากหลุมฝังศพโบราณ การสักในประเทศญี่ปุ่นมีความเชื่อกันในเรื่องเกี่ยวกับพิธีกรรมทางศาสนาและไสยศาสตร์ เช่นเดียวกับชนชาติไทย

ในประเทศจีน¹⁸ ย้อนหลังไปสมัยราชวงศ์ซ่ง (ประมาณ ค.ศ.960 – 1279) มีตำนานเล่าว่า แม่ของนายเยอเฟย หนุ่มวีรบุรุษเลื่องลือชกชาติ ใช้เข็มเย็บผ้ากับหมึกดำ สลักคำว่า “จงรักภักดีอย่างไม่เปลี่ยนแปลงอุทิศตนเพื่อชาติ” ไว้บนแผ่นหลังของลูกชาย เพื่อให้จำใส่ใจว่า มีหน้าที่ปกป้องประเทศจากผู้รุกราน และมีหนังสือหลายเล่มระบุว่า ในสมัยราชวงศ์ถัง (ค.ศ.618-907) คนจีนใช้การสักเป็นวิธีเสริมสวยร่างกาย

4. ความเชื่อและการตีความหมายของการสักรอยบนผิวหนัง

มนุษย์มีความเชื่อว่ารูปร่างเป็นเพียงที่อยู่อาศัยของวิญญาณเท่านั้น¹⁹ เมื่อวันหนึ่งที่รูปร่างเสื่อมทรุด และเน่าสลายลงไป วิญญาณก็จะโผล่ผุดออกจากร่างเก่าเข้าไปสู่ร่างใหม่ พวกเขาเหล่านี้มีความเชื่อว่า วิญญาณเป็นอมตะ เป็นสิ่งจริงยั่งยืน ไม่มีวันเสื่อมสลาย หลายคนหลายเผ่าจึงมักจะมีประเพณีเก็บร่างไว้เพื่อวิญญาณ อย่างชาวฮิปปี้ เป็นต้น ที่ถึงกับพยายามจะเก็บซากของตัวเองไว้ในสภาพของมัมมี่ เพื่อว่าวันหนึ่งข้างหน้าวิญญาณจะได้กลับมาอาศัยร่างนี้อีกครั้ง

¹⁸ อารีรัตน์ ชีโรท. (2540,13 ตุลาคม). “ศิลป์บนเรือนร่างศาสตร์โบราณ.” *คมชัดลึก*. หน้า 10.

¹⁹ ชนิตร์ ภูกาญจน์. (2540, มกราคม). “ความหมายของรอยสัก ศรัทธาแห่งวิญญาณและศิลปะ.”

รอยสักจึงกลายเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งในความเชื่อของมนุษย์ ที่บันทึกเครื่องหมายเอาไว้ในร่างกายเพื่อเป็นหลักฐานว่าครั้งหนึ่งวิญญาณของเขาผู้นั้นเคยได้อาศัยอยู่ในร่างนี้ อียิปต์โบราณเชื่อมั่นว่า เมื่อวิญญาณออกไปจากร่างแล้ว อีกวันหนึ่งข้างหน้า ดวงวิญญาณจะกลับมาอีกครั้ง ชาวอียิปต์โบราณเคยใช้สัญลักษณ์ของแมลงปีกแข็งชนิดหนึ่งเป็นเครื่องหมายของการสักเพื่อรอคอยให้วิญญาณที่จากไปได้กลับมาอีกครั้งหนึ่ง สัญลักษณ์ของแมลงดังกล่าวเป็นที่ยกย่องในหมู่ของชาวอียิปต์โบราณว่ามันคือความคงทนถาวรที่จะมีชีวิตเป็นนิรันดร์ รอยสักของอียิปต์โบราณประเภทนี้ เป็นความเชื่อของกิเฟอร์ ฟาร์โรงค์หนึ่งแห่งอาณาจักรอียิปต์โบราณ นอกจากความเชื่อแห่งวิญญาณที่จะกลับมาสิงสถิตในร่างกายใหม่ของชาวอียิปต์แล้ว ความเชื่อเกี่ยวกับรอยสักของมนุษย์ในแต่ละซีกโลกต่างก็มีความหมายที่แตกต่างกันออกไปตามวัฒนธรรมและประเพณี

ชนเผ่าเมารีในประเทศนิวซีแลนด์ มีความเชื่อในการสักรอยว่า นั่นหมายถึงความเป็นผู้ใหญ่ของเด็กในเผ่า พวกเขาเหล่านั้นจัดตั้งเป็นประเพณีนิยมกันว่า เขาชนที่จะโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่สามารถมีครอบครัวเพื่อแพร่พันธุ์ได้ คนเหล่านั้นจะต้องผ่านการสักมาก่อน ซึ่งความเชื่อดังกล่าวนี้น่าจะมีส่วนได้รับการสนับสนุนจากนักจิตวิทยา เป็นการบ่งบอกให้เห็นถึงสภาวะที่กล่าวว่า เขามีความอดทนแล้ว ทั้งนี้เนื่องจากการสักเป็นการใช้ความอดทนต่อสู้กับความเจ็บปวดเพื่อให้ได้มาในภาพและสัญลักษณ์ที่ตนเองต้องการ

ชนเผ่า Ainus ของญี่ปุ่น ใช้วิธีการสักที่แสดงออกด้วยภาพอันเข้มแข็งจากสัญลักษณ์ของรูปสัตว์ต่าง ๆ ที่เป็นความเชื่อถือของเขา อย่างเช่น รูปปลา รูปมังกร รูปสิงโต รูปเสือ สัตว์เหล่านี้คือสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความมีอำนาจ มีความว่องไว กล้าหาญ เพราะฉะนั้น รอยสักของคนเผ่านี้จึงเพื่อแสดงให้เห็นว่าเขาคือผู้ใหญ่ที่พร้อมจะต่อสู้โลกได้แล้ว

ในเกาะ PELAN มีความเชื่อกันว่า สตรีทุกคนสามารถจะเรียกร้องความสนใจต่อสามีได้ด้วยการสักรอยสักเอาไว้ที่อวัยวะเพศ ทั้งนี้เพราะพวกเธอเหล่านั้นถูกรอด้วยประเพณีที่กล่าวเอาไว้แต่โบราณว่า รอยสักที่ถูกสักเอาไว้ที่อวัยวะเพศนั้นจะทำให้ผู้ชายเกิดความหลงใหล เพราะถือได้ว่าเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของสตรี

ความเชื่อของสตรีที่เกาะแห่งนี้ถูกสืบทอดและโอ้อวดกันอย่างจริงจังถึงขนาดว่า หากมีผู้ชายคนใดที่ต้องการจะดูรอยสักของบรรดาเธอเหล่านั้น เธอจะยกกระโปรงที่ทำด้วยไม้สั้น ๆ ที่เรียกกันว่า กิริน ให้ดูในทันที อันเป็นการแสดงว่า เธอเป็นผู้หญิงที่มีเสน่ห์คนหนึ่งเหมือนกัน

ผู้หญิงในเกาะโซโลมอนจะไม่มีโอกาสแต่งงาน หากบนร่างกายของเธอปราศจากรอยสักชนิดใดชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับผู้หญิงของชาวเอสกีโมที่เชื่อว่า ผู้หญิงที่มีรอยสักแล้วเท่านั้นจึงจะแต่งงานมีครอบครัวได้ แต่สำหรับในประเทศอิรัก ใสรอยสักเป็นการยืนยันให้เห็นถึงความอดทนของสตรีว่า เธอมีความอดทนอย่างเยี่ยมยอดจึงกล้าสักกรูปรอยเอาไว้บนร่างกาย ซึ่งรอยสักของชาวอิรักนั้นจะเป็นรอยสักที่เปิดเผยอย่างเด่นชัดให้เห็นกัน

สำหรับในประเทศไทย ความหมายของรอยสักจะถูกแบ่งเอาไว้หลายอย่างแทบจะเรียกว่าครอบคลุมต่อสภาพความเป็นอยู่ได้ทั้งหมด เป็นต้นว่า เพื่อความศักดิ์สิทธิ์ต่ออิทธิปาฏิหาริย์ เพื่อความมีเสน่ห์ เพื่อความมีสิริมงคล และเพื่อให้เกิดความเกรงขาม เป็นต้น

รอยสักของชนชาติไทยจึงเป็นรอยสักสำหรับความเชื่อในหลายรูปแบบ อาทิ สักรูปเสือเผ่น สักรูปหนุมาน เพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ของร่างกาย ยิงฟันไม้เข้า หรือสักรูปนะขุนแผน หน้าทอง เพื่อให้คนหลงใหล เหล่านี้เป็นต้น²⁰

จะเห็นได้ว่าลายสักทุกชนิดย่อมมีความหมายไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่ง ความหมายอาจเป็นไปอย่างสากล คือ เป็นที่เข้าใจของคนทั่วไป หรืออาจมีความหมายที่เข้าใจเฉพาะตัวผู้สักก็ได้ รูปรอยที่ใช้เป็นสัญลักษณ์ในการสัก นอกจากจะเป็นรูปรอยที่มีความหมายแล้ว ยังจะต้องมีความงามในเชิงสุนทรียภาพ มีความสง่าเป็นที่เกรงขามในเชิงจิตวิทยา ทั้งยังต้องมีความชัดเจนในสัญลักษณ์นั้น ๆ ด้วย โดยเหตุที่การสักเป็นทัศนศิลป์ สามารถทำความเข้าใจได้ด้วยการดู สามารถแสวงหาสุนทรียรสได้โดยสายตา ดังนั้น สัญลักษณ์ที่ใช้ในการสักจึงต้องเป็นสัญลักษณ์ที่มีสุนทรียภาพ และมีความหมายที่ลึกซึ้งอีกด้วย จึงจะเป็นสัญลักษณ์ที่มีคุณค่า

²⁰ ชนิตร กุฎาญจน์. (2540, มกราคม). “ความหมายของรอยสัก ศรีทราแห่งวิญญานและศิลปะ.” ศิลปวัฒนธรรม. หน้า 166.

สำหรับลายสักที่มีความมุ่งหมาย เพื่อความขลัง ความอยู่ยงคงกระพันนั้น แม้ว่าจะมิได้มุ่งที่ความสวยงามเป็นสำคัญ แต่เน้นที่ความขลัง ความขริม ความศักดิ์สิทธิ์ ก็ตาม ในเรื่องของความงามของสัญลักษณ์ที่ใช้ก็ยังคงคำนึงถึงเหมือนกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะเหตุว่า ลวดลายที่สักเป็นทัศนศิลป์ เป็นสิ่งที่ดูด้วยตา หากไม่มีความงามก็จะดูไม่มีคุณค่า ดังนั้น บรรดาอาจารย์ผู้ชำนาญในการสักจึงได้ประดิษฐ์ลายสักขึ้นทั้งในเชิงงดงามและมีคุณค่าในด้านความศักดิ์สิทธิ์ เช่น เอาคาถาต่าง ๆ ที่เขียนด้วยอักษรขอมมาผูกเป็นลวดลายต่าง ๆ เอาคาถาต่าง ๆ ไปประกอบเข้ากับรูปเทพเจ้า หรือรูปพระพุทธรูป หรือเอาคาถาต่าง ๆ ไปประดิษฐ์เป็นรูปสัตว์ที่เป็นมงคลในพระศาสนา ได้แก่ ราชสีห์ โคน เป็นต้น จะเห็นได้ว่า ในการสักนั้นไม่ว่าจะเป็นการสักเพื่อความงาม หรือสักเพื่อความขลังก็ตาม จะต้องคำนึงถึงเรื่องความหมายและความงามของสัญลักษณ์ควบคู่กันไปด้วยเสมอ

โดยปกติในการสักผู้สักจะเลือกสัญลักษณ์ที่แสดงถึง **คุณลักษณะ** ที่เป็นของตนเอง หรือ คุณลักษณะที่ตนเองต้องการ เช่น ความกล้าหาญ ความสง่างาม ความอดทน ความปกป้อง ความเมตตาตามหานิยม ความแคล้วคลาด ความจงรักภักดี ความมั่นคง เป็นต้น สัญลักษณ์ที่ใช้แสดงคุณลักษณะเช่นที่แสดงตัวอย่างมานี้ แตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น สัญลักษณ์ในการสักที่ทางตะวันตกนิยมกันมากได้แก่ นกอินทรี ซึ่งเป็นนกที่เป็นสัญลักษณ์ของความกล้าหาญ ความสง่างาม ความมั่นคง และประสาทที่ว่องไว ดันตัวอยู่เสมอ สัญลักษณ์อีกอย่างหนึ่งที่ทางตะวันตกนิยมกันมากได้แก่ สัญลักษณ์รูปหัวใจ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความจงรักภักดี ความซื่อสัตย์ ความมีจิตใจกว้างขวาง ความเป็นผู้เปิดใจ ไม่มีลับลมคมใน²¹

ในประเทศไทย การสักส่วนใหญ่มิได้มุ่งที่ความสวยงาม แต่จะเน้นในเรื่องของความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ของสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นสำคัญ ดังนั้น สัญลักษณ์ที่ใช้จึงเป็นพวกอักขระ คาถายันต์ ซึ่งมีความหมายในเรื่องของความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์อยู่ในตัวเองอยู่แล้ว ส่วนในด้านของความงามนั้นมิได้มุ่งเป็นประเด็นสำคัญ ในระยะหลังนี้ เมื่อมีความนิยมการสักแบบตะวันตกและญี่ปุ่นขึ้นจึงหันมานิยมใช้การสัก เช่น รูปมังกร นกอินทรี ปลา นก เป็นต้น

²¹ ประเทิน มหาจันทร์. (2534). ศิลปะการสักลาย. หน้า 37.

ความนิยมเกี่ยวกับการสักทั้งในตะวันตกและตะวันออก จะไม่เน้นในเรื่องราวที่แสดงออกในรูปรอยที่สัก แต่จะเน้นในเรื่องของความงามเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม การออกแบบลวดลายต่าง ๆ และสีสันทในการสักเพื่อความงามของการสักนั้น ก็มีข้อจำกัดอยู่เป็นอันมาก ผิดกับการวาดภาพบนกระดาษหรือบนฝาผนัง ดังนั้น การออกแบบลวดลายหรือสัญลักษณ์ในการสักจึงมีความจำกัดมาก ทางตะวันตก รูปที่ใช้ส่วนใหญ่ ได้แก่ นกอินทรี หัวใจ ดอกกุหลาบ สมอเรือ เรือใบ ประเทศไทย รูปรอยที่สักส่วนใหญ่ ได้แก่ อักษรระ คาถา ยันต์ และรูปศักดิ์สิทธิ์อื่น ๆ ประเทศญี่ปุ่น การสักแบบดั้งเดิมจะมีเพียง ดอกไม้ สัตว์ รูปทางศาสนา สิ่งที่เป็นตัวแทนของวีรชน และรูปจากนิทานพื้นบ้านเท่านั้น บรรดารูปต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการสักเหล่านี้เป็นสัญลักษณ์ที่ใช้แทนคุณลักษณะต่าง ๆ

ในยุคหนึ่งเมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีการประกาศไม่รับบุคคลที่มีรอยสักเข้าทำราชการ จึงทำให้เกิดความเชื่อขึ้นว่า การสักนั้น มีความหมายปรากฏออกมาทั้งในด้านของความดี และความไม่ดี การสักที่เป็นความดีคือ การสักเพื่อศิลปะที่แสดงออกเพื่อวิญญูณแห่งความต้องการของตน ส่วนการสักที่เป็นความไม่ดีคือ การสักเพื่อประจานว่าคนผู้นั้นเป็นคนชั่ว

เพราะเหตุนี้เองที่สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบันพบว่าการสักถูกแบ่งแยกความศรัทธาออกมาในสองรูปแบบคือ แบบหนึ่งเป็นความต้องการของคนในสังคมว่าเป็นศิลปะ แต่อีกพวกหนึ่งรังเกียจว่าการสักเป็นการประจานความชั่วร้ายของตนเอง และบรรดาพวกที่นิยมการสักเป็นศิลปะได้พัฒนาการสักที่เคยมีแต่สีดำให้ปรากฏออกมาเป็นสีต่าง ๆ หลากหลายเพื่อความสวยงาม ซึ่งการสักประเภทนี้ ยังคงมีการนิยมกันอยู่ในกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่สร้างวิญญูณทางศิลปะในรอยสักในหลายรูปแบบ²²

จากความเชื่อแต่อดีตเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ความหมายของรอยสักเริ่มแปรเปลี่ยนไปสู่ความเป็นศิลปะมากขึ้น รอยสักที่เคยเดินตามประเพณีนิยม เริ่มกลายเป็นความเฉพาะตัวมากขึ้น

²² ชนิตร ภูกาญจน์. (2539, ธันวาคม). "ตำนานแห่งรอยสักศิลปะบนเรือนร่างมนุษย์." ศิลปวัฒนธรรม. หน้า 171.

รอยสักแต่ละชนิดต่างมีความหมายเพื่อความต้องการของตัวเอง หลายคนสร้างจินตภาพของตัวเองเอาไว้ในหัวใจ แล้วก็ให้ศิลปินสร้างภาพเหล่านั้นให้ปรากฏออกมาอยู่ในเรือนร่างของตนเอง เพราะมีความชื่นชอบว่าภาพเหล่านี้จะอยู่ติดกับตัวของตัวเองไปตลอดชีวิต

การเล่นสีและเล่นความหมายของรอยสักในคนปัจจุบันจึงกลายเป็นภาพที่หลายคนพยายามจะสร้างสรรค์ขึ้นมาให้เป็นตัวของตัวเองมากที่สุด แม้ว่าจะมีอยู่บ้างเหมือนกันที่ยังคงยึดเอาความเชื่อของต้นไม้ ดอกไม้ รูปสัตว์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์โบราณมาเขียนเอาไว้ตามร่างกาย แต่ส่วนใหญ่แล้วรอยสักที่เรียกกันว่าเป็นรอยสักยุคใหม่ ภาพของรอยสักเหล่านั้นจะเกิดขึ้นเป็นเอกลักษณ์บุคคลของผู้เป็นเจ้าของรอยสักเอง มีอยู่ไม่น้อยที่เชื่อมโยงเอาชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมปัจจุบันเข้าเป็นรูปรอยของการสัก เป็นต้นว่าสักรอยเอาไว้เต็มตัวอันเปรียบเสมือนเครื่องนุ่งห่มที่ไว้กันอยู่ในปัจจุบัน

ลีลาของรอยสักก็แปลกใหม่ขึ้น มีการใช้กราฟฟิกสมัยใหม่เข้ามาเป็นตัวคำนวณ อย่างเช่น การจะสักรูปมังกรติดตัวไว้สักหนึ่งรูป แต่เดิมเคยสักเอาไว้ตามโคนขา หรือพันรอบตัว แต่ปัจจุบันมังกรที่หงาดตัว อย่างสง่างามกลายเป็นรอยสักที่เชื่อมตัวเองอยู่บนท่อนแขนที่ลำสันของผู้เป็นเจ้าของรอยสัก และได้มีการใช้เส้นสายของกราฟฟิกมาประกอบ คือในส่วนของข้อศอก ซึ่งเป็นรอยพับของแขนนั้นจะถูกสักให้เป็นปากของมังกร ซึ่งทุกครั้งที่พับข้อศอก หรือยกแขนขึ้นลงจะพบว่า มังกรตัวนี้อ้าปากและหุบปากได้

รอยสักในปัจจุบัน จากความเชื่อถือและศรัทธาจึงถูกดัดแปลงให้เป็นงานของศิลปะมากขึ้น ตำแหน่งของรอยสักในร่างกายได้รับการพิจารณาอย่างจริงจังว่า อะไรควรจะอยู่ตรงไหน และตรงไหนจะดีที่สุด มีรูปลักษณะใหม่ล่าสุดที่ทำท่าทางว่าจะได้รับความนิยมไม่น้อยในหมู่ของนักสักยุคโลกาภิวัตน์ ก็คือ การสักอารมณ์เครื่องประดับลงบนร่างกายโดยไม่จำเป็นต้องใช้อารมณ์ของจริง อย่างเป็นทางการว่า สักกำไลเอาไว้ที่ข้อมือ สักสร้อยคอเอาไว้รอบคอ สักแหวนเอาไว้ที่ข้อมือ เป็นต้น

การสักคงจะยังไม่หมดความนิยมลงในปัจจุบันนี้ เพราะศิลปินที่เป็นนักสักจะพยายามหาแนวทางใหม่ ๆ เอามาล่อใจลูกค้าอยู่เสมอ ๆ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของสีสันทัน ในเรื่องของความปลอดภัย ในเรื่องของความเจ็บปวด และในเรื่องของภาพลักษณ์ที่อาจจะสื่อว่าการสักคือ

คำหนิของคนที่มีอดีตที่ไม่ดี ศิลปะของรอยสักยังคงเคลื่อนไหวต่อไป และคงจะต่อไปอีกนาน ครอบเท่าที่มนุษย์ยังมีศิลปะอยู่ในวิญญาณ²³

5. วัตถุประสงค์ของการสัก

การสักเป็นการจารึกรูปรอย สัญลักษณ์ หรือข้อความลงบนผิวหนังของมนุษย์ เป็นรูป รอยที่จารึกไว้บนผิวหนังให้ติดตราคงอยู่บนผิวหนังเป็นเวลานานหรือตลอดไป ผู้บริโภค จะต้องตัดสินใจด้วยความรอบคอบให้แน่ใจว่าจะสักเป็นรูปรอยอะไร เพราะหากต้องการเปลี่ยน รูปรอยใหม่ในตำแหน่งเดิมหลังจากที่สักไปแล้ว การลบรอยสักจะกระทำได้ด้วยความยากลำบาก การสักรูปรอยต่าง ๆ ลงบนร่างกาย ผู้สักย่อมมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความ เชื่อ ทศนคติและค่านิยมของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ จากการศึกษาสามารถแบ่งวัตถุประสงค์ของ การสักรอยบนผิวหนัง ได้ดังต่อไปนี้²⁴

5.1 วัตถุประสงค์ทางด้านไสยศาสตร์ เพื่อ

- 5.1.1 เป็นเครื่องรางของขลัง
- 5.1.2 รักษาโรคภัยไข้เจ็บ
- 5.1.3 ความมีเสน่ห์
- 5.1.4 โชคลาภ

5.2 วัตถุประสงค์ทางสังคม

- 5.1.1 แสดงหมูกองที่ไพร่สังกัด
- 5.1.2 ประจานความผิด
- 5.1.3 แสดงความเป็นหมู่พวกเดียวกัน

5.3 สักตามประเพณีนิยม

5.4 สักเพื่อความสวยงามของร่างกาย

5.5 แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

²³ ชนิตร์ ภู่กาญจน์. (2540, มกราคม). “ความหมายของรอยสัก ศรีทราแห่งวิญญาณและศิลปะ.” ศิลปวัฒนธรรม. หน้า 166.

²⁴ สุลักษณ์ ศรีบุรี และ ทวีวงศ์ ศรีบุรี (2530, มิถุนายน). ลายสักที่พบในภาคกลางของประเทศไทย. (รายงานวิจัย). หน้า 17.

- 5.6 สักข้อความเพื่อเตือนความทรงจำ
- 5.7 เพื่อสร้างอำนาจให้แก่ตนและข่มขวัญผู้อื่น
- 5.8 เพื่อแสดงความเป็นผู้ใหญ่

วัตถุประสงค์ของการสักรอยบนผิวหนังดังกล่าวมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์ทางด้านไสยศาสตร์

การสักรูปรอยลวดลายต่าง ๆ พร้อมด้วยตัวอักษร และลงคาถาอาคมให้เกิดความขลังมี พลาณภาพ เป็นการสักเพื่อแสดงอิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ ที่เหนือความเป็นมนุษย์ปุถุชน เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับความเชื่อทางไสยศาสตร์ ในด้านต่อไปนี้

5.1.1 เพื่อเป็นเครื่องรางของขลัง เนื่องจากการดำเนินชีวิตของมนุษย์เต็มไปด้วยปัญหาและอุปสรรค มนุษย์ต้องดำรงชีวิตท่ามกลางภัยอันตรายนานาประการ ทั้งจากสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ เช่น ภูตผีปีศาจ เทพเจ้า สิ่งที่เป็นธรรมชาติ เช่น ดินฟ้าอากาศ แม่น้ำลำคลอง สัตว์ร้ายต่าง ๆ ตลอดจนความขัดแย้งระหว่างมนุษย์ด้วยกัน เครื่องรางของขลังจึงถือเป็นสิ่งที่มนุษย์ยึดเหนี่ยวเชื่อว่าทำให้เกิดความปลอดภัยจากภัยอันตรายดังกล่าวได้ การเลือกตำแหน่งที่สักบนร่างกายมีความสัมพันธ์กับรูปรอยและความเชื่อในการสัก เช่น การสักรูปรอยที่เป็นของศักดิ์สิทธิ์ นิยมสักตั้งแต่สะเอวขึ้นไปจนถึงศีรษะ ส่วนรูปรอยอื่น ๆ มักจะสักตั้งแต่บั้นเอวลงมาจนถึงเท้า เช่น รูปลามกต่าง ๆ รูปสัตว์ รูปรอยที่นิยมสักที่หน้าผาก ได้แก่ นะหน้าทอง สักไว้ตรงแสกหน้าด้วยน้ำมัน เพื่อมิให้มองเห็น ส่วนตรงกลางกระหม่อมนิยมสักหัวใจอริยสังข์ ได้แก่ ทุ สะ นิ มะ ที่ท้ายทอยนิยมสักหัวใจติปิโส ส่วนหน้าอกและหลังนิยมสักรูปขนาดใหญ่ เช่น นารายณ์แปลงรูป หนุมาน ในสมัยก่อนผู้ชายไทยนิยมสักรูปดอกบัว 5 ดอก ไว้ที่ส่วนอก ซึ่งหมายถึงพระเจ้าห้าพระองค์ ได้แก่ พระกฤษณ์โท พระโกนาคมนะ พระกัศสปะ พระสมณโคดม และพระศรีอาริยมตไตรย

ร่างกายท่อนล่างตั้งแต่บั้นเอวลงมาถึงตาตุ่ม นิยมสักรูปรอยที่เกี่ยวกับไสยศาสตร์ เพื่อความขลังเช่นกัน แต่ไม่ใช่คาถาอาคมหรือรูปรอยที่เป็นของสูง เช่น รูปพระ หรือรูปเทวดา รูปที่สักตั้งแต่บริเวณขาอ่อนลงมาจนถึงข้อเท้า ได้แก่ รูปมง (อ่านว่า เคาะงอ) สักไว้ตรงท้องน่อง และตาตุ่ม โดยเชื่อว่า สามารถป้องกันเงี้ยวของสัตว์ร้ายต่าง ๆ ได้ เช่น งู ตะขาบ แมงป่อง

ตลอดจนสุนัข ส่วนที่ค้นหาหรือที่ขาอ่อน นิยมสักเป็นรูปสิงค์ (อวัยวะเพศชาย) หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า ตะขุน ตาขุนหรือปลัดขิก การสักเพื่อความขลังเป็นที่นิยมของคนไทย และในบรรดาผู้ที่สักเพื่อความขลังจนได้รับการกล่าวถึงมากที่สุดคือ พระเจ้าน้องยาเธอกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ เสนาบดีกระทรวงทหารเรือในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งกล่าวกันว่าทรงสักทั่วพระกายจนหาที่ว่างไม่ได้

5.1.2 เพื่อรักษาโรคภัยไข้เจ็บ มีเอกสารที่ได้อ้างอิงถึงการสักด้วยวัตถุประสงค์เพื่อรักษาโรคภัยไข้เจ็บคือ สมชาย นิลอาธิ (2527 : 119 – 120)²⁵ ได้เขียนเล่าไว้ในบทความเรื่อง ลายสัก จิตรกรรมบนความเจ็บปวดตอนหนึ่งว่า ในภาคอีสานมีการสักเพื่อรักษาโรคประดงโดยการใช้น้ำมันแทนหมึกสี หมอผู้รู้วิธีการรักษาด้วยการสักจะให้ผู้ป่วยนอนลงเพื่อตรวจดูแนวประดงแล้วจึงใช้เหล็กแหลมปลายเดี่ยวที่เสียบกับปลายด้ามไม้จุ่มน้ำมันสักไล่ประดงเป็นระยะ ๆ

5.1.3 เพื่อความมีเสน่ห์ หรือที่เรียกว่า “เมตตามหานิยม” เช่น สักเป็นจุดกลมเล็ก ๆ บนแก้มคล้ายปุ่มลักยิ้ม แล้วลงคาถาอาคมกำกับเพื่อให้เพศตรงข้ามหรือผู้ที่พบเห็นเกิดความรักใคร่เสน่หา หรือการสักสาลิกาลิ้นทอง เพื่อให้มีเสน่ห์ในการพูดจาติดต่อกับชายให้ทำมาค้าขึ้นเป็นที่ชื่นชอบและเชื่อถือแก่ผู้มาติดต่อกัน นอกจากนี้ก็ยังนิยมสักรูปสัตว์ชั้นสูงในเทพนิยาย เช่น หงส์ เพื่อแสดงถึงความสง่างาม เป็นต้น

5.1.4 เพื่อให้หนังเหนียว ฟันแทงไม่เข้า หรือที่เรียกว่า อยู่ยงคงกระพันชาตรี ให้แคล้วคลาดจากอันตรายใด ๆ ทั้งปวง ที่อาจจะเกิดขึ้นได้จากของมีคมและสัตว์ร้ายนานาชนิด ซึ่งนิยมสักเป็นรูปเทพเจ้าที่มีอิทธิฤทธิ์ ได้แก่ พระศิวะ พระอิศวร พระพรหม และพระนารายณ์ สักเป็นรูปสัตว์ที่มีพละานุภาพสูง ได้แก่ หนุมาน นกอินทรี มังกร เสือเผ่น ลิงลม นอกจากนี้ยังนิยมสักยันต์ คือการสักเป็นรูปคล้ายสี่เหลี่ยม มีอักษรตัวขอมกำกับแล้วลงคาถาอาคมเพื่อป้องกันให้แคล้วคลาดจากอันตรายที่เกิดจากของมีคม

5.1.5 เพื่อช่วยผ่อนปรนเคราะห์ร้าย หมายถึง ถ้าผู้ใดมีเคราะห์ร้าย เมื่อสักแล้วก็จะส่งผลคุ้มครองให้เคราะห์ร้ายผ่อนคลายจากหนักเป็นเบา²⁶ (ชื่นสุข โกมุทานนท์, 2523 : 8)

²⁵ สมชาย นิลอาธิ. (2527, ธันวาคม) “ลายสักจิตรกรรมบนความเจ็บปวด.” ศิลปวัฒนธรรม. 6, หน้า 2.

²⁶ ชื่นสุข โกมุทานนท์. (2523, 1 สิงหาคม). “สนใจสักไหม.” มหาวิทยาลัย. หน้า 8.

5.1.6 เพื่อความมีโชคลาภ หมายถึง การสักเพื่อให้มีโชคลาภในทุก ๆ ด้าน

5.2 วัตถุประสงค์ทางสังคม

5.2.1 เพื่อแสดงหมุกองที่ไพร่สังกัด ในสมัยกรุงศรีอยุธยาผู้ชายไทยทุกคนที่เป็นไพร่ จะต้องมียอดสักที่ท้องแขน เพื่อให้รู้ว่าสังกัดอยู่กับมูลนายใด ถ้าหากไม่มีรอยสักจะเรียกว่าพวกแขนขาว แสดงว่าเป็นไพร่ที่ไม่มีสังกัด เมื่อเกิดคดีความฟ้องร้องกันขึ้นก็จะไม่มีผู้รับรอง การสักที่ข้อมือหรือสักที่ท้องแขน กระทำเพื่อให้รู้ว่าผู้ที่ถูกสักเป็นไพร่สังกัดกรมกองใด เพื่อป้องกันมิให้ไพร่หนีไปอยู่สังกัดอื่น หรือหลอกลวงผู้อื่นมาเป็นไพร่ทำงานแทนตน ต่อมาเปลี่ยนมาสักที่ง่ามมือ เป็นรูปสี่เหลี่ยมมีอักษรภาษาอังกฤษตัว เอส. มีจุดสีดำสี่จุด ๆ ละมุม²⁷ การสักเพื่อแสดงสังกัดมี 2 อย่างคือ สักเลกและสักหน้า การสักดังกล่าวได้มีการยกเลิกไปแล้วตั้งแต่ในรัชกาลที่ 4 และรัชกาลที่ 7 ตามลำดับ (ยูธิษเฐียร, 2503 : 72-74 ฅณฐภัทร นาวิกชีวิน, 2520 : 95 และธีรชัย บุญมาธรรม, 2526 : 158)

โดยความหมาย การสักเลก คือการสักข้อมือให้แก่ชายฉกรรจ์ที่มีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ เพื่อทำหน้าที่เป็นไพร่หลวง (ทหารเกณฑ์) สังกัดมูลนายหรือ กรม กอง (จารุบุตร เรืองสุวรรณ, 2527 : 107 พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2493 : 888 – 889 และ ธีรชัย บุญมาธรรม, 2526 : 158) ส่วนการสักหน้า ในสมัยโบราณทางราชการจะสักหน้าผากแก่บุคคลที่เป็นผู้ต้องโทษปาราชิก โดยสักเป็นเครื่องหมายหรืออักขระที่หน้าผาก เพื่อเป็นเครื่องหมายแสดงให้รู้ว่าบุคคลผู้นั้นเป็นนักโทษ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2493 : 888 – 889)

การสักเพื่อแสดงสังกัดนี้²⁸ มีการตรวจสอบหรือสักใหม่ทุกครั้งเมื่อมีการเปลี่ยนแผ่นดินใหม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสำรวจกำลังพลของพระมหากษัตริย์ เมื่อเปลี่ยนรัชกาลใหม่ก็จะมี การสักใหม่ สำหรับผู้ที่เคยสักมาแล้วที่ท้องแขนก็เปลี่ยนไปสักคานบน ที่ข้อมือ และเมื่อมีการเปลี่ยนแผ่นดินใหม่อีก ก็กลับมาสักที่ท้องแขนอีก ณ ตำแหน่งใหม่ จะเห็นได้ว่าผู้ที่มีอายุยืน หรือผู้ที่มีชีวิตอยู่ในช่วงที่มีการเปลี่ยนแผ่นดินบ่อย ๆ มีรอยสักที่ข้อมือถึง 3 – 4 แห่ง การสักของไพร่เป็นมูลเหตุของการสักหมายในการเกณฑ์ทหารต่อมา ในพระราชบัญญัติการเกณฑ์ทหาร รศ.124

²⁷ ภาดร รัตนกุล. (2527, 8 เมษายน). “รอยสักบนหนังคน.” สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. หน้า 24.

²⁸ ยูธิษเฐียร. (2503). ประวัติศาสตร์ของการสัก : ชำระน้ำรู้ไว้ไว้. หน้า 72 – 74.

ได้ระบุเกี่ยวกับการสักหมาย สำหรับผู้ที่ถูกเกณฑ์เป็นทหารไว้ว่า คนที่ต้องเรียกเข้าสังกัดกรมกองใดนั้น จะควรสักหมายข้อมือคนจำพวกใด หรือไม่ควรสักหมายคนจำพวกใด ให้เสนาบดีกระทรวงกลาโหมวางกฎเป็นข้อบังคับไว้ในกฎเสนาบดี ว่าด้วยวิธีการจัดการและอธิบายตามพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร ร.ศ.124 ได้ระบุข้อความเกี่ยวกับการสักข้อมือไว้อีกว่า คนที่เข้ารับราชการกองประจำการ ต้องสักขึ้นทะเบียนที่ข้าหลวงกลาโหมประจำเมืองนั้น คือถ้าที่เมืองมีกองทหารประจำเมื่อส่งคนต่อกองทหารแล้ว ให้ฝ่ายทหารนำสักขึ้นทะเบียน แต่ถ้าเมืองที่มีแต่ข้าหลวงกลาโหม ไม่มีกองทหารประจำนั้น ฝ่ายเทศาภิบาลต้องนำสักขึ้นทะเบียน แล้วส่งเข้ารับราชการกองทหารในเมืองที่ได้กำหนดไว้ ส่วนคนกองเกินอัตราในมณฑลใดควรสัก หรือมณฑลใดไม่จำเป็นต้องสัก ก็จัดตามควรกับภูมิประเทศนั้น ตามที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงกลาโหมวิธีสักและขึ้นทะเบียน ให้กระทำตามข้อบังคับที่กระทรวงกลาโหมได้ตราเป็นข้อบังคับไว้ในแผนกหน้าที่ข้าหลวงกลาโหม

พระราชบัญญัติลักษณะการเกณฑ์ทหารยังได้ระบุว่า ผู้ใดสักแปลง สักทับที่เจ้าหน้าที่ได้สักหมายไว้ หรือสักปลอมก็ดี ทั้งผู้ที่สมรู้เป็นใจในกรณีนี้ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษฐานหลีกเลี่ยงที่จะไม่เข้ารับราชการทหาร ตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติการเกณฑ์ทหาร

5.2.2 เพื่อประจานความผิด เป็นการสักที่หน้าผากสำหรับผู้ที่ได้กระทำความผิด เพื่อประจานความผิดและประกาศให้ปรากฏแก่สาธารณชนที่พบเห็นได้ทราบ จะได้ไม่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและคบค้าสมาคม เพราะการสักเป็นการทำเครื่องหมายลงบนผิวหนังอันเป็นหลักฐานที่ถาวรยากต่อการทำลาย

การสักประจานความผิดมีตัวอย่างเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 4 กล่าวคือ²⁹ ในปีพุทธศักราช 2403 จีนเส็งได้กระทำเคียดโดยเอาเชือกคล้องกลุ่มหนึ่งได้แก่ พระยาสามภพพายอำนาจสุน (ภรรยา) ทาส และเจ้าจอมในพระบรมมหาราชวัง ไล่ลงในกระทงพร้อมด้วยหมากพลูเทียน แล้วลอยไปตามน้ำ เมื่อมีผู้พบเห็นจึงเกิดการฟ้องร้องกันขึ้น โดยผู้ที่มีชื่อในกระทงกล่าวหาว่า จีนเส็งทำคุณไสย เพื่อจะ让他们คนตายหรือเกิดความวิบัติ เจ้าพระยาบวรราชได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาเพื่อทรงวินิจฉัยตัดสิน พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงวินิจฉัยว่า

²⁹ จารุบุตร เรื่องสุวรรณ. (2527, พฤษภาคม). “การพัฒนาเศรษฐกิจกับวัฒนธรรมท้องถิ่น.”

ครั้งนี้จะให้ลูกขุน ณ ศาลหลวงปรึกษาโทษ คณะลูกขุนอาจลงโทษรุนแรงไป กลายเป็นการลงโทษคนเสียจริต ครั้นจะไม่ลงโทษก็เกรงว่าเงินเส็งอาจกำเริบและทำการดั่งกล่าวกับคนอื่น ๆ ต่อไปอีก ดังนั้นจึงทรงตัดสินว่า โดยทัณฑ์ตามกฎหมายเก่าที่ลูกขุนควรจะปรึกษาโทษครั้งนี้ให้ยกเสียทั้งสิ้น แต่ให้สั๊กหน้าผากเงินเส็งเป็นการลงโทษมีใจความว่า “ มักทำวิชาการเขียนชื่อคนลอยน้ำให้คนตกใจ ” แล้วทรงโปรดฯ ให้จับไล่เงินเส็ง บุตร ภรรยา และทาสไปให้พ้นจากแขวงกรุงเทพฯ แขวงเมืองนนทบุรี แขวงเมืองปทุมธานี แขวงเมืองนครเขื่อนขันธ์ และแขวงเมืองสมุทรปราการ ห้ามมิให้คนในแขวงทั้ง 5 ไปมาหาสู่ด้วย ถ้าเงินเส็งกับบุตรภรรยาฆ่าทาสล่วงด่านกลับเข้ามาให้จับไว้เพื่อส่งตัวพิจารณาโทษ จะปรับไหมเสียเงินกับผู้จับด้วยคนละสองตำลึงถึง ผู้ที่ล่วงเข้ามาจะเอาตัวสักเป็นไพร่หลวงโรงสีหรือจำคุกไว้ตามโทษานุโทษ

ในวรรณคดีก็มีการกล่าวถึงเรื่องการสักเพื่อประจานความผิดไว้เหมือนกัน แสดงให้เห็นว่าสังคมในสมัยที่เขียนวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ มีการสักเพื่อประจานความผิดกันแล้ว ดังในวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ ตอนที่ทศกัณฐ์ใช้ให้ยักษ์สุกระसान ปลอมตัวเข้าไปสอดแทรกในกองทัพพระรามแต่ถูกจับได้ จึงถูกสักหน้าแล้วปล่อยให้กลับไปหาทศกัณฐ์ ดังข้อความว่า³⁰

สุกระसानเป็นพวกปัจจามิตร
ฆ่าเสียก็ไม่เป็นเกียรติยศ
แต่ให้เขียนตระเวนอสุรา

กิดการผู้เกี่ยวปลอมมา
ควรงดชีวิตยักษ
สักหน้าแล้วปล่อยไปให้นายมัน

วิธีการสักหน้า มีบรรยายไว้ดังนี้

ปักหลักแล้วใส่คาเข้า
บีบขมับมัดมือเป็น โกลา
แล้วสักเป็นรูปตีนกาลง

ผูกเอาผูกเท้ายักษ
ลงอาญาเขียนตีไม่ปราณี
ที่ตรงหน้าผากยักษ

การสักเพื่อประจานความผิดนี้มีใช้มีแต่ในประเทศไทยเท่านั้น หากเคยมีก่อนในประเทศไทยจีน และญี่ปุ่น มีหลักฐานที่ขุดได้จากหลุมศพ เป็นเครื่องยืนยันในเรื่องนี้

³⁰ จารุบุตร เรื่องสุวรรณ. (2527, พฤษภาคม). “การพัฒนาเศรษฐกิจกับวัฒนธรรมท้องถิ่น.”

5.2.3 แสดงความเป็นหมู่พวกเดียวกัน ในการรวมของกลุ่มคนเพื่อจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง ต้องมีเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์หรือคติ ที่ใช้เป็นตัวแทนของกลุ่มนั้น เพื่อให้สมาชิกของกลุ่มได้ยึดถือปฏิบัติ เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ของกลุ่มย่อมแตกต่างกันไปตามแนวคิดและกิจกรรมของกลุ่ม เช่น เครื่องแต่งกาย เข็ม เครื่องหมาย สุภายิต แนวปฏิบัติเป็นต้น ในการทำเครื่องหมายประจำกลุ่มนั้น บางกลุ่มอาจใช้การปักหมายเลข ปักตัวอักษร ปักเครื่องหมายลงบนเครื่องแต่งกาย บางกลุ่มทำเครื่องหมายลงบนร่างกายโดยการสัก ทั้งนี้เพื่อต้องการให้เครื่องหมายนั้นมีความคงทน สร้างความเหนียวแน่นมั่นคงให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มนั้น (Wroblewski,1981) การสร้าง เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ของกลุ่ม ถ้าหากกลุ่มระบุว่าสมาชิกของกลุ่มต้องกระทำกิจกรรมบางอย่างที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม ที่แสดงถึงความเป็นสมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องกระทำกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย ในเรื่องการสัก ถ้ากลุ่มใดได้กำหนดไว้ว่าต้องสักเป็นเครื่องหมายใดบนร่างกาย สมาชิกทุกคนก็ต้องสักเครื่องหมายนั้นลงบนตำแหน่งที่กำหนดบนร่างกาย จึงจะได้รับการยอมรับว่าเป็นสมาชิกที่สมบูรณ์ของกลุ่ม

นอกจากจะแสดงเครื่องหมายของกลุ่มแล้ว การสักยังเป็นการทดสอบความอดทน ความตั้งใจจริงของสมาชิกในการที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้นด้วย ถ้าหากไม่มีศรัทธาที่ย่อมไม่สามารถทนต่อความเจ็บปวดและสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกของกลุ่มได้ เช่น การสักของคณะเก่า ยอด คณะลักกั๊ก คณะชาเตี้ยม แก๊งอินทรีขาว แก๊งโพดำ แก๊งฉลามขาว เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีการสักเพื่อเป็นเครื่องหมายของความเป็นศิษย์ของอาจารย์ต่าง ๆ เช่น อาจารย์ผุย สักเป็นรูปเสือแผ่นหรือเสือโพน อาจารย์รอด สักเป็นรูปจิ้งจอก อาจารย์เชื้อ สักเป็นรูปอักษร ช ในวงกลม มีอุนาโลม อาจารย์คุณ สักเป็นรูปยันต์แปดทิศ อาจารย์เหมือน สักตัวนะ ที่ลูกกระเดือก กลุ่มธรรมสิงห์โต จังหวัดกาฬสินธุ์ สักเป็นรูปดอกผักแว่นและตัวอักษร เพื่อให้ทราบว่าเป็นลูกศิษย์ร่วมอาจารย์เดียวกัน หรือเป็นหมู่พวกเดียวกัน

ในต่างประเทศการสักเพื่อแสดงความเป็นสมาชิกของกลุ่ม เป็นที่นิยมกันแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มมิชชันนารีซึ่งเป็นกลุ่มอิทธิพลในสังคม เช่น ยาคุซ่า (Yaguza) ในประเทศญี่ปุ่น แบลลิ่งเกอ (Bellange) ในประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น

สมาชิกของกลุ่มใดก็ตามเมื่อมีรอยสักซึ่งเป็นเครื่องหมายของคณะนั้น ๆ แล้ว ย่อมแสดงว่าเป็นสมาชิกที่สมบูรณ์ของคณะในการกระทำพิธีต้อนรับสมาชิกใหม่ จำเป็นต้องมีการให้สัตย์สาบานต่อหัวหน้าหรือกรรมการของกลุ่มว่าจะจงรักภักดีต่อกลุ่ม ไม่ทรยศต่อกลุ่ม และจะให้

ความช่วยเหลือแก่สมาชิกของกลุ่ม ดังนั้น ไม่ว่าสมาชิกของกลุ่มแยกย้ายกันไปอยู่ ณ ที่ใดก็ตาม หากเห็นเครื่องหมายรอยสักของกลุ่มแล้ว จะให้ความช่วยเหลือแก่กันและจะไม่ทำร้ายซึ่งกันและกัน

5.3 ลักตามประเพณีนิยม

การสักนับเป็นประเพณีนิยมของคนไทยทุกเผ่า ที่สืบเชื้อสายมาจากชาติอ้ายลาวโบราณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสมัยกรุงศรีอยุธยา ชายไทยโดยทั่วไปจะนิยมการสักลายกันมาก (สมชาย นิลอาธิ, 2527 : 113 และจารุบุตร เรื่องสุวรรณ, 2527 : 14)

จารุบุตร เรื่องสุวรรณ (2527 : 14) กล่าวว่า การสักลายสักสีดำตามร่างกายนั้นแม้แต่สมเด็จพระนารายณ์มหาราช และเสนาบดีผู้ใหญ่สมัยกรุงศรีอยุธยาก็นิยมกันมาก และได้ยืนยันถึงการสักว่าเป็นประเพณีนิยมมาแต่โบราณ โดยได้อธิบายไว้ว่า ชนเผ่าอ้ายลาวที่เคลื่อนตัวมาอยู่ทางอาณาจักรลานนาและลานช้าง นิยมสักตัวด้วยลวดลายรูปนาค รูปงู หลังจากได้รับอิทธิพลทางศาสนาจากอินเดีย จึงเปลี่ยนมาสักลวดลายรูปสัตว์ป่าหิมพานต์ตามคติของอินเดีย เช่น รูปมอม (สิงโต) รูปนก เป็นต้น ประชาชนในเขตลานนาและลานช้างมีการสักด้วยหมึกอย่างแพร่หลายที่สุดและเป็นเอกลักษณ์ของคนตามท้องถิ่นในบริเวณนั้น จนทางราชการเห็นความสำคัญจึงนำเอามาตั้งเป็นชื่อมณฑล ดังที่สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพได้ทรงปรารภไว้ในหนังสือนิทานโบราณคดีตอนหนึ่ง (จารุบุตร เรื่องสุวรรณ, การสักขาลายและการบ่อง 2527 : 107) และเมื่อนำไปวิเคราะห์กับข้อความในจดหมายเหตุลาอูแบร์ ที่กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ได้ทรงแปลไว้ ก็มีเนื้อหาที่ตรงกันอย่างน่าเชื่อถือว่าการสักตามตัวเป็นที่นิยมกันแพร่หลายทั้งชาวบ้านและนายทหารเสนาบดี ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นอย่างมาก แม้กระทั่งเจ้านายชั้นผู้ใหญ่ และพระมหากษัตริย์บางพระองค์ก็ยังสืบทอดประเพณีนิยมการสักด้วยเช่นกัน ดังคำกล่าวต่อไปนี้ “ ข้าพเจ้าได้เห็นขุนนางผู้ใหญ่คนหนึ่งที่เขาท่านเป็นสีน้ำเงินอย่างเข้มเหมือนรอยแผลเป็นที่ถูกดินปืน คนที่อวดให้ข้าพเจ้าเห็นบอกข้าพเจ้าว่าสิ่งซึ่งทำให้เป็นคนใหญ่คนโตนั้นย่อมมีสีน้ำเงินมากหรือน้อยตามเกียรติยศของท่าน และพระมหากษัตริย์สยามก็ทรงสักสีน้ำเงินตั้งแต่พระบาทจนกระทั่งถึงพระนาภี ” (ลาอูแบร์, 2505 : 118)

ในต่างประเทศการสักตามประเพณีเป็นการสักโดยไม่มีวัตถุประสงค์หลัก แต่สักตามประเพณีหรือความเชื่อถือที่ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมา เช่น พวกไอนู (Ainus) ของญี่ปุ่น มีประเพณี

การสักว่า การสักจะช่วยรักษาความหนุ่มสาวและความกระฉับกระเฉงให้คงอยู่เป็นเวลานาน พวกแอซเทค (Aztecs) และพวกมายัน (Mayans) ของเม็กซิโกใช้รอยสักเป็นเครื่องหมายบอกตำแหน่งและยศ เป็นต้น ยังมีการสักตามประเพณีที่ประหลาด ได้แก่ การสักของสตรีชาวเกาะปีแลน (Archipelago of Pelan) สตรีชาวเกาะแห่งนี้ทุกคนต้องสักไว้ที่อวัยวะสืบพันธุ์ เพราะถือว่ามียาถรรพ์ ทำให้มีเสน่ห์ ถ้ามีใครไปขอลูกก็จะเปิดกิริณ ซึ่งเป็นกระโปรงสั้น ๆ ทำด้วยใบไม้ให้ดู

ตามความเชื่อเกี่ยวกับการสักของชาวเมารี (Maori) ในประเทศนิวซีแลนด์ เซาท์แปซิฟิก และ เอสกิโม มีประเพณีเกี่ยวกับการสักว่า เด็กหญิงทุกคนต้องมีรอยสัก เพื่อให้เป็นเครื่องหมายว่าถึงวัยจะแต่งงานมีบุตรได้แล้ว ที่หมู่เกาะโซโลมอนหญิงวัยรุ่นจะไม่มีโอกาสมีสามีเลยถ้าหากไม่มีรอยสัก หญิงชาวอาหรับมีประเพณีการสักหน้าท้องเพื่อให้ชายที่จะมาเป็นสามีทราบว่าเธอสามารถที่จะมีบุตรได้ ในแอฟริกาตอนเหนือถือว่าการสักเป็นการประดับกายให้มีเสน่ห์ ในประเทศอิรักการสักแสดงถึงความอดทนของหญิง หญิงอิรักจึงสักกันอย่างเปิดเผยเพื่อแสดงให้ผู้ที่พบเห็นได้ทราบว่าเธอไม่กลัวความเจ็บปวด

5.4 ความสวยงามของร่างกาย

การสักเพื่อความสวยงามเป็นที่นิยมกันมาแต่โบราณกาล เพราะเชื่อกันว่าชายหนุ่มคนใดถ้าไม่สัก ก็จะไม่อยู่ในสายตาและความสนใจของหญิงสาว ดังนั้นบรรดาผู้ชายไทยเมื่อแตกเนื้อหนุ่มก็ต้องไปสักขาทั้งสองข้างให้เป็นรูปร่างต่าง ๆ จนดูคล้ายคน เรียกว่า “ สักขาลาย ” เพื่อให้เกิดความสวยงามตามค่านิยมในสมัยนั้น (สมชาย นิลอาธิ, 2527 : 117 และ ฌ็อง-ฌัก กัทธ-นาวิกชีวิน, 2521 : 95) แม้แต่ในหนังสือเรื่องของชาติไทย³¹ ที่พระยาอนุমানราชชน ได้เขียนเอาไว้ก็มีการกล่าวถึงจดหมายเหตุจากจีนและญวนว่า “ชาวอ้ายลาวสักรูปมังกรที่ร่างกาย นุ่งผ้ามีหางห้อยอยู่ข้างหลัง พวกเหล่านี้ทั้งหมดสักทาทามักเป็นรูปช้าง รูปมังกร นุ่งผ้ามีชายกระเบน ห้อยข้างหลัง” หลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์เมืองอีสาน ที่ระบุอย่างแจ่มชัดถึงค่านิยมของการสักก็มี เช่น คำเรียกหาของภาคอีสานที่แบ่งออกเป็น 2 พวก คือ 1. ลาวพุงขาว 2. ลาวพุงดำ มณฑลอีสานในอดีตถูกเรียก ลาวพุงดำ เพราะมีรอยสักดำมาจนถึงพุงเป็นส่วนใหญ่แทบจะทุกคน แต่อีกพวกลาวพุงขาวนั้นก็สักแต่พวกนี้สักในร่มผ้า ไม่ได้เลยขึ้นมาถึงพุง อย่างลาวพุงดำ

³¹ ภัทร รัตนกุล. (2527, 8 เมษายน). “รอยสักบนหนังคน.” สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. หน้า 24.

จากคำนิยามดังกล่าวจึงถึงกับมีคำกลอนแพร่อยู่ในทางภาคอีสานทำนองต่อว่า หรือถากถางผู้ชายที่
ไม่มีรอยสักติดตัวว่า

“ขาลายแล้ว
ทางแหว่ตั้งชื่อ
ตั้งชื่อแล้ว
ทางแหว่ตอกทอง
สักกนน้อย
งอยแก้มจิ้งจิกคือ
ขาขวามานั่งไถลี้
หมื่นควาสากซื่ออก
ขาลาย มานั่งไถลี้
หอมเนียมอ้มกะบ่อปาน
สิบตีนผ้า ชาวตีนผ้า
บ่อท้อขาลายอ้ายขึ้นกำย...”

นอกจากนั้นยังมีความเชื่อว่าถ้าจะสักให้สวยงามวิจิตรบรรจงหรือให้ได้ลวดลายละเอียด
ซับซ้อนจะต้องไปสักกับช่างที่เมืองย่างกุ้ง ประเทศพม่า นอกจากจะสักลวดลายยาก ๆ เช่น
ตัวมอมหรือราชสีห์ดำ ที่ดูเข้มแข็งดงาม และยังเป็นสัตว์ของเทพเจ้าในลัทธิศาสนาพราหมณ์แล้ว
อาจารย์สักของพม่าจะมีความสามารถพิเศษ คือจะสักส่วนใดบนร่างกายก็ได้ แม้แต่บริเวณที่ยาก ๆ
เช่น คอ แก้ม หรือจะสักทั้งตัวก็สุดแท้แต่ความต้องการของผู้สัก³² (ไพโรจน์ สโมสร, 2524 : 46-
47)

การสักเพื่อความสวยงามในทรศนะของผู้สัก เป็นเสมือนหนึ่งเครื่องประดับร่างกาย
เพราะรูปรอยที่สักมีความสวยงามเป็นศิลปะ แม้ว่าผู้สักจะเป็นอาชญากร หากลวดลายที่สักลงบน
ผิวหนังมีความสวยงาม มีคุณค่าทางศิลปะ จึงกล่าวได้ว่ารอยสักเป็นผลงานทางศิลปะอย่างหนึ่ง
ดังชนบางเผ่าในทวีปแอฟริกา และหมู่เกาะทะเลใต้ ที่นิยมการสักแทนการตกแต่งร่างกาย
เพื่อให้เกิดความสวยงาม รูปรอยที่สักจะติดอยู่กับผิวหนังตลอดไป แทนการตกแต่งร่างกายด้วย

³² ไพโรจน์ สโมสร. (มหาวิทยาลัยขอนแก่น). “จิตรกรรมบนผิวหนัง.” วารสารมนุษยศาสตร์
สังคมศาสตร์. หน้า 2 – 6.

เครื่องประดับและสีสันท่าง ๆ ทั้งนี้โดยการระบายสีลงบนใบหน้าและร่างกาย ไม่ว่าจะเป็ นสีที่ทำขึ้น หรือสีที่เกิดจากธรรมชาติ เมื่อถึงระยะเวลาหนึ่งก็จะลบเลือนไป ต้องมีการตกแต่งใหม่อยู่เสมอ อันเป็นการสิ้นเปลือง ไม่สวยงาม และเสียเวลา ดังนั้นจึงนิยมใช้การสักแทน

ในศตวรรษที่ 19 ชาวยุโรปนิยมการสักเพื่อความสวยงาม ตั้งแต่สามัญชน จนถึงสูง จนถึงพระมหากษัตริย์ ดังพระเจ้าเฟรเดริก แห่งเดนมาร์กทรงสักรูปสวยงามไว้บนพระวรกาย รูปที่เด่นที่สุด ได้แก่ รูปมังกรสลั บสีสองตัวที่พระอุระ ส่วนพระบาททั้งสองข้างทรงสักเป็นรูป มังกรตัวใหญ่พันไว้ นอกจากนั้นก็มีการสักรูปอื่น ๆ ทั่วพระวรกาย ส่วนในประเทศอังกฤษก็มี บุคคลสำคัญ ๆ นิยมการสักเพื่อความสวยงามเป็นจำนวนมากมาก เช่น พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 7 จอมพลมอนตโกเมรี ซึ่งสักรูปผีเสื้อสวยงามไว้ที่แขนขวา เลดี แรนดอล์ฟ เซอร์ซิด มารดาของ ท่านเซอร์วินสตัน เซอร์ซิด อดีต นายกรัฐมนตรีอังกฤษ สักรูปงู พันไว้ที่แขนระหว่างข้อศอก กับข้อมือ

การสักเพื่อความสวยงาม นอกจากจะพิจารณาในสายตาของผู้อื่นแล้ว ความสวยงาม ในสายตาของผู้สักเองก็มีความสำคัญและถือว่าเป็นจุดประสงค์หลักของผู้สัก ความงามใน ทรศนะของผู้สักนับว่ามีความสำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพราะเหตุว่ารูปรอยที่สักลงบนผิวหนังนั้นคือ ความงามที่วิจิตรพิสดาร สร้างความพอใจภูมิใจแก่ตัวผู้สัก และความรู้สึกลุ่มหลงในรูปรอยที่สักนี้ เป็นภาวะทางจิตอย่างหนึ่ง ประเภทรักตนเอง หลงความงามของตนเอง แม้ผู้อื่นจะมีความเห็นที่ แตกต่างออกไป

ส่วนประเภทของรูปรอยที่สักเพื่อความสวยงาม ได้แก่ **รูปดอกไม้** เช่น ดอก กุหลาบ ดอกซากุระ ดอกเบญจมาศ เป็นต้น **รูปสัตว์**ที่มีความวิจิตรพิสดาร มีการตกแต่งอย่าง สวยงาม เช่น นกอินทรี นกยูง เสือ มังกร ปลา เป็นต้น **รูปธรรมชาติ** เช่น ต้นไม้ ใบไม้ เถาวัลย์ ปุยเมฆ เกลียวคลื่น เป็นต้น **รูปมนุษย์** คือรูปหญิงสาว

5.5 แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

ในสังคมมนุษย์มีบุคคลอยู่สองจำพวก ได้แก่ พวกที่ชอบการรวมกลุ่ม กับพวกที่ แยกตัว เป็นอิสระออกจากกลุ่ม พวกที่ชอบแยกตัวเป็นอิสระออกจากกลุ่มนี้ชอบกระทำสิ่งที่ แปลกไปจากผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็ นทางที่ดีหรือทางที่ชั่ว พฤติกรรมที่พวกนี้แสดงออกได้แก่

พฤติกรรมที่สร้างความแปลก ความเด่นให้กับตนเอง การแสดงออกซึ่งความแปลกไม่เหมือนกับผู้อื่นนี้ มีความเกี่ยวข้องกับการสัก กล่าวคือ การสักรอยบนผิวหนังของบุคคลกลุ่มนี้ นอกจากการสักเพื่อแสดงว่าตนเป็นสมาชิกของกลุ่มแล้ว ยังมีการสักเพื่อแสดงให้เห็นว่า ตนยังมีความแตกต่างจากผู้อื่นอีกด้วย

แนวความคิดเกี่ยวกับการสักของคนไทยเพื่อแสดงเอกลักษณ์ของบุคคลนั้น สืบเนื่องมาจากความเชื่อในเรื่องชาตินี้ - ชาติหน้า เชื่อในเรื่องตายแล้วเกิดใหม่ เชื่อว่าเมื่อสิ้นชีวิตในชาตินี้ จะไปเกิดเป็นชีวิตใหม่ในชาติหน้า การดับสลายของร่างกายในชาตินี้ทำให้ความเป็น “คน” จะสูญไปด้วย จึงต้องการจารึกรอยสักลงบนผิวหนังให้เป็นเอกลักษณ์ประจำตัว เชื่อว่าเป็นการสร้าง “คน” ในชาตินี้ เป็นเอกลักษณ์ตราตรึงอยู่กับตัวบุคคลตลอดไป และจะสามารถปรากฏสืบทอดไปถึงชาติหน้าอีกด้วย จึงทำให้เกิดการสักเพื่อจุดประสงค์ดังกล่าวขึ้น

ส่วนในประเทศทางตะวันตกมีผู้สักเป็นจำนวนมากที่สักเพื่อแสดงว่าตนมีความแตกต่างจากผู้อื่น เช่น มาเวอริค คือพวกที่สักเพื่อแสดงความเป็นเอกลักษณ์ว่า เป็นผู้มีความสามารถพิเศษ เหนือและเด่นกว่าผู้อื่น จึงสักร่างกายด้วยสัญลักษณ์พิเศษ เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่สักเป็นของผู้สักคนเดียว ผู้อื่นไม่มี การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำเพื่อแยกตนเองออกจากกลุ่ม

ในบรรดาผู้ที่สักเพื่อแสดงเอกลักษณ์ของตนเองนี้ ยังมีบุคคลอีกพวกหนึ่งที่สักเพราะต้องการแยกตัวเองออกจากกลุ่มเช่นกัน แต่บุคคลพวกนี้เป็นผู้ที่มีปัญหาต้องการแยกตัวออกจากกลุ่ม ต้องการอยู่โดดเดี่ยว บุคคลพวกนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ไม่มีญาติ ไม่มีครอบครัว ไม่มีที่ยึดเหนี่ยว การสักจึงเป็นเครื่องหมายที่ใช้ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของตนเอง เช่น สักข้อความที่ว่า รักแท้คือแม่เรา โลกนี้มีข้าคนเดียว คิดให้ซึ่งที่พึ่งคือตัวเรา เป็นต้น

การสักเพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ของบุคคลอีกลักษณะหนึ่งได้แก่ การสักซึ่งมีพื้นฐานมาจากความคิดของมนุษย์ที่ว่าชีวิตของมนุษย์นั้นเป็นสิ่งที่ไม่มีรูปร่าง ไม่มีสีกลิ่น รสชาติของมนุษย์เป็นสิ่งที่ไม่จริงยั่งยืน ไม่มั่นคง ไม่แน่นอน มีการเปลี่ยนแปลง จากความวิตกกังวลในเรื่องนี้ ทำให้มนุษย์มีความคิดว่า จะต้องทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ปรากฏถาวรอยู่บนร่างกายของตนได้ สิ่งนั้นได้แก่การสักรูปรอยต่าง ๆ ให้จารึกอยู่บนผิวหนังไปจนตลอดชีวิต เพราะเชื่อว่าในขณะที่ทุกสิ่งทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไป รอยสักนั้นก็ยังคงอยู่เป็นเอกลักษณ์ประจำตัวผู้นั้นตลอดไป

5.6 สักข้อความเพื่อเตือนความทรงจำ

รูปรอยของการสักที่ติดอยู่บนผิวหนัง เป็นสิ่งที่คิดทบทวนเป็นสิ่งปรากฏให้เห็นได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะตัวผู้สักเอง ดังนั้นเพื่อให้ไม่ลืมสิ่งที่ต้องการจดจำ จึงมีการสักสัญลักษณ์หรือข้อความลงบนผิวหนังเพื่อเป็นเครื่องเตือนความจำ

รูปรอยที่สักเป็นเครื่องเตือนความจำ หรือสักไว้เป็นที่ระลึกว่า เคยเดินทางไปสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง มักจะสักเครื่องหมายหรือข้อความ เช่น สักเป็นรูปประตูไม้ ภูเขาไฟฟูจิ และผู้หญิงสวมชุดกิโมโน แสดงว่าผู้สักได้เคยไปประเทศญี่ปุ่นมาแล้ว สักเป็นรูปสำเภา แสดงว่าได้เคยไปประเทศฮ่องกงมาแล้ว เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการสักข้อความต่าง ๆ ที่ช่วยเตือนความจำให้ระลึกถึงสิ่งที่ต้องการจดจำ เช่น สักคำว่า “พ่อ” ไว้ที่ไหล่ขวา “แม่” ไว้ที่ไหล่ซ้าย “เจ็บแล้วต้องจำ” ไว้ที่แขน หรือ “ถ้าไม่เลิก...ตาย” เป็นต้น

ยังมีเรื่องเล่าว่า ทหารเรือคนหนึ่งถูกแม่ขอร้องให้พกคัมภีร์ไบเบิลประจำตระกูลติดตัวไว้ตลอดเวลา ทหารเรือผู้นี้ก็ปฏิบัติตามอยู่หลายปี แต่วันหนึ่งคัมภีร์ไบเบิลเกิดตกทะเลเพราะการทะเลาะวิวาท และทหารผู้นี้เป็นฝ่ายแพ้ จึงคิดว่าที่เป็นเช่นนี้เพราะคัมภีร์ไบเบิลได้หลุดออกไปจากตัว จึงให้ช่างสัก สักข้อความในคัมภีร์ไบเบิลลงบนแผ่นหลังของเขาทั้งหมด

การสักเพื่อเตือนความทรงจำ ทำให้ระลึกถึงความหลังเป็นความมุ่งหมายอย่างหนึ่งที่นิยมกระทำกันมากในหมู่ผู้นิยมการสัก เพราะรอยสักเป็นสิ่งที่คิดทบทวนอยู่บนผิวหนังตลอดไป รอยสักจึงเป็นเครื่องเตือนใจให้ผู้สักระลึกถึงความหลังได้เป็นอย่างดี เกี่ยวกับเรื่องนี้ ยาคส์ เดอลารู (Jacques Delarue) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านอาชญาวิทยา และจิตวิทยา ผู้มีชื่อเสียงของฝรั่งเศส ได้เล่าไว้ในหนังสือชื่อ Les Tatonages de Milieu เรื่องการสักว่านักโทษเป็นจำนวนมากเมื่อพ้นโทษแล้วนิยมสักรูปรองเท้าไม้ไว้ที่ท้องแขนระหว่างข้อศอกกับข้อมือ (นักโทษต้องสวมรองเท้า) ถ้าถูกจำคุกหนึ่งปี สักรองเท้าไม้ข้างเดียว ถ้าถูกจำคุกเกินหนึ่งปีก็เพิ่มสักหนึ่งอันไว้ข้าง ๆ รองเท้าไม้นั้น ถ้าหากในขณะที่ถูกจำคุกต้องทำงานหนัก ก็จะสักจุดดำเล็ก ๆ 5 จุดไว้ที่มือ ระหว่างหัวแม่มือกับนิ้วชี้ เพิ่มขึ้นจากรองเท้าไม้กับสักที่ท้องแขน การกระทำดังกล่าวแม้ว่าจะเป็นภาระงานตัวเอง แต่ก็เป็นที่นิยม

5.7 สร้างอำนาจให้แก่ตนและข่มขวัญผู้อื่น

การสักเพื่อสร้างอำนาจให้แก่ตนและข่มขวัญผู้อื่น เป็นการสักปรอยที่แสดงอำนาจความยิ่งใหญ่ให้แก่ผู้สัก เช่น รูปเสือแผ่น เสือโชน มังกร นกอินทรี เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีการสักเป็นรูปเขียน รูปเทวดา รูปหนุมาน รูปพระนารายณ์ การสักเป็นรูปข้อความต่าง ๆ ที่แสดงอำนาจและข่มขู่ผู้ที่ได้พบเห็น เช่น ข้อความที่ว่า “ เพชฌฆาตโหด ” “ เป็นชายอย่าหมีนชาย ” “ มังกรดำ ” “ แค้นพญาชม ” “ อุตริอินทรี ” เป็นต้น การสักประเภทนี้มิได้มีความมุ่งหมายในแง่ของความขลังหรือความศักดิ์สิทธิ์ แต่มุ่งหมายเพียงเพื่อเป็นการข่มขู่ ข่มขวัญ ให้เป็นที่ยำเกรงแก่ผู้พบเห็นเป็นสำคัญ และจะสักไว้ในที่เปิดเผยที่ผู้อื่นสามารถมองเห็นได้ง่าย เช่น สักไว้รอบคอ บนหลังมือ เป็นต้น กรรมวิธีในการสักจึงเป็นไปตามปกติ ไม่มีการเสกมนต์คาถา ว่านยา ลงในน้ำหมึก

5.8 แสดงความเป็นผู้ใหญ่

ในกลุ่มย่อยของสังคม ก็มีปทัสถานของกลุ่มโดยเฉพาะ เช่น กลุ่มผู้ชาย เป็นต้น สังคมได้กำหนดให้มีปทัสถานของกลุ่มผู้ชายขึ้น โดยระบุไว้ว่า บุคคลจะไม่เป็นผู้ชายเต็มตัว หรือเป็นผู้ชายที่สมบูรณ์ จนกว่าจะได้กระทำพิธีกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง พิธีกรรมดังกล่าวขึ้นอยู่กับกลุ่มเป็นผู้กำหนด เช่น การล่าสัตว์ (ต้องฆ่าสัตว์ใหญ่ให้ได้เป็นครั้งแรก) การขึ้นครุ (การร่วมเพศเป็นครั้งแรก) การดื่มน้ำเมา การสูบบุหรี่ การนัดพบเพศตรงข้าม การอนุญาตให้จับขีรยนต์ การสวมเสื้อผ้าชุดพิเศษ เป็นต้น การสักจึงเป็นปทัสถานของสังคมบางกลุ่มที่แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ผ่านการสักได้เปลี่ยนภาวะจากเด็กมาเป็นผู้ใหญ่หรือแสดงว่าบุคคลนั้นได้บรรลุวุฒิภาวะแล้ว ดังผู้ชายไทยในสมัยโบราณเมื่อแตกเนื้อหนุ่ม คือ มีอายุย่างเข้า 17 ปี จะนิยมฝากเนื้อฝากตัวเป็นลูกศิษย์วัด โดยมีความหวังว่าเมื่อพระหรืออาจารย์ทำการสัก มีความเมตตา เอ็นดู ก็จะลงรอยสักให้ และเชื่อกันว่าเป็นเครื่องหมายที่แสดงถึงความเป็นผู้ใหญ่ ความเป็นลูกผู้ชายไทยที่เป็นผู้ใหญ่เต็มตัว คือ เป็นผู้ที่ได้ผ่านการเผชิญหน้ากับความเจ็บปวดในครั้งหนึ่งของชีวิตมาแล้ว รูปรอยสักจะเป็นรูปผีเสื้อ รูปปลา หรือบางรายจะสักเป็นรูปทรงเรขาคณิต บริเวณแขนท่อนล่าง และเพื่อต้องการความเป็นผู้ใหญ่ที่โดดเด่นยิ่งขึ้น เมื่อเวลาผ่านไปก็จะเพียรพยายามหาลายสักเพิ่มเติมจากอาจารย์ผู้สักที่เชี่ยวชาญเพื่อพิสูจน์ความเป็นลูกผู้ชาย ต่อไปอีกงานเป็นที่พอใจ (B.J Terwiel, 1975: 84) เพราะมิใช่เพียงแต่จะเป็นหลักฐานที่ยืนยันความเป็นผู้ใหญ่ให้เขาเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังเป็นการเพิ่มเสน่ห์เรียกร้องความสนใจจากเพศตรงข้ามได้อีกด้วย (Umemoto, 1980 : 9)

ในกลุ่มชนเผ่าเมารีแห่งนิวซีแลนด์ ได้มีการสักเพื่อเป็นการเริ่มต้นของชีวิตผู้ใหญ่ กล่าวคือชนพวกนี้ถือเป็นเรื่องดีที่เด็กผู้หญิงเมื่อเติบโตถึงวัยผู้ใหญ่จะต้องผ่านการสัก เพราะรอยสักเป็นเครื่องหมายที่แสดงว่า ผู้หญิงถึงวัยอันสมควรที่จะมีคู่ครองได้ เช่นเดียวกับประเพณีของกลุ่มชนในหมู่เกาะโซโลมอน ที่ยังไม่มีรอยสักก็จะไม่สามารถหาคู่ครองและมีบุตรได้ ทั้งนี้เพราะถือว่ายังไม่บรรลุนิติภาวะ

6. รูปแบบของการสัก

จากการศึกษา สามารถแบ่งการสักเป็น 2 รูปแบบ คือ การสักตามรูปแบบสมัยโบราณ กับการสักตามรูปแบบสมัยใหม่

6.1 การสักตามรูปแบบสมัยโบราณ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

- 6.1.1 สักลวดลาย
- 6.1.2 สักอักขระ หรือตัวขอมโบราณ
- 6.1.3 สักขาลาย
- 6.1.4 สักน้ำมัน

6.1.1 สักลวดลาย หรือ สักให้เป็นรูปลวดลายต่างๆ คือการสักด้วยหมึก ซึ่งส่วนผสมของหมึกที่ใช้จะแตกต่างกันไปตามตำราของแต่ละอาจารย์ หรือแต่ละสำนัก ทั้งนี้โดยยึดหลักการเดียวกันคือ ให้หมึกนั้นติดอยู่บนผิวหนังได้ทนนานตลอดไป ลวดลายสักที่นิยมสักโดยส่วนรวมมีความคล้ายคลึงกันมาก จะแตกต่างกันบ้างก็ที่รายละเอียดในส่วนปลีกย่อยเท่านั้น ดังลวดลายต่อไปนี้

- 1) รูปสัตว์ คือสัตว์ที่มีอานุภาพ มีความดุร้าย ปราดเปรียว และสง่างาม ได้แก่ หนูมาน เสือ สิงโต สิงลม หงส์ มอม งู จิ้งจก มังกร และนกกอินทรี เป็นต้น
- 2) รูปเทพยดา หรือเทพเจ้าตามความเชื่อในลัทธิศาสนาพราหมณ์ ได้แก่ พระอิศวร พระศิวะ พระนารายณ์ พระพรหม ฤาษี เป็นต้น
- 3) รูปยันต์ หรือ รูปทรงสี่เหลี่ยมที่มีตัวอักขระลงคาถาอาคมกำกับ
- 4) รูปอื่นๆ เช่น ดอกไม้ หญิงสาว หัวใจ เป็นต้น

6.1.2 สักอักขระ หรือตัวขอมโบราณ ในการสักอักขระ จะสักเป็น 2 ลักษณะ คือ

- 1) สักเฉพาะตัวอักขระล้วน ๆ
- 2) สักตัวอักขระกำกับรูปภาพเป็นชุดเดียวกัน

ซึ่งการสักอักขระนั้นมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ เพื่อลงคาอาคมกำกับให้เกิดความขลัง และให้มีอานุภาพศักดิ์สิทธิ์ตามตำราของแต่ละอาจารย์ หรือ แต่ละสำนักที่ยึดถือกันมา

6.1.3 สักขาลาย สักขาลาย คือ การสักลวดลายต่าง ๆ ลงบนบริเวณต้นขาอ่อนทั้งสองข้างเป็นประเพณีนิยมกันมากของคนทางภาคเหนือและภาคอีสานในสมัยเมื่อ 80 ปี ล่วงมาแล้ว อาจารย์จารุบุตร เรื่องสุวรรณ อติตประธารัฐสภา เป็นผู้หนึ่งที่มีความสนใจศึกษาด้านวัฒนธรรมของไทย ได้กล่าวยืนยันถึงการสักขาลายว่า เป็นขนบธรรมเนียมประเพณี หรือ วัฒนธรรมท้องถิ่นที่นิยมของคนไทยสมัยโบราณ เพื่อทดสอบความเป็นลูกผู้ชาย และฝึกความทรหดอดทนของคนสมัยก่อน แต่ปัจจุบันสูญหายไปหมดแล้ว และณัฐภักดิ์ นาวิกชีวิน มีความเห็นที่สอดคล้องกันและกล่าวเพิ่มเติมว่า การสักขาลายเป็นการดูความเป็นแมนของคนไทยอย่างหนึ่ง เพราะต้องทนทรมานกับความเจ็บปวดอย่างแสนสาหัสถึงสองครั้งสองครา คือในระหว่างที่ทำการสักและภายหลังการที่สักเสร็จแล้ว เพราะผิวหนังจะเกิดอาการอักเสบ บวมแดง ปวดแสบปวดร้อน จนแทบจะเป็นไข้ไปเลย

อุเมโมโต (Umamoto, 1980 : 9) เป็นผู้หนึ่งที่สนใจการสักของไทยในภาคต่าง ๆ เชื่อว่าในสมัยหนึ่ง การสักขาลายเป็นที่นิยมกันแพร่หลายมากทั้งคนไทยที่มีเชื้อสายลาว ญวน และพม่า จากหลักฐานการศึกษาของ บอค (Bock, 1884 : 171) เกี่ยวกับการสักของไทย ลาว และพม่า ได้สรุปไว้ตอนหนึ่งว่า ในบรรดาผู้ที่ได้รับการสักจะมีผู้เสียชีวิตจากความเจ็บปวด และอักเสบระหว่างการสักประมาณ ร้อยละ 2 โดยไม่นับความเจ็บปวดที่ทรมานอย่างแสนสาหัสภายหลังการที่ได้รับการสักไปแล้ว

กรรมวิธีการสักขาลาย กระทำโดยใช้เหล็กแหลมแบนสีขาว จำนวนหกซี่ รวมเข้าด้วยกัน จุ่มลงในน้ำหมึก ซึ่งมีหลายแบบ หลายตำรา แล้วกระทุ้งเบา ๆ (สัก) ลงที่ผิวหนังพอให้เลือดออก และสีคำซึมลงไปในผิวหนัง ลวดลายสักขาลายที่นิยมกันมากก็คือ ลายมอม (สิงโตคำที่

ถือกันว่า เป็นสัตว์ที่ทรงพลัง เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นผู้นำในฝูงสัตว์โลก) ลายนก และ ลายดอกไม้

6.1.4. ลักน้ำมัน เป็นการสักที่มองไม่เห็นลวดลายที่ชัดเจน และตัดปัญหาเรื่องการลบรอยสักออกในภายหลังเมื่อไม่ต้องการ เพราะทัศนคติของบางชนชั้นในสังคมไทย ที่มักจะมองดูคนที่มียอยสักว่าเป็นผู้มีการศึกษาน้อยหรือนักเลงหัวไม้ หรือเป็นคนที่มีอาชีพประเภทใช้แรงงาน ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมของคนชั้นกลางและชั้นสูง เป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้สนใจการสักหันไปใช้วิธีการสักด้วยน้ำมันแทนการสักลวดลายด้วยหมึก ในด้านความเชื่อถือและอนุภาพของความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ระหว่างการสักด้วยน้ำมันกับการสักด้วยหมึก ในหมู่นักเลงสักแล้วเป็นที่น่าสังเกตว่า จะไม่รู้สึกรู้ว่าแตกต่างกัน เพราะหัวใจของการสักมิได้อยู่ที่ลวดลายแต่อย่างใด หากแต่อยู่ที่คาถาอาคมที่เป็นนามธรรมเป็นสำคัญ

6.2 การสักตามแบบสมัยใหม่ ผู้ศึกษาพบว่าลวดลายต่าง ๆ ได้ออกแบบตามความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ อารมณ์ ความรู้สึก ของช่างสัก หรือของผู้ออกแบบลวดลาย ตลอดจนลวดลายที่นำเข้าหรือลอกเลียนแบบจากต่างประเทศ จึงเห็นได้ว่าลวดลายสักตามแบบสมัยใหม่มีอยู่เป็นจำนวนมาก เพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภค สำหรับการจัดกลุ่มของลวดลายสัก³³ (ประภาพรณี ชาวลิตนิธิผลลาภ : สารบัญ) ได้จัดแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

- 6.2.1 ลวดลายสักกับความรัก (TATTOO กับความรัก)
- 6.2.2 ลวดลายสักกับชะตาชีวิต (TATTOO กับชะตาชีวิต)
- 6.2.3 ลวดลายสักกับตัวอักษร (TATTOO กับตัวอักษร)
- 6.2.4 ลวดลายสักกับลวดลาย (TATTOO กับลวดลาย)

6.2.1 ลวดลายสักกับความรัก (TATTOO กับความรัก) ได้แก่ ลาย แมงป่องแห่งรัก กุหลาบในปลายมีด ขนนกปลายลวดหนาม หัวใจพันลวด กุหลาบแดง กุหลาบซ่อนหนาม ไม้ดำ อนุสรณ์แห่งความรัก กุหลาบในกลางมีด หัวใจคู่ กุหลาบคู่ ฝีเสื้อดอกไม้ ตะกร้าดอกไม้ กุหลาบใบไม้ ต้นไม้รัก กุหลาบในกะโหลก ช่อตระการ ไม้โดดเดี่ยว กุหลาบ

³³ ประภาพรณี ชาวลิตนิธิผลลาภ.(2542, ตุลาคม.) Tattoo ศิลปะบนเรือนร่าง. สารบัญ

อินทรี ยุง เป็น แมงกะพรุน ปลา กัลวี่ ส้ม ลูกท้อ หมัด เพชร ปืน รูป บัว
กุหลาบ

6.2.4 ลวดลายสักกับลวดลาย (TATTOO กับลวดลาย) ได้แก่ ลาย ลวดหนาม
ดงดอกไม้ ลวดไม้ ความรัก ขอเกี่ยว สายผูกพัน นกคู่ ดวงดาวสวรรค์ เจ็อกน้อย ปาก
แมลงบิน ตะขาบ เทพีสันติภาพ ชายหญิง มือ กะโหลกผี ลูกแก้ว แมงมุม ผู้หญิง
ยมทูต ผีเสื้อ กามเทพสวรรค์ ดาซัง แมงป่องเขียว นกเหิน ธรรมชาติแห่งความรัก แมงก่าชีวิต
ผีเสื้อในห้วง ปลากระโดด นกในห้วง กบในน้ำ ตาสาว ดอกไม้แหลม ลูกค้างไฟ กะโหลก
ไฟ ดวงไฟ นกอกหัก พระจันทร์ยิ้ม ดาวแห่งชัยชนะ สมอคำ พระอาทิตย์โกรธ พระจันทร์
ร้อน ดอกไม้บาน ขอหนาม ไม้ลวง ดวงอาทิตย์ ลายไทย อุ่นพวง ขวานคู่ หัวใจมัก
ง่าย ดอกธนู วงล้อ วงแหลม เลขเก้า ศรีเทพ ปีสาง ปลาปลิว กุหลาบสวรรค์ หักไทย
ดอกไม้แย้ม ไฟเต่า เท้าไฟ เรือใบปลิว เรือใบตองนาวา กามเทพ พระจันทร์โสก งูตัว
ปีกเมฆ ไม้วน พระอาทิตย์ชื่อ พระอาทิตย์เจ้าเล่ห์ พระอาทิตย์โสก ดาวจรัสแสง ไทย
สมอคำ กุหลาบลวง คทาสูง ตะวันบูรพา โพธิ์ไม้ โลกาภิวัตน์ ศรีหัวใจ แอปเปิ้ลแห้ว
ลวดคำ ขวานพิฆาต กังหันลม ยมทูต สมอเข้ม จงอางปักใจ ผีเสื้อสายย ค้างคาวบิน
ผีเสื้อราตรี ปลานิ่ง ปีสางสยอง ปลาจี่เล่น เงาพระจันทร์ ห่วงใย ดาวในใจ ผลคู่ สวัสดิ
ธรรมชาติ กามเทพแผลงศร ตะวันส่อง โช้สมอ พระจันทร์ดอกไม้ ค้าวคาบเลือด ดอกไม้คู่
สวาท ผีพระจันทร์ PLUM ยิ้ม พวงอุ้งน แอปเปิ้ลรัก ไม้ปักใจ ศรีแทรกผล ไม้ส่งา
วงล้อแห่งชีวิต พระจันทร์หยดเลือด หวานใจ พัวพัน ความรักสกปรก ค้างคาวบิน ดาว
หมุน ผีมือ ชญา ดาวกระจาย เสือ ไทยมงกุฎ หงส์สัมพันธ์ กระเบนฉก แลบลิ้น รักสุด
ชีวิต สมอเลือด ดอกไม้คู่เจ็บ ขบาคู่ อาทิตย์อุบาทว์ ราวีรัก โดดเดี่ยว ไม้พัวพันรัก ฮาโล
วิน เป้ามอง คุณชนะใจ

การเล่นสีและความหมายของรอยสักในปัจจุบัน จึงกลายเป็นภาพที่หลายคนพยายาม
จะสร้างสรรค์ขึ้นมาให้เป็นตัวของตัวเองมากที่สุด การลงสีลาของรอยสักก็แปลกใหม่ขึ้น มีการ
ใช้กราฟฟิกสมัยใหม่เข้ามาเป็นตัวคำนวณ เช่น การสักรูปมังกร แต่เดิมเคยสักเอาไว้ตามโคนขา
หรือพันรอบตัว แต่ปัจจุบันสักเป็นมังกรที่ฝังตัวอย่างสง่างามอยู่บนท่อนแขนที่ล้ำสัน และ
ได้มีการใช้เส้นสายของกราฟฟิกมาประกอบ คือในส่วนของข้อศอกซึ่งเป็นรอยพับของแขน จะถูก
สักให้เป็นปากของมังกร ซึ่งทุกครั้งที่พับข้อศอกหรือยกแขนขึ้นลงจะพบว่า มังกรตัวนี้อ้าปากและ
หุบปากได้ การสักตามแบบสมัยใหม่ ผู้สักต้องการแสดงความเป็นเอกลักษณ์บุคคลเป็นส่วนใหญ่

7. จิตวิทยาเกี่ยวกับการสัก

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง³⁴ และการสังเกต ผู้วิจัยได้ข้อมูลเกี่ยวกับจิตวิทยาเกี่ยวกับการสักของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสักเพื่อความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ การสักประเภทนี้มุ่งให้เกิดความเป็นสิริมงคล มุ่งให้เกิดอำนาจ มุ่งให้เป็นที่ยอมรับชมชอบของผู้อื่น มุ่งให้เกิดลาภผล มุ่งให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นในชนชั้นต่าง ๆ ที่สำคัญได้แก่ การมุ่งให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องประสงค์ของผู้สัก เมื่อความมุ่งหมายของการสักเพื่อความขลัง เป็นไปได้ตามที่ได้กล่าวแล้ว สัญลักษณ์ที่สักลงไปบนร่างกาย จึงต้องสอดคล้องกับความมุ่งหมายดังกล่าว เช่น ถ้าต้องการสักเพื่อให้เกิดอำนาจ อิทธิฤทธิ์ ต้องสักยันต์หนุมานคลุกฝุ่น กระจุกเจ็ดแบก ถ้าต้องการสักเพื่อให้เกิดเมตตามหานิยม ต้องสักนะขุนแผน นะหน้าทอง หรือถ้าต้องการให้เกิดมงคลในทุกด้าน ต้องสักยันต์ตรีนิสิงเห เป็นต้น เมื่อสัญลักษณ์ที่สักมีความสัมพันธ์กับความมุ่งหมายในการสักแล้ว ผลที่เกิดขึ้นต่อจิตใจของผู้สักที่ดี ต่อพฤติกรรมของผู้สักที่ดี ย่อมจะต้องมีเป็นแน่นอน ดังนั้น อิทธิพลของการสักจึงส่งผลไปถึงสภาพจิตใจและพฤติกรรมของผู้สักได้เป็นอันมาก

อิทธิพลของการสัก สามารถส่งผลไปถึงสภาพจิตใจและพฤติกรรมของผู้สักได้อย่างแน่นอน เช่น ถ้าสักยันต์หัวใจปลดมังเพื่อความอยู่ยงคงกระพัน ใช้ในการต่อสู้ เป็นต้น ผู้ที่สักย่อมมีความมั่นใจ มีความฮึกเหิม อยากรองวิชา เมื่อเป็นเช่นนี้ หากไม่มีการควบคุมทางจิตใจของผู้สักให้ดีพอแล้วโอกาสที่จะกระทำผิดย่อมจะมีได้มาก ดังนั้น จึงน่าจะพิจารณาถึงอิทธิพลของการสักที่มีต่อสภาพจิตใจและพฤติกรรมของผู้สักเป็นด้าน ๆ ไปดังต่อไปนี้

7.1 การสักก่อให้เกิดความมั่นใจ

การสักเพื่อความศักดิ์สิทธิ์ ก็เหมือนกับการมีเครื่องรางของขลังติดตัว เช่น พระเครื่อง ตะกรุด ผ้ายันต์ เป็นต้น ผิดกันแต่ว่าการสักเป็นเครื่องรางของขลังที่ติดอยู่กับตัวเท่านั้น ส่วนเครื่องรางของขลังอื่น ๆ สามารถเอาออกจากตัวได้ รอยสักที่ดี เครื่องรางของขลังที่ดี ก่อให้เกิดความมั่นใจแก่เจ้าของได้เป็นอันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสัก ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้สักมี 3 ประการ ได้แก่ สัญลักษณ์ที่สัก พิธีการในการสักและความเชื่อมั่นของผู้สัก

³⁴ ประเทิน มหามันต์. (2534, 1 พฤษภาคม). "จิตวิทยาเกี่ยวกับการสัก." ศิลปะการสักลาย. หน้า 12.

7.1.1 สัญลักษณ์

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการสักเพื่อความศักดิ์สิทธิ์ ความขลังส่วนใหญ่จะเป็นรูปที่เราใจ
 ก่อให้เกิดความศรัทธา ความเชื่อมั่นแก่ผู้เป็นเจ้าของรอยสัก เช่น รูปพระนารายณ์ รูปพระพุทธเจ้า
 รูปยันต์ต่าง ๆ เป็นต้น การนำเอารูปต่าง ๆ ดังกล่าวมาสัก ย่อมต้องมีการประดิษฐ์ให้มีความสง่า
 ความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ โดยนำเอาคาถามาประกอบเข้าบ้าง เพิ่มเติมลวดลายเข้าไปในถาดเพื่อ
 เขียนเป็นยันต์บ้าง เหล่านี้ทำให้สัญลักษณ์ต่าง ๆ มีความขลังสร้างความประทับใจ สร้างความ
 เชื่อมมั่นให้แก่เจ้าของรอยสักได้เป็นอันมาก เช่น รูปหนูมาน โดยปรกติด้อมเป็นที่ประทับใจในความ
 มีอิทธิฤทธิ์มีความเก่งกล้าสามารถเป็นทุนอยู่แล้ว ในการสักจะนำรูปหนูมานไปประกอบเข้ากับ
 อักษรคาถา ทำให้รูปหนูมานมีความขลัง มีความศักดิ์สิทธิ์ยิ่งขึ้น ดังนั้น สัญลักษณ์ที่สักจึง
 ก่อให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้สักได้เป็นอันมาก

7.1.2 พิธีการในการสัก

พิธีการในการสัก มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้สัก ดังนั้น ใน
 การสักจึงจำเป็นต้องมีการกระทำพิธี เพื่อให้เกิดความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ เช่น มีการท่อง
 คาถาอาคม มีการมอบตัวเป็นศิษย์ มีการสาบานตัว มีการลง เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้เป็นการ
 ปลุกศรัทธา ความเลื่อมใส ความเชื่อมั่น ให้เกิดแก่ผู้สัก ในพิธีการดังกล่าวกิจกรรมที่สำคัญที่สุด
 ได้แก่ การลงหลังจากที่อาจารย์สักได้สักเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะมีการลงขึ้นเป็นการทดลองความ
 ขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ของรอยสักที่ได้สักไปแล้ว ในการลงนี้อาจารย์สักจะเป็นผู้ลงเอง กิจกรรม
 ในการลงมีหลายอย่าง เช่น การพินที่หลัง โดยให้ผู้สักนั่งคุกเข่าประนมมือไว้ที่อกก้มหลังจรด
 พื้น อาจารย์จะเป็นผู้ลงโดยใช้มีดดาบพินลงบนหลัง ในขณะที่ลงจะบริกรรมคาถาไปด้วยหรือ
 การลงโดยการกรีดที่หน้าแขน เป็นต้น ผลการลงจะเป็นที่ประจักษ์แก่ผู้สักว่ารูปรอยที่ตน
 สักมีความขลังมีความศักดิ์สิทธิ์มากน้อยเพียงใด แต่มีข้อแม้ว่า ผู้สักต้องไม่ไปลองวิชาที่อื่น ถ้า
 กระทำเช่นนั้นแสดงว่า ไม่เชื่อถือและดูหมิ่นอาจารย์

พิธีในการสักย่อมทำให้เกิดความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ได้ด้วยวัสดุที่ใช้สัก ซึ่งได้แก่หมึก
 หมึกที่สักอาจผสมด้วยวานต่าง ๆ เช่น วานเสนหัจฉนทร์ วานสบู่เลือด น้ำมันพราย ดิงู ดิหมี เป็นต้น
 สิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นส่วนประกอบที่ทำให้ผู้สักมีความเชื่อมั่นในการสักมากยิ่งขึ้น

7.1.3 ความเชื่อมั่นของผู้สัก

ความเชื่อมั่นของผู้สัก ก่อให้เกิดความมั่นใจในรูปรอยที่สัก ถ้าหากขาดความเชื่อมั่นแล้ว รอยสักนั้นก็อาจไม่มีความขลังและความศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อมั่นดังกล่าวเกิดขึ้นมาจากศรัทธา ความเลื่อมใสของผู้สักเป็นสำคัญ เช่น เชื่อว่ายันต์นักษัตร สามารถป้องกันไฟจริง ยันต์อธิปิโสถอยหลัง สามารถสะเดาะกัญญาได้ สาลิกาลิ้นทอง สามารถพูดให้คนเชื่อถือได้ เป็นต้น ความเชื่อมั่นในสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่สักเกิดจากศรัทธาความเลื่อมใสที่มีปัจจัยหลายประการ เมื่อบุคคลเกิดความเชื่อมั่นแล้วก็สามารถแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ด้วยความมั่นใจ

เมื่อบุคคลมีความมั่นใจในตัวเอง มั่นใจในการกระทำของตนเนื่องจากมีรูปรอยที่สักเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวแล้ว บุคคลก็จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาด้วยความมั่นใจไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมในทางบวกหรือทางลบ เช่น ผู้ที่สัก นะจับมีลูก หรือ นะหนักษ์ หรือยันต์แคล้วคลาด เป็นต้น พวกนี้จะมี ความมั่นใจว่าเมื่อเข้าลักขโมยแล้ว เจ้าของทรัพย์หรือเจ้าหน้าที่จับไม่ได้ หรือผู้ที่สักธนูมีก็ตี ยันต์มหาอุด (อูตม์) ก็ตี พวกนี้มีความเชื่อมั่นว่าตนมีอำนาจอยู่คงกระพัน มีความเก่งกล้าเหนือคู่ต่อสู้หรือฝ่ายตรงข้าม ดังนั้นพวกนี้จึงมีความสีกเข้มมีความต้องการที่จะต่อสู้ อยู่เสมอ พฤติกรรมของคนกลุ่มนี้จึงเป็นไปในทางก้าวร้าว รุนแรง ในทางตรงข้าม การสักที่ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมในทางบวกก็เช่นกัน เช่น เมื่อสักสาลิกาลิ้นทองแล้วต้องไม่พูดปด หรือเมื่อสักยันต์นารายณ์แปลงรูปหรือสักพระเจ้าห้าพระองค์ ต้องไม่ผิผิตีลห้า เป็นต้น การสักจึงเป็นการควบคุมพฤติกรรมของผู้สักได้อีกทางหนึ่ง

7.2 การสักเป็นการข่มขวัญ

ผู้ที่มีรอยสักบนร่างกาย จะมีข้อได้เปรียบอย่างหนึ่งแก่ผู้ที่ได้เห็น หรือฝ่ายตรงข้าม นั่นคือ การข่มขวัญ โดยปรกติในคนสามัญทั่วไป เมื่อพบเห็นผู้ที่มีรอยสักย่อมจะมีความรู้สึกที่ผู้นั้นเป็นคนที่ไม่เหมือนคนทั่วไป กล่าวคือ อาจเป็นผู้ที่อยู่คงกระพันชาตรี โจรผู้ร้าย ตลอดจนเป็นคนเสเพลชอบเที่ยวเตร่ คนส่วนใหญ่ที่ได้พบเห็นผู้ที่มีรอยสัก จะมีความคิดเช่นนั้น น้อยคนนักที่จะเป็นคนที่ดีมีคุณธรรม เมื่อคนทั่วไปคิดเช่นนั้น ผู้ที่อยู่ฝ่ายตรงข้ามของผู้สักก็ย่อมจะคิดได้เช่นนั้นได้เช่นกัน ดังนั้นรูปรอยที่สักได้เป็นเครื่องข่มขวัญผู้อื่นได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ถ้าหากจะมีการต่อสู้กันก็ดี หรือจะกระทำกิจกรรมใด ๆ ก็ดี ผู้ที่มีรอยสักจะอยู่ในฐานะได้เปรียบเสมอการสักก่อให้เกิดการข่มขวัญคู่ต่อสู้ หรือผู้ที่ได้พบเห็นดังนี้

7.3 การเสียขวัญของกลุ่มต่อสู้

รอยสักสามารถใช้ได้เป็นเครื่องข่มขวัญคู่ต่อสู้หรือผู้ที่ได้พบเห็น เมื่อคู่ต่อสู้หรือผู้ที่ได้พบเห็นเสียขวัญ ก็ย่อมจะกระทำการได้ตามความต้องการ เช่น ทำร้ายร่างกาย ปลดทรัพย์ ข่มขืน กระทำชำเรา เป็นต้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะเหตุว่า ผู้พบเห็นหรือฝ่ายตรงข้ามเกิดความเกรงกลัว เกิดความครั่นคร้ามเพื่อเป็นการข่มขวัญคู่ต่อสู้หรือผู้พบเห็น ผู้มีรอยสักมักจะสักไว้ในที่เปิดเผย เช่น ที่ลำคอ ท้ายทอย แขน เป็นต้น สำหรับรอยสักที่อยู่ในที่ปกปิด เช่น ที่หน้าอก เป็นต้นผู้สักจะพยายามเปิดอก ให้ผู้อื่นมองเห็นอันเป็นการข่มขวัญอยู่ในที่ ยิ่งเป็นการสักมังกร เสือเผ่น อักษร เลขยันต์ต่าง ๆ ด้วยแล้วยิ่งทำให้ผู้พบเห็นหรือคู่ต่อสู้เสียขวัญยิ่งขึ้น นอกจากนั้นในกลุ่มผู้สักด้วยกันจะเข้าใจว่าสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่สักนั้นมีความหมายว่าอย่างไร ผู้ใดเป็นอาจารย์สัก และรอยสักนั้นมีคุณวิเศษอย่างไร ถ้าหากว่ารอยสักของฝ่ายตรงข้ามเหนือกว่าตนก็จะเกิดเสียขวัญ เกิดครั่นคร้ามทันที ผู้สักเป็นศิษย์เสือนั้นเสือนี่ สังกัดแกะนั้นแกะนั้น ถ้าหากพฤติกรรมของแก่งดังกล่าวมีความโหดเหี้ยมทารุณ ผู้ที่ได้พบเห็นก็จะเสียขวัญ เสียกำลังใจอันเป็นโอกาสให้ผู้ที่มีรอยสักกระทำการใด ๆ ได้ตามความต้องการ เช่นเดียวกับม้าหรือสุนัขที่เห็นเสือ

7.4 ความเป็นต่อในด้านกำลังใจ

ในระหว่างผู้ที่สักกับผู้ที่ไม่ได้สัก ผู้ที่สักย่อมมีกำลังใจเหนือกว่า ทั้งนี้เพราะเหตุว่ารอยสักเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งช่วยให้ผู้สักมีกำลังใจเข้มแข็ง เมื่อมีกำลังใจดี ไม่ว่าจะกระทำการสิ่งใดย่อได้เปรียบผู้ที่เสียกำลังใจ การกระทำกิจการใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นทางดีหรือทางชั่วย่อมต้องการกำลังใจทั้งสิ้น ยิ่งเป็นการกระทำในทางชั่วนั้นยิ่งต้องการกำลังใจมาก ทั้งนี้เพราะเหตุว่าการทำช่วนั้นต้องใช้ความพยายามมาก เพราะมีกฎหมายควบคุม มีสังคมคอยขัดขวางและยังมีจิตสำนึกที่คอยเตือนอยู่ตลอดเวลา ถ้าหากไม่มีกำลังใจที่มากพอแล้ว บุคคลจะกระทำการในทางชั่วไม่ได้

การสักทำให้ผู้สักมีกำลังใจกระทำกิจการต่าง ๆ ตามความประสงค์โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำในทางลบ เช่น การทำร้ายร่างกาย การลักทรัพย์ การข่มขืน การปล้นการฆ่า การเรียกค่าไถ่ เป็นต้น รอยสักจะช่วยให้ผู้สักมีกำลังใจในการกระทำกิจกรรมตามคุณค่าของรอยสักนั้น ๆ เช่น รอยสักนะจับมิถูกหรือรอยสักนะหนีภัย เป็นต้น เมื่อกระทำการใด ๆ แล้วก็ย่อมมีกำลังใจที่จะหนีได้ เพราะมีความเชื่อมั่นว่า การสักจะช่วยให้หนีได้พ้น หรือผู้ที่สักยันต์สมิงอุบาทก่องซึ่งผู้สักเชื่อว่ามีคุณวิเศษในทางดุฤกษ์ยาม เพื่อให้รู้ว่ายามใดปลอดภัยและกระทำการสำเร็จ ก็เป็นกำลังใจให้กระทำ

กิจการนั้น ๆ ด้วยความมั่นใจเช่น ในการเข้าลัทธิ การปล้น การต่อสู้ ตลอดจนการแหกคุก เป็นต้น

7.5 การกระตุ้นความรู้สึก

การสักเป็นการจารึกรูปรอยไว้บนผิวหนัง ดังนั้น รูปรอยที่สักจึงปรากฏให้เห็นอยู่เป็นการถาวร รอยสักจะเป็นเครื่องกระตุ้นความรู้สึกของผู้สักไปในลักษณะต่าง ๆ ตามรูปรอยที่สัก เช่น ถ้าสักเป็นรูปเสือ สิงห์ มังกร หรือยันต์ต่าง ๆ ผู้สักเมื่อเห็นลายสักของตน ก็จะเกิดความฮึกเหิม ผู้ที่สักเป็นภาพเปลือยก็จะเกิดอารมณ์ทางเพศ หรือผู้ที่สักสัญลักษณ์ที่เตือนความจำไว้ อาจเกิดความเคียดแค้น อาฆาต ต้องการแก้แค้น เป็นต้น รอยสักที่กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกในด้านต่าง ๆ มีดังนี้

7.6 ความฮึกเหิม

ผู้ที่มีรอยสักประเภทที่สักเพื่อความอยู่ยงคงกระพัน โดยรูปรอยสักประเภทที่สักที่ดี หรือโดยความมุ่งหมายที่สักที่ดี จะกระตุ้นให้ผู้สักเกิดความฮึกเหิมเพราะรูปที่สักส่วนใหญ่จะแสดงฤทธิ์แสดงอำนาจถ้าเป็นยันต์ก็ได้แก่ยันต์ที่มีคุณวิเศษทางมหาอุด แคล้วคลาด และคงกระพัน เช่น ยันต์มงคลจักรวาล ยันต์แก้วจักรพรรดิ ยันต์ฝนแสนห่า ยันต์จักรนารายณ์ใหญ่ เป็นต้น ถ้าเป็นรูปสัตว์ก็จะเป็นสัตว์ที่มีอำนาจ เช่น พญาครุฑ นาค เสือ สิงห์ มังกร เป็นต้น

รูปรอยที่สักเหล่านี้ ปรากฏอยู่บนร่างกายของผู้สัก ผู้สักสามารถมองเห็นได้ตลอดเวลา หรือแม้ว่าผู้สักจะไม่สามารถมองเห็นรอยสักของตน เนื่องจากสักไว้ในส่วนของร่างกายที่ไม่อาจมองเห็นได้ แต่ผู้สักก็มีความรู้สึกอยู่ตลอดเวลาว่า ตนมีรอยสักนั้น ๆ อยู่ รอยสักดังกล่าวจะกระตุ้นให้ผู้สักเกิดความรู้สึกฮึกเหิม กล่าวหาญต้องการต่อสู้เพื่อต้องการแสดงฤทธิ์อำนาจ ยิ่งถ้าเป็นรอยสักที่อยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นได้ด้วยแล้ว ผู้สักจะรู้สึกภาคภูมิใจ กระหึ่มใจอยู่ตลอดเวลาด้วยรอยสักนั้น ๆ ยิ่งถ้าอยู่ในสถานการณ์คับขันหรือสถานการณ์ที่ต้องการการต่อสู้ด้วยแล้ว เช่น ความรู้สึกโกรธ กลัว ความรู้สึกเคียดแค้น ความรู้สึกอาฆาต เป็นต้น ในภาวะเช่นนี้ ความเปลี่ยนแปลงทางสรีระระย่อมส่งผลไปถึงรอยสักด้วย เช่น ทำให้เนื้อบริเวณนั้นกระตุกหรือคันเพราะอาการเกร็งของกล้ามเนื้อ รอยสักอาจมีสีเข้มขึ้น เพราะเลือดมาคั่งบริเวณนั้นเป็นต้น เมื่ออยู่ในภาวะเช่นนี้ ผู้สักที่มีความเชื่อมั่นในรอยสักของตนจะมีความคิดว่ารอยสักของตน “ขึ้น”

แล้ว (ขึ้นเป็นภาษาเครื่องรางของขลัง หมายความว่า ได้รับการปลุกให้อยู่ในสภาพที่ขลัง) ดังนั้น ผู้สักจึงรู้สึกฮึกเหิม ต้องการต่อสู้ หรือปฏิบัติการในสถานการณ์นั้น ๆ

7.7 อารมณ์เพศ

อารมณ์เพศมักเกิดขึ้นได้เสมอเมื่อได้รับการกระตุ้น ไม่ว่าจะเป็นการกระตุ้นโดย สิ่งแวดล้อมในสังคม หรือรูปรอยสักที่สักไว้บนร่างกาย นักจิตวิทยาและนักอาชญาวิทยา เชื่อว่า ผู้ที่ สักรูปเปลือยหรือรูปลามกต่าง ๆ บนร่างกายเป็นผู้ที่มีจิตผิดปกติ โดยเฉพาะในเรื่องเพศ เช่น เป็นพวกชاذิสม์ พวกแมโซคิสต์ เป็นต้น ผู้มีรอยสักประเภทรูปเปลือย รูปการร่วมเพศ หรือ รูปที่เป็นสัญลักษณ์ในทางเพศต่าง ๆ เมื่อถูกกระตุ้นโดยรอยสักของตน พวกนี้จะมีความรู้สึกทาง เพศและอาจกระทำการที่ผิดกฎหมายได้เช่น การฉุดคร่า อนาจาร ข่มขืนกระทำชำเรา เป็นต้น

อีกนัยหนึ่งรอยสักประเภทรูปเปลือย รูปลามกต่าง ๆ รูปที่เป็นสัญลักษณ์ทางเพศจะช่วย กระตุ้นให้ผู้สักมีความผิดปกติทางเพศ เกิดความพอใจในขณะที่ประกอบกิจกรรมทางเพศ

7.8 การเตือนความจำ

โดยเหตุที่รอยสักปรากฏอยู่บนร่างกายอย่างถาวร ดังนั้นจึงเป็นเครื่องเตือนความทรงจำ ได้เป็นอย่างดี ทุกครั้งที่ผู้สักมองเห็นรอยสักของตนก็จะสามารถระลึกถึงเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับรอย สักนั้นได้ เช่น ถ้ารอยสักที่สักไว้เป็นที่ระลึกเมื่อคราวไปประเทศเนเธอร์แลนด์ ก็จะเป็นรูปกังหัน ลมก็จะทำให้ผู้สักระลึกถึงเหตุการณ์ในครั้งนั้น หรือถ้าเป็นรูปดอกกุหลาบที่สักไว้เป็นที่ระลึก สำหรับผู้หญิงคนหนึ่ง ก็จะทำให้ผู้สักระลึกถึงผู้หญิงคนนั้นทุกครั้งที่เห็นรอยสักรูปดอกกุหลาบรูป รอยที่สักเป็นเครื่องที่เตือนความทรงจำของผู้สักได้ดังนี้

7.9 การแก้แค้น

ผู้ที่มีรอยสักซึ่งสักไว้เพื่อเป็นเครื่องเตือนความจำ เนื่องจากถูกทำร้ายบ้าง ถูกกลั่นแกล้ง บ้าง ถูกกลบเกลี่ยมโดยคู่ต่อสู้บ้างเหล่านี้ เมื่อเห็นรอยสักคราวใด ผู้สักก็จะคิดถึงเรื่องราวนั้น ๆ ถ้า เป็นเรื่องที่เคียดเจ็บช้ำน้ำใจเขาก็จะคิดแก้แค้น มีผู้กระทำความผิดเป็นจำนวนมาก เมื่อกระทำความผิดแล้วถูก จำคุกได้เข้าไปสักข้อความหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในคุก เพื่อเตือนความทรงจำเพื่อที่จะได้ออกมาแก้

แค้นล้างแค้น ผู้ที่สร้างความเจ็บช้ำน้ำใจให้แก่ตน ตัวอย่างข้อความที่สักร เช่น แค้นนี้ต้องชำระ
หญิงร้ายชายชั่ว ชายอย่าหมิ่นชาย วันหน้าอย่าให้เจอคนใจดำ พຽນนี้ยังมี วันหน้าอย่าผลอ ที่เขาที่
เรา เป็นต้น นอกจากข้อความดังกล่าวแล้วผู้สักรที่มีความอาฆมาตและต้องแก้แค้น ยังสักรสัญลักษณ์
ต่าง ๆ เพื่อเตือนความทรงจำ เช่น รูปกริชเสียบหัวใจ รูปคนตรึงกางเขน รูปหวักะโหลกเสียบด้วย
กริช รูปศรเสียบอก เป็นต้น ข้อความกัศหรือสัญลักษณ์กัศจะช่วยกระตุ้นให้ผู้สักรรำลึกถึงความแค้น
ในอดีตและมีความต้องการจะแก้แค้นให้ได้

7.10 คำมั่นสัญญา

มีผู้สักรเป็นจำนวนมาก ที่สักรข้อความหรือสัญลักษณ์ที่เป็นคำมั่นสัญญาไว้บนผิวหนัง
ทั้งนี้เพื่อเป็นเครื่องเตือนความทรงจำให้ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา โดยเหตุที่การสักรเป็นการจารึก
ข้อความลงบนผิวหนังและข้อความนั้น ๆ จะปรากฏให้เห็นได้ตลอดเวลาไม่มีวันสูญหายไป
ดังนั้น รอยสักรจึงเป็นเครื่องเตือนใจผู้สักรไม่ให้ลืมคำมั่นสัญญาได้เป็นอย่างดี ตัวอย่างข้อความที่สักร
ซึ่งเป็นคำมั่นสัญญา เช่น ถ้าไม่เลิก...ตาย ไม่มีครั้งต่อไป เจ็บต้องจำ ยาพสมว่าน พຽนนี้ไม่มีอีก
แล้ว วันหน้าไม่มาอีก เป็นต้น รอยสักรประเภทคำมั่นสัญญาหรือเตือนความจำให้ปฏิบัติหรือดเว้น
พฤติกรรมบางอย่าง สามารถใช้เป็นเครื่องเตือนผู้สักรให้ยับยั้งหรือกระทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด
ได้เป็นอย่างดี

7.11 ความอดกลั้น

มีบุคคลเป็นจำนวนมากที่ไม่สามารถระงับอารมณ์ของตนเองได้ ถ้าไม่มีสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
คอยเตือนใจ เช่น พระเครื่อง เครื่องราง เป็นต้น รอยสักรจัดว่าเป็นเครื่องเตือนใจได้อย่างหนึ่ง
เพราะรอยสักรจะปรากฏอยู่บนร่างกายให้เห็นได้ตลอดเวลา ดังนั้น ผู้ที่รู้สักรตัวว่าเป็นผู้โกรธง่าย
มุทะลุคุดัน เอาแต่ใจ ระงับอารมณ์ไม่อยู่จึงต้องหาเครื่องเตือนใจ ซึ่งส่วนมากใช้การสักรรอยสักร
ประเภทที่ช่วยยับยั้งใจไม่ให้โมโหง่าย ได้แก่ นะต่าง ๆ เช่น นะพระเตมียัมนัน นะหายโทโส นะอด
ใจ เป็นต้น นอกจากคาถาต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วยังมีข้อความที่สักรเพื่อเตือนใจหอดกลั้น เช่น ขันดี อดใจ
หายโกรธ ชนะใจชนะทุกขั้ ข่มใจไว้ก่อน เป็นต้น รอยสักรช่วยให้บุคคลมีความอดกลั้นได้เป็น
อย่างดี

8. ครู อาจารย์ และช่างสัก เป็นบุคคลที่มีความสำคัญมากในขั้นตอนการสักนอกจากจะเป็นผู้ลง
 ลวดลายรอยสักบนร่างกายของผู้บริโภคแล้ว ยังมีผลทางด้านจิตใจด้วย ดังจะแบ่งได้ต่อไป³⁵

8.1 การสักเพื่อผลทางไสยศาสตร์ การสักประเภทนี้เป็นคติความเชื่อทางไสยศาสตร์
 จึงต้องสักโดย ครู อาจารย์ ที่มีวิชาอาคมศักดิ์สิทธิ์โดยเฉพาะเท่านั้น ฆราวาสหรือบุคคลธรรมดาที่
 ไม่มีวิชาความรู้ทางด้านนี้จะไม่ได้รับการยอมรับ ครู อาจารย์ และช่างสัก ด้วยวัตถุประสงค์นี้
 ส่วนใหญ่จึงเป็นพระภิกษุ หรือเกจิอาจารย์ชื่อดังที่ได้รับการยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป และ
 ความศักดิ์สิทธิ์ของการสักก็มักจะได้รับการทดสอบจนเห็นผลเป็นที่รำลือ

การสักเพื่อผลทางไสยศาสตร์จำเป็นต้องทำพิธีการที่มีขั้นตอนตามลำดับ เริ่มจากพิธี
 ยกครู การลงสัก การปลุกเสกและจบลงด้วยพิธีไหว้ครู โดยทั่วไปผู้ทำหน้าที่ดังกล่าวจะเป็นบุคคล
 เดียวกัน เว้นเสียแต่ว่าสำนักสักใดมีผู้นิยมไปทำการสักกันอย่างเนืองแน่น หรืออาจารย์สักชราภาพ
 หรือเจ็บป่วย ผู้ทำการสักจึงอาจเป็นเพียงบุคคลธรรมดาหรือฆราวาสผู้ซึ่งไม่มีวิชาอาคมทำหน้าที่ลง
 สักแทนก็ได้ แต่ภายหลังการลงสักแล้วจะต้องทำพิธีการปลุกเสกลงอาคม โดยเกจิอาจารย์ที่มีวิชา
 ความรู้เท่านั้น จึงจะได้ผลตามที่ต้องการ

8.2 การสักเพื่อความสวยงาม ครู อาจารย์ และช่างสักส่วนใหญ่จะเป็น
 ฆราวาสที่มีความเชี่ยวชาญในการสักรูปต่าง ๆ ตามที่มีผู้ต้องการ ในสมัยโบราณถ้าต้องการลายสัก
 ที่งดงามวิจิตรบรรจง คนจะนิยมไปสักกับอาจารย์สักทางภาคเหนือ หรือ ภาคอีสานของประเทศ
 ไทย แต่ถ้าต้องการลวดลายที่สลับซับซ้อนจากครูสักฝีมือเยี่ยมก็นิยมเดินทางไปสักที่ประเทศพม่า
 และลาว ส่วนในปัจจุบันนี้พอจะหาครู อาจารย์ และช่างสักเหล่านี้ได้ทั่วไป ไม่เฉพาะเจาะจงแต่
 ภาคเหนือ หรือภาคอีสานเท่านั้น โดยปกติแล้ว ครู อาจารย์ และช่างสักมักจะเป็นผู้ที่มีความถนัด
 เชิงศิลป์ หรือมีความสามารถทางการวาดภาพ เพราะการสักจะต้องมีการร่างภาพคร่าว ๆ เสียก่อน
 แล้วจึงค่อยสักลงไป เว้นเสียแต่ว่าจะเป็นผู้มีฝีมือและความชำนาญสูงจึงจะสักลงไปเลย โดยไม่
 ต้องอาศัยภาพร่าง ซึ่งก็มีอยู่น้อยรายที่จะทำได้เช่นนั้น แต่อย่างไรก็ตามครู อาจารย์ และช่างสัก ที่
 ไม่มีฝีมือทางการวาดภาพก็มีอยู่เป็นจำนวนมาก ต้องอาศัยเวลาและประสบการณ์จึงทำให้เกิด
 ทักษะและความเชี่ยวชาญขึ้นในภายหลัง หรือ มิฉะนั้นก็อาศัยอุปกรณ์ที่ช่วยในการเขียน

³⁵ ประเทิน มหาจันทร์. (2534, 1 พฤษภาคม). "จิตวิทยาเกี่ยวกับการสัก." ศิลปะการสักลาย. หน้า 17.

ลวดลายให้งดงาม และได้สัดส่วนที่ถูกต้อง โดยใช้รูปภาพตัวอย่างการสักลวดลายต่าง ๆ คู
ประกอบ หรือใช้แม่พิมพ์ลวดลายไม้ที่แกะไว้เป็นลายเส้นรอบนอกของลวดลายต่าง ๆ พิมพ์ปั้มลง
ไปเป็นภาพร่าง แล้วจึงลงมือสักด้วยเข็มสักและหมึกจีนที่ผสมไว้นจนเสร็จสมบูรณ์ ก็เป็นอันเสร็จ
พิธีโดยไม่ต้องมีการปลุกเสกใด ๆ

9. สถานที่สัก

ทางด้านสถานที่ที่ใช้ทำการสัก หรือสำนักสัก ไม่มีข้อกำหนดไว้แต่อย่างใดว่าควรจะ
ตั้งอยู่ที่ใด หรือมีสภาพแวดล้อมอย่างไรจึงจะเหมาะสม ขึ้นอยู่กับครู อาจารย์ และช่างสัก
กล่าวคือ ถ้าครู อาจารย์ และช่างสักเป็นฆราวาสทั่ว ๆ ไป ก็นิยมทำพิธีสักที่บ้านของตนเอง แต่ถ้า
เป็นพระภิกษุก็จะทำพิธีสักในเขตอาราม แต่โดยทั่วไปแล้ว ถ้าเป็นการสักเพื่อวัตถุประสงค์ทางอยู่
ยงคงกระพัน-ชาติและเมตตามหานิยมแล้ว สถานที่สักหรือสำนักมักจะอยู่ในเขตของวัด หรือ
บริเวณติดกับวัด เนื่องจากการสักด้วยเหตุผลดังกล่าวเป็นเรื่องของความศักดิ์สิทธิ์เกี่ยวกับ
คาถาอาคม ของขลัง ที่จะต้องทำให้ผู้ที่ได้รับการสักยึดถือแน่นต่อครู อาจารย์ผู้สักและผู้ปลุก
เสก หรือผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ที่ถือกันว่าเป็นของสูง ดังนั้นบุคคลที่เป็นปุชนียบุคคลที่น่า
เลื่อมใสผู้ทำหน้าที่นี้ จึงสมควรจะเป็นสมณเพศ ผู้รักษาศีลภาวนามากกว่าที่จะกระทำโดยครู
อาจารย์สักที่เป็นฆราวาสหรือปุถุชนธรรมดา ประกอบกับการทำพิธีนี้ถ้าได้กระทำในเขตของวัดก็
ยิ่งจะส่งผลทางด้านจิตใจให้แก่ผู้ที่ได้รับการสัก ด้านความเลื่อมใสศรัทธา และความเชื่อถือที่มี
ต่อพิธีสักและปลุกเสกยิ่งขึ้น

10. เครื่องมือที่ใช้ในการสัก

เครื่องมือในสมัยโบราณ

การสักในสมัยก่อน อาจารย์สักมักจะใช้วัตถุปลายแหลมเพื่อทำหน้าที่เป็นเข็มสักแทง
ลงไปบนผิวหนัง การเลือกใช้เข็มสักของอาจารย์สักแต่ละคนนั้นจะแตกต่างกันไปตามความถนัด
ความสะดวก หรือตามที่ท่านได้รับการถ่ายทอดมาจากอาจารย์สักในรุ่นก่อน ๆ จากการรวบรวม
เอกสารต่าง ๆ สามารถรวบรวมชนิดของเข็มสักได้ดังต่อไปนี้³⁶

³⁶ สุลักษณ์ ศรีบุรี และ ทวีวงษ์ ศรีบุรี. (2530). ลายสักที่พบในภาคกลางของประเทศไทย (รายงานวิจัย).

- 1) หนามหวาย ที่มีปลายแหลมและแข็ง
- 2) เข็มหมุดหรือเข็มเย็บผ้า 3-5 เล่ม มัดเข้าไว้ด้วยกันแล้วผูกติดกับด้ามไม้ที่ใช้เป็นด้ามจับ
- 3) ก้านร่ม ฝนปลายแหลมเป็นหน้าตัด
- 4) เหล็กปลายแหลม ที่ทำด้วยทองเหลือง
- 5) เข็มที่ทำจากเหล็กตะปูตอก โลงผี เพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ทางคาถาอาคม

ถึงแม้ว่าในสมัยปัจจุบันได้มีการพัฒนาเข็มสักเป็นแบบเข็มสักไฟฟ้า ให้มีความสะดวกสบายมากขึ้น จับถนัดมือ และสามารถบังคับเข็มสักไปในทิศทางที่ต้องการได้ แต่ก็ยังไม่มีอาจารย์สักผู้ใดในปัจจุบันนิยมใช้เครื่องสักไฟฟ้า เนื่องจากว่าไม่เหมาะแก่การสักตัวอวัยวะข้อมือที่กำกับลาย เพราะบังคับทิศทางไม่ได้ และยังขัดกับความเชื่อทางไสยศาสตร์อีกด้วย

เครื่องมือที่สำคัญรองลงมาจากเข็มสัก คือ หมึกที่ใช้ในการสัก ลวดลายสักจะสวยงามรูปคมชัดเจน และติดทนนาน นอกจากจะขึ้นอยู่กับเข็มที่ใช้แล้ว ส่วนผสมของหมึกที่ใช้ก็สำคัญ ซึ่งตามประวัติความเป็นมากล่าวไว้ว่า ได้มีวิวัฒนาการการผสมสีและดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ทำให้ส่วนผสมมีความแตกต่างหลากหลายกันออกไป เช่น ทางภาคอีสาน แรกเริ่มจะใช้ยางไม้สีชาวนชนิดหนึ่งมาเขียนบนผิวหนัง แล้วใช้ของแหลมจิ้มตามลวดลายที่ต้องการ ยางไม้นี้จะซึมเข้าไปใต้ผิวหนัง พอยางไม้แห้งก็จะเปลี่ยนเป็นสีดำ แต่สีของยางไม้ไม่ทนทาน จึงมีการดัดแปลงมาใช้ขี้เขม่าหรือดินหม้อ ผสมกับดีควายคนให้เข้ากัน เมื่อแผลสักหายแล้วก็จะกลายเป็นสีดำติดทนนาน

อุเมโมโต ได้อธิบายถึงหมึกสักไว้ในบทความเรื่อง ศิลปการสักของไทยว่าในอดีตอาจารย์สักจะใช้ขี้เถ้าหรือขี้เขม่ากระดูกสัตว์ กากมะพร้าว หรือกะลามะพร้าวแทนหมึก เพราะมีสีค่อนข้างดำ ทำให้เห็นลายได้ชัดเจน แต่ต่อมาวิธีการทำหมึกดังกล่าวนี้ค่อนข้างยุ่งยากเกินไป เนื่องจากจะต้องมีส่วนผสมต่าง ๆ ตามสัดส่วนที่กำหนด เพื่อให้ได้สีตามต้องการ จึงได้เปลี่ยนมาใช้หมึกจีน หรือหมึกดำที่มีขายอยู่โดยทั่วไปในท้องตลาด ทำให้การผสมหมึกง่ายกว่าเดิมมาก

สมชาย นิลอาธิ ได้รวบรวมสูตรผสมหมึกสักที่นิยมใช้กันทางภาคอีสานไว้ 4 สูตรด้วยกันคือ

This document was created by the trial version of Print2PDF. !
Once Print2PDF is registered, this message will disappear.!
Purchase Print2PDF at <http://www.software602.com>

สูตรที่ 1 เป็นสูตรหมึกชนิดแรกที่ใช้น้ำมันในภาคอีสาน ใช้น้ำมันชนิดหนึ่งที่ชาวอีสานเรียกว่า “ต้นหมึก” เมื่อหักกิ่งหรือก้านใบออกแล้ว จะมียางสีขาวหรือยางไม้ออกมา เมื่อยางนี้แห้งจะกลายเป็นสีดำ

สูตรที่ 2 ใช้ดินหม้อ หรือเขม่าไฟที่จับเกาะตามก้นหม้อที่ใช้ฟืน หรือถ่าน ขูดเขม่าให้หลุดออกจากหม้อ แล้วเอาไปบดให้ละเอียด ผสมกับดีควาย

สูตรที่ 3 ใช้ผงถ่านสีดำที่อยู่ในถ่านไฟฉาย นำไปบดให้ละเอียดแล้วผสมกับยางไม้ “ต้นมูกเกี้ยว” เมื่อสักลงบนผิวหนังจะได้ลายสักสีดำตามสีของผงถ่าน

สูตรที่ 4 ใช้หมึกจีนชนิดแท่งนำไปฝนให้เป็นผงละเอียดแล้วผสมกับน้ำมันเสือ และน้ำมันงา การใช้น้ำมันเสือซึ่งเป็นสัตว์ร้ายที่มีพลังอำนาจอยู่ในตัวมาเป็นส่วนผสมทำให้เชื่อกันว่าเป็นการสักเพื่อให้ผลดีทางอยู่ยงคงกระพันชาตรี

นอกจากสูตรผสมหมึกดังกล่าวแล้ว จารุบุตร เรื่องสุวรรณ ยังได้อธิบายสูตรผสมหมึกที่แตกต่างกันไว้อีกสูตรหนึ่งคือ การใช้น้ำหมึกผสมกับใบมันแกวเคี้ยวและเขม่าควันไฟเพื่อให้ออกสีดำ แล้วผสมกับดีหมู หรือดีควาย จะทำให้ลวดลายสักดำสนิทและจืดจาง หรืออาจใช้ดีของสัตว์อื่น ๆ เช่น วัว หมู งาม ปลาช่อน เคี้ยวให้แห้งก็ใช้ได้ แต่ถ้าต้องการสักเพื่อให้มีความขลังในทางคาถาอาคมแล้ว กล่าวกันว่าจะต้องใช้หมึก ผสมกับน้ำมันพราย คือ น้ำมันที่ได้จากศพโดยผ่านการทำพิธีทางไสยศาสตร์ หรือบางทีก็ใช้รัง หรือ ชาด แทนหมึกแต่ต้องผสมด้วยน้ำมันพราย

ในสมัยก่อนนอกจากเข็มสัก และหมึกสักที่ถือว่าเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญในการสักแล้ว ยังมีอุปกรณ์อีกชนิดหนึ่งที่เป็นเครื่องช่วยในการสักคือ

- 1) ฟัน ใช้เป็นเครื่องช่วยผู้ที่กำลังสักให้บรรเทาความเจ็บปวดที่เกิดขึ้นจากการสัก โดยในระหว่างทำการสักให้เคี้ยวฟันไว้ในปาก จะทำให้รู้สึกมีเมลาตความเจ็บปวดไปได้บ้าง
- 2) เชือกหรือผ้าขาวม้า ใช้ผูกมัดผู้ที่กำลังสักไม่ให้ดิ้น โดยผูกมัดติดกับเสาเรือนหรือต้นไม้ หากไม่มีเชือกหรือผ้าขาวม้า อาจให้ผู้ช่วยอาจารย์สัก ช่วยจับแขนขาเอาไว้ ป้องกันไม่ให้ดิ้นหนีเพราะความเจ็บปวดในขณะที่สัก
- 3) ยาแก้ไอแก้แสบ เพื่อช่วยบรรเทาความเจ็บปวดและอาการอักเสบภายหลังการสัก
- 4) แอลกอฮอล์ เพื่อใช้เช็ดและทำความสะอาดเข็มสักที่ใช้เสร็จแล้ว

11. วิธีการสัก

เนื่องจากการสักในสมัยโบราณให้ผลทางเมตตามหานิยมและอยู่ยงคงกระพันชาติ เป็นเรื่องของคติความเชื่อทางไสยศาสตร์ ดังนั้นผู้ที่ได้รับการสัก จึงต้องมีความศรัทธาและมีจิตใจมุ่งมั่นต่อการปฏิบัติตนตามพิธีการที่แต่ละสำนักสักได้กำหนดไว้ ซึ่งพิธีการสักโดยทั่วไปจะประกอบด้วยขั้นตอนที่คล้ายคลึงกัน โดยเรียงตามลำดับดังต่อไปนี้³⁷

- 11.1 พิธียกครู
- 11.2 ลงลายสัก
- 11.3 ปลุกเสก และ
- 11.4 พิธีไหว้ครู

11.1 พิธียกครู เมื่อผู้ที่จะรับการสักตั้งใจแน่วแน่ว่าจะสัก ก็เริ่มพิธีด้วยการนำดอกไม้ ธูปเทียน และเงินค่ายกครูไปถวายอาจารย์สักตามวันเวลาและสถานที่ที่ได้ทำการนัดหมาย เพื่อฝากตัวเป็นลูกศิษย์และเพื่อเป็นการบูชาครู ส่วนจำนวนเงินค่ายกครูนั้นจะเป็นเท่าไร ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของแต่ละสำนัก โดยกำหนดตามความยากง่ายของลวดลายที่สัก หรือเป็นไปตามประเพณีนิยมของแต่ละสำนักที่ยึดถือปฏิบัติกันเรื่อยมาตั้งแต่โบราณ เช่น 12 บาท 36 บาท 50 บาท หรือ 100 บาท เป็นต้น จำนวนเงินเหล่านี้ในสมัยโบราณนิยมถือเคล็ดลงท้ายด้วยเล็ก 6 เช่น 6 สลึง 6 บาท 12 บาท (2 เท่าของ 6) 24 บาท (4 เท่าของ 6) หรือ 36 บาท (6 เท่าของ 6) เป็นต้น ในปัจจุบันที่ยังยึดวิธีการสักแบบโบราณยังมีสำนักสักบางแห่งที่ยึดถือวิธีการกำหนดค่ายกครูดังที่กล่าวมา การกำหนดค่ายกครูอีกวิธีหนึ่งที่นิยมกันมากก็คือ คิดตามความยากง่ายของลวดลายด้วยจำนวนเงินที่ลงตัว เช่น 50 บาท 75 บาท 100 บาท 150 บาท 200 บาท และ พบว่าสูงสุดถึง 250 บาท ต่อ 1 ลายสักในปัจจุบัน

11.2 ลงลายสัก เมื่อไหว้ครูเสร็จแล้วก่อนจะสัก ครูอาจารย์สักจะทำการเสกเหล็กสักและน้ำมันผสมหมึกสักที่ใช้เสียก่อน และจะบอกให้ผู้รับการสักนั่งทำจิตให้เป็นสมาธิ ว่าคาถาในใจ แล้วจึงเริ่มลงเหล็กสัก ขณะลงเหล็กสักชักยันต์ อาจารย์ก็จะภาวนาคาถา ลงอักขระ

³⁷ สุลักษณ์ ศรีบุรี และ ทวีวงษ์ ศรีบุรี. (2530). ลายสักที่พบในภาคกลางของประเทศไทย (รายงานวิจัย). หน้า 39.

เดินสูตรยันต์ตลอดการลงรอยสัก ถ้าครูอาจารย์สักไม่ใช่คนที่มิวิชาอาคม ไม่รู้วิธีลงคาถาปลุกเสก ก็จะทำหน้าที่เป็นเพียงช่างสักที่ลงรูปลวดลายสักเท่านั้น โดยมีต้องภาวนาคาถา ลงอักขระเดินสูตร ยันต์แต่อย่างใด

การลงสักแต่ละลาย หรือแต่ละอาจารย์สักจะใช้เวลาไม่เท่ากัน อาจจะใช้เวลา ประมาณ 15 – 20 นาที หรือเป็นวัน ๆ หรือเป็นอาทิตย์ก็มี ถ้าเป็นการลงสักในบริเวณที่เจ็บปวด มาก ๆ หรือบริเวณที่เนื้อห่อนยาน หนึ่ขย่น ก็จะมีผู้ช่วยจับแขนขา และดึงผิวหนังบริเวณที่จะสัก ให้ตึง เพื่อทำให้เกิดความสะดวกในการสัก ผู้ที่ได้รับการสักเป็นครั้งแรกมักจะเกิดความเจ็บปวด ระบมมาก บางรายมีอาการบวมแดงปวดแสบปวดร้อนจนจับไข้ก็มี จึงต้องอาศัยการพักผ่อน และยาแก้ไข แก้วปวดช่วยระงับอาการ ครั้นพอแผลหายดีแล้ว ก็มักจะกลับไปขอลายสักอีกเป็นครั้งที่ 2 ครั้งที่ 3 และเรื่อย ๆ ไปจนกว่าจะเป็นที่พอใจ

11.3 ปลุกเสก เมื่อสักเสร็จแล้ว อาจารย์สักก็จะทำพิธีปลุกเสกโดยการแหง เข้มลงไป (หรือเอามือแปะลงไป) บนหัวใจของลวดลายสัก แล้วเพ่งพิจารณาเรียกสูตรเรียกนาม หมดทุกตัว แล้วภาวนาคาถาอยู่ในใจก่อนเป่าพ่นลงบริเวณรอยสัก แล้วจึงรดน้ำมนต์ ซึ่งอาจจะ ทำให้ทีละคนหรือทำเป็นหมู่คณะ ครั้งละ 10 – 50 คนก็ได้

ในการทำพิธีปลุกเสก อาจารย์สักอาจจะเชิญบรมครู หรืออาจารย์ที่นับถือมาเข้าทรง แล้วทำพิธีปลุกเสกก็มี

11.4 พิธีไหว้ครูหรือพิธีครอบครู ต่างจากพิธียกครูคือ พิธียกครูจะกระทำก่อนการ ลงสักและปลุกเสก เพื่อเป็นการอัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือครูบาอาจารย์มาประทับรับเครื่อง สักการบูชา แต่การทำพิธีไหว้ครู เป็นพิธีการยกย่องบูชาคุณครูอาจารย์เป็นพิธีศักดิ์สิทธิ์ที่บรรดา ศิษย์ในรุ่นต่าง ๆ พร้อมใจมาชุมนุมกันในพิธี เป็นพิธีศักดิ์สิทธิ์ที่กระทำขึ้นในเขตพระอารามหน้า พระพุทธรูปบูชา โดยกระทำต่อเนื่องปีละครั้ง เพื่อปลุกเสกคาถาอาคมให้คงความศักดิ์สิทธิ์ คล้าย กับการปลุกเสกพระเครื่อง

เครื่องถวายในพิธีไหว้ครูจะแตกต่างจากพิธียกครูคือ นอกจากจะมีดอกไม้ ธูปเทียน แล้ว ยังมีเครื่องเคราอื่น ๆ เพิ่มขึ้นมา คือ หัวหมู ไก่ต้ม และเนื้อสัตว์ โดยพระอาจารย์ผู้ทำพิธีจะ จุจธูปเทียน ท่องคาถาภาวนาแล้วใช้เข็มสักแทงลงบนกระหม่อมของผู้ที่ได้รับการสัก หรือ หัวใจของลายสักแต่ละลาย แล้วท่องคาถาเป่าพ่นลงไปบนกระหม่อม หรือลงบนลวดลายสัก

และอักขระที่กำกับลายอยู่ แล้วขอให้ผู้ที่ได้รับการสักรับสักจะ เพื่อปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัดตามที่กำหนด อันได้แก่ การปฏิบัติตามข้อกำหนดให้ฟังปฏิบัติ เช่น ถือน้ำศีลย์ หมั่นควบคุมสติ และยึดมั่นในศีลจารวัตร เป็นต้น และให้ละเว้นจากข้อห้ามปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เช่น ห้ามด่าบิดามารดา ห้ามรับประทานมะเฟือง น้ำเต้า ห้ามลอดสะพานหัวเดียว ลอดไม้ค้ำต้นกล้วย และห้ามประพาศิณลูกเมียผู้อื่น เป็นต้น

หลังจากนั้นพระอาจารย์จะรดน้ำมนต์ ท่องคาถาภาวนาให้แก่ลูกศิษย์ทั้งหลายเพื่อเป็นสิริมงคล และในช่วงนี้ บรรดาลูกศิษย์บางคนที่มีลวดลายสักของดีทั้งหลายก็จะเกิดอาการที่เรียกว่า “ของขึ้น” โดยไม่รู้สึกรู้หา ซึ่งมึกริยาทำทางที่แสดงออกมาตามความหมายของลวดลายที่สักเอาไว้ เช่น ถ้าสักหนุมานก็จะป็นปาย ถ้าสักเป็นเสือกก็จะร้องคำรามแบบเสือก เป็นต้น เมื่อสติกลับคืนมาจนรู้สึกรู้หา ก็จะปวดเมื่อยเนื้อตัวโดยไม่รู้สาเหตุ แต่อย่างไรก็ตาม อาการ “ของขึ้น” นี้จะบังเกิดขึ้นกับบางคนเท่านั้น ไม่ได้เกิดขึ้นกับทุกคนที่ได้รับการสักเสมอไป เป็นสิ่งที่กล่าวกันว่าเป็นเรื่องของไสยศาสตร์ลึกลับ ที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

12. ข้อพึงปฏิบัติภายหลังการสัก

อาจารย์สักแต่ละสำนักจะมีข้อบังคับให้ผู้ที่ได้รับการสักปฏิบัติอย่างเคร่งครัด จึงจะทำให้ผลของการสักเกิดผลตามภาพสมตามที่ได้ตั้งใจไว้ กล่าวคือ ผู้ที่จะทำการสักได้นั้นจะต้องถือศีลจะ ประพฤติตนเป็นคนดี ไม่กระทำความผิดศีลธรรม มิฉะนั้นการสักนั้นก็จะไม่บังเกิดผลทางไสยศาสตร์แต่อย่างใดเลย เพราะคาถาอาคมที่ลงไว้จะไม่อยู่กับตัวคนผู้นั้น

กฎข้อห้ามต่าง ๆ ที่ระบุไว้มีดังต่อไปนี้³⁸

- 1) ข้อพึงปฏิบัติ
  - 1.1) ให้ถือน้ำศีลย์
  - 1.2) ให้ยึดมั่นในศีลจารวัตรเป็นจิตใจ
  - 1.3) หมั่นคุมสติของตนเอง
- 2) ข้อละเว้นหรือข้อห้าม

³⁸ สุลักษณ์ ศรีบุรี และ ทวีวงษ์ ศรีบุรี. (2530). ลายสักที่พบในภาคกลางของประเทศไทย (รายงานวิจัย). หน้า 50.

2.1) ไม่ประพฤติผิดศีลธรรม ได้แก่ผิดลูกผิดเมียผู้อื่น หรือ ประพฤติตนเป็น
มิจฉาชีพ

ลักเล็กขโมยน้อย

2.2) ไม่ลูแก่โทษะ หรือกล่าวพรุสวาทต่อบิดาและมารดา

2.3) ไม่รับประทานของเหลือเดน เช่น อาหารเหลือจากผู้อื่น จากพระ หรือจาก
งานศพ เป็นต้น

2.4) ไม่รับประทานมะเฟือง น้ำเต้า ฟัก และมะพร้าวไฟ

2.5) ไม่ลอดไม้ค้ำต้นกล้วย

2.6) ไม่ลอดสะพานหัวเดียว สะพานทำน้ำ

2.7) ไม่นั่งทับครกไม้ที่ทำด้วยไม้คั่ง ไม้มะลุน ไม้มะค่า

2.8) ไม่ให้ผู้หญิงทับข้างบน

2. การประกอบธุรกิจการสักในปัจจุบัน

หากจะมองภาพของการประกอบธุรกิจการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างในปัจจุบัน ย่อม
สามารถสังเกตได้จากสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมายได้อย่างชัดเจน เช่น การเสนอเรื่องราวของการสัก
ทางเครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ เป็นต้น หรือในมุมมองของ
ร้านประกอบธุรกิจการสัก ที่เปิดให้บริการในย่านการค้า ชุมชน สถานที่ท่องเที่ยวทั่วไป ทั้ง
ในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด หรือมุมมองจากการเปิดเผยตลาดขายสักบนผิวหนังของ
ผู้บริโภค รวมทั้งจากการศึกษาแบบเจาะลึกของผู้วิจัยที่ได้พยายามค้นคว้าหาข้อมูลจากผู้ประกอบ
ธุรกิจร้านสักในกลุ่มตัวอย่าง ทั้งที่เป็นร้านสักเก่าแก่ที่เปิดให้บริการมานานกว่า 30 ปี และร้าน
สักที่เกิดขึ้นภายหลังตั้งแต่ 3 – 12 ปี ซึ่งพบว่าข้อมูลที่สามารถนำมาเป็นหลักฐานในการอ้างอิง
ประเภทหนังสือ นิตยสาร หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจการสัก มีอยู่น้อยมาก ผู้วิจัยจึง
จำเป็นต้องศึกษาด้วยวิธีการสังเกต และสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นหลัก จนสามารถวิเคราะห์ได้ว่า
การสักรอยศิลปะบนเรือนร่างในปัจจุบันมีความแตกต่างจากการสักรอยในอดีตอย่างสิ้นเชิง

จากความเชื่อแต่อดีตเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ความหมายของรอยสักเริ่มแปรเปลี่ยนไปสู่
ความเป็นศิลปะมากขึ้น รอยสักถูกปรับเปลี่ยนจากความเชื่อในเรื่องของไสยศาสตร์ กลายมาเป็น

เครื่องประดับ เป็นอารมณ์ ที่บ่งบอกให้เห็นถึงความงาม³⁹ รอยสักที่เคยเดินตามประเพณีนิยม เริ่มกลายเป็นความเฉพาะตัวมากขึ้น รอยสักแต่ละชนิดต่างมีความหมายเพื่อความต้องการของตัวเอง หลายคนสร้างจินตภาพของตัวเองเอาไว้ในหัวใจ แล้วก็ให้ศิลปินสร้างภาพเหล่านั้นให้ปรากฏออกมาอยู่ในเรือนร่างของตนเอง เพราะมีความชื่นชอบว่าภาพเหล่านี้จะอยู่ติดกับตัวของตัวเองไปตลอดชีวิต

การเล่นสีและเล่นความหมายของรอยสักในคนปัจจุบัน จึงกลายเป็นภาพที่หลายคนพยายามจะสร้างสรรค์ขึ้นมาให้เป็นตัวของตัวเองมากที่สุด แม้ว่าจะมีอยู่บ้างเหมือนกันที่ยังคงยึดเอาความเชื่อของต้นไม้ ดอกไม้ รูปสัตว์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์โบราณมาเขียนเอาไว้ตามร่างกาย แต่ส่วนใหญ่แล้วรอยสักที่เรียกกันว่าเป็นรอยสักยุคใหม่ ภาพของรอยสักเหล่านั้นจะเกิดขึ้นเป็นเอกลักษณ์บุคคลของผู้เป็นเจ้าของรอยสักเอง มีอยู่ไม่น้อยที่เชื่อมโยงเอาชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมปัจจุบันเข้าเป็นรูปรอยของการสัก เป็นต้นว่าสักรอยเอาไว้เต็มตัวอันเปรียบเสมือนเครื่องนุ่งห่มที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ลวดลายบางอย่างที่ไม่เคยนิยมใช้เป็นรอยสักก็ถูกนำมาเป็นรอยสัก เพราะเห็นว่ามียุโรปทรงและสีสันที่สวยงาม เป็นที่สะดุดตา สะดุดใจ ซึ่งผู้สักจะให้ความสำคัญในเรื่องของรูปลักษณ์มากกว่าความหมาย เช่น การเติมสีสันที่บรรเจิดจ้าลงไปบนดอกไม้ หรือลวดลายต่าง ๆ ก็เพียงเพื่อให้สะดุดตาแก่ผู้พบเห็นเท่านั้น⁴⁰

ศิลปะของรอยสักก็แปลกใหม่ขึ้น มีการใช้กราฟฟิคสมัยใหม่เข้ามาเป็นตัวคำนวณ อย่างเช่น การจะสักรูปมังกรติดตัวไว้สักหนึ่งรูป แต่เดิมเคยสักเอาไว้ตามโคนขา หรือพันรอบตัว แต่ปัจจุบันมังกรที่หงาดตัว อย่างสง่างามกลายเป็นรอยสักที่เชื่อมตัวเองอยู่บนท่อนแขนที่ลำสันของผู้เป็นเจ้าของรอยสัก และได้มีการใช้เส้นสายของกราฟฟิคมาประกอบ คือในส่วนของข้อศอก ซึ่งเป็นรอยพับของแขนนั้นจะถูกสักให้เป็นปากของมังกร ซึ่งทุกครั้งที่พับข้อศอก หรือยกแขนขึ้นลงจะพบว่า มังกรตัวนี้อ้าปากและหุบปากได้

³⁹ ชนิดร กุฎาญจน์. (2540, มีนาคม). “จินตนาการ ความปรารถนา และความหมายที่แปรเปลี่ยน.” ศิลปวัฒนธรรม. หน้า 128.

⁴⁰ ชนิดร กุฎาญจน์. (2540, มีนาคม). “จินตนาการ ความปรารถนา และความหมายที่แปรเปลี่ยน.” ศิลปวัฒนธรรม. หน้า 129.

รอยสักในปัจจุบัน จากความเชื่อและศรัทธาจึงถูกดัดแปลงให้เป็นงานของศิลปะมากขึ้น ตำแหน่งของรอยสักในร่างกายได้รับการพิจารณาอย่างจริงจังว่า อะไรควรอยู่ตรงไหน และตรงไหนจะดีที่สุด มีรูปลักษณะใหม่ล่าสุดที่ทำท่าทางว่าจะได้รับความนิยมไม่น้อยในหมู่ของนักสักยุคโลกาภิวัตน์ ก็คือ การสักอารมณ์เครื่องประดับลงบนร่างกายโดยไม่จำเป็นต้องใช้อารมณ์ของจริง อย่างเป็นต้นว่า สักกำไลเอาไว้ที่ข้อมือ สักสร้อยคอเอาไว้รอบคอ สักแหวนเอาไว้ที่ข้อมือ เป็นต้น

การสักคงจะยังไม่หมดความนิยมลงในปัจจุบันนี้ เพราะศิลปินที่เป็นนักสักจะพยายามหาแนวทางใหม่ ๆ เอามาล่อใจลูกค้าอยู่เสมอ ๆ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของสีสันทัน ในเรื่องของความปลอดภัย ในเรื่องของความเจ็บปวด และในเรื่องของภาพลักษณ์ที่อาจจะสื่อว่าการสักคือคำหยาบคายของคนที่มีจิตใจที่ไม่ดี รอยสักในแต่ละรูป แต่ละแบบ กำลังแปลกแยกความเชื่อออกไปตามสถานการณ์ และความเปลี่ยนแปลงของค่านิยมโลก เชื่อว่าวันหนึ่งข้างหน้า รอยสักที่เกิดขึ้นจากความเชื่อในตำนานคงค่อย ๆ หดหายไป แล้วรอยสักตามจินตนาการที่บรรเจิดคงจะเข้ามาแทนที่ศิลปะของรอยสักยังคงเคลื่อนไหวต่อไป และคงจะไปอีกนานตราบเท่าที่มนุษย์ยังมีศิลปะอยู่ในวิญญาน⁴¹

รอยสักสมัยใหม่เริ่มเข้ามาในประเทศไทยในช่วงสงครามเวียดนามเมื่อประมาณ 30 ปีที่แล้ว⁴² โดยทหารอเมริกัน และเริ่มแพร่หลายมากขึ้นในช่วงไม่ถึง 10 ปี ที่ผ่านมา โดยสังเกตได้จากการเกิดขึ้นของธุรกิจการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง ซึ่งในระยะแรกนั้นจะกระจุกตัวอยู่บริเวณ ตลาดนัดสวนจตุจักร ถนนข้าวสาร ตลาดกลางคืนบริเวณใต้สะพานพระพุทธยอดฟ้า เป็นต้น แต่ต่อมาเมื่อการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายกลายเป็นแฟชั่นที่ท้าทายในหมู่วัยรุ่น ในปัจจุบันเราจึงสามารถพบเห็นร้านสักได้ตามสถานที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในห้างสรรพสินค้า หรือแหล่งชุมชนต่าง ๆ

⁴¹ ชนิตร กุฎาญจน์. (2540, มกราคม). “ความหมายของรอยสัก ศรัทธาแห่งวิญญานและศิลปะ.” ศิลปวัฒนธรรม. หน้า 166.

⁴² JIMMY WONG. (2544, พฤษภาคม). “ผมสร้างสรรค์ศิลปะบนผิวหนัง” Summer. 13, หน้า 84.

ธุรกิจการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง คือ การให้บริการเขียนภาพลงบนผิวหนังด้วยวิธีการลอกตาย (Stencil) ลงบนผิวโดยใช้สีที่เป็นหมึกลอกตายโดยเฉพาะ และหลังจากสเก็ตซ์ภาพเป็นรูปร่างแล้วก็จะใช้เครื่องสักลงเข็มให้เป็นรอยสักอีกครั้งหนึ่ง

โดยทั่วไปแล้วการสักรอยแต่ละครั้งลูกค้าหรือผู้ที่รับการสักจะมาเลือกแบบ (ลวดลาย) ในร้านสัก ซึ่งทางร้านจะมีแบบให้บริการเป็นจำนวนมาก บางครั้งผู้รับการสักจะนำหรือออกแบบลวดลายมาด้วยตนเอง หรืออาจจะให้ช่างสักเขียนแบบตามความต้องการส่วนตัวก็ได้ ค่าบริการของการสักนั้น โดยเฉลี่ยแล้วจะเริ่มตั้งแต่หลักร้อยไปจนถึงหลักแสน ซึ่งจะขึ้นอยู่กับลวดลาย ความยากง่าย และทำเลที่ตั้งของร้านสักนั้น ๆ เป็นสำคัญ

จากการสังเกตในปัจจุบันนี้พบว่า การสักรอยบนผิวหนังมิได้มีจำกัดเฉพาะกลุ่มบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น กลุ่มวัยรุ่นหนุ่มสาวทั่วไปนิยมสักรอยบนผิวหนังกันมากขึ้นโดยมิได้คำนึงถึงเรื่องราวความเป็นมาที่เกี่ยวกับพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ดังในอดีตที่กล่าวข้างต้น

ความสำคัญของการสักรอยบนผิวหนังในยุคนี้ยังมีจุดประสงค์ เพื่อแสดงเอกลักษณ์ของ ความเป็นส่วนตัว การแสดงความเป็นสมาชิกกลุ่มเดียวกัน ตลอดจนเป็นความต้องการเพื่อแสดงถึงความแปลกใหม่การลอกเลียนแบบและความสวยงามในเชิงศิลปะบนเรือนร่าง

ตำแหน่งในการสักลวดลายที่สามารถสังเกตได้ในกลุ่มบุคคลทั่วไปคือ ผิวหนังบริเวณต่าง ๆ เช่น ข้อมือ ข้อเท้า ต้นแขน ท้องแขน ไหล่ หน้าอก สะดือ หน้าท้อง แผ่นหลัง สะเอว สะโพก เป็นต้น⁴³ อันอาจจะสืบเนื่องมาจากค่านิยมในการแต่งกายของวัยรุ่นในปัจจุบัน ที่ค่อนข้างจะเปิดเผยตามแบบอย่างวัฒนธรรมของคนในชาติตะวันตก และจากตัวอย่างตำแหน่งบนเรือนร่างที่ใช้ในการสักลวดลายนี้ จะเห็นได้ว่าบางตำแหน่งเป็นส่วนที่ปกปิดและไม่เหมาะที่จะเปิดเผยต่อหน้าสาธารณชนตามวัฒนธรรมการแต่งกายของคนไทย ความต้องการของผู้บริโภคในการสักรอยลวดลายบนผิวหนังในปัจจุบัน จึงมีความแตกต่างกับการกระทำในอดีตกันอย่าง

⁴³ www.birdtattoo.com ได้จัดอันดับตำแหน่งในการสักลวดลายที่ได้รับความนิยมมากที่สุดไว้ดังต่อไปนี้ สักส่วนนี้เข้กซึ่มากที่สุด ได้แก่ ส่วนหลังท่อนบน แขนสะโพก ช่วงไหล่ น่อง ช่วงหน้าอก และ สักส่วนนี้เข้กซึ่น้อยที่สุด ได้แก่ คอ ไบหน้า ท่อนแขน มือและนิ้ว

สิ้นเชิง และจากการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจการสักในปัจจุบันนี้มีองค์ประกอบหลักคือ

1. ช่างสัก
2. เครื่องมือสัก
3. ขั้นตอนการสัก
4. กลยุทธ์และวิธีการสร้างแรงจูงใจ
5. การกำหนดตลาดและความสัมพันธ์ของตลาด
6. การกำหนดราคา
7. รายได้ของธุรกิจร้านสัก

1. ช่างสัก

จากการศึกษาพบว่า การประกอบธุรกิจการให้บริการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างมี 2 กลุ่มคือ

1.1 ผู้ประกอบธุรกิจกับช่างสักเป็นบุคคลคนเดียวกัน โดยผู้ประกอบธุรกิจที่ได้ลงทุนเปิดร้านสักนั้นมีความรู้ในด้านการสัก และลงมือสักให้กับลูกค้าด้วยตนเอง ได้แก่

1. คุณจิมมี่ ห่วงร้าน TATTOO BY JIMMY WONG (สุขุมวิท)
2. คุณฐาปนีย์ ประสิทธิ์ศักดิ์ ร้านสักลายสตูดิโอ (สยามสแควร์)
3. คุณประเสริฐ บุญเชย ร้าน TATTOO BY TOY (ถนนข้าวสาร)
4. คุณชูชาติ นาคทั้ง ร้าน DRAGON ARTS STUDIO (ตลาดนัดสวน

จตุจักร) และ

5. คุณสมบัติ นิ่มนวล ร้าน TATTOO BY YING (ตลาดนัดสวนจตุจักร)

1.2 ผู้ประกอบธุรกิจกับช่างสักเป็นคนละคนกัน ในกรณีนี้ผู้ประกอบธุรกิจจะเป็นผู้ลงทุนในการเปิดร้าน จัดหาอุปกรณ์ และช่างสัก โดยในส่วนของรายได้ที่ช่างสักกับผู้ประกอบธุรกิจจะแบ่งตามอัตราส่วนที่ได้ตกลงกัน ได้แก่

1. คุณศิริชัย ลิ้มปรั่งพัฒนกิจ ช่างสักประจำร้าน TATTOO BY TUK และ
YMK TATTOO STUDIO (ตลาดกลางคืนใต้สะพานพระพุทธยอดฟ้าฯ)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักจำนวน 6 คน ทั้งที่เป็น
เจ้าของธุรกิจและไม่ได้เป็นเจ้าของธุรกิจ ผู้วิจัยพบว่ามีช่างสักเพียง 1 คน คือ คุณฐาปนี
ประสิทธิ์ศักดิ์ เจ้าของร้านสักลายสตูดิโอ (สยามสแควร์) ที่เรียนมาทางด้านศิลปะโดยตรงจาก
สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนศิลปะ โดยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบทางศิลปะเป็น
อย่างดี

“ที่เรียนจบด้านศิลปะมาค่ะ ที่ไปเรียนที่อเมริกา แล้วเอาพื้นฐานด้านศิลปะของตัวเอง
มาทำ tattoo สามารถฝึกการวาดรูป ออกแบบลวดลายได้ การทำ tattoo ให้ดีได้ จำเป็นต้องรู้จัก
การวาดและมีความสามารถพื้นฐานงานศิลปะดีพอสมควร”

(ฐาปนี ประสิทธิ์ศักดิ์, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2546)

ในขณะที่ช่างสักอีก 5 คนเป็นผู้มีใจรักงานศิลปะ เรียนรู้จากประสบการณ์ และ
ฝึกฝนฝีมือการสักด้วยตนเองเป็นสำคัญ ดังกรณีการสัมภาษณ์ช่างสักต่อไปนี้

“ชอบงานศิลปะมาก่อน ชอบวาดรูป แต่ไม่ได้เก่งอะไรมากมาย ก็ทำงานเกี่ยวกับการ
สักได้”

(ศิริชัย ลิ้มปรั่งพัฒนกิจ, สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2546)

“ที่ไม่ได้จบศิลปะมาโดยตรง แต่เป็นเพราะความชื่นชอบในงานศิลปะ และฝึกฝนมา
โดยตลอด”

(ประเสริฐ บุญเชย, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2546)

“ก็พอมีความรู้ติดตัวอยู่บ้างเพราะชอบเขียน ชอบวาด แต่ไม่ได้จบศิลปะโดยตรง”

(จิมมี่ หว่าง, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2546)

“พี่ชอบงานศิลปะมาก อย่างพวกแกะสลักไม้ แกะสลักสบู่ แกะสลักผลไม้ก็เคยทำ แต่ไม่ได้เรียนจบมาทางด้านศิลปะ”

(ชูชาติ นาคทัง, สัมภาษณ์, 22 มิถุนายน 2546)

“ไม่ได้เรียนจบศิลปะหรอก แต่มีใจชอบ เพราะเห็นงานสักจากรุ่นพี่มาตั้งแต่เด็ก ๆ แล้ว ก็ลองทำตาม มีใครต้องการก็ผลักดันสัก”

(สมบัติ นิมนวล, สัมภาษณ์, 22 มิถุนายน 2546)

หลังจากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับช่างสัก หากจะเปรียบเทียบปริมาณสัดส่วนของช่างสัก จากกลุ่มตัวอย่างพบว่า ช่างสักที่เรียนจบมาทางด้านศิลปะโดยตรงจะมีสัดส่วนที่ต่ำกว่า (1:6) ช่างสักที่เกิดความชำนาญจากการฝึกประสบการณ์ด้วยตนเองเป็นอย่างมาก และสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ผู้ที่เรียนมาทางศิลปะ โดยตรงนั้นจะมีความได้เปรียบในการทำงานมากกว่าผู้ที่ไม่ได้เรียนศิลปะมา โดยตรง ไม่ว่าจะเป็นความรู้ความเข้าใจในเรื่ององค์ประกอบของภาพ การตัดแปลงลดทอน การออกแบบลดทอนชิ้นใหม่ตามความต้องการของลูกค้า การถ่ายทอดเรื่องราวของลดทอนนั้น ๆ รวมไปถึงความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีสี และการใช้สีอย่างมีศักยภาพ ส่วนช่างสักที่ไม่ได้เรียนมาทางด้านศิลปะโดยตรงก็มีความสามารถทำงานออกมาได้เช่นเดียวกัน เพราะส่วนใหญ่จะมีใจรักในงานศิลปะเป็นทุน บางคนเคยทำงานที่เกี่ยวข้องกับศิลปะมาก่อน ได้แก่ วาดรูป แกะสลัก การเขียนป้ายโฆษณา ป้ายภาพยนตร์ เป็นต้น หากแต่การทำงานสักยังต้องอาศัยการเรียนรู้ตลอดเวลา และยังคงพึ่งพาการลอกเลียนแบบ ดังตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือมักจะต้องใช้ลดทอนสักที่มีขายในท้องตลาดเพราะขาดความสามารถในการออกแบบลดทอนตามที่ลูกค้าต้องการได้ เช่นเดียวกับผู้ที่จบการศึกษาทางด้านศิลปะโดยตรง เป็นต้น

2. เครื่องมือสัก

จากการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการสักจากร้านผู้ประกอบการสักจำนวน 6 ร้าน พบว่าเครื่องมือสักในปัจจุบันมีทั้งเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการสัก มีการพัฒนารูปแบบแตกต่างจากเครื่องมือสักสมัยโบราณดังกล่าวแล้ว ช่างสักส่วนใหญ่นิยมใช้เครื่องมืออันเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่กันอย่างแพร่หลาย เนื่องมาจากความมีประสิทธิภาพรวดเร็ว และสะดวกสบายในการใช้งาน เช่น จัปถนัดมือ สามารถเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ตามความ

เหมาะสมของลักษณะงาน ง่ายต่อการลงสี เส้นและเงา รวมไปถึงการถอดล้างทำความสะอาด เครื่องมือสักที่ใช้ในปัจจุบันมีดังต่อไปนี้

2.1 เครื่องสักไฟฟ้า ซึ่งมีประสิทธิภาพในการใช้งาน และราคาที่แตกต่างกัน มี 2 ประเภท

2.1.1 เครื่องลงโครงร่างของลวดลาย

2.1.2 เครื่องลงหมึกสี

2.2 ครอบเข็ม เป็นครอบสำหรับบรรจุเข็มก่อนทำการสัก

2.3 เข็มสัก เข็มสักมี 2 ประเภท

2.3.1 เข็มลงโครงร่างของลวดลาย ประกอบด้วย

เข็มสาม (เข็มสามอันรวมกันเป็นกลุ่ม) จะใช้กับงานที่มีขนาดเส้นของลวดลาย เล็กละเอียด

เข็มห้า (เข็มห้าอันรวมกันเป็นกลุ่ม) จะใช้กับงานที่มีขนาดเส้นของหลอดเลือดที่ใหญ่

จีน

2.3.2 เข็มลงหมึกสี มี 2 ลักษณะ คือ เข็มปลายกลม และ เข็มปลายแบน

1) เข็มปลายกลม ประกอบด้วย เข็มแปด (เข็มแปดอันรวมกันเป็นกลุ่ม) และ เข็มสิบสี่ (เข็มสิบสี่อันรวมกันเป็นกลุ่ม) ซึ่งจะใช้สำหรับลงหมึกสีของหลอดเลือดที่มีรายละเอียดมาก

2) เข็มปลายแบน ประกอบด้วย เข็มแบนหก (เข็มหกอันเรียงกัน) และ เข็มแบนสี่ (เข็มสี่อันเรียงกัน) ซึ่งจะใช้สำหรับลงหมึกสีของหลอดเลือดขนาดใหญ่ มีรายละเอียดน้อย เข็มปลายแบนยังมีเข็มที่เรียกว่าเข็มแม็กนัม (magnum) ซึ่งประกอบด้วยแม็กนัมเจ็ด (เข็มวางซ้อนกันเจ็ดอันสลับฟันปลา) แม็กนัมเก้า (เข็มวางซ้อนกันเก้าอันสลับฟันปลา) และ แม็กนัมสิบเอ็ด (เข็มวางซ้อนกันสิบเอ็ดอันสลับฟันปลา) ใช้สำหรับลงหมึกสีที่มีหลอดเลือดขนาดเล็กใหญ่ตามลำดับ

2.4 กาวแท่ง stick หรือเจลใส และกระดาษลอกลาย

2.4.1 กาวแท่ง stick เป็นกาวที่มีเนื้อข้นเหนียวนุ่ม แห้งเร็ว หรือ เจลใส ใช้ ทาบาง ๆ บริเวณผิวหนัง สำหรับติดลวดลายจากกระดาษลอกลาย

2.4.2 กระดาษลอกลาย เป็นกระดาษลอกลายสักโดยเฉพาะ มีลักษณะใส บางใช้สำหรับลอกลายจากรูปแบบในเอกสาร (catalogue) เพื่อนำมาวางทาบบนส่วนของ ผิวหนัง อันเป็นพื้นที่ที่ต้องการสัก ซึ่งได้ทาขาวรอไว้ก่อนแล้วดึงกระดาษลอกลายออก ลวดลายก็จะปรากฏติดอยู่บนผิวหนัง

2.5 หมึกสี มีจำนวนสีที่หลากหลายตามที่ปรากฏในลวดลาย ซึ่งเป็นสีที่นำเข้ามาจาก ต่างประเทศทั้งหมด เพราะเป็นสีที่มีคุณภาพดีทนตลอดกาล

2.6 ภาชนะใส่สี มีลักษณะเหมือนจุกพลาสติกมีหลุม ใช้สำหรับแบ่งสีจากขวด ใหญ่ คือ หนึ่งจุกใช้กับหนึ่งสีและหนึ่งงานเท่านั้น

2.7 วาสลิน ใช้สำหรับทาหล่อลื่นในขณะที่ช่างทำการสักเพื่อไม่ให้ผิวหนังแห้ง และทาทั่วบริเวณของลวดตายเมื่อเสร็จสิ้นการสัก เพื่อรักษาความเงางามของหมึกสี และช่วยป้องกันการยึดติดของฝาปิดแผลกับแผลรอยสัก

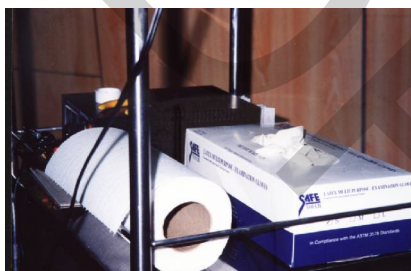
2.8 เครื่องอบฆ่าเชื้อโรค (AUTO CLAVE) เป็นเครื่องอบไฟฟ้าความร้อนสูง ใช้สำหรับอบเครื่องมือที่ต้องฆ่าเชื้อโรคก่อนนำมาใช้สักได้แก่ เข็ม กระจบอกเข็ม กระจบอกสี

2.9 น้ำยาทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรค ได้แก่ น้ำยา solution แอลกอฮอล์ หรือน้ำยาอื่น ๆ ที่ใช้ฆ่าเชื้อโรคในทางการแพทย์ ซึ่งช่างที่ทำการสักจะนำมาใช้ทั้งบริเวณผิวหนังที่ทำการสักและบริเวณใกล้เคียง เช่น โຕ้ะสำหรับวางอุปกรณ์

2.10 ถุงมือยาง ในการสักแต่ละครั้ง ช่างสักจำเป็นต้องใช้ถุงมือยางจำนวนมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดของลวดลาย และเมื่อใช้เสร็จในแต่ละครั้งถุงมือยางจะถูกทิ้งไปโดยไม่นำกลับมาใช้อีก เช่นเดียวกับเข็มสัก

2.11 กระดาษชำระ ใช้สำหรับซับเลือด น้ำเหลือง และเซ็ดหมึกสี ในขณะที่ช่างทำการสัก

2.12 ยาทาหลังการสัก เป็นครีมทาสมานแผลเพื่อให้แผลแห้งและหายเร็ว

2.13 เครื่องล้าง เป็นเครื่องล้างระบบคลื่นสะท้อนที่เรียกว่า ultrasonic ใช้สำหรับล้างทำความสะอาดเครื่องมือถาวรที่จำเป็นต้องนำกลับมาใช้ในการสักครั้งต่อไป เช่น กระจบอก เข็ม กระจบอกสี และก้านเข็ม เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่าเครื่องมือและอุปกรณ์ดังที่กล่าวมานั้น ส่วนใหญ่จะสั่งซื้อเข้ามาจากต่างประเทศมากกว่าเครื่องมือที่ผลิตได้เองภายในประเทศไทย นอกจากนี้บางร้านอาจมีเครื่องมือและอุปกรณ์ไม่ครบดังที่กล่าวมาทั้งหมด เช่น ร้าน TATTOO BY YING (ตลาดนัดสวนจตุจักร) และ ร้าน TATTOO BY TUK (ตลาดกลางคืนใต้สะพานพระพุทธยอดฟ้าฯ) ไม่มีเครื่องอบฆ่าเชื้อโรค ร้าน TATTOO BY TOY (ถนนข้าวสาร) ร้าน DRAGON ARTS STUDIO (ตลาดนัดสวนจตุจักร) ร้าน TATTOO BY YING (ตลาดนัดสวนจตุจักร) และ ร้าน TATTOO BY TUK (ตลาดกลางคืนใต้สะพานพระพุทธยอดฟ้าฯ) ไม่มียาทาหลังการสักไว้บริการผู้บริโภค เป็นต้น

3. ขั้นตอนการสัก

สำหรับการสักในปัจจุบันพบว่า การสักมิได้มีวัตถุประสงค์ทางด้านเมตตามหานิยมและอยู่ยงคงกระพันชาตรีเหมือนเช่นในอดีตที่ผ่านมา แต่ได้กลับกลายเป็นแฟชั่นสมัยใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการส่วนตนของผู้บริโภคที่มารับการสักเท่านั้น ไม่มีการลงคาถาอาคมใดๆ กำกับ ไม่มีพิธีการสักแบบสมัยโบราณดังกล่าวข้างต้น การสักสมัยใหม่ในปัจจุบันมีวิธีการสักดังนี้

- 3.1 เลือกลวดลาย
- 3.2 ลอกลาย
- 3.3 ลงลายสัก
- 3.4 ทำความสะอาด
- 3.5 ระยะเวลาในการสัก
- 3.6 ข้อพึงปฏิบัติภายหลังการสัก

3.1 การเลือกตลาด

การเลือกตลาดต่าง ๆ ของผู้บริโภค ส่วนมากขึ้นอยู่กับความชอบ ความต้องการ และความพอใจส่วนตัวของผู้บริโภคเอง มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ได้รับการแนะนำจากช่างสัก ในการเลือกตลาดมีการเลือกดังต่อไปนี้

3.1.1 เลือกตลาดตามแคตตาล็อก (catalogue) ของร้านสัก ซึ่งจะมีทั้งงานกราฟฟิก (งานดำ) งานญี่ปุ่น งานลงเงา งานลงสี ให้ผู้บริโภคได้เลือกกันตามความพอใจ ซึ่งเป็นแคตตาล็อกที่นำแบบมาจากต่างประเทศ มีการแลกเปลี่ยนระหว่างร้านสักด้วยกัน หรือเป็นตลาดที่ช่างสักวาดขึ้นมาเองก็มี แต่ผู้บริโภคจะนิยมเลือกตลาดในแคตตาล็อกของร้านสักเป็นส่วนใหญ่ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้บริโภคต่อไปนี้

“ได้มาดูลายในแคตตาล็อกที่ร้านนี้แหละค่ะ เห็นว่ามันสวยแล้วก็ไม่ใหญ่มาก”

(กรรทอง ศักดิ์, สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2546)

“แรก ๆ ไปหาลายใน internet ก่อน เป็นรูปเลื่อนๆ ยังไม่เจอรูปเสือที่สวยงาม แต่ได้มาเจอรูปมังกรที่สวยงาม ในร้านนี้แหละ ก็เลยตัดสินใจสักรูปมังกร ”

(ชลชัย เทศศิริ, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2546)

“คิดมานานแล้วว่าอยากสักรูปผีเสื้อ แต่ยังไม่รู้ว่าเป็นผีเสื้อแบบไหน ก็เลยมาดูในแคตตาล็อกของร้านนี้ เลือกลูกบอลเหมือนกัน มีลักษณะเหมือนกันเพราะมันมีหลายแบบ อยากรู้ผีเสื้อที่ดูพลิ้ว ๆ เปรี้ยว ๆ หน่อย ดูอ่อนหวานดี”

(กิตติกร เฉลิมศรี, สัมภาษณ์, 14 มิถุนายน 2546)

“มาถึงเห็นลายที่ชอบ ก็สักเลย”

(สุรชัย หาญชาญพานิช, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

“เคยมาดูลายที่นี่แล้วชอบ ก็ตัดสินใจมาสัก”

(นฤมล สมงาม, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

“พี่ที่สักเค้าเปิดลายในแคตตาล็อกให้ดู เห็นว่าสวยดีก็เลยสัก”

(ประภาวี, สัมภาษณ์, 27 มิถุนายน 2546)

“มาเลือกลายที่นี่ แต่ให้เขาตัดแปลงนิดหน่อย คือให้เอารูปพระอาทิตย์ออก ”

(เพ็ญญา ภาคนนท์กุล, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2546)

“อยากได้ลายกราฟฟิก เพราะจะสักตรงเอวด้านหลัง พอมาดูลาย พี่เขาแนะนำก็เลยเอาลายนี้”

(ต๋น, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2546)

3.1.2 นำแบบที่หาได้จากที่อื่นมาให้ช่างสัก เป็นเพราะความต้องการลวดลายที่ตนชอบแต่ไม่สามารถหาได้ในแคตตาล็อกตามร้านสักทั่วไป เช่น รูปสัญลักษณ์ประจำครอบครัว สัญลักษณ์ (โลโก้) ของกิจการ ภาพบุคคลที่ตนชื่นชอบ เช่น ดารา นักร้อง บุคคลที่มีความหมายต่อตัวผู้บริโภค เป็นต้น

“ลายที่ผมสักนี้ ผมวาดมาเองครับ ผมชอบงานกราฟฟิก ผมจะวาดต่อให้มันยาวลงมาอีก แล้วก็เขียนชื่อเล่นของตัวเองไว้ด้วย”

(กฤษณพล พรหมสาขา ณ สกลนคร, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

“ทั้งสองลายที่ผมสักผมวาดเอง เพราะงานอดิเรกของผมก็ชอบวาดรูปเล่นอยู่แล้ว ผมดูแบบลายญี่ปุ่นในหนังสือ ก็นำมาวาดเป็นรูปปลาการ์ฟ สวยดีนะ”

(จิระ อัสวรุจน์, สัมภาษณ์, 21 มิถุนายน 2546)

“พี่ชอบรูปมังกรนะ เลยไปหารูปมังกรสวย ๆ มาสัก”

(หนิง, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2546)

“อยากได้ลายประมาณนี้ไง ก็ไปเลือกลายในสมุด sms กว่าจะหาได้ก็ใช้เวลานานนะ”

(เล็ก, สัมภาษณ์, 6 กรกฎาคม 2546)

3.1.3 ให้ช่างสักออกแบบลวดลายขึ้นมาใหม่ ในกรณีนี้ผู้บริโภคมักจะมีความคิด (Idea) เกี่ยวกับลวดลายที่ตนอยากได้ไว้ในใจ แต่ไม่สามารถหาลวดลายนั้น ๆ ได้ ซึ่งอาจจะเป็นการนำสัญลักษณ์ ข้อความ หรือรูปต่าง ๆ ที่ตนชอบมารวมกันไว้ในภาพเดียวกัน แต่ผู้บริโภคที่ใช้บริการในลักษณะนี้ยังมีไม่มากนัก ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ผู้บริโภคว่า

“ที่ที่สักจะมี 3 รูป รูปน้ำ หยิน-หยาง และมังกร พี่ชอบความหมายของทั้งสามอย่างนี้ อย่าง หยิน – หยาง มันเป็นความสมดุลที่เกิดขึ้น คนเราก็มักจะมีด้านที่ดี และด้านที่ไม่ดี น้ำก็จะทำให้เกิดความเย็น ส่วนมังกร พี่ชอบเพราะว่าเป็นสัตว์ที่เราไม่สามารถรู้ได้ว่ามันคิดอะไรอยู่ เปรียบได้ว่า อย่างที่พี่นั่งมองน้องอยู่นี้ น้องก็จะไม่รู้ว่่าพี่คิดอะไรอยู่”

(ทองสุข เพิ่มพูล, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2546)

“มี concept ว่าอยากได้รูปมังกร กับแซ่ (นามสกุล) แล้วก็ให้พี่ป้อออกแบบให้ ตัวภาษาจีน นี่คือแซ่ ส่วนมังกรก็หมายถึงว่าเราเป็นคนจีน แล้วก็เกิดราศีมังกรด้วย”

(กันตภณ จินันท์ชนพัฒน์, สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2546)

“ก็คิดมาครับว่า มีมังกรกับน้ำ เราชอบน้ำเพราะเป็นคนอารมณ์ร้อน มีน้ำอาจจะทำให้ใจเย็นลง”

(คณิน สังข์สุข, สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2546)

3.1.4 วาดลวดลายขึ้นมาใหม่ตามความต้องการบนผิวหนังของผู้บริโภค (Free hand) โดยไม่ต้องวาดแบบลงบนกระดาษก่อน วิธีนี้เป็นที่นิยมกันในหมู่ชาวต่างชาติที่มาสักในประเทศไทย หรือผู้ที่นิยมลวดลายสักแบบใหญ่ขนาดเต็มแผ่นหลัง โดยผู้บริโภคมักจะบอกแนวคิด (concept) คร่าว ๆ กับช่างสัก แล้วให้ช่างสักวาดรูปลงบนร่างกายให้ดู ก่อนลงเข็มสัก โดยวิธีนี้ผู้บริโภคมักจะมีความสนิทสนมกัน เชื่อถือ ไว้ใจ และรู้จักฝีมือกันมาก่อน เพราะนอกจากจะต้องใช้จินตนาการของผู้บริโภคในการเลือกสร้างลวดลายแล้ว ยังต้องอาศัยจินตนาการ ประกอบกับฝีมือของช่างสักเป็นสำคัญอีกด้วย

จากผลการสัมภาษณ์ผู้บริโภคราย - หญิงทั้งสิ้น 30 คน สามารถสรุปลักษณะของลวดลายและการเลือกลวดลายได้เป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงลักษณะลวดลายและการเลือกลวดลายของผู้บริโภคเพศชาย

ชื่อ	ลวดลาย	แคตตาล็อก	นำมาเอง	ออกแบบใหม่	วาดลงบนผิวหนัง
เทวฤทธิ์	กราฟฟีก	/			
อรรถพล	กราฟฟีก		/		
ทรงยศ	พระพุทธรูป	/			
ชลชัย	มังกร 2 ตัว	/			
อัมรินทร์	นามสกุล			/	
พรชัย	กราฟฟีก		/		
ศิริศักดิ์	วัฏจักร		/		
คณิน	มังกร , น้ำ			/	
คมกฤต	ตัวอักษร		/		
กัณตภณ	นามสกุล , มังกร			/	
กฤษณพล	กราฟฟีก		/		
สุรชัย	มังกรกราฟฟีก	/			
จิระ	คลื่น , ปลาการ์ฟ		/		
หนิง	มังกร	/			
ทองสุข	หยิน – หยาง , มังกร , น้ำ			/	
	รวม	5	6	4	0
	ร้อยละ	33.33	40.00	26.67	0.00

ตารางที่ 4.2 ตารางแสดงลักษณะลวดลายและการเลือกลวดลายของผู้บริโภคเพศหญิง

ชื่อ	ลวดลาย	แคตตาล็อก	นำมาเอง	ออกแบบใหม่	วัดลงบนผิวหนัง
กรองทอง	ตัวอักษรจีน	/			
เพ็ญทิวา	มังกรกราฟฟิก	/			
ประทานพร	กราฟฟิก	/			
ปรีชาภรณ์	มังกรกราฟฟิก	/			
กัลยา	ผีเสื้อกราฟฟิก	/			
นุ่น	ผีเสื้อกราฟฟิก	/			
เพ็ญนภา	ปลาโลมา	/			
กิติกร	ผีเสื้อ	/			
ปิยะรัตน์	ปลาโลมา	/			
แนน	เหยี่ยว	/			
กอล์ฟ	โอม (สัญลักษณ์ศาสนา ฮินดู)	/			
ต๋น	กราฟฟิก	/			
เล็ก	ผู้หญิง , ผู้ชาย		/		
ประภาวี	ผีเสื้อกราฟฟิก	/			
น้ำ	ผีเสื้อ	/			
	รวม	14	1	0	0
	ร้อยละ	93.33	6.67	0.00	0.00

จากตารางที่ 4.1 และ 4.2 สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ผู้บริโภคเพศชาย กับผู้บริโภคเพศหญิงมีการเลือกลวดลายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยผู้บริโภคเพศชายมีการเลือกลวดลายที่หลากหลายและสามารถเปรียบเทียบสัดส่วนของความแตกต่าง ได้ดังนี้

1. ลักษณะของลวดลาย ผู้บริโภคเพศชาย เลือกลวดลายที่ค่อนข้างไปในลักษณะของความแข็งแกร่ง มีพลัง แบ่งเป็นลวดลายมังกรมากที่สุดจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ลวดลายกราฟฟิกจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ลวดลายตัวอักษรจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ลวดลายพระพุทธรูปจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 และลวดลายปลาการ์ฟจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67

ส่วนผู้บริโภคนิยมเลือกลดภายในลักษณะที่แสดงออกถึงความอ่อนโยน แบ่งเป็นลดลากรฟามากที่สุดจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ลดลาผีเสื้อจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ลดลาปลาโลมาจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 และลดลามังกรจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33

2. ผู้บริโภคเพศชาย นิยมเลือกลดลาทั้งที่มีในแบบแคตตาล็อก (Catalogue) ลดลาที่นำมาจากแหล่งอื่น ๆ และลดลาที่ต้องการให้ช่างสักออกแบบขึ้นมาใหม่ ในขณะที่ผู้บริโภคนิยมเลือกลดลาทั้งที่มีในแบบแคตตาล็อก (Catalogue) เป็นส่วนใหญ่

3. การเลือกลดลา สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ผู้บริโภคเพศชายนิยมเลือกลดลาที่หาได้จากที่อื่นมาให้ช่างสักเป็นอันดับที่หนึ่ง (จำนวน 6 คน) ซึ่งมีสัดส่วนสูงกว่าผู้บริโภคนิยมเลือกลดลาตามแบบในแคตตาล็อก (Catalogue) เป็นอันดับรองลงมา (จำนวน 5 คน) ซึ่งพบว่าผู้บริโภคนิยมเลือกลดลาตามแบบแคตตาล็อก (Catalogue) สูงกว่าผู้บริโภคนิยมเลือกลดลาในสัดส่วน 14 : 5 หรือร้อยละ 93.33 : 33.33 และนิยมเลือกให้ช่างสักออกแบบลดลาขึ้นมาใหม่เป็นอันดับสุดท้าย (จำนวน 4 คน) ซึ่งมีความแตกต่างจากผู้บริโภคนิยมที่ไม่ต้องการให้ช่างสักออกแบบลดลาให้ในสัดส่วน 4 : 0 หรือร้อยละ 26.67 : 0.00

และจากการศึกษายังพบสาเหตุของความแตกต่างและความเหมือนในการเลือกลดลาของผู้บริโภคเพศชายและเพศหญิง วิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ผู้บริโภคที่นิยมเลือกลดลาตามแบบในแคตตาล็อก (Catalogue) สืบเนื่องมาจากวัตถุประสงค์และแรงจูงใจในการสักด้านแฟชั่น ที่บ่งบอกถึงความทันสมัย ด้วยความเข้าใจที่ว่าลดลาเหล่านั้นเป็นลดลาที่กำลังได้รับความนิยม

“มาเลือกลาที่ร้านเลยละ ปกติร้านสักจะมีแคตตาล็อกให้อยู่แล้ว บางร้านก็มีเยอะด้วยเค้าจะเลือกลดลาที่กำลังได้รับความนิยมเยอะ ๆ และที่มันทันสมัยหน่อย ก็ดีละไม่ต้องคิดมาเอง”

(กรรองทอง สักดี, สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2546)

“ตามร้านเค้าจะมีลายไว้ให้เราเลือกอยู่แล้ว เพราะตอนเรามาก็นึกไม่ออกว่าจะสักรูปอะไรดี มาดูที่ร้าน แล้วก็ถามว่ารูปที่เค้านิยมสักกันเป็นรูปไหน แล้วเราก็เลือกคล้าย ๆ แบบนั้นก็เท่าดี”

(กิติกร เกลิมศรี, สัมภาษณ์, 14 มิถุนายน 2546)

2. ผู้บริโภคที่นิยมนำแบบลวดลายที่หาได้จากที่อื่น และ การให้ช่างสักออกแบบลวดลายขึ้นมาใหม่ มักเป็นผู้ที่ต้องการความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ไม่ต้องการให้ลวดลายสักของตนเองซ้ำกับของผู้อื่น เป็นต้น

“ผมคิดมาเองครับ วาดมาจากบ้านเลย ผมไม่อยากสักแล้วเหมือนใคร แล้วอีกอย่างผมกลัวว่ารูปที่ผมชอบจะไม่มีในแคตตาล็อก ผมก็เลยวาดมาเอง”

(กันตภณ จินันท์ชนพัฒน์, สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2546)

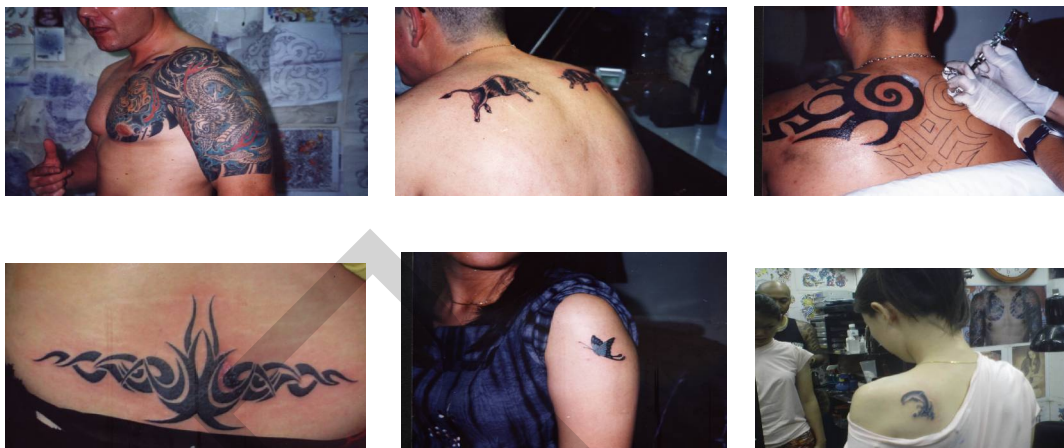
“ไหน ๆ จะสักทั้งทีผมก็อยากออกแบบเอง ผมคิดนะว่าถ้าผมวาดไม่ได้ ผมก็จะไปหารูปตามหนังสือมาเอาแบบที่ใกล้เคียงกับที่ผมอยากได้มากที่สุด รับรองว่าไม่มีซ้ำกับในแคตตาล็อกแน่นอน”

(คณิน สังข์สุข, สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2546)

นอกจากการเลือกลวดลายที่มีความแตกต่างกัน ระหว่างผู้บริโภคเพศชายและผู้บริโภคหญิงดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ยังพบว่าการเลือกรูปแบบของลวดลายของผู้บริโภคทั้งสองเพศยังได้คำนึงถึงความเป็นสัญลักษณ์สามัญที่เป็นสากล คือ ความเข้มแข็งของเพศชาย และความอ่อนหวานของเพศหญิง ซึ่งจะตีความหมายของสัญลักษณ์ในมุมมองที่แตกต่างกัน เช่น ผู้บริโภคเพศชายจะตีความหมายของลวดลาย นกอินทรี หัวกะโหลก เสือ และมังกร เป็นต้น เป็นสัญลักษณ์ของบุรุษเพศ ส่วนผู้บริโภคเพศหญิงจะตีความหมายของลวดลาย ดอกไม้ ฝีเสื้อ นกร้องเพลง และธรรมชาติที่แสนหวาน เป็นต้น เป็นสัญลักษณ์ของสตรีเพศ⁴⁴ ในกรณีที่ผู้บริโภคทั้งเพศชายและหญิงเลือกลวดลายเดียวกัน เช่น ภาพกราฟฟิค มังกรกราฟฟิค

⁴⁴ ชนิตร์ ภูกาญจน์. (2540, เมษายน). “ด้วยจิตและวิญญาณตราប់ชั่ววันรันดร.” ศิลปวัฒนธรรม. 18(6). หน้า 56.

สัญลักษณ์ที่เกี่ยวกับศาสนา และตัวอักษร แต่สามารถสังเกตได้ว่าผู้บริโภคนิยมมักจะเลือกรูปแบบของลวดลายที่มีความอ่อนช้อยของลายเส้น และขนาดที่เล็กกว่าลวดลายของผู้บริโภคเพศชายที่มีรูปแบบของลวดลายในลักษณะที่ดูเข้มแข็ง มั่นคงและมีขนาดใหญ่กว่า เป็นต้น

3.2 การลอกลาย (Copy)

ในขั้นตอนนี้เมื่อได้ลวดลายที่ต้องการแล้ว ช่างสักจะต้องนำภาพไปย่อ - ขยาย (ด้วยเครื่องถ่ายเอกสาร) ให้ภาพมีขนาดที่เหมาะสมกับตำแหน่งที่จะลงรอยสัก และเหมาะสมตามองค์ประกอบของภาพ หลังจากนั้นก็จะนำเอาภาพไปทาบบนกระดาษลอกลาย แล้วใช้ปากกาวาดลงไปให้ติดอยู่บนกระดาษลอกลาย

3.3 การลงลายสัก

เมื่อได้ภาพที่อยู่บนกระดาษลอกลายแล้ว ช่างสักก็จะนำภาพนั้น ๆ มาปะติดลงบนผิวหนังของผู้บริโภค โดยใช้กาวแท่ง stick (ที่ใช้สำหรับปะติดโดยเฉพาะ) ทาบริเวณที่ต้องการสัก แล้วนำกระดาษลอกลายมาทาบบปะติดลงบนผิวหนัง เมื่อลายติดลงบนผิวหนังดีแล้ว ก็จะดึงกระดาษลอกลายออก หลังจากนั้นช่างสักจะป้ายวาสลีนที่ทอนไว้ส่วนนอกใกล้ ๆ กับลายที่จะสักบนผิวหนัง (และจะแบ่งวาสลีนที่ทอนไว้มาใช้ทีละน้อยขณะลงเข็มสัก เพื่อให้ผิวหนังลื่นและหมึกสีติดดียิ่งขึ้น)

เมื่อได้ลวดลายบนผิวหนังเรียบร้อยแล้วช่างสักจะใช้เข็มที่เตรียมไว้สำหรับลง โครง (เส้น) เริ่มสักลงโครงเป็นอันดับแรก (เข็มที่ใช้สำหรับลงโครงจะมี 2 ขนาด คือ เข็ม 3 และเข็ม 5 ตามแต่ขนาดของภาพ) เมื่อลงโครงเสร็จจะตามด้วยการลงหมึกสี (ซึ่งจะขึ้นอยู่กับความถนัดของช่างสักแต่ละคน บางคนอาจจะลงสีในส่วนใหญ่ที่สุดก่อน แล้วค่อยไล่ไปในส่วนที่เป็นรายละเอียดมาก ๆ แต่บางคนอาจจะลงสีในส่วนที่เล็กที่สุดก่อน แล้วค่อยไล่ไปในส่วนใหญ่ที่สุดของลาย) เมื่อลงสีทั้งลายเรียบร้อยแล้ว ช่างสักจะมาเก็บรายละเอียดในขั้นตอนสุดท้ายอีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์ของลวดลาย

ในขั้นตอนของการลงลายสักนี้ เป็นขั้นตอนที่ช่างสักต้องอาศัยความระมัดระวัง ซึ่งจะขึ้นอยู่กับฝีมือ ความชำนาญ และประสบการณ์ของช่างสักเป็นสำคัญ ที่จะลงน้ำหนักเข็ม ไล่สีเพื่อความสวยงาม การเล่นเส้นสีและแสงเงาเพื่อให้ได้ลวดลายสวยคมชัด ได้ภาพที่ดูพลิ้วไหวเป็นธรรมชาติมากที่สุด เพราะในบางครั้งภาพต้นฉบับที่นำมาลอกลายนั้นอาจมีการผิดพลาดของสีที่เกิดจากกระบวนการพิมพ์ ภาพที่มาจากคนละแหล่งสีอาจจะไม่เหมือนกัน เช่น หนังสือเล่มนี้ออกโทนสีเหลือง อีกเล่มเป็นโทนสีฟ้า หรือมีความเข้มของสีไม่เท่ากัน จึงขึ้นอยู่กับวิจารณญาณของช่างสักด้วยว่าจะมีวิธีการทำอย่างไร ให้เป็นที่พอใจของผู้บริโภคมากที่สุด

3.4 ทำความสะอาด

ในระหว่างการลงรอยสัก จะมีปฏิกิริยาของลูกค้านั้นๆ ซึ่งจะเกิดขึ้นแตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่สักและผิวหนังของแต่ละคน ซึ่งผิวหนังของบางคนอาจจะติดสียากต้องลงซ้ำหลายครั้ง ทำให้เลือดออกมาก บางคนสักในตำแหน่งที่ผิวหนังอ่อนบางทำให้เกิดอาการบวมแดง ขึ้นภายหลังการสัก หรือบางคนอาจจะไม่เกิดอาการแต่อย่างใด ในระหว่างลงรอยสักช่างสักจะใช้น้ำฉีดลงไปบริเวณรอยสักแล้วใช้กระดาษชำระ เช็ดหมึกในส่วนที่ไม่ต้องการออก เมื่อลงรอยสักเสร็จก็จะฉีดแอลกอฮอล์ลงทั่วลายสัก เพื่อเช็ดเลือด คราบไขมัน และฆ่าเชื้อโรค แล้วทาวาสลีนโดยทั่วบริเวณรอยสัก เพื่อรักษาความสด ความเงางามของหมึกสี หลังจากนั้นก็จะปิดแผลด้วยกระดาษหรือผ้าพันแผลเพื่อป้องกันการกระทบกระเทือน และซับเลือดที่ยังคงมีอยู่ภายหลังการสักเป็นขั้นตอนสุดท้าย

ในปัจจุบันการสักนอกจากจะเน้นเรื่องความสวยงามของลวดลาย และราคาแล้ว เรื่องของความสะอาดก็ถือเป็นสิ่งจำเป็นมาก ผู้บริโภคส่วนใหญ่ค่อนข้างกลัวเรื่องความไม่สะอาด เนื่องจากการที่สื่อต่าง ๆ ได้ออกมาเตือนถึงภัยที่อาจจะเกิดขึ้นภายหลังการสัก

“ความเสี่ยงที่สำคัญจากการใช้เข็มจิ้มที่ผิวหนังที่ควรระวังเป็นพิเศษ คือการติดเชื้อ เนื่องจากการใช้เข็มหรือสิ่วที่ไม่สะอาด มีตัวอย่างภาวะแทรกซ้อนจากการสักเกิดขึ้นแล้ว มีการติดเชื้อหนอง เชื้อวัณโรค เชื้อซิฟิลิส และไวรัสตับอักเสบบี ขณะนี้ยังไม่มียารักษาการพบการติดเชื้อเอชไอวีจากการสัก แต่จากกรรมวิธีของการสัก มองเห็นการเสี่ยงต่อการแพร่กระจายเชื้อเอชไอวีไม่น้อย”⁴⁵ จึงทำให้ ผู้ประกอบการให้ความสำคัญเรื่องความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

“พี่บอกได้เลยว่าที่นี่สะอาดที่สุด มี magazine metro นำไปเขียนลงว่าที่นี่สะอาดที่สุดใน asia และยังมีหนังสือแพรวอิกฉบับที่ลงไว้ในลักษณะเดียวกัน พี่บอกได้เลยว่าไม่มีร้านไหนมีเครื่องอบ (auto clave) เครื่องอบอันนี้นำมาจากที่อเมริกา พี่คิดว่าเครื่องนี้สำคัญที่สุดในร้าน เพราะต้องใช้ขอบเข็มที่ทำใหม่ ออบกระบอกสิ (tube) ที่ล้างแล้ว บางร้านใช้เข็มใหม่ แต่อาจจะไม่ได้ ออบฆ่าเชื้อ ส่วนสีเวลาใช้เสร็จที่อื่นเขาอาจจะเทกลับคืนในขวดเดิม แต่ของพี่จะใช้สำหรับคนเดียว ใช้ไม่หมดก็ทิ้ง ส่วนเข็มใช้แล้วก็หักทิ้งไปเลย ก้านเข็มก็เอาไปใส่ในเครื่องล้างด้วยน้ำยา solution เพื่อละลายเลือดและไขมันที่ติดอยู่ในตัวที่จับ (tube) และเมื่อมีคนต่อ ๆ ไปมารับการสักก็ จะใช้เข็มชุดใหม่ที่ seal ไว้เรียบร้อยแล้ว (เก็บไว้ในซอง) ส่วนโต๊ะโดยรอบบริเวณก็จะใช้ แอลกอฮอล์เช็ดทำความสะอาด ขวดต่าง ๆ ก็ใช้ถุงพลาสติกปิดมิดชิด ซึ่งพี่คิดว่าร้านอื่น ๆ ควรจะมี สำหรับเครื่องอบที่พี่ว่าสำคัญที่สุดเพราะว่า บางคนคิดว่า แอลกอฮอล์สามารถฆ่าเชื้อได้ เช่น เชื้อเอชไอวีน่าจะฆ่าได้จริง แต่สำหรับ Hepatitis B (ไวรัสตับอักเสบบี) มันฆ่าไม่ได้ ต้องอบอย่างเดียว คนไทยส่วนมากจะไม่กังวลเรื่องนี้ แต่จะกังวลเรื่องติดเชื้อเอชไอวีมากกว่า ซึ่งจริงๆ แล้ว Hepatitis B ติดง่ายกว่าเพียงแค่พอติดแล้วไม่ออกอาการให้เห็นทันที”

(ฐาปณีย์ ประสิทธิ์ศักดิ์, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2546)

⁴⁵ ปรีชา กลุละวณิชย์ (2540). “หมอชาวบ้าน : รอยสัก รอยเสี้ยน.”

“แฉนี้ก็มีร้านผมร้านเดียวที่มีตู้อบ ผมซื้อมาจากเยอรมัน ไบละสี หนักกว่าบาท เข้า
จื๋นมากก็จะเปิดเครื่องตู้อบ อบเข็มสักพวกนี้ไว้ทีละเยอะ ๆ พร้อมกระบอกใส่เข็มสัก ตั้งเวลาอบ
ประมาณ 1 – 2 ชั่วโมง ความร้อนประมาณ 200 องศา พอครบเวลาที่ตั้งไว้เครื่องก็จะตัดเอง”

“ส่วนเรื่องเข็มบางร้านเมื่อเชื่อมเข็มติดกับก้านแล้ว จะเก็บใส่ถุงพลาสติกแพ็คไว้ เวลา
ใช้ก็จะฉีกออกมา ผมคิดว่ามันไม่มีความหมาย เพราะเขาอาจจะเอาเข็มเก่าที่ใช้แล้ว มาล้าง
แอลกอฮอล์ แล้วเอามาแพ็คใหม่ให้ดูดี ใครมาเห็นก็ต้องบอกว่าเข็มใหม่ เพิ่งแกะออกมาจากถุง มี
ลูกค้ามาหาผมมาถามว่ามีเข็มที่ฉีกจากถุงใหม่ไหม ผมก็บอกว่าไม่มีหรอก มีแต่ในตู้อบ ถ้าจะเอา
ผมก็จะเปิดเครื่องอบประมาณหนึ่งชั่วโมง จะนั่งดูหรือจะไปเดินที่ไหนก่อนก็ได้ พอเครื่องตัดเข็ม
จะร้อนมาก ต้องรออีกประมาณครึ่งชั่วโมง จึงใช้งานได้ ปกติเข็มพวกนี้ใช้งานได้ไม่เกินสองครั้ง
ถ้ามากกว่านั้นเข็มจะไม่คม ถ้าจะนำมาใช้ต่อก็ได้ แต่เปอร์เซ็นต์ที่จะพลาดก็มีเยอะ การใช้เข็ม
ใหม่ ปลายเข็มจะแหลมภาพของลวดลายจะออกมาดูดีและสวยกว่า”

(ประเสริฐ บุญเชย, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2546)

“ช่างสักก็เหมือนหมอนะ เราต้องแตกแคว่เรื่องความสะอาดเป็นหลัก ทุกวันนี้มีช่างสัก
เกลื่อนตลาด ที่มีลงทุนน้อย เขาของที่ราคาถูกไม่มีคุณภาพ และไม่สะอาดมาใช้ก็มี ส่วนตัวผมก็
เป็นคนที่คาบเกี่ยวระหว่างยุคเก่ากับยุคใหม่ สมัยก่อนเราไม่ได้คิดถึงเรื่องโรคติดต่ออะไรมากมาย
เมื่อก่อนทำงานไม่ต้องใส่ถุงมือเหมือนเดี๋ยวนี้ สีที่เคยจุ่มจากขวดอันเดียวกันหมดก็ต้องเทแบ่ง
ออกมา เมื่อทำเสร็จถ้ามีสีเหลืออยู่ก็ทิ้งหมด เข็มก็ทิ้ง คนใหม่มาสักก็ต้องใช้เข็มใหม่หมด เข็มต้อง
คม ถ้าเข็มไม่คมมันจะเกี่ยวผิว ลายก็ไม่ดี ไม่สวย และทำให้เป็นแผลเป็นอีกด้วย เราจะไม่
เสียดายเข็มเหมือนกับช่างที่ลงทุนน้อยๆ ไป”

(จิมมี่ หว่อง, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2546)

“นอกจากที่นี้ (สวนจตุจักร) ก็มีทำที่พญาอีกด้วย เครื่องมือที่พญาจะเยอะกว่าที่นี้
ที่นั่นมีตู้อบ มีเก้าอี้สักคล้าย ๆ เก้าอี้ทำฟัน เข็มที่ใช้อยู่ที่นี้ที่ก็อบมาจากที่โน่น (พญา) เพราะที่นี้
มันแคบวางตู้อบไม่ได้”

(ชูชาติ นาคทัง, สัมภาษณ์, 22 มิถุนายน 2546)

“เรื่องเข็มที่ต้องทำอย่างดี ใช้คนต่อคน ทำเข็มใหม่เสร็จ ก็ต้องแพ็คใส่ซอง พวก กระบอก เครื่องมืออุปกรณ์สัก ก็ต้องล้างน้ำยา ถูมือต้องเปลี่ยนทุกครั้ง ทุกอย่างคือใช้ one – wayหมด ไม่มีอะไรมาซ้ำสอง ยกเว้นแต่เครื่องสักไฟฟ้า”

(สมบัติ นีมณฑล, สัมภาษณ์, 22 มิถุนายน 2546)

3.5 ระยะเวลาในการสัก

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อระยะเวลาในการสัก มีดังต่อไปนี้

3.5.1 ความง่ายและรายละเอียดของลวดลาย ลวดลายสักที่มีรายละเอียดมาก จะใช้ระยะเวลาในการสักมากกว่าลวดลายที่มีรายละเอียดน้อย ลวดลายที่มีรายละเอียดน้อยมักจะ เป็นงานกราฟฟิก

3.5.2 ความถนัดและประสบการณ์ของช่างสักแต่ละคน ช่างสักแต่ละคนจะมีความ ถนัด และประสบการณ์แตกต่างกัน ทำให้ระยะเวลาในการสักแตกต่างกันไปด้วย ช่างบางคนมี ประสบการณ์และถนัดงานกราฟฟิก (งานดำ) ช่างบางคนจะถนัดงานลงสี หรืองานใหญ่ งาน เล็ก แตกต่างกันไป แต่ช่างที่มีประสบการณ์มาก ๆ จะสามารถทำงานได้ทุกแนวโดยใช้เวลาใกล้เคียง กัน ซึ่งสิ่งนี้ถือเป็นสิ่งดีและเป็นข้อได้เปรียบของตัวช่างที่ไม่ได้เป็นเจ้าของร้านเอง ที่จะได้งาน มากกว่าช่างคนอื่น ๆ เพราะเจ้าของร้านจะเป็นผู้จัดสรรงานให้กับช่างแต่ละคน โดยจะคำนึงถึง ความถนัดของช่างเป็นสำคัญด้วย

3.5.3 ขนาดของลวดลาย ลวดลายที่สักนั้นจะมีขนาดแตกต่างกันไปเล็กบ้าง ใหญ่บ้าง ทำให้ระยะเวลาที่ใช้ในการสักแตกต่างกัน แต่บางครั้งลายใหญ่อาจจะไม่ใช่ลายที่ต้องใช้เวลามาก เสมอไป ถ้าเป็นลายใหญ่แต่รายละเอียดน้อย ก็จะใช้เวลาน้อยกว่าลายเล็กแต่มีรายละเอียดมาก

3.5.4 ความอดทนของผู้มารับการสัก การสักจะต้องอาศัยทั้งความชำนาญของช่างสัก และความร่วมมือของผู้มารับการสัก ถึงแม้ว่าช่างสักจะมีความชำนาญมากเท่าไร แต่ถ้าผู้มารับการ สักไม่สามารถอดทนต่อความเจ็บปวดได้ก็จะทำให้ระยะเวลาในการสักยาวนานออกไปอีกซึ่งมักจะ เป็นผู้ที่สักลวดลายขนาดใหญ่ มีรายละเอียดมาก หรือในตำแหน่งที่มีความเจ็บปวดมากกว่าบริเวณ อื่น เป็นต้น

เมื่อเปรียบเทียบความเจ็บปวดในขณะใช้เครื่องมือสักในสมัยโบราณ กับเครื่องมือสักอันเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าการสักในปัจจุบันมีความเจ็บปวดน้อยกว่ามาก

“มันเหมือนมดกัดนะ แต่เป็นมดคันไฟประมาณร้อยตัว ก็เจ็บแต่มันเจ็บแบบทนได้”

(กรองทอง ศักดิ์, สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2546)

“เจ็บเหมือนกันนะ แต่ผิดปกติเพราะที่สักรูปใหญ่คิดว่ามันน่าจะเจ็บมากกว่านี้ แต่ที่เจ็บแค่นี้ก็ถือว่าน้อยกว่ามากนะ จริง ๆ แล้วได้เตรียมใจมาว่าจะเจ็บกว่านี้”

(ชลชัย เทศศิริ, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2546)

“รู้สึกเฉย ๆ นะ ตอนแรกนึกว่าจะเจ็บ แต่แล้วไม่เจ็บเลย สงสัยถูกชู่เอาไว้เยอะ เพราะเพื่อนบอกว่าเจ็บและน่ากลัว”

(กิติกร เฉลิมศรี, สัมภาษณ์, 14 มิถุนายน 2546)

“การสักมันเจ็บอยู่แล้วล่ะ แต่เจ็บแบบทนได้ ไม่อย่างนั้นคนจะสักกันเยอะแยะหรือผู้หญิงยังสักได้เลย”

(กันตภณ จินันท์ธนพัฒน์, สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2546)

“ไม่เจ็บค่ะ มันซา ๆ มากกว่า”

(นฤมล สมงาม, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

“เจ็บเหมือนกันค่ะ แต่มันเจ็บน้อยกว่าตอนที่เพื่อนสักให้ค่ะ ตอนนั้นเพื่อนสักด้วยมีอน้ำหนักมือเวลาลงเข็มก็ไม่เท่ากัน แต่สักเครื่องมันลงถี่ ๆ ก็เลยไม่ค่อยเจ็บ”

(ปิยะรัตน์ แสนคำ, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2546)

3.6 ข้อพึงปฏิบัติภายหลังการสัก

การสักในสมัยใหม่ มีข้อพึงปฏิบัติภายหลังการสักที่มุ่งเน้นไปในเรื่องของการรักษาความสะอาด และการดูแลรักษาลายสักให้สีติดทนนาน ซึ่งมีข้อพึงปฏิบัติต่าง ๆ ที่สำคัญคือ

- 3.6.1 ถอดผ้าพันแผลออกภายหลังเสร็จสิ้นการสัก 24 ชั่วโมง
- 3.6.2 ใช้น้ำลูบเบา ๆ เพื่อล้างคราบเลือดและคราบสีออก และใช้ผ้านุ่ม ๆ ซับให้แห้ง หลังจากนั้นควรหลีกเลี่ยงไม่ให้ถูกน้ำ และสบู่ (ทาวาสลีนปิดแผลก่อนอาบน้ำ) จนกว่าผิวหนังจะเป็นปกติ
- 3.6.3 สวมเสื้อผ้าที่สะอาดและหลวม ๆ โดยไม่ต้องปิดสายสัก
- 3.6.4 ทายาแก้แสบบาง ๆ ทั่วลายสัก วันละ 3 – 4 ครั้ง จนกว่าจะตกสะเก็ดหมด (ประมาณ 7 วัน)
- 3.6.5 หลังจากตกสะเก็ดหมด ให้ใช้ครีมทาผิวประเภทโลชั่นบำรุงผิว ทาต่อเนื่องประมาณ 7 วัน
- 3.6.6 ถ้ามีอาการคันบริเวณตกสะเก็ดของแผล ห้ามแกะ เกะ หรือเกา โดยเด็ดขาดให้ใช้มือแตะเบาๆ หรือใช้สำลีซับแอลกอฮอล์บ้างแล้วลูบเบา ๆ
- 3.6.7 ช่วงเวลาของการรักษาแผลใช้เวลาประมาณ 7 – 10 วัน
- 3.6.8 ห้ามว่ายน้ำหรือถูกแดด ในช่วง 1 เดือนแรก ของการสัก
- 3.6.9 หลีกเลี่ยงหรือป้องกันน้ำทะเลและแสงแดด เพราะน้ำทะเลและแสงแดดเป็นตัวทำลายลวดลายสัก ถึงแม้ว่าจะเป็นลวดลายสักที่สักไว้นานแล้ว ถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้ควรใช้ครีมป้องกันแสงแดด (Sun Block) ทาบริเวณลายสัก

4. กลยุทธ์และวิธีการสร้างแรงจูงใจ

ในการประกอบธุรกิจ ผู้ประกอบธุรกิจทุกประเภทย่อมจะมีกลยุทธ์และวิธีการสร้างแรงจูงใจเพื่อจุดประสงค์ในการเรียกลูกค้าเพื่อนำไปสู่จุดหมายเดียวกันคือ รายได้อันงดงามความสำเร็จก้าวไกล และยั่งยืนของธุรกิจนั้น ๆ หากแต่ถ้าใครจะมีวิธีการสร้างสรรค์กลยุทธ์ให้โดดเด่น เห็นค่าและทำให้ผู้บริโภคเกิดแรงจูงใจในลักษณะใด จึงจะสามารถพัฒนาธุรกิจให้เจริญก้าวหน้าตามที่คาดหวัง

ธุรกิจการสัก เป็นธุรกิจบริการที่ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีกลยุทธ์จุดขายเป็นปัจจัยสำคัญ เพื่อสร้างแรงจูงใจกับผู้บริโภคเช่นเดียวกับธุรกิจอื่น ๆ แต่จากการศึกษาพบว่ากลยุทธ์เพื่อการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับผู้บริโภค เกิดจากองค์ประกอบ 4 ประการคือ

4.1 กลยุทธ์ที่เกิดจากผู้ประกอบการธุรกิจ การสร้างภาพลักษณ์โดยใช้บุคลิกภาพ

ส่วนตัว เช่น แต่งกายสะอาด พุดจาไพเราะ สุภาพเป็นกันเองกับผู้บริหารในการแนะนำความรู้ เรื่องการสักในเบื้องต้น ความปลอดภัยจากการใช้เครื่องมือ การบรรยายสรรพคุณในฝีมือของช่าง สัก ตลอดจนการแนะนำตัวอย่างลวดลายสักที่ปรากฏบนผิวหนังของตนเองอย่างจริงจัง น่าเชื่อถือ ทำให้ผู้บริหารเกิดความรู้สึกว่าอยากสักโดยปริยาย และไม่เกิดความรู้สึกว่าถูกยัดเยียดให้สัก หรือ หลอกให้เจ็บตัวและเสียทรัพย์

“มันเป็นสิ่งจำเป็นนะ ที่ก่อนอื่นเราจะชวนเค้าคุย ว่าต้องการลายแบบไหน ไว้ตรง ตำแหน่งไหน แต่จะให้แนะนำของเราสวย ของเราอย่างเดียวไม่ได้ เราต้องบอกด้วยว่าลายนี้ เหมาะกับตรงนี้นักกว่านะ หรือว่าลายนี้ไม่เหมาะนะ แล้วที่นี้ก็ขึ้นอยู่กับลูกค้าแล้วว่าจะสักมั๊ย”

“เราก็ต้องมองด้วยนะ ว่าเค้าควรจะสักตรงไหน แล้วก็แนะนำลายที่เหมาะสมกับตัวเค้า ต้องถามเค้าก่อนว่าเค้าชอบยังไง แล้วก็มาแนะนำว่าร้านเรามีอะไร และมันควรจะออกมาเป็น ยังไง แต่เราไม่ได้เชียร์เฉพาะแต่ว่าต้องเป็นลายที่ได้ราคา ลายที่แพง เราจะดูที่ความเหมาะสม มากกว่า”

(ศิริชัย ลิ้มปรุงพัฒนกิจ, สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2546)

“ผมไม่เคยปิดป้ายโฆษณา หรือชวนเค้ามาสักเลยนะ ส่วนมากมีแต่ปากต่อปากพูดกัน ไป จะมีก็แต่เน็ตยสารต่างประเทศ เค้าลงเรื่องราวของเรา ความยาวนานของเรา เพราะฉะนั้นคน ต่างประเทศจะมาทำมากเลย ซึ่งมันจะผิดใจผมมากนะถ้าออกไปเรียกคนให้เค้ามาสัก เพราะผม ไม่ได้เป็นช่างสักอย่างเดียว แต่ผมยังต้องการรักษาสังคมของรอยสักให้มันสวยงาม อย่างช่างสัก สมัยนี้เค้าไม่ได้เป็นอย่างนั้น พอลูกค้ามาเค้าก็อยากให้ออกไปเรียกเค้าได้สักอย่างเดียว เราก็ต้องมี จรรยาบรรณตรงนี้ด้วย”

(จิมมี่ หว่อง, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2546)

4.2 กลยุทธ์ที่เกิดจากความน่าสนใจในลวดลายที่แสดงอยู่ในแคตตาล็อก ลวดลาย

เปรียบเสมือนหัวใจสำคัญในการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้บริหาร ถือเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการขาย ผู้ประกอบการธุรกิจการสักร้านใดที่มีแคตตาล็อกตัวอย่างลวดลายเป็นจำนวนมาก มีความหมายที่ หลากหลาย ดูโดดเด่น สะดุดตา จะได้เปรียบกว่าร้านที่มีแคตตาล็อกตัวอย่างลวดลายเพียงส่วน น้อย เนื่องจากความต้องการในงานศิลปะการสักไม่มีสูตรสำเร็จ แต่จะขึ้นอยู่กับความชอบและ

พึงพอใจที่จะเสพศิลปะ ในความหมายที่สวยงาม ดูโดดเด่น มีเอกลักษณ์ของตนเอง เป็น
สำคัญ

4.3 กลยุทธ์ที่เกิดจากช่างสัก ช่างสักคือกลไกสำคัญที่ได้กระทำให้เกิดลวดลายสักบนผิวหนังของผู้บริโภค ช่างสักที่ดีต้องเป็นผู้มีบุคลิกภาพและจรรยาบรรณที่เหมาะสมกับงานศิลปะ เช่น แต่งกายสะอาด มีความสุภาพ ใช้วาจาสุกมิตร์ไมตรีไม่ส่อไปในทางหลอกลวง มีความคล่องแคล่วในการใช้เครื่องมือเพื่อให้เกิดความประณีตในลวดลายจนผู้บริโภคมีความรู้สึกไว้

ได้ลวดลายตามที่ต้องการ ความเจ็บปวดในการสักแต่ละครั้งก็คุ้มค่าเกินกว่าความเจ็บปวดที่ได้รับ ขณะช่างสักปฏิบัติการ และอยากจะมาให้สักอีกเมื่อต้องการ

“ตอนแรกเลยที่พี่เปิดร้านจำได้ว่ามีลูกค้าเดินเข้ามาแล้วบอกว่า อยากได้ลายเดียวกับปีเตอร์ หรือว่าเจ เจตริน แล้วตอนนั้นพี่กลับมาใหม่ ๆ ก็ไม่รู้จักคารา ก็เลยต้องให้เค้าช่วยเอารูปมาให้ดูหน่อย แต่หลังจากเค้ากลับไปเราก็มานั่งคุยกันว่าที่เมืองไทยนี่แปลกนะ ทำไมถึงต้องการมีลายเหมือนกัน เพราะตอนอยู่ที่อเมริกา จะมีแต่ลูกค้ามาบอกว่าช่วยออกแบบให้หน่อย หรือว่า sketch มาให้แล้วให้เราคัดแปลงให้มันดูน้อย หรือว่าไปเปิดหาตาม internet หรือตาม catalogue ที่ว่าเราน่าจะเป็นตัวของตัวเอง มีเอกลักษณ์ที่เป็นของเราเอง คือไม่ใช่พอเดินไปบู๊ปไอโฮเหมือนกันเฉยเลย เราก็เลยต้องแนะนำให้ลูกค้ามี idea ของตัวเอง ซึ่งได้ผลมากนะค่ะ เพราะตอนนี้ส่วนใหญ่พี่จะไม่ค่อยมีงานที่ออกมาจาก catalogue นะค่ะ ไม่มีงานออกแบบ แต่เราจะวาดให้”

“ส่วนใหญ่ก็จะมานั่งคุยกันก่อน ถ้าไม่มี idea มาเลยก็จะดู catalogue แล้วจะบอกว่าอยากได้คล้าย ๆ อย่างนี้ แล้วพี่ก็จะถามว่า concept จริง ๆ ของเค้าเป็นยังไง พอรู้แล้วเราก็จะออกแบบให้ใหม่จนกว่าจะพอใจ แต่ถ้าบางคนมีรูปในใจมาแล้ว เช่น อยากได้ผีเสื้อ เราก็จะหยิบสมุดรูปผีเสื้อมาให้ ให้เลือกลาย ให้คัดแปลง ได้หมด”

(จูปนีย์ ประสิทธิ์ศักดิ์, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2546)

“ผมคิดว่าผมได้เปรียบตรงที่มีเสน่ห์ในการทำงาน ในการพูด ในการเทคแคร์ คือเราตามใจลูกค้า คุยกัน หากจากจุดกึ่งกลาง มองจากบุคลิกด้วยจากความหมายของภาพด้วย”

(จิมมี่ หว่อง, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2546)

4.4 กลยุทธ์ที่เกิดจากภาพลักษณ์ของร้านสัก ร้านสักเป็นสถานที่ให้บริการงานสัก ร้านสักที่ผู้บริหารโภคสามารถสังเกตภาพลักษณ์แล้วเกิดแรงจูงใจ นำไปวางใจด้านความสะอาดปลอดภัย คือ ร้านสักที่มีความสะอาด มีบรรยากาศปลอดโปร่งเย็นสบาย ตกแต่งและจัดวางสิ่งของเป็นระเบียบเรียบร้อย มีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการผู้บริหารโภคตามความจำเป็นและเหมาะสมกับงานสัก เช่น แบบลวดลาย (catalogue) ที่นั่งพักรอ ห้องสุขา เป็นต้น นอกจากความสะอาดของสถานที่แล้ว อุปกรณ์สำหรับทำความสะอาดเครื่องมือที่น่าเชื่อถือ เช่น คุ๊อบฆ่าเชื้อโรค ที่มีภายในร้าน ยังถือเป็นการรับประกันความปลอดภัยอย่างยิ่งยวดให้กับผู้บริหารโภค ร้านสักที่ได้รับความนิยมจากผู้บริหารโภคจำนวนมาก และส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าไปสู่ความสำเร็จ

อันยังขึ้นและยาวนานส่วนใหญ่จะเป็นร้านสักที่มีความสะอาดทั้งสถานที่ และเครื่องมือ ที่นำมาใช้ตลอดระยะเวลาในกระบวนการทำงานของช่างสักภายในร้าน เป็นสำคัญ

4.5 กลยุทธ์ด้านราคา การตัดสินใจซื้อสินค้าหรือรับบริการธุรกิจจากผู้ประกอบธุรกิจ สิ่งสำคัญที่ผู้บริโภคต้องพิจารณาเป็นลำดับต้น ๆ คือ คุณภาพ หรือ ประสิทธิภาพของสินค้าที่เหมาะสมกับราคา แต่เนื่องจากการกำหนดราคาของธุรกิจการสักเป็นเพียงราคาเริ่มต้นเท่านั้นแต่จะไม่มีกำหนดและแจ้งราคาให้เป็นที่แน่นอนชัดเจนเหมือนกับสินค้าต่าง ๆ ที่วางจำหน่ายทั่วไปตามท้องตลาด ซึ่งมีกลยุทธ์แข่งขันในการขายทั้งลด แลก แจก แถม เหตุผลของความไม่แน่นอนเกี่ยวกับราคาของการสักก็เนื่องมาจากขนาด ความยากง่าย และรายละเอียดของลวดลายเป็นสิ่งสำคัญ กลยุทธ์เกี่ยวกับราคาที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้กับผู้บริโภคเช่นเดียวกับธุรกิจอื่น ๆ คือ ผู้บริโภคสามารถต่อรองราคากับช่างสักได้ เมื่อการตกลงราคาเป็นความพอใจของทั้งสองฝ่าย ช่างสักก็จะทำการสักให้ลูกค้าได้ทันที แต่สิ่งที่น่าสังเกตบางประการในเรื่องเกี่ยวกับราคาพบว่า ผู้บริโภคบางส่วนเท่านั้นที่ต้องการต่อรองราคาและคำนึงถึงราคาเป็นเหตุผลสำคัญในการตัดสินใจก่อนทำการสัก ผู้บริโภคกลุ่มนี้มักจะสอบถามราคาค่าสักจากหลาย ๆ ร้าน และตัดสินใจเลือกสักกับช่างในร้านที่มีราคาถูกที่สุด ในขณะที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่กลับไม่สนใจเรื่องราคา เพราะคิดว่าเป็นความเหมาะสมตามราคาที่ช่างสักกำหนดไว้ อันเนื่องมาจากเป็นงานที่ต้องใช้ความสามารถที่ละเอียดลออ ความปราณีตในฝีมือ จินตนาการ และประสบการณ์ ของช่างสักเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้บริโภคกลุ่มนี้จะไม่ต่อรองราคา แต่มักจะกำชับให้งานออกมาดีที่สุดตามความคาดหวัง

ตารางที่ 4.3 ตารางเปรียบเทียบราคาเริ่มต้นของร้านสักที่ทำการศึกษารายงาน 6 ร้าน

ลำดับที่	ชื่อร้าน	สถานที่ตั้ง	ราคาเริ่มต้น (บาท)
1.	TATTOO BY JIMMY WONG	ถนนสุขุมวิท ซอย 5	ชั่วโมงละ 2,000
2.	สักลายสตูดิโอ	บริเวณ ชั้น 2 โรงภาพยนตร์ลิโด้ สยามสแควร์	1,500
3.	TATTOO BY TOY	บริเวณถนนข้าวสาร	700
4.	DRAGON ARTS STUDIO	บริเวณตลาดนัดสวนจตุจักร	400
5.	TATTOO BY YING	บริเวณตลาดนัดสวนจตุจักร	400
6.	TATTOO BY TUK	บริเวณ ตลาดกลางคืน ใต้สะพานพระพุทธยอดฟ้าฯ	300

“เราจะเปิดราคาเดียวกันไม่ว่าจะเป็นคนไทย หรือต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะเป็นราคาหลักไว้ก่อน แล้วถ้าเค้าต่อรองมา เราเห็นว่าทำได้ และพอใจทั้งคู่เราก็จะทำ”

(ศิริชัย ลิ้มปรุ่งพัฒนกิจ, สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2546)

“ที่ตั้งราคาเริ่มต้นไว้ที่ 1,500 บาท มีคนบอกว่าแพงนะ แต่พี่บอกได้ว่าอุปกรณ์ที่พร้อมแล้วก็ดูจากลาย จากความละเอียด ดูว่าเราทำนานแค่ไหนเราก็จะตีราคาเท่านั้น เพราะบางลายถึงแม้จะใหญ่แต่ลายละเอียดไม่เยอะ ราคา ก็จะถูกลง”

(ฐาปนีย์ ประสิทธิ์ศักดิ์, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2546)

“ผมคิดเป็นชั่วโมง แพงมากนะ ชั่วโมงละ 2,000 บาท เพราะถ้าชิ้นใหญ่มันไม่จบในครั้งเดียวแต่ถ้าเป็นชิ้นเล็ก ๆ ก็คิดเป็นชิ้นเหมาไปก็มี ราคาที่ 2 – 3,000 บาทขึ้นไป เพราะเราใช้อุปกรณ์ที่ดีกว่า เราเทคแคร์ดีกว่า เราคิดว่าเรามาตรฐาน ก็เหมาะสมแล้วกับราคาแบบนี้ ส่วนมากลูกค้าก็ไม่ค่อยปฏิเสธ เพราะเค้าอยากซื้อสิ่งที่ดีที่สุด”

(จิมมี่ หว่อง, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2546)

จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ธุรกิจการสักเป็นธุรกิจที่ผู้ประกอบการมีกลยุทธ์เพื่อสร้างแรงจูงใจอันแตกต่างไปจากธุรกิจบริการด้านอื่น ๆ อย่างสิ้นเชิง คือไม่มีการโฆษณาทางสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน หรือเอกสารด้านการโฆษณาเป็นการเฉพาะ

เรื่องราวของธุรกิจการสัก หรือทำการเรียกผู้บริโภคนำร้านแต่ประการใด นอกจากการบอกกล่าวแบบปากต่อปากที่เกิดจากความศรัทธา และความพึงพอใจส่วนบุคคลที่มีต่อผู้ประกอบการธุรกิจ ลวดลาย ช่างสัก และภาพลักษณ์ของร้านสักดังที่กล่าวมา

5. การกำหนดลวดลายและความสัมพันธ์ของตลาด

จากการศึกษาพบว่าในการกำหนดลวดลายสักและความสัมพันธ์ของตลาด ผู้ประกอบการธุรกิจ / ช่างสัก และผู้บริโภคมีบทบาทที่สำคัญในการเป็นผู้กำหนดลวดลายสักและความสัมพันธ์ของตลาดกล่าวคือ

1. ผู้ประกอบการธุรกิจ และช่างสักสั่งซื้อ นำเข้าลวดลายสักจากต่างประเทศ รวมทั้งช่างสักที่วาดลวดลายขึ้นเอง
2. เมื่อมีผู้นิยมการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างมากขึ้น ประกอบกับการเผยแพร่ลวดลายรอยสักโดยสื่อมวลชนผ่านเรือนร่างของนางแบบ นายแบบ นักร้อง ดารา นักแสดง และบุคคลที่มีชื่อเสียง ทำให้เกิดความต้องการในการสักมากขึ้น และเกิดความต้องการลวดลายแบบต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นด้วย

อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันการกำหนดและการเลือกลวดลายต่าง ๆ นั้น ผู้บริโภคมักจะมีแนวคิดกว้าง ๆ แล้วว่าอยากจะได้ลวดลายลักษณะใด หรือแม้กระทั่งนำแบบลวดลายมาเองเพราะไม่ต้องการรูปแบบที่มีในแคตตาล็อกของร้านสัก แต่ถึงกระนั้นก็ไม่อาจกล่าวได้ว่าช่างสักไม่มีบทบาทในการกำหนดลวดลายและความสัมพันธ์ของตลาด เพราะลวดลายต่าง ๆ ที่มีอยู่ในแคตตาล็อกภายในร้านสักที่ช่างสักสั่งซื้อ นำเข้ามาจากต่างประเทศ และบางส่วนของช่างสักขึ้นมาใหม่ด้วยฝีมือของช่างสัก ก็เป็นเสมือนการสร้างทางเลือกให้กับผู้บริโภคเช่น อยากได้ลายมังกร แต่ผู้บริโภคอาจจะไม่มีความรู้ว่ามีกรแบบใดที่ดูเหมาะสมกับตน แต่เมื่อได้ดูรูปมังกรในแคตตาล็อกที่ร้านก็จะเห็นมังกรในรูปแบบ ลีสัน และท่าทางต่าง ๆ จะทำให้ตัดสินใจเลือกรูปมังกรได้ง่ายขึ้น จึงถือได้ว่าทั้งผู้ประกอบการธุรกิจ / ช่างสัก และผู้บริโภคได้มีบทบาทที่สำคัญในการกำหนดลวดลายและความสัมพันธ์ของตลาดในรูปแบบที่เกี่ยวเนื่องกัน

6. การกำหนดราคา

การกำหนดราคาของการสักช่างสักส่วนใหญ่จะกำหนดราคาตามลวดลาย ลักษณะ และขนาด เป็นลำดับ ซึ่งแต่ละร้านมีการกำหนดราคาที่แตกต่างกัน แต่จะมีราคาเริ่มต้นกำหนดไว้ เป็นราคากลาง ซึ่งส่วนมากจะคิดราคาเหมาทั้งลวดลาย มีร้านสักเพียงส่วนน้อยที่คิดราคาตาม ระยะเวลาที่สัก ซึ่งเกณฑ์การคิดราคาของช่างสักสามารถสรุปได้ดังนี้

6.1 ความยากง่ายและรายละเอียดของลวดลาย การกำหนดราคาจะขึ้นอยู่กับความยาก ง่ายและรายละเอียดของลวดลายที่ผู้บริโภคต้องการ ลายที่มีขนาดใหญ่ ยากและรายละเอียดมาก ก็จะมีราคาสูงกว่าลายที่มีขนาดเล็กและรายละเอียดน้อยกว่า

ราคา 9,500 บาท

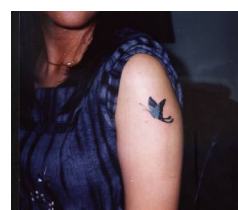
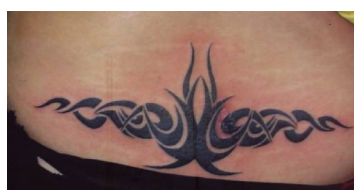

ราคา 15,000 บาท

ราคา 18,000 บาท

6.2 ขนาดของลวดลาย ขนาดของลวดลายมีผลโดยตรงต่อราคา ลายที่มีขนาดใหญ่ ย่อมมีราคาสูงกว่าลายที่มีขนาดเล็ก แต่ในบางกรณีขนาดมิใช่ปัจจัยสำคัญในการกำหนดราคา เพราะ ส่วนสำคัญที่สุดอยู่ที่รายละเอียดของลวดลาย ขนาดของลวดลายจึงเป็นปัจจัยรองลงมาโดยปริยาย เช่น ลายที่มีขนาดเล็กแต่มีรายละเอียดมาก ช่างสักจะถือว่าเป็นงานยาก ราคา ก็จะสูงไปด้วย ในทาง ตรงกันข้าม ถ้าการสักลวดลายที่มีขนาดใหญ่แต่มีรายละเอียดไม่มากนัก จะมีราคาในการสักที่ถูกลงกว่า เป็นต้น

ราคา 1,000 บาท

ราคา 1,800 บาท

ราคา 1,500 บาท

6.3 แหล่งและทำเลที่ตั้งของร้าน มีนัยสำคัญ คือ จากการศึกษาพบว่า ร้าน TATTOO BY JIMMY WONG ย่านสุขุมวิท ซอย 5 และร้านสักลายสตูดิโอ ย่านศูนย์การค้าสยามสแควร์ ซึ่งเป็นร้านที่ตั้งอยู่ในแหล่งนักท่องเที่ยวของชาวต่างชาติมายาวนานจนถึงปัจจุบัน เป็นร้านที่มีราคาในการสักสูงกว่าร้าน TATTOO BY TOY บริเวณถนนข้าวสาร ร้าน DRAGON ARTS STUDIO ร้าน TATTOO BY YING บริเวณสวนจตุจักร ร้าน TATTOO BY TUK บริเวณตลาดกลางคืนใต้สะพานพระพุทธยอดฟ้าฯ ตามลำดับ และสาเหตุที่ร้านสักในบริเวณตลาดกลางคืนใต้สะพานพระพุทธยอดฟ้าฯ ต้องตั้งราคาต่ำกว่าร้านสักในแหล่งอื่น ๆ ข้างต้น สามารถวิเคราะห์ได้ว่าบริเวณตลาดกลางคืนใต้สะพานพระพุทธยอดฟ้าฯ ร้านสักมีจำนวนมาก และการจัดตกแต่งร้านเป็นไปในลักษณะง่าย ๆ ด้วยการแบ่งเป็นล็อก ไม่ได้เป็นร้านถาวร รวมไปถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ในการสักก็มีย่อยกว่าร้านสักในแหล่งอื่น ๆ ตลอดจนกลุ่มผู้บริโภคเป็นผู้ที่มีรายได้ปานกลาง - น้อย เป็นนักเรียน - นักศึกษาทั่ว ๆ ไป และที่สำคัญคือต้นทุนซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการเช่าสถานที่ที่มีราคาถูกกว่าหลายเท่า เมื่อเทียบกับร้านสักที่ตั้งอยู่ในย่านสุขุมวิทและศูนย์การค้าสยาม สแควร์ นอกจากนี้ยังพบว่าช่างสักในร้าน TATTOO BY JIMMY WONG และร้านสักลายสตูดิโอเป็นช่างสักที่มีประสบการณ์และความชำนาญสูง ผู้ประกอบการต้องจ่ายค่าจ้างให้ช่างสักในราคาค่อนข้างแพง และประการสุดท้ายพบว่ากลุ่มผู้บริโภคใน 2 ร้านนี้เป็นผู้ที่มีรายได้สูงกว่ากลุ่มผู้บริโภคของร้านสักบริเวณถนนข้าวสาร ตลาดนัดสวนจตุจักร และบริเวณตลาดกลางคืนใต้สะพานพระพุทธยอดฟ้า ตามนัยสำคัญที่กล่าวมา

ข้อมูลเปรียบเทียบรายได้ของผู้บริโภคในของร้านสักแต่ละร้าน

กลุ่มผู้บริโภคของร้าน TATTOO BY JIMMY WONG (ย่านถนนสุขุมวิท ซอย 5)

(ราคาเริ่มต้นอยู่ที่ชั่วโมงละ 2,000 บาท)

จากการสังเกตและสัมภาษณ์คุณจิมมี่ได้ให้ข้อมูลว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ มีคนไทยเป็นจำนวนน้อยมาก เนื่องมาจากอัตราค่าบริการที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับร้านสักอื่น ๆ

กลุ่มผู้บริโภคของร้านสักลายสตูดิโอ (ศูนย์การค้าสยามสแควร์)

(ราคาเริ่มต้นอยู่ที่ 1,500 บาท)

ตารางที่ 4.4 แสดงรายได้ผู้บริโภคร้านสักลายสตูดิโอ

ลำดับที่	ชื่อ	เพศ	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	รายได้
1	ทองสุข	ช	33	มัธยมปลาย	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	100,000.-
2	คณิน	ช	25	ปริญญาตรี	พนักงานบริษัท	10,000.-
3	กัณตภณ	ช	36	ปริญญาตรี	รับจ้าง	30,000.-
4	จิระ	ช	26	ปริญญาตรี	พนักงานบริษัท	20,000.-
5	อรรถพล	ช	20	มหาวิทยาลัยปี 2	นักศึกษา	15,000.-
6	กิติกร	ญ	25	ปริญญาตรี	พนักงานบริษัท	20,000.-
รายได้ของผู้บริโภครวม						195,000.-
รายได้ของผู้บริโภคเฉลี่ยด้วยการหาค่ามัธยฐาน						21,250.-

ผู้บริโภคร้าน TATTOO BY TOY (บริเวณถนนข้าวสาร)

(ราคาเริ่มต้นอยู่ที่ 700 บาท)

ตารางที่ 4.5 แสดงรายได้ผู้บริโภคร้าน TATTOO BY TOY

ลำดับที่	ชื่อ	เพศ	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	รายได้
1	ชลชัย	ช	40	มัธยมปลาย	รับจ้าง	10,000.-
2	พรชัย	ช	18	มหาวิทยาลัยปี 1	นักศึกษา	7,000.-
3	ทรงยศ	ช	32	ปริญญาตรี	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	50,000.-
4	อัมรินทร์	ช	28	ปริญญาตรี	พนักงานบริษัท	20,000.-
5	ประทานพร	ญ	24	ปริญญาตรี	พนักงานบริษัท	13,000.-
6	กัลยา	ญ	18	มหาวิทยาลัยปี 1	นักศึกษา	3,000.-
รายได้ของผู้บริโภครวม						103,000.-
รายได้ของผู้บริโภคเฉลี่ยด้วยการหาค่ามัธยฐาน						10,925.-

กลุ่มผู้บริโภคร้าน DRAGON ARTS STUDIO (ตลาดนัดสวนจตุจักร)
(ราคาเริ่มต้นอยู่ที่ 400 บาท)

ตารางที่ 4.6 แสดงรายได้ผู้บริโภคร้าน DRAGON ARTS STUDIO

ลำดับที่	ชื่อ	เพศ	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	รายได้
1	หนิง	ช	32	ปริญญาตรี	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	50,000.-
2	เพ็ญนภา	ญ	19	มัธยมปลาย	-	3,000.-
3	ปิยะรัตน์	ญ	19	อาชีวศึกษา	-	3,000.-
4	กอล์ฟ	ญ	26	ปริญญาตรี	พนักงานบริษัท	10,000.-
5	เล็ก	ญ	36	ปริญญาตรี	พนักงานบริษัท	17,000.-
6	คุ่น	ญ	27	ประถมศึกษา	แม่บ้าน	10,000.-
รายได้ของผู้บริโภครวม						93,000.-
รายได้ของผู้บริโภคเฉลี่ยด้วยการหาค่ามัธยฐาน						10,000.-

ผู้บริโภคร้าน TATTOO BY YING (ตลาดนัดสวนจตุจักร)
(ราคาเริ่มต้นอยู่ที่ 400 บาท)

ตารางที่ 4.7 แสดงรายได้ผู้บริโภคร้าน TATTOO BY YING

ลำดับที่	ชื่อ	เพศ	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	รายได้
1	เทวฤทธิ์	ช	18	มัธยมปลาย	พนักงานบริษัท	8,000.-
2	ศิริศักดิ์	ช	20	มหาวิทยาลัยปี 3	นักศึกษา	9,000.-
3	คมกฤต	ช	26	ปริญญาตรี	พนักงานบริษัท	15,000.-
4	แนน	ญ	26	อนุปริญญา	พนักงานบริษัท	17,000.-
5	เพ็ญทิวา	ญ	19	มหาวิทยาลัยปี 1	นักศึกษา	8,000.-
6	ปริยาภรณ์	ญ	25	ปริญญาตรี	พนักงานบริษัท	11,000.-
รายได้ของผู้บริโภครวม						68,000.-
รายได้ของผู้บริโภคเฉลี่ยด้วยการหาค่ามัธยฐาน						10,750.-

กลุ่มผู้บริโภคร้าน TATTOO BY TUK (ตลาดกลางคืนบริเวณใต้สะพานพระพุทธยอดฟ้า)
(ราคาเริ่มต้นอยู่ที่ 300 บาท)

ตารางที่ 4.8 แสดงรายได้ของผู้บริโภคของร้าน TATTOO BY TUK

ลำดับที่	ชื่อ	เพศ	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	รายได้
1	กฤษณพล	ช	19	มหาวิทยาลัยปี 2	นักศึกษา	9,000.-
2	สุรชัย	ช	26	ปริญญาตรี	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	100,000.-
3	กรรทอง	ญ	21	มัธยมปลาย	พนักงานบริษัท	8,000.-
4	นฤมล	ญ	19	มหาวิทยาลัยปี 2	นักศึกษา	15,000.-
5	ประภาวี	เบียงเบนฯ ญ	22	อนุปริญญา	ค้าขาย	10,000.-
6	น้ำ	เบียงเบนฯ ญ	25	อาชีวศึกษา	ค้าขาย	10,000.-
รายได้ของผู้บริโภครวม						152,000.-
รายได้ของผู้บริโภคเฉลี่ยด้วยการหาค่ามัธยฐาน						11,000.-

6.4 เครื่องมือและอุปกรณ์การสัก เครื่องมือและอุปกรณ์พื้นฐาน เช่น เครื่องสักไฟฟ้า เครื่องล้างเครื่องมือ เข็มสัก หมึกสี เป็นต้น ถือเป็นความจำเป็นเบื้องต้นที่ร้านสักทั่ว ๆ ไปต้องนำมาใช้ในการสัก แต่ในปัจจุบันพบว่าเครื่องมือและอุปกรณ์อันเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่มีราคาแพง เช่น ตู้อบ เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องปรับอากาศ เก้าอี้สำหรับนั่งสัก อุปกรณ์ที่ใช้ในการตกแต่งร้านให้ดูสวยงาม ย่อมเป็นต้นทุนของธุรกิจที่ผู้ประกอบการที่มีความพร้อมมักจะมองการณ์ไกล เล็งเห็นถึงความจำเป็นในการสร้างความน่าเชื่อถือเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานการสัก ความสะอาด ปลอดภัย และความสะดวกรวดเร็ว ในการให้บริการแก่ผู้บริโภค ตลอดจนเป็นการพัฒนาความก้าวหน้าของธุรกิจการสัก ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการกำหนดราคาของการสักหลากหลายต่าง ๆ ให้สูงตามไปด้วย

6.5 ศักยภาพด้านฝีมือของช่างสัก ช่างสักที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับจากผู้บริโภคว่ามีฝีมือดี มีศักยภาพในการสักสูง ก็เป็นเหตุผลหนึ่งต่อการกำหนดราคาของหลากหลาย ซึ่งพบว่าผู้บริโภคมักจะแสวงหาร้านสักที่ช่างทำงานดี มีคุณภาพ และสามารถไว้วางใจในตัวช่างสักได้ หรือถ้าเป็นผู้มีชื่อเสียงมาก ๆ ในแวดวงการสัก ผู้ประกอบการก็จะสามารถตั้งราคาได้

สูงกว่าช่างสักหน้าใหม่ที่มีชื่อเสียงและประสบการณ์น้อยกว่า เช่น จิมมี่ หว่อง (ร้าน TATTOO BY JIMMY WONG) เป็นช่างสักที่มีชื่อเสียงในวงการสักทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้ตั้งราคาฝีมือในการสักของตนเองเป็นรายชั่วโมง คือ ชั่วโมงละ 2,000 บาท หรือ เล็ก นิวออร์ก (ร้านสักลายสตูดิโอ) ตั้งราคาเบื้องต้นไว้ที่ 1,500 บาท ซึ่งแตกต่างจากช่างสักบริเวณตลาดกลางคืนได้สะพานพระพุทธยอดฟ้า ที่ช่างสักส่วนใหญ่จะเป็นคนรุ่นใหม่ ยังไม่มีความรู้ความชำนาญในการสักมากนัก ก็จะตั้งราคาเริ่มต้นไว้ที่ 300 บาท เป็นต้น

“ราคาค่าสักแต่ละลวดลายจะขึ้นอยู่กับค่าตัวของช่างสักด้วยนะ อย่างผมก็คิดเป็น ชั่วโมง แพงมากนะ ชั่วโมงละ 2,000 บาท และถ้าชิ้นใหญ่ก็สักไม่จบในครั้งเดียว ต้องใช้เวลานาน ค่าสักก็แพงตามระยะเวลาทำงาน”

(จิมมี่ หว่อง, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2546)

7. รายได้ของธุรกิจร้านสัก

จากการศึกษาพบว่า ธุรกิจการสักเป็นธุรกิจที่มีรายได้ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับปริมาณของผู้บริโภคที่เข้ามารับการสัก ร้านสักที่ผู้ประกอบการเป็นช่างสักเอง รายได้ก็จะเป็นของช่างสักแต่เพียงผู้เดียว แต่ในกรณีที่ผู้ประกอบการต้องจ้างช่างสัก รายได้ของผู้ประกอบการจะถูกจัดสรรเป็นค่าจ้างช่างสักในอัตราส่วนตามที่ตกลงกัน แต่ทั้งนี้ผู้ประกอบการจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในเรื่องอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งค่าเช่าสถานที่และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ภายในร้าน ยกเว้นเครื่องสักไฟฟ้าซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นของช่างสัก ในกรณีที่ช่างสักมิใช่ผู้ประกอบการสัก

รายได้ของช่างสักเมื่อคิดเป็นรายเดือนพบว่ามีความแตกต่างกันไปเพราะ ช่างสักบางคนมีร้านสักหลายร้านหรือร่วมหุ้นลงทุนเปิดร้านสักตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น กรุงเทพฯ พัทยา ภูเก็ต เกาะสมุย เกาะพัง เป็นต้น

ในที่นี้ผู้วิจัยขอกล่าวถึงเฉพาะรายได้ที่เกิดขึ้นในร้านสักที่ได้ทำการศึกษา ซึ่งรายได้ของช่างสักจะขึ้นอยู่กับฝีมือ และความชำนาญ ทำเลที่ตั้งของร้าน และยังพบว่าความขยันหมั่นเพียรของช่างสัก ก็มีผลต่อรายได้เช่นกัน เพราะช่างสักจะมีอิสระในการทำงานสูงมากคือ จะรับและทำงานตามความพร้อมของตนเองเป็นหลัก เช่น รับงานบริการลูกค้าวันละกี่คนก็ได้ และจากข้อมูลที่ได้รับจากร้านสักทั้ง 6 ร้านทำให้ทราบว่า ตามปกติในแต่ละเดือนจะมีลูกค้า

โดยเฉลี่ยต่ำสุดประมาณวันละ 3 คน หรือเฉลี่ยต่ำสุดวันละ 2 - 3 ชั่วโมง ในกรณีที่คิดราคาเป็น ชั่วโมง จึงสามารถวิเคราะห์ได้ ดังตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 4.9 แสดงรายได้ต่อเดือนโดยเฉลี่ยของช่างสัก

ชื่อร้าน	สถานที่ตั้ง	รายได้ต่อเดือนตามปกติ ในระดับต่ำสุดโดยประมาณ (บาท)
ร้าน TATTOO BY JIMMY WONG	ถนนสุขุมวิท ซอย 5	180,000 - 200,000
ร้านสักลายสตูดิโอ	บริเวณ ชั้น 2 โรงพยาบาลตรีลิโด สยามสแควร์	135,000
ร้าน TATTOO BY TOY	บริเวณถนนข้าวสาร	108,000
ร้าน DRAGON ARTS STUDIO	บริเวณตลาดนัดสวนจตุจักร	72,000
ร้าน TATTOO BY YING	บริเวณตลาดนัดสวนจตุจักร	72,000
ร้าน TATTOO BY TUK	บริเวณ ตลาดกลางคืน ใต้สะพานพระพุทธยอดฟ้าฯ	54,000

หมายเหตุ : ในช่วงระยะเวลาที่ได้ทำการศึกษาเป็นช่วงที่เกิดวิกฤตสงครามสหรัฐอเมริกา – อิรัก และ โรคซาร์ส ระบาดผู้ประกอบการ ได้ให้ข้อมูลว่า นักท่องเที่ยวในแถบเอเชียลดลงไปมาก ส่งผลกระทบถึงการทำธุรกิจการสักที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในประเทศไทย ทำให้รายได้ลดลงไปบ้าง แต่เป็นเพียงผลกระทบในระยะเวลาสั้น ๆ เท่านั้น

จากรายได้ที่ปรากฏตามตารางจะเห็นว่าผู้ประกอบการสักมีรายได้ต่อเดือนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง แต่เป็นรายได้ที่ยังไม่ได้หักค่าใช้จ่ายที่ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบ ก็คือ ค่าเช่าร้าน (ในกรณีที่ผู้ประกอบการไม่มีร้านเป็นของตนเอง) ค่าวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ได้แก่ เข็มสัก หมึกสี กระดาษลอกลาย กระดาษชำระ ถูมือยาง วาสลีน แอลกอฮอล์ นำยาทำความสะอาด เป็นต้น ซึ่งค่าใช้จ่ายนี้จะไม่แน่นอนและในแต่ละร้านก็มักจะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับการพิจารณาคุณภาพของวัสดุอุปกรณ์ที่ผู้ประกอบการหรือช่างสักจะเลือกใช้ เป็นสำคัญ ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้ถือเป็นข้อมูลส่วนตัวทางธุรกิจของผู้ประกอบการ ผู้วิจัยจึงไม่สามารถทราบจำนวนค่าใช้จ่ายที่แน่นอนของผู้ประกอบการร้านสักแต่ละร้านได้

3. วัตถุประสงค์และจรรยาบรรณของผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักในการประกอบธุรกิจ

วัตถุประสงค์ของผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักในการประกอบธุรกิจ

ธุรกิจการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างเป็นธุรกิจที่มีอิทธิพลเกี่ยวเนื่องในด้านจริยธรรม ศิลธรรมและประเพณี การปฏิบัติงานของช่างสักจำเป็นจะต้องถูกเนื้อต้องผู้บริโภครอคอยเวลาที่ทำการสัก ซึ่งในปัจจุบันพบว่าช่างสักส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ถ้าผู้มารับการสักเป็นเพศหญิงที่ต้องการสักลดทอนบริเวณพื้นที่ภายในร่มผ้า ทำให้มีข้อกังขาเกิดขึ้นว่า วัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจ นอกจากจะเป็นเรื่องของรายได้แล้ว ยังมีวัตถุประสงค์ที่ส่อไปในทางการกระทำผิดจริยธรรมจรรยาอันเป็นศีลธรรมทางประเพณีอันดีงามหรือไม่ ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัย นอกจากจะใช้คำถามที่เป็นวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการและช่างสักโดยตรงแล้ว ยังได้ใช้ความพยายามเชิงเจาะลึกด้วยวิธีการสังเกตขณะช่างสักปฏิบัติงานกับผู้บริโภคเพื่อให้ได้คำตอบอย่างกระจ่างมาตอบปัญหาในวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

จากการสัมภาษณ์ช่างสักสรุปได้ว่า ช่างสักทุกคนมีใจรักและชื่นชอบในงานศิลปะการสักเป็นจุดเด่นที่สำคัญ และต้องการที่จะสร้างสรรค์ผลงานศิลปะลงบนเรือนร่างด้วยความพิถีพิถันเพื่อให้บังเกิดผลงานดีที่สุดในที่ผู้บริโภคต้องการ เพราะลดทอนเหล่านั้นหมายถึงชื่อเสียงที่ยั่งยืนในความเป็นศิลปินของช่างสักที่ปรากฏอยู่บนเรือนร่างได้ตลอดชีวิต และความเป็นศิลปินก็คือที่มาของรายได้อันจะส่งผลต่อการพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพธุรกิจการสักไปตราบนานเท่านาน

การสังเกตวิธีการปฏิบัติงานของช่างสักใน 6 ร้านขณะทำการสักให้กับผู้บริโภค จำนวน 30 คน สามารถอธิบายได้ว่า ช่างสักทุกคนมีอารมณ์เยือกเย็นในขณะที่ปฏิบัติงาน บรรจงสร้างสรรค์ลดทอนด้วยความปราณีตวิจิตรบรรจง ตามความถนัดของช่างสักแต่ละคนลงบนพื้นที่ของร่างกายตามที่ผู้บริโภคต้องการคือ ผู้บริโภคที่เป็นเพศชายจะสักเป็นลดทอนที่มีขนาดทั้งเล็กและใหญ่ในบริเวณต้นแขน แขนหลัง ต้นคอ หน้าอก ส่วนเพศหญิง ต้องการลดทอนที่ดูสวยเก๋ น่ารัก ซึ่งมีทั้งขนาดเล็กและใหญ่เช่นเดียวกับเพศชาย และทำการสักบริเวณไหล่ สะบัก หลัง แขน สะเอว สะโพก หน้าท้อง (บริเวณใต้สะดือ) เนินอก เป็นต้น

ข้อสังเกตเพิ่มเติมที่ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้ คือ ความแตกต่างในเรื่องการสื่อสารระหว่างช่างสักกับผู้บริโภคในขณะที่ทำการสักซึ่งจะกล่าวไว้ในหัวข้อ “บรรยากาศในการสื่อสารระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจและผู้บริโภค” ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อ 3 ต่อไป

นอกจากนั้นยังสังเกตพบข้อมูลตัวอย่างอัลบั้มภาพถ่าย (ซึ่งผู้บริโภคหรือผู้ที่สนใจในการสักสามารถเปิดดูได้ทั่วไป) จากร้าน TATTOO BY YING (ตลาดนัดสวนจตุจักร) และร้าน TATTOO BY TOY (ถนนข้าวสาร) เป็นการสักลดลายลงบนอวัยวะพื้นที่อันควรปกปิดทั้งเพศหญิงและเพศชาย เช่น แก้มก้น เนินเหนืออวัยวะเพศ รอบเต้านม และยังพบภาพถ่ายงานศิลปะการเจาะฝังประดับจิว (จิว คือเครื่องประดับหลังการเจาะ ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้เรียกกันทั่ว ๆ ไปในวงการงานศิลปะการเจาะ) ซึ่งกระทำไว้บนอวัยวะพื้นที่ต่าง ๆ ของร่างกายทั้งในส่วนที่เป็นพื้นที่เปิดเผยได้แก่ คิ้ว จมูก ใบนุ ปาก ลิ้น ลิ้นไก่ และพื้นที่ของสวณส่วนตัวอันควรปกปิดได้แก่ ห้วนม สะดือ และอวัยวะเพศ ทำให้ผู้วิจัยคิดวิเคราะห์ในเชิงลึกอย่างสัมพันธ์กันได้ว่า การสักลดลายลงบนพื้นที่ของสวณส่วนตัวอันควรปกปิด ก็น่าจะเป็นไปได้เช่นเดียวกับศิลปะงานเจาะที่ช่างเจาะ (คนเดียวกับช่างสัก) ต้องจับต้องพื้นที่นั้น ๆ ตลอดเวลาของการทำงาน จึงได้สอบถามและพูดคุยกับช่างสักทั้ง 2 ท่าน (สมบัติ นิ่มนวล และ ประเสริฐ บุญเชย) เกี่ยวกับเรื่องนี้ ช่างสักได้บอกกล่าวกับผู้วิจัยว่า “เคยได้ทำการสักลดลายต่างๆ ลงบนพื้นที่สวณส่วนตัวมาแล้วหลายคน” และยังได้ให้ทัศนะว่า “เป็นเรื่องปกติทั่วๆไป ไม่ใช่เรื่องแปลกที่ช่างสักจะมีคนรักเป็นลูกค้าที่มาใช้บริการสักลายในร้าน ภายหลังจากที่ช่างสักได้ให้บริการสักลดลายผ่านไปแล้ว”

จากข้อมูลนี้ ทำให้สามารถสรุปผลการศึกษาในส่วนของวัตถุประสงค์ของผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักได้ว่า ผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การสร้างรายได้และพัฒนาอาชีพการสักให้เจริญก้าวหน้าและยั่งยืนตราบนานเท่านาน แต่ในขณะที่เดียวกันช่างสักบางรายยังมีแง่คิดลึก ๆ อันเป็นวัตถุประสงค์แอบแฝงซ่อนเร้น ในเชิงที่สื่อถึงการเป็นผู้ถือโอกาสจับ

ต้องอวัยวะพื้นที่สงวนส่วนตัวได้โดยปริยาย โดยไม่ได้สนใจว่าตนได้กระทำการละเมิดกฎหมายแต่อย่างใด หากแต่ในความรู้สึกของผู้วิจัยจะเข้าใจเป็นอย่างอื่นไม่ได้ว่า ช่างสักผู้ที่ได้กระทำการสัก ลวดลายหรือทำงานเจาะลงบนอวัยวะพื้นที่สงวนส่วนตัวดังที่กล่าวมา ได้ประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ผิดจริยธรรมจรรยาและศีลธรรมอันดีงามตามประเพณีไทย อย่างยากยิ่งที่จะสรรหาคำมากล่าวอ้างได้ว่าไม่เป็นความจริง ในทางกลับกันถ้าผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักทุกคนปฏิเสธการรับงานสักหรืองานเจาะลงบนอวัยวะพื้นที่สงวนส่วนตัวข้างต้น จึงจะกล่าวได้ว่าผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักทุกคนคือผู้มีความเป็นศิลปินอย่างแท้จริง และมีได้มีวัตถุประสงค์อื่นใดนอกเหนือจากการประกอบสัมมาอาชีพเพื่อการสร้างรายได้ตามปกติ และยังถือเป็นการช่วยเหลือคนสติให้ผู้ที่ต้องการบริโภคงานศิลปะรอยสักลงบนอวัยวะพื้นที่สงวนส่วนตัวที่ไม่เหมาะสมด้วยประการทั้งปวง ได้ตระหนักถึงคุณค่าในการธำรงรักษาจริยธรรมจรรยาและศีลธรรมตามประเพณีอันดีงามของความเป็นไทยสืบไป

เนื่องจากธุรกิจการสักนั้นช่างสักกับผู้ประกอบการธุรกิจสามารถเป็นคนเดียวกัน หรือเป็นคนละคนกันได้ ดังนั้นวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจก็อาจแตกต่างกันไป ถึงแม้ว่าจะอยู่บนพื้นฐานของการทำให้ได้มาซึ่งรายได้ ความแตกต่างของการที่ช่างสักเป็นผู้ประกอบการเอง กับไม่ใช่ นั่น ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสังเกต โดยสามารถอธิบายได้ว่า ถ้าช่างสักเป็นผู้ที่ประกอบธุรกิจเอง นั้นส่วนใหญ่จะมีความรัก ชื่นชอบในงานศิลปะ รวมทั้งต้องการที่จะสร้างสรรค์งานศิลปะลงบนเรือนร่าง ดังนั้นช่างสักจะมีความพิถีพิถันในการทำงาน ในการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือต่าง ๆ ตลอดจนคำนึงถึง จริยธรรม ศีลธรรม ประเพณี และความเหมาะสมอีกด้วย ต่างจากช่างสักที่ไม่ได้เป็นผู้ประกอบการเองที่มักจะคำนึงถึงรายได้ และปริมาณผู้บริโภคที่จะเข้ามาสักในแต่ละวัน ซึ่งในกรณีนี้ช่างสักจะไม่สามารถเลือกสรรเครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองเนื่องจากผู้ประกอบการเป็นผู้ลงทุนให้จึงต้องใช้อุปกรณ์ตามที่มี และด้วยเหตุผลที่ต้องการทำรายได้ให้มากในแต่ละวัน ช่างสักก็จะไม่คำนึงถึงเรื่องราวของจริยธรรมและความเหมาะสมมากเท่าไรนัก

จรรยาบรรณในการทำงานของผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสัก

ในการประกอบธุรกิจหรือการประกอบอาชีพทุกสาขาอาชีพ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล้วนแต่จะต้องมีจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพด้วยกันทั้งสิ้น สำหรับธุรกิจการสักซึ่งเป็นธุรกิจที่ต้องกระทำลงบนผิวหนังในบริเวณต่าง ๆ ของร่างกาย โดยการจับต้อง และการใช้เครื่องมือที่ต้องเกิดความเจ็บปวด และเสี่ยงต่อความไม่ปลอดภัย เช่น ในเรื่องของการติดเชื้อ เพราะความไม่สะอาด

ในการกระทำของช่างสัก หรือความไม่ปลอดภัยในเรื่องการจับต้องอวัยวะพื้นที่สงวนส่วนตัวของผู้บริโภค ที่เป็นพฤติกรรมเกินเลยของช่างสักด้วยประการทั้งปวง

ผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักหลายคน กล่าวว่า ช่างสักเปรียบเสมือนแพทย์ที่ต้องดูแลและใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ด้วยความสะอาดเพื่อให้เกิดความปลอดภัยสูงสุดกับผู้บริโภค และเนื่องจากความเชื่อในเรื่องของการสักที่เชื่อว่า การสักเป็นสิ่งที่คาบเกี่ยวระหว่างความดีกับไม่ดี ความเหมาะสม และไม่เหมาะสม ดังนั้นผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักที่ต้องการความมั่นคงทางธุรกิจจึงต้องสร้างความน่าเชื่อถือให้ปรากฏแม้จะอยู่ท่ามกลางข้อโต้แย้งของบุคคลในสังคม

และจากการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักมีวิธีการสร้างความน่าเชื่อถือ อันเป็นจรรยาบรรณในการประกอบธุรกิจของตนแตกต่างกันไปตามแต่ที่ตนเห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยได้แสดงให้เห็นในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.10 จรรยาบรรณในการทำงานของผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสัก

ช่างสัก	จรรยาบรรณในการทำงานของผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสัก									
	กำหนดอายุและวัย	ความสะอาดและความปลอดภัย	สมรรถนะในการทำงาน	ให้คำแนะนำเกี่ยวกับบริการสัก	เคารพในการกระทำบนร่างกาย	ความเป็นธรรมด้านราคา	ไม่ละเมิดสิทธิในการเผยแพร่ภาพถ่าย	ติดตามผลงานภายหลังการสัก	พัฒนาฝีมืออย่างสม่ำเสมอ	ไม่มีคิดต่อฝีมือของช่างสักคนอื่น ๆ
จิมมี่ หว่อง	/	/	/	/	/				/	/
ฐาปนีย์ ประสิทธิ์ศักดิ์	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ประเสริฐ บุญเชย	/	/	/	/	/				/	
ชูชาติ นาคทั้ง	/	/	/	/	/	/	/			/
สมบัติ นิ่มนวล	/	/	/	/	/	/			/	
ศิริชัย ลิ้มปรั่งพัฒนกิจ			/	/	/	/				
รวม	5	5	6	6	6	4	2	1	4	3
ร้อยละ	83.33	83.33	100	100	100	66.67	33.33	16.67	66.67	50.00

1. กำหนดอายุและวัยของผู้บริโภค รอยสัก จากการสังเกตพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับอายุและวัยของผู้บริโภค เพราะในบางครั้งที่มีผู้บริโภค อายุต่ำกว่า 18 ปี หรือมีวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมต้น - มัธยมปลาย เข้ามาสอบถามเกี่ยวกับการสัก ผู้

ประกอบธุรกิจและช่างสัก มักจะให้คำแนะนำว่ายังไม่ควรสักในตอนนี้อย่างไร เนื่องจากความไม่เหมาะสมหลายประการ เช่น เป็นวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการศึกษาต่อและการทำงานในอนาคต เพราะอาจจะประสบปัญหาในเรื่องของการไม่ยอมรับทางสังคมและถ้าผู้ประกอบการยังยืนยันความตั้งใจเดิมที่จะสัก ผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักก็จะแนะนำในเรื่องของตลาดวัย ตำแหน่งที่จะสัก ว่าควรเป็นลายสักเล็ก ๆ และสักใส่เสื้อผ้าปกปิดให้มิดชิด เช่น สักบริเวณหลัง ไหล่ เป็นต้น และยังมีผู้ประกอบการและช่างสักบางรายที่ค่อนข้างจะเข้มงวด คือไม่รับสักให้กับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และมีการติดป้ายประกาศให้เห็นอย่างชัดเจนภายในร้าน และไม่รับพิจารณาข้อต่อรงใด ๆ ของผู้ประกอบการทั้งสิ้น จะเห็นได้ว่าผู้ประกอบการไม่ได้หวังเพียงเพื่อรายได้เท่านั้น หากแต่ยังยินยอมและยินดีที่จะสูญเสียรายได้ในส่วนนั้นไป เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการรักษาภาพพจน์ทางสังคมในเรื่องการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง

2. ความสะอาด และปลอดภัย ในกลุ่มตัวอย่างของร้านสักที่ทำการศึกษามีการสังเกตการณ์พบว่า ร้านสักส่วนใหญ่มีการรักษาความสะอาดภายในร้าน ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างจริงจัง แต่พบว่าส่วนน้อยในบางร้านที่ยังปล่อยปละละเลยในเรื่องของการหยิบจับอุปกรณ์ต่าง ๆ โดยไม่ได้ใส่ถุงมือยาง ไม่มีการฆ่าเชื้อบริเวณพื้นที่ที่ใช้ทำการสักทั้งก่อนและหลังการสัก ตลอดจนไม่ชำระล้างอุปกรณ์ที่ใช้แล้วก่อนจะนำมาใช้ใหม่อีกครั้งและนำอุปกรณ์ เช่น ถุงมือยาง ที่ควรใช้เพียงครั้งเดียวทิ้งกลับมาใช้อีก แต่พบว่าสิ่งที่เหมือนกันในทุกร้านของกลุ่มตัวอย่างนั้นคือการใช้เข็มสักครั้งเดียวกับผู้ประกอบการเพียงคนเดียว และใช้อุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมกับงาน ซึ่งการใช้เข็มสักที่มีความเหมาะสมกับงานนั้นสำคัญมาก เพราะตลาดวัยสักแต่ละลายมีขนาดเล็กใหญ่ไม่เท่ากัน การใช้เข็มสักจึงมีขนาดต่างกันไปด้วย หากใช้เข็มสักไม่ตรงกับลักษณะของงานก็อาจจะทำให้ตลาดวัยสักนั้นออกมาไม่ดี สีไม่ติด เส้นไม่คมชัด ความละเอียดของการลงสีก็ดีกว่าที่ควรจะเป็น และอาจจะทำให้ผู้ประกอบการเจ็บปวดมากขึ้น เป็นต้น

3. สมมติในการทำงาน การมีสมมติในการทำงานสักถือเป็นความจำเป็นของช่างสักทุกคน เพราะลักษณะของงานที่ทำเป็นงานศิลปะบนความเจ็บปวด ซึ่งต้องอาศัยความละเอียดถี่ถ้วนที่ต้องกระทำลงบนตำแหน่งที่ผู้บริโภคนเป็นผู้เลือก และพบว่าผู้บริโภคนั้นไม่น้อยที่เลือกตำแหน่งที่เป็นส่วนตัวมาก ๆ เช่น บริเวณหน้าอก หน้าท้อง สะโพก หรือแม้แต่บริเวณอวัยวะเพศ ตลอดจนการสักทั่วทั้งเรือนร่าง ซึ่งในการสักบริเวณที่เป็นส่วนตัวมาก ๆ นี้ ช่างสักโดยเฉพาะเพศชายที่สักให้ผู้บริโภคเพศหญิง ยิ่งต้องเพิ่มสมมติในการทำงานมากยิ่งขึ้น เพื่อข่มใจและระงับความรู้สึกส่วนตนที่ต้องมองอวัยวะส่วนนั้น ๆ ว่าเป็นหน้าที่ของงานศิลปะที่ตนเองต้องรับผิดชอบ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ช่างสักส่วนใหญ่ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่า ไม่ว่าจะสักบริเวณใดก็ตาม จะถือเป็นว่าเป็นงานในหน้าที่ที่จำเป็นต้องรับผิดชอบ การทำงานทุกครั้งช่างสักทุกคนต้องมีสมมติกับงานอยู่แล้ว และมีจุดมุ่งหมายเพื่อการสร้างรายได้จากการประกอบธุรกิจเป็นสิ่งสำคัญ จึงไม่คิดว่าจะเกิดปัญหาไม่ว่าจะทำการสักบนอวัยวะส่วนใด ๆ ของผู้บริโภค แต่ช่างสักส่วนใหญ่ในกลุ่มที่ทำการศึกษาก็ไม่สามารถยืนยันได้ว่า ช่างสักทุกคนมีสมมติและความรู้สึกที่เหมือนกันในขณะที่ทำการสักรอยลงบนอวัยวะพื้นที่สงวนส่วนตัว เพราะมีการจับต้องอวัยวะส่วนนั้น ๆ ตลอดเวลา ซึ่งในเรื่องนี้ผู้วิจัยมีข้อมูลที่สรุปไว้ในส่วนที่ 3 ของวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจ ดังข้อความข้างล่างนี้

แต่ในขณะที่เดียวกันช่างสักบางรายยังมีแง่คิดอีก ๆ อันเป็นวัตถุประสงค์แอบแฝงซ่อนเร้น ในเชิงที่สื่อถึงการเป็นผู้ถือโอกาสจับต้องอวัยวะพื้นที่สงวนส่วนตัวได้โดยปริยาย โดยไม่ได้สนใจว่าตนได้กระทำการละเมิดกฎหมายแต่อย่างใด หากแต่ในความรู้สึกของผู้วิจัยจะเข้าใจเป็นอย่างอื่นไม่ได้ว่า ช่างสักผู้ที่ได้กระทำการสักลงบนอวัยวะพื้นที่สงวนส่วนตัวดังที่กล่าวมา ได้ประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ผิดจริยธรรมจรรยาและศีลธรรมอันดีงามตามประเพณีไทย อย่างยากยิ่งที่จะสรรหาคำมากล่าวอ้างได้ว่าไม่เป็นความจริง

4. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสัก จากการสังเกต 6 ร้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยพบว่า สิ่งแรกที่ผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักกระทำเมื่อมีผู้บริโภคมาร้านคือ การสอบถามความต้องการ ว่าต้องการสักหรือเจาะ(ในกรณีที่มีบริการเจาะ) ต้องการลวดลายแบบใดสักในตำแหน่งใด พร้อมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกลวดลายที่เหมาะสมกับตำแหน่งที่จะสักหรือเหมาะสมกับบุคลิกภาพของผู้บริโภค (ในกรณีที่ผู้บริโภคต้องการคำแนะนำ) แต่ถ้ายังไม่เป็นที่พอใจของผู้บริโภค ก็จะให้คำแนะนำเรื่องการตัดแปลง หรือเปลี่ยนตำแหน่งที่จะสักให้เหมาะสมมากขึ้น ซึ่งในด้านการแนะนำผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักส่วนมากให้ความเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญที่สุด เพราะผู้บริโภคที่มีความสนใจในการสักส่วนมากมักจะไม่มีความรู้ในเรื่องของการสักมากนัก หากเป็นผู้ที่มีได้ชื่นชอบและติดตามศาสตร์แขนงนี้อย่างจริงจัง ซึ่งการให้คำแนะนำนี้ช่างสักจะอาศัยประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ ซึ่งจะมุ่งเน้นในเรื่องของลวดลาย ตำแหน่ง การดูแลรักษารอยสัก เป็นต้น แต่ทั้งนี้การตัดสินใจก็ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้บริโภคเท่านั้น คำแนะนำของผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักจะไม่ครอบงำความคิดและการตัดสินใจของผู้บริโภค

5. เคารพในการกระทำบนร่างกายของผู้บริโภค ในการสักลวดลายที่มีขนาดต่าง ๆ ลงบนอวัยวะทุกส่วนของร่างกายย่อมหมายถึงว่า ช่างสักได้กระทำความเจ็บปวดให้กับผู้บริโภคอันเนื่องมาจากการใช้เครื่องมือตามความจำเป็นกับลักษณะของงาน และแม้จะเป็นความสมัครใจยินยอมของผู้บริโภค แต่ช่างสักที่มีจรรยาบรรณจะต้องมีความเคารพและระลึกรู้เสมอว่าต้องกระทำด้วยความนุ่มนวลและระมัดระวังอย่างดีที่สุด ซึ่งจากการสังเกตและสัมภาษณ์พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักทุกคนให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นอย่างมาก การสักที่มีลวดลายขนาดเล็กและขนาดปานกลาง ผู้บริโภคจะมีความอดทนที่จะสักให้เสร็จสิ้นภายในครั้งเดียวได้ แต่หากเป็นลวดลายที่มีขนาดใหญ่ ผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักจะแนะนำให้ผู้บริโภคได้พักระหว่างการสักเป็นระยะ ๆ หรือตามที่ผู้บริโภคร้องขอ และมักจะไม่ได้เสร็จสิ้นการสักภายในครั้งเดียว ช่างสักจะต้องนัดหมายมาสักในครั้งต่อไป จนกว่าจะเสร็จสิ้น ซึ่งจะเป็นระยะเวลาานเท่าใดนั้น ขึ้นอยู่กับความอดทนหรือความพร้อมของร่างกายผู้บริโภค ถ้าหากการสักในครั้งแรกมีอาการเจ็บปวดมาก ก็จะเว้นระยะเวลาประมาณ 7 วันจึงจะกลับมาสักอีก โดยทั่วไปแล้วจะเว้นระยะเวลาประมาณ 4 วัน ในกรณีที่เป็นความต้องการของช่างสักหรือของผู้บริโภค ที่จะฝืนสักให้เสร็จสิ้นภายในครั้งเดียว อาจจะทำให้เกิดผลเสียเป็นอย่างมากทั้งในเรื่องของลวดลาย การติดทนของหมึกสี รอยสักเกิดการอักเสบ จนทำให้ผู้บริโภคเกิดทัศนคติที่ไม่ดีกับการสักและช่างสักในที่สุด

6. ความเป็นธรรมด้านราคา จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับราคาค่าสักพบว่า การกำหนดราคาของช่างสักที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน (ร้านสักที่อยู่ในบริเวณตลาดนัดสวนจตุจักรเหมือนกัน หรือร้านสักที่อยู่ในบริเวณตลาดกลางคืนบริเวณใต้สะพานพุทธเหมือนกัน) ผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักส่วนใหญ่มีการกำหนดราคาในงานสักแต่ละชิ้นงานในราคาใกล้เคียงกัน ตามขนาด ความยากง่ายและรายละเอียดของลวดลาย เช่น ชิ้นงานที่มีขนาดเท่ากัน ลวดลายมีรายละเอียดเหมือนกัน การกำหนดราคาของร้านสักแต่ละร้านที่ทำการศึกษา จะมีราคาเท่ากันหรืออาจจะแตกต่างกันในแต่ละร้านในราคาสูงต่ำไม่เกิน 300 บาท แต่หากร้านสักอยู่ต่างพื้นที่กัน ราคาค่าสักก็จะแตกต่างกันไปตามราคาพื้นฐานที่ผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักได้กำหนดไว้

งานสักคืองานศิลปะแขนงหนึ่ง การกำหนดราคาขึ้นอยู่กับเนื้องานเป็นสำคัญ ซึ่งผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักจะกำหนดราคาตามความเหมาะสมในแต่ละลวดลาย แต่หากผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักจะเรียกราคาที่สูงเกินความเป็นจริงก็สามารถทำได้ โดยเฉพาะลวดลายที่มีขนาดใหญ่ เพราะผู้บริโภคอาจจะไม่ทราบมาก่อนว่า ถึงแม้ลวดลายจะมีขนาดใหญ่แต่หากรายละเอียดภายในลวดลายมีไม่มากนัก ราคาก็จะไม่สูงเท่ากับลวดลายขนาดใหญ่และมีรายละเอียดภายในมาก เป็นต้น ในการสักแต่ละครั้งนอกจากจะตกลงเรื่องลวดลาย และตำแหน่งแล้ว ราคาก็จะมีการตกลงกันให้เรียบร้อยก่อนจะลงมือสัก ซึ่งการสักก็มีการต่อรองราคาเช่นเดียวกับธุรกิจประเภทอื่น ๆ ผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักได้แสดงทัศนคติว่าถึงแม้จะลดราคาให้ แต่ลักษณะการทำงาน การใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ก็จะเป็นเหมือนกับการสักในราคาปกติ ไม่ใช่จากเดิมใช้สีสำหรับลวดลายนี้ทั้งหมด 7 สี แต่เมื่อลดราคาแล้วเหลือเพียง 5 สี เป็นต้น ในกรณีที่ให้บริการกับชาวต่างชาติ ผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักส่วนใหญ่มักจะคิดในราคาที่แพงกว่าผู้บริโภคที่เป็นคนไทย ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับธุรกิจบริการอื่น ๆ ที่กำหนดราคาโดยเฉพาะกับชาวต่างชาติทั่วไป

7. ไม่ละเมิดสิทธิในการเผยแพร่ลวดลาย เนื่องจากลวดลายสักมีที่มาจากแหล่งต่าง ๆ นอกเหนือจากลวดลายในแคตตาล็อกที่มีอยู่ทั่วไปตามท้องตลาด เช่น ลวดลายที่ช่างสักบางรายสร้างขึ้น หรือ ลวดลายของผู้บริโภคที่นำมาให้ช่างทำการสักเฉพาะตนเอง ซึ่งมักจะเป็นลวดลายที่มีความแปลกใหม่ แตกต่าง ไปจากลวดลายในแคตตาล็อก ย่อมถือว่าเป็นลวดลายที่มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบุคคล จากการสังเกตและสัมภาษณ์พบว่า ในจำนวนกลุ่มตัวอย่างช่างสักทั้งหมด 6 คน มีช่างสักเพียง 2 คน เท่านั้นที่ให้ความสำคัญกับการไม่ละเมิดสิทธิในการเผยแพร่ลวดลาย โดยได้ให้ทัศนะว่า เมื่อต้องการเผยแพร่ลวดลายที่มีกรรมสิทธิ์ดังกล่าวควรที่จะแจ้งให้เจ้าของกรรมสิทธิ์

ทราบ หรือในกรณีที่ต้องการถ่ายภาพลวดลายสักของผู้บริโภคที่มารับบริการ ช่างสักได้อธิบายว่า จะถ่ายเฉพาะลวดลายในบริเวณที่สักเท่านั้น จะไม่ถ่ายภาพให้ติดใบหน้าของผู้บริโภค เพราะถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เพราะผู้บริโภคอาจจะไม่ต้องการเปิดเผยให้บุคคลภายนอกรับรู้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล แต่ถ้าเป็นความสมัครใจของเจ้าของรอยสักและมีความเหมาะสมในการเผยแพร่สู่สาธารณชนก็สามารถพิจารณาได้ว่า ผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักมิได้กระทำผิดจรรยาบรรณที่เป็นการละเมิดสิทธิในการเผยแพร่ลวดลายแต่อย่างใด

8. การติดตามผลงานภายหลังการสัก เนื่องจากผิวหนังของผู้บริโภคแต่ละรายมีความละเอียดไม่เหมือนกัน ดังนั้นการรับน้ำหนักของเข็ม และหมึกสีก็แตกต่างกันตามลักษณะของผิว เช่น ผิวของบางคนติดหมึกสีได้ยาก แต่บางคนแค่สักลงไปเพียงครั้งเดียวหมึกสีก็สามารถติดได้อย่างง่ายดาย เป็นต้น ช่างสักที่ติดตามผลงานหลังทำการสัก โดยการนัดผู้บริโภคมาดูรอยสักตามเวลาที่กำหนด เพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยของลวดลาย การติดของหมึกสี หรือในกรณีที่เกิดความผิดพลาดอันเนื่องมาจากการทำงานของช่างสัก หรือระหว่างการหลุดลอกของสะเก็ดแผล ช่างสักก็ยินดีที่จะแก้ไขงานให้โดยผู้บริโภคไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมอีก ย่อมถือว่าเป็นจรรยาบรรณที่ดีที่ช่างสักทุกคนพึงมี แต่จากความเป็นจริงในกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีช่างสักเพียงรายเดียวเท่านั้นที่ทำการติดตามผลงานภายหลังการสัก จึงสรุปได้ว่า ช่างสักส่วนใหญ่ยังขาดจรรยาบรรณในข้อนี้

9. พัฒนาฝีมืออย่างสม่ำเสมอ การสักรอยศิลปะบนเรือนร่างถือเป็นงานฝีมือของช่างสักโดยตรง ช่างสักที่มีการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง หมายถึงการสร้างประสบการณ์ในฝีมือให้กับตนเอง และเชื่อได้ว่ามีความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าช่างสักที่ไม่ได้รับการพัฒนาฝีมือ จากการสังเกตและสัมภาษณ์ช่างสักพบว่า มีช่างสักจำนวน 4 คนที่กล่าวถึงเรื่องของการพัฒนาฝีมือว่า ช่างสักที่ได้พัฒนาฝีมือการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ฝีมือของช่างสักจะปรากฏอยู่ที่ผลงาน หากผลงานที่ออกมาดี เป็นที่กล่าวขวัญถึงของผู้บริโภค ช่างสักผู้นั้นก็จะได้รับความนิยมนิยมและสามารถพัฒนาธุรกิจของตนเองมากกว่าช่างสักที่มีฝีมือด้อยกว่าเพราะไม่ได้รับการยอมรับจากผู้บริโภค ช่างสักที่ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจส่วนใหญ่จะรู้จักกับช่างสักชาวต่างประเทศ จึงทำให้สามารถทราบข่าวคราวความเคลื่อนไหวด้านการสักของต่างประเทศว่าได้มีการพัฒนาด้านใดบ้าง และได้ฝึกฝนการสักจากช่างสักเหล่านั้นด้วย จึงถือได้ว่าช่างสักกลุ่มนี้เป็นช่างสักที่ได้พัฒนาฝีมือของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

ถึงแม้ว่าในประเทศไทยจะไม่มีการจัดงานนิทรรศการเกี่ยวกับรอยสัก เพื่อเปิดโอกาสให้ช่างสักผู้มีฝีมือได้แสดงความสามารถดังเช่นในต่างประเทศ แต่ช่างสักในประเทศไทยก็มีฝีมือการสักที่มีความสามารถสูงในระดับโลก เช่น นายสุรัตน์ เลิศพิริยพงศ์ ผู้เข้าร่วมการประกวดเทตทูโลก และได้รับการยอมรับจากสมาคมเทตทูนานาชาติแห่งสหรัฐอเมริกา ตัดสินให้เป็นผู้ได้รับรางวัลชนะเลิศ ประจำปี 2002 ซึ่งสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับวงการสักในประเทศไทยเป็นอย่างมาก

10. ไม่มีอคติต่อฝีมือของช่างสักคนอื่น ๆ จากการสังเกตและสัมภาษณ์ช่างสักกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีผู้บริโภคนานไม่น้อยที่ต้องการแก้ไข หรือเพิ่มเติมขนาดของลวดลายสักที่เคยสักมาก่อนแล้ว ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากความไม่พอใจในลวดลายและสีสันทันที ช่างสักมักจะถามข้อมูลเบื้องต้นกับ ผู้บริโภคว่า รอยสักที่มีอยู่เดิมได้สักมาจากที่ใดและใครเป็นผู้สัก โดยผู้ประกอบการและช่างสักจำนวน 3 คนได้แสดงทัศนคติว่า ช่างสักไม่ควรวิจารณ์ หรือว่ากล่าวในทางที่ไม่ดี ในกรณีทำงานสักชิ้นนั้นดูไม่ดีหรือไม่สวยงาม แต่ในกรณีตรงกันข้ามคือเป็นงานสักที่มีลวดลายสวยงาม ช่างสักก็จะกล่าวชื่นชมไปกับผู้บริโภค

มุมมองและทัศนคติที่มีต่อธุรกิจ และผู้บริโภคการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างของนักวิชาการและผู้รู้เรื่องการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้รู้เรื่องการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างที่ไม่ใช่ผู้ประกอบการการสัก และนักวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์หรือด้านที่เกี่ยวข้อง เพื่อสะท้อนถึงวิวัฒนาการหรือความเป็น Pop Culture ของการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง ตลอดจนเพื่อทราบถึงทัศนคติและมุมมองที่หลากหลาย ต่อการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างในปัจจุบัน

ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่าผู้รู้และนักวิชาการส่วนใหญ่ มีทัศนคติและมุมมองไปในทิศทางเดียวกันว่า การสักในปัจจุบันนี้เป็นเรื่องของวัฒนธรรมป๊อป (Pop Culture) ที่ได้รับอิทธิพลมาจากศิลปินบันเทิงทั้งหลาย โดยสามารถแบ่งลักษณะของการสักในปัจจุบันเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกต่อเนื่องจากอดีต คือการสักในเชิงของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งถือว่าเป็นธุรกิจและเป็นการบริโภคอย่างหนึ่ง มีนัยและความหมายเฉพาะในเรื่องของความเชื่อดั้งเดิม ไม่ได้ต้องการเป็นเอกลักษณ์ หรือเป็นปัจเจกบุคคลแต่ประการใด แต่แสดงออกให้เห็นถึงการสังกัดสำนักใดสำนักหนึ่งเท่านั้น ส่วนอีกลักษณะหนึ่งคือเป็นวัฒนธรรมป๊อป เป็นการสักตามศิลปินที่ชื่นชอบ

คนที่ทำธุรกิจก็จะเสนอรูปร่างของรอยสักที่อาจจะไม่ได้เกี่ยวข้องกับศิลปินบันเทิง แต่เป็นการสักเพื่อความสวยงามที่แต่ละคนจะเลือกสรร หรือสร้างรอยสักของตนเองขึ้นมา เป็นการสร้างเอกลักษณ์ส่วนตัวขึ้นมาในสังคมสมัยใหม่ ซึ่งเอกลักษณ์ส่วนตัวเป็นสิ่งที่โหยหากันมากเพราะว่าสังคมปัจจุบัน สังคมบริโภคแบบมวลชนทำให้คนในโลกสมัยใหม่ปราศจากซึ่งเอกลักษณ์ ดังนั้นรอยสักจึงเปรียบเสมือนสิ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่าง เพราะคนสมัยใหม่เป็นสังคมที่เน้นความเป็นปัจเจกบุคคล แต่ถูกเศรษฐกิจแบบทุนนิยมสมัยใหม่เข้ามา มีอิทธิพลครอบงำให้อยู่ภายใต้ mass production ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นปฏิภาคกับสภาวะปัจจุบันที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ตามที่เรียกว่าวัฒนธรรมป๊อป (Pop Culture) ดังกล่าวข้างต้น

“ปัจจุบันนี้รอยสักมันต่างไปจากสมัยโบราณ เมื่อก่อนมันเป็นวัฒนธรรม เป็นความเชื่อ เป็นประเพณี พอมาตอนหลังโลกมันสมัยใหม่ขึ้น วิทยาศาสตร์เข้ามาครอบงำมากขึ้น ความเชื่อก็หมดไป แต่รอยสักมันยังอยู่ แต่อยู่โดยที่มันได้ต้องเป็นความเชื่อแบบเก่า เป็นต้นว่าสักแล้วหนังเหนียว มีเมตตามหานิยม ตอนนี้นั้นมันไม่ใช่ออย่างนั้นแล้ว แต่มันกลายเป็นความเชื่อใหม่ขึ้นมาก็คือเป็นแฟชั่น ถ้าถามว่ารอยสักในปัจจุบันนี้เหมือนเก่ามั้ยต้องตอบว่าไม่เหมือน สมัยก่อนมันเป็นความเชื่อ เป็นไสยศาสตร์ แต่สมัยนี้นั้นอาจจะเป็นวิทยาศาสตร์ในที่นี้คือมันพิสูจน์ได้ มันเห็นได้ เพราะฉะนั้นเราก็พิสูจน์ได้ว่าที่สักในปัจจุบันเป็นเพราะต้องการความสวย ต้องการความเท่”

(ชนิตร์ กุฎาญจน์, สัมภาษณ์, 1 สิงหาคม 2546)

“ในมุมมองของตัวเองไม่คิดว่าไม่ดี แต่มองว่าเป็นเรื่องความสวยงาม เก๋ เท่ เป็นเรื่องการเรียกร้องความสนใจ เป็นการประดับตกแต่งร่างกายด้วยภาพเขียน การสักเป็นจิตรกรรมอย่างหนึ่ง ดูแล้วมีเสน่ห์ น่ารัก มองว่าเป็นแฟชั่น เป็นการเลียนแบบกัน การสักเป็นจิตวิทยา สังคมชนิดหนึ่ง พอมองคนอื่นว่าดูดี ก็เลยเลียนแบบตาม เพราะคนที่มีรอยสักในปัจจุบันมักจะเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในสังคม”

(รศ.ดร.ประเทิน มหาจันทร์, สัมภาษณ์, 3 สิงหาคม 2546)

“คนที่มารับการสักต้องการเอกลักษณ์มากกว่า คนที่เป็นฝ่ายสักเค้าสักแบบเหมารวมอยู่แล้ว เหมือนคนเย็บเสื้อโหล แต่อันนี้มันทำทีละคนสองคน คนที่มารับการสักนี่เป็นคนๆ ที่คิดว่าตัวเองได้พิเศษมา แต่คนที่ไปสักเขามันก็สักเพื่อหาเงิน มันเป็นคนขายศิลปะ มันต่างจากคนทำศิลปะแล้วไม่ขาย ผมว่าอันนั้นมันเป็นศิลปะที่โคเคน เค้าอาจจะมีไอเดีย และพอใจให้ใครคนใด

คนหนึ่ง เพราะคนนั้นอาจจะมีเอกลักษณ์โดดเด่นในการรับสิ่งนั้นไป แต่อันนี้ไม่ใช่มันเป็นการ สักแบบหาเงินมันก็ต้องอยู่ภายใต้ระบบตลาดไป”

(ดร.ไชยันต์ ไชยพร, สัมภาษณ์, 4 สิงหาคม 2546)

“คิดว่ามันเป็นแฟชั่น เป็นสมัยนิยม การแต่งกายร่วมสมัย เป็นเหมือนเครื่องประดับ แต่ว่าต่างกันตรงที่มันติดตัวไปตลอดชีวิต ถ้าเป็นเสื้อผ้า เป็นเครื่องประดับอื่น ๆ มันเปลี่ยนได้ ตลอดเวลา และแลงมาด้วยความเจ็บปวด ที่นี้พอมันติดตัว คนที่จะสักต้องคิดให้ดีว่าจะสักไป ทำไม จะสักอะไร เพราะมันจะกลายเป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกายไปแล้ว ซึ่งก็เปลี่ยนแปลงได้ ยาก จากวิธีการทางการแพทย์ หรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ก็ตาม”

(ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี, สัมภาษณ์, 4 สิงหาคม 2546)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาแรงจูงใจ และวัตถุประสงค์ในการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง ของผู้บริโภค

แรงจูงใจคือกำลัง อำนาจ ความศักดิ์สิทธิ์ ที่เป็นเครื่องชักนำหรือเกลี้ยกล่อม เพื่อให้เห็นคล้อยตามในเรื่องนั้น ๆ และแรงจูงใจจะเป็นบ่อเกิดของวัตถุประสงค์ที่เป็นความต้องการ ความอยากได้ ในสิ่งที่มีแรงจูงใจชักนำให้เกิดมีและได้สิ่งนั้นมาเป็นของตน

การศึกษาเรื่องแรงจูงใจ ที่นำไปสู่วัตถุประสงค์การสักรอยศิลปะบนเรือนร่างของผู้บริโภค รอยสัก ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผู้บริโภค รอยสักจำนวน 30 ราย จาก 6 ร้านของผู้ประกอบการสัก ทำให้ทราบว่าผู้บริโภค รอยสักมีแรงจูงใจหลากหลายประการ ให้เกิดเป็นความต้องการและตัดสินใจสักลวดลายศิลปะลงบนเรือนร่างของตนเอง โดยสามารถแบ่งเป็นแรงจูงใจจากภายใน และภายนอกตัวของผู้บริโภค ดังต่อไปนี้

1. แรงจูงใจจากกำลัง อำนาจภายในตัวตนของผู้บริโภคเอง

- 1.1 แรงจูงใจที่เป็นความทันสมัย
- 1.2 แรงจูงใจที่เกิดจากความฝันและจินตนาการของผู้บริโภค

2. แรงจูงใจจากกำลัง อำนาจภายนอกตัวตนของผู้บริโภค

- 2.1 แรงจูงใจที่เชื่อว่าเป็นความศักดิ์สิทธิ์

This document was created by the trial version of Print2PDF. !
Once Print2PDF is registered, this message will disappear. !
Purchase Print2PDF at <http://www.software602.com>

- 2.2 แรงจูงใจที่เกิดจากการลอกเลียนแบบ (ทำตามผู้อื่น)
- 2.3 แรงจูงใจที่เกิดจากความพอใจในศิลปะของลวดลาย
- 2.4 แรงจูงใจที่เกิดจากลักษณะของร้านสัก
- 2.5 แรงจูงใจที่เกิดจากความน่าเชื่อถือของช่างสัก
- 2.6 แรงจูงใจที่ต้องการใช้ลวดลายศิลปะมาปกปิดรอยแผลเป็น
- 2.7 แรงจูงใจที่เป็นแรงแห่งความรัก
- 2.8 แรงจูงใจเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้อื่นที่มีอิทธิพลต่อตนเอง
- 2.9 แรงจูงใจที่ถือเป็นเอกลักษณ์ในครอบครัว

1. แรงจูงใจจากกำลัง อำนาจภายในตัวตนของผู้บริโภคเอง ซึ่งวิเคราะห์ได้เป็น 2 ประการดังนี้

- 1.1 แรงจูงใจที่เป็นความทันสมัย
- 1.2 แรงจูงใจที่เกิดจากความฝันและจินตนาการของผู้บริโภค

1.1 แรงจูงใจที่เป็นความทันสมัย ซึ่งผู้บริโภคต้องการให้ความสำคัญกับแฟชั่นสมัยใหม่ ผู้บริโภคกลุ่มนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อความพึงพอใจส่วนตนที่ต้องการเปลี่ยนตัวตนให้เป็นคนทันสมัย มีลักษณะเป็นคนรุ่นใหม่ การสักลวดลายคือการได้แสดงออกถึงความทันสมัย และให้ความหมายว่าเป็นเพียงแฟชั่นอย่างหนึ่งเท่านั้น จึงมักจะสักลวดลายที่มีขนาดไม่ใหญ่มากนัก และเป็นลวดลายที่นิยมสักกันทั่วไป

แรงจูงใจ...

“หนูว่ามันดูทันสมัยดิเนะ ถึงแม้ว่าปกตินูก็ไม่ค่อยตามแฟชั่นเท่าไร แต่ที่สักเพราะคิดว่าอยากทันสมัยเหมือนคนอื่น ”

(กรรองทอง ศักดิ์, สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2546)

“เห็นคนอื่นเค้าสัก แล้วดูเซ็กซี่ดี ก็อยากเป็นคนทันสมัยกับเขาบ้าง ”

(นฤมล สมงาม, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

“ตอนนั้นเค้าฮิตกันมาก สมัยผมเรียนอยู่ประมาณปี 3 ขึ้นปี 4 ผมเห็นว่า เป็นแฟชั่น
เท่ที่ดี เป็นสไตล์ของตัวเองเลยมาสัก พอเรียนจบทำงานมีเงินก็เลยมาสักอีกครั้งที่สตูดิโอ ผมวาด
ลวดลายของผมมาเองเลยนะ”

(จิระ อัสวรุจน์, สัมภาษณ์, 21 มิถุนายน 2546)

“มันเหมือนกับเป็นแฟชั่นอย่างหนึ่งนะ ก็เหมือนกับเสื้อผ้า ใส่ชุดนี้แล้วดูดี
ทันสมัย ไม่เชย ก็เลยอยากสัก”

(เพ็ญทิศา ท้ายสมบัติ, สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2546)

“ก็เป็นแฟชั่นสำหรับสังคมสมัยนี้ อีกร้อยอย่างมันก็ดูสวยด้วย คิดว่าสักแล้วดูดี ทันสมัยดี
นะ”

(ปริยาภรณ์, สัมภาษณ์, 6 กรกฎาคม 2546)

วัตถุประสงค์...

“ปกติก็มั่นใจในตัวเองอยู่แล้ว แต่ก็อยากจะมั่นใจมากขึ้น อีกร้อยอย่างมันทำให้เรามั่นใจ
ในการแต่งตัวมากขึ้นด้วย”

(กรรองทอง ศักดิ์, สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2546)

“คิดว่าสักแล้วมันทำให้เราดูเซ็กซี่ขึ้นนะ เราก็อยากเซ็กซี่อยู่แล้วด้วยไง เพื่อน ๆ ที่
มหาวิทยาลัยหลาย ๆ คนไม่ค่อยเชื่อว่าไปสักมา มันก็เหมือนกับว่าพอทำแล้วคนอื่นก็จะมองว่าเรา
กล้านะ”

“สักมาแล้วก็ต้องเปิดเผยลึเคะ ทันสมัยดี สักไปแล้วก็ต้องโชว์ ใครจะเก็บไว้ดูคนเดียว
คิดว่าไม่น่าจะมีนะคนที่สักแล้วไม่โชว์ คนสักทั้งตัวยังโชว์เลย”

(นฤมล สมงาม, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

“สำหรับผม ๆ คิดว่ามันเป็นแฟชั่น ทันสมัยดี สักตรงนี้ก็โชว์ไปเลย สักมาแล้วจะกลัวอะไร ไม่จำเป็นต้องปิดบัง เปิดเผยไปเลย”

(สุรัชย์ หาญชาญพานิช, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

“เคยเห็นคนเค้าสักกัน รู้สึกว่ามันเท่ดีก็เลยอยากสัก ที่แรกเห็นผู้ชายสักก่อนก็ว่ามันเท่ดี ตอนหลังมาเห็นผู้หญิงสักก็ว่ามันเก๋ดีนะ ก็อยากสักบ้าง ตอนแรกก็กลัวนะแต่มั่นอยากเท่มากกว่า ก็เลยลองดู ที่แรกก็ดูหลาย ๆ รูปนะ แต่พอเห็นรูปนี้ก็ถูกใจ”

“มีความรู้สึกถ้าสักมาแล้วไม่ได้โชว์ จะสักไปทำไม เจ็บตัวเปล่า ๆ ก็เลยสักตรงนี้ (ต้นแขน) เวลาใส่เสื้อกล้ามก็เห็นได้ง่าย แต่ที่บ้านจะไม่ค่อยชอบเรื่องพวกนี้นะ แต่ถ้าเป็นแฟชั่น ทำแล้วดูดี ดูทันสมัยหนูทำหมดทุกอย่างเลยนะ อย่างเจาะสะดือก็ทำ แล้วตอนนี้ก็มาสักอีก มันเหมือนกับที่เราทำในสิ่งที่เค้าคิดไม่ถึง ทั้งที่บ้าน ทั้งเพื่อน ๆ “

(กัลยา หล่อรัตนกุล, สัมภาษณ์, 27 มิถุนายน 2546)

“มันเหมือนกับเป็นแฟชั่นอย่างหนึ่งนะ ก็เหมือนกับเสื้อผ้าใส่ชุดนี้แล้วดูดี ทันสมัย ไม่เชย ที่มาสักนี้ก็เหมือนกัน”

(เพ็ญทิศา ท้ายสมบัติ, สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2546)

การตีความหมาย...

“ผีเสื้อกราฟฟิคเหรอกะ ที่สักเพราะว่ามันสวยดี เป็นแฟชั่น”

(นฤมล สมงาม, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

“ไม่มีความหมายอะไรหรอกนะ แค่อบเฉย ๆ เหมือนเป็นแฟชั่นอย่างหนึ่ง เหมือนเวลาซื้อเสื้อผ้า ถ้าเห็นว่าสวย ใส่แล้วดูดีก็ซื้อ การสักก็เหมือนกันนะ “

(กัลยา หล่อรัตนกุล, สัมภาษณ์, 27 มิถุนายน 2546)

1.2 แรงจูงใจที่เกิดจากความฝันและจินตนาการของผู้บริโภค เป็นผู้บริโภคที่ต้องการสักลวดลายตามที่ฝัน หรือจินตนาการไว้ ผู้บริโภคที่มีความคิดเช่นนี้จะมีความเป็นตัวของตัวเองค่อนข้างสูง โดยมีวัตถุประสงค์คือต้องการสร้างสัญลักษณ์ที่คิดว่าเป็นสิ่งดี คู่ควรติดตัวไว้ตลอดไป จึงได้ตัดสินใจมาเป็นอย่างดีก่อนมาทำการสัก และให้ความหมายว่า ลวดลายที่สักได้แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ส่วนตัว ตามที่ได้จินตนาการ เป็นสำคัญ

แรงจูงใจ...

“พี่เพิ่งหลุดจากความคิดที่มันครอบงำพี่อยู่ พอรู้ตัวว่าหลุดออกมาแล้ว ก็ไม่คิดจะกลับไปอีกแล้ว ได้ศึกษาเกี่ยวกับคัมภีร์โบราณของจีนมาเยอะ พี่ก็เลยอิงอยู่กับมังกร ตามแนวคิดของคนจีน ลายสักของพี่ก็ต้องมีรูปมังกรอยู่ด้วย”

(ทองสุข เพิ่มพูล, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2546)

“พอผมคิดว่าอยากจะสัก ก็ไปหาดูแบบตามร้านสัก แล้วก็กลับมาวาดเอง อย่างลายกราฟฟิคที่ผมสักนี้ ผมออกแบบเองทั้งหมด ผมว่ามันดูพลิว ๆ สวยดี”

(พรชัย, สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2546)

“ผมว่าการสักมันก็เหมือนกับโหวงเฮ้งนะ เหมือนกับเพิ่มสิ่งที่ได้จินตนาการเข้ามาไว้ในร่างกาย ก็คงจะต้องมีอะไรเปลี่ยนไปบ้าง ผมจึงคิดออกแบบมาเอง เป็นรูปกราฟฟิค ซึ่งมันไม่ได้เป็นรูปเป็นร่างอะไรที่ไม่ดี”

(กฤษณพล พรหมสาขา ณ สกลนคร, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

“ที่ผมสักเป็นรูปมังกร เพราะตั้งใจไว้มานานแล้วว่าจะให้ออกแบบจีน ๆ ผมว่ามันเหมือนกับเทพนิยาย ในความรู้สึกของผมมันน่ารักดีนะ”

(สุรชัย หาญชาตพานิช, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

วัตถุประสงค์...

“ส่วนวัตถุประสงค์ของการสัก ก็เพื่อเตือนตัวเองว่าเป็นคนต้องรักษาสมดุล ไม่หนักไปทางด้านใดด้านหนึ่ง อย่างเช่นชีวิตครอบครัวถ้าแต่งงานไปก็ให้ว่าจะทำแต่งงานอย่างเดียว เกิดเป็นมนุษย์ต้องมีอย่างน้อย 3 อย่าง มีงาน ครอบครัว แล้วก็สังคม ถ้าขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไป ชีวิตความเป็นมนุษย์ก็จะไม่สมบูรณ์”

(ทองสุข เพิ่มพูล, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2546)

“มันเหมือนกับเราชนะนะที่ ชนะตัวเอง เหมือนกับได้ผ่านขั้นตอนแล้ว ขั้นตอนี่หลาย ๆ คนเค้ายังไม่เคยทำ หรือที่หลาย ๆ คนกลัว”

(กฤษณพล พรหมสาขา ณ สกลนคร, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

การตีความหมาย...

“ชอบมันมานานแล้ว ในความคิดผมมันก็เหมือนกับเทพนิยายนะ มันน่ารักดี”

(สุรัชชัย หาญชาญพานิช, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

“เราสักตัวอักษรที่แปลว่าโชคก็ เหมือนกับว่ายังมีโชคติดตัว”

(กรรองทอง ศักดิ์, สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2546)

“มันเหมือนกับเราต้องการความเป็นอิสระ แต่มันเป็นไปไม่ได้ เพราะยังเป็นพนักงานเงินเดือนอยู่ ก็เลยสักผีเสื้อเพราะมันอิสระไง แต่อย่างเราทำงานทุกวันไม่ค่อยได้ไปไหน ก็เลยอยากได้ความอิสระมาไว้กับตัว”

(กิติกร เจลิมศรี, สัมภาษณ์, 14 มิถุนายน 2546)

“ก็ไม่มี ความหมายอะไรครับ สวยดี และ คือผมคิดว่าถ้าผมจะวาดต่อผมจะวาดให้มันยาวลงมามาก แล้วจะเขียนชื่อเล่นตัวเองไว้ด้วย มันจะได้สื่อถึงความเป็นเรา”

(กฤษณพล พรหมสาขา ณ สกลนคร, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

2. แรงจูงใจจากกำลัง อำนาจภายนอกตัวตนของผู้บริโภค ซึ่งวิเคราะห์ได้เป็น 9 ประการดังนี้

- 3.1 แรงจูงใจที่เชื่อว่าเป็นความศักดิ์สิทธิ์
- 3.2 แรงจูงใจที่เกิดจากการลอกเลียนแบบ (ทำตามผู้อื่น)
- 3.3 แรงจูงใจที่เกิดจากความพอใจในศิลปะของลวดลาย
- 3.4 แรงจูงใจที่เกิดจากลักษณะของร้านสัก
- 3.5 แรงจูงใจที่เกิดจากความน่าเชื่อถือของช่างสัก

- 3.6 แรงจูงใจที่ต้องการใช้ลวดลายศิลปะมาปกปิดรอยแผลเป็น
- 3.7 แรงจูงใจที่เป็นแรงแห่งความรัก
- 3.8 แรงจูงใจเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้อื่นที่มีอิทธิพลต่อตนเอง
- 3.9 แรงจูงใจที่ถือเป็นเอกลักษณ์ในครอบครัว

2.1 แรงจูงใจที่เชื่อว่าเป็นความศักดิ์สิทธิ์ ผู้บริโภครู้สึกในลักษณะนี้มักจะมี ความเชื่อว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มองไม่เห็น สามารถกำหนดคอกออกมาเป็นลวดลายโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการเตือนตนเองว่า มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองและให้ความหมายกับรอยสักว่า เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ที่สามารถเตือนสติให้กระทำความดี มีความอดทน อดกลั้น ต่อการคิดทำความชั่ว เพราะเชื่อว่ารอยสักจะคลบนันดาลสิ่งดี ๆ ให้เกิดกับตนเองได้

แรงจูงใจ...

“ผมเป็นชาวพุทธ พระศาสดาถือว่าสำคัญที่สุดจึงสักรูปพระพุทธรูปไว้ที่ตัวเอง”

(ทรงยศ, สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2546)

“เคยได้ยินมาว่ารูปโอมนี้สักแล้วจะดี เหมือนกับว่าเป็นของศักดิ์สิทธิ์นะ เป็นสัญลักษณ์ของศาสนา เคยมีคนบอกว่าสักแล้วเหมือนมีของคืออยู่กับตัว ก็เลยสัก”

(กอล์ฟ, สัมภาษณ์, 6 กรกฎาคม 2546)

“คำว่า “นักปราชญ์” ที่อยู่ตรงต้นคอกนี้ ผมเชื่อว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งความศักดิ์สิทธิ์ที่คอยเตือนใจให้ผมทำความดีอยู่ตลอดเวลา”

(คมกฤต, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2546)

วัตถุประสงค์...

“ผมว่าไม่ค่อยมีใครสักคนสำหรับรูปพระพุทธรูปที่ผมรัก ที่ผมรักเพราะผมศรัทธา และก็นับถือ เหมือนกับว่าเรามีพระศาสดายู่กับตัว ก็เหมือนคนห้อยพระนั่นแหละ แต่ผมสักติดตัวไว้เลย เอาไว้เตือนใจ แล้วก็ปกป้องคุ้มครองเราด้วย”

(ทรงยศ, สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2546)

“ทำให้เรานึกถึงปรัชญาต่าง ๆ ก็เหมือนกับการเตือนตัวเองในการดำเนินชีวิตให้ตั้งอยู่ในความไม่ประมาทนะครับ”

(คมกฤต, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2546)

การตีความหมาย...

“คงไม่ต้องตีความหมายอะไรหรอกครับ พระพุทธรูปก็เห็นชัดอยู่แล้ว คนห้อยพระไม่เห็นต้องตีความหมายอะไรเลย”

(ทรงยศ, สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2546)

“ความหมายของโอมก็คือสัญลักษณ์ของความศักดิ์สิทธิ์เท่านั้นเอง”

(กอล์ฟ, สัมภาษณ์, 6 กรกฎาคม 2546)

“นักปราชญ์ก็หมายถึงผู้มีปัญญา จะทำอะไรให้มีสติ แล้วปัญญาจะเกิดครับ”

(คมกฤต, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2546)

2.2 แรงจูงใจที่เกิดจากการลอกเลียนแบบ (ทำตามผู้อื่น) ผู้บริโภคกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นที่มีวัตถุประสงค์ว่า อยากจะมีรอยสักอยู่บนเรือนร่างของตนเอง แต่ขาดความเชื่อมั่นเนื่องจากกลัวว่าถ้าตนสักก่อนผู้อื่นอาจจะทำให้ดูไม่ดี แต่ถ้าได้เห็นว่ามีผู้อื่นได้สักวดลายนั้น ๆ มาก่อนแล้วเกิดเป็นความพึงพอใจจึงตัดสินใจไปสักลงบนเรือนร่างของตนเองด้วย โดยไม่ได้คำนึงถึงความหมายของลวดลายที่สักซึ่งกินใจ นอกจากชอบในความแปลกใหม่ และความสวยงามของลวดลาย เป็นหลัก

แรงจูงใจ...

“เพื่อน ๆ ในกลุ่มสักกันทั้ง 8 คนเลย สักภาษาจีนที่ใกล้เคียงกันหมด แต่ไม่ใช่คำเดียวกันนะค่ะ เลือกตัวอักษรแล้วแต่ชอบมากกว่า”

(กรองทอง ศักดิ์, สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2546)

“ก็ไปเห็นเพื่อนที่ทำงานเขาสัก สวยดี เลยถามเขาว่าไปสักที่ไหนมา พอรู้ชื่อร้านก็เลยมาสักนี้แหละค่ะ”

(กิติกร เฉลิมศรี, สัมภาษณ์, 14 มิถุนายน 2546)

“เคยเห็นคนอื่นเขาสักกัน รู้สึกว่ามันทันสมัยนะ เท่ดีก็เลยอยากสัก เคยเห็นผู้ชายสักมาก่อนตอนหลังก็เห็นมีผู้หญิงสักดูแล้วเก๋ดี อยากสักบ้าง กลัวเหมือนกันนะแต่พอเจอรูปผีเสื้อกราฟฟิกแบบนี้ก็ถูกใจ”

(กัลยา หล่อรัตนกุล, สัมภาษณ์, 27 มิถุนายน 2546)

“ก็เพื่อน ๆ สักกัน เพื่อนในกลุ่มสักคล้ายเดียวกัน สักเหมือนกัน ตำแหน่งที่สักเดียวกัน ปลาโลมาหันหน้าทางเดียวกันด้วย เพื่อนทั้ง 3 คนสักเหมือนกันเลย”

(เพ็ญญา ภาคนนท์กุล, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2546)

“ตอนแรกเพื่อนไปสักมาก่อน เห็นว่าสวยดี เพื่อนยุด้วยก็เลยสักเหมือนกัน ลายเดียวกัน ตำแหน่งเดียวกัน แบบนี้แหละ”

(ปิยะรัตน์ แสนคำ, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2546)

“เพื่อนไปสักมาก่อน เห็นว่ามันสวยดีก็เลยมาสักบ้าง แต่คนละลายนะ อย่างผมชอบกราฟฟิก แต่เพื่อนเขาสักเป็นรูปเสื้อ”

(เทวฤทธิ์ สระแก้ว, สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2546)

วัตถุประสงค...

“เพื่อนในกลุ่มก็สักกันทุกคน สักภาษาจีนเหมือนกัน และก็สักที่ไหล่เหมือนกันด้วย ในกลุ่มหนูนะถ้าเพื่อนบอกว่าเอา ก็คือเอา แต่ถ้าบอกไม่ก็ไม่”

(กรองทอง ศักดิ์, สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2546)

“เพื่อน ๆ สักกัน เพื่อนในกลุ่มสักลายเดียวกันเลย สักเหมือนกัน ที่เดียวกัน ปลาโลมา หันหน้าทางเดียวกันด้วย เพื่อนทั้ง 3 คนสักเหมือนกันเลย”

(เพ็ญญา ภาคนนท์กุล, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2546)

“รอยสักในตัวนี้สักให้คนอื่นหมดเลยนะรูปแรกแฟนชอบเค้าอยากให้สัก ส่วนรูปนี้ เพื่อนชอบก็เลยสักให้เพื่อน”

(แนน, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2546)

“เพื่อนไปสักมาก่อน เราเห็นว่ามันสวยดีก็เลยมาสักบ้าง แต่คนละลายนะ อย่างเราชอบ กราฟฟิค แต่เค้าสักเป็นรูปเลย”

(เทวฤทธิ์ สระแก้ว, สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2546)

การตีความหมาย...

“ชอบปลาโลมาอยู่แล้วอะ ไม่ได้ตีความหมายอะไร เป็นเหมือนกับสัญลักษณ์ประจำ กลุ่ม”

(เพ็ญญา ภาคนนท์กุล, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2546)

“ไม่ได้มีความหมายอะไรครับ ผมว่ามันสวยดี”

(เทวฤทธิ์ สระแก้ว, สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2546)

2.3 แรงจูงใจที่เกิดจากความพอใจในศิลปะของลวดลาย เนื่องจากปัจจุบันศิลปะของ ลวดลายที่ใช้ในการสักมีความหลากหลายให้เลือกเป็นจำนวนมาก เมื่อผู้บริโภคได้พบเห็นก็รู้สึก ต้องการ จึงมีวัตถุประสงค์เป็นเพียงอยากให้ลวดลายศิลปะที่พึงพอใจมาปรากฏบนเรือนร่างของ

ตนเอง และให้ความหมายของลวดลายตามความพึงพอใจที่มองเห็นเป็นความโดดเด่น ทั้งการเล่นเส้นและสีสันทัน จึงตัดสินใจสักตามความพึงพอใจในลวดลายที่ได้พบเห็น ตลอดจนบางรายยังให้ความหมายว่าเป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงสถานภาพทางเพศ

แรงจูงใจ...

“เห็นลายแล้วชอบครับ พอสักก็รู้สึกสวยแบบถาวร สวยแล้วสวยเลย ไม่สวยก็ซีเหี่ยวไปเลย ตอนแรกอยากได้รูปเสื้อสวย ๆ สักตัว แต่พอมารู้รูปมังกรที่สวยงามกว่า ก็เลยสักเป็นรูปมังกร”

(ชลชัย เทศศิริ, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2546)

“พี่ชอบลาย ชอบศิลปะ ชอบความสวยงามบนเรือนร่าง เพราะฉะนั้นมันก็ไม่แปลกที่พี่จะมาสักตามที่คิด”

(คณิน สังข์สุข, สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2546)

“ผมว่าลวดลายสักกราฟฟิคพวกนี้ เวลามันอยู่บนร่างกาย ก็ดูลงตัวดีครับ”

(อรรถพล จงมีรัก, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2546)

“คิดจะสักตั้งนานแล้วครับ แต่ยังไม่หาลายที่ถูกใจไม่ได้ พอมาที่ร้านนี้เจอลายถูกใจ ก็ตัดสินใจสักเลย”

(ศิริศักดิ์, สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2546)

วัตถุประสงค์...

“เหมือนเป็นการแสดงถึงความเป็นผู้ชายนะ แล้วเราก็สุขใจด้วย อยากทำอะไรก็ได้ทำ”

(ชลชัย เทศศิริ, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2546)

“ก็ไม่มีอะไรมากนักนะที่สักรูปนี้ แค่อชอบ ไม่ได้มีความหมายอะไร”

(ประภาวี, สัมภาษณ์, 27 มิถุนายน 2546)

“อยากสักเพราะเห็นว่ามันก็เหมือนเป็นเครื่องประดับอย่างหนึ่ง เป็นเครื่องประดับที่ติดตัวเราไปตลอดใจ”

(กิติกร เกลิมศรี, สัมภาษณ์, 14 มิถุนายน 2546)

“พี่ชอบลาย ชอบความเป็นศิลปะ ชอบความสวยงามบนเรือนร่างคน”

(ลณิน สังข์สุข, สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2546)

“ลายนี้เป็นลายที่ผมวาดเอง มันก็เหมือนเป็นผลงานของตัวเองรามายู่บนเอง มันก็ไม่ได้บอกอะไรเท่าไรหรอก ก็โอเคสวยดี แต่เป็นเพราะผมชอบศิลปะ”

(จิระ อัสวรุจน์, สัมภาษณ์, 21 มิถุนายน 2546)

การตีความหมาย...

“เป็นความตั้งใจตั้งแต่แรกแล้วว่าสักอักษรจีน เพราะมันดูไม่เหมือนกับคนคุณ มันดูมีสาระ และอีกอย่างมันมีความหมายด้วย ก็ตรงตัวเลยกะภาษาจีนตัวนี้แปลว่าโชคดี ก็หมายถึงมีความโชคดีติดตัว”

(กรรองทอง ศักดิ์, สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2546)

“ความหมายของทั้งสามอย่างนี้ อย่างหยิน – หยางเนี่ย มันเป็นความสมดุลที่เกิดขึ้น คนเราก็จะมีด้านที่ดี และด้านที่ไม่ดี น้ำก็จะทำให้เกิดความเย็น ส่วนมังกรเป็นสัตว์ที่เราไม่สามารถรู้ได้ว่ามันคิดอะไรอยู่”

(ทองสุข เพิ่มพูล, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2546)

“รูปผีเสื้อ หรืออะไรที่มันมีปีก มันก็คือการบินได้ ไปไหนมาไหนได้ ดูมันอิสระดี”

(กิติกร เกลิมศรี, สัมภาษณ์, 14 มิถุนายน 2546)

“ตัวภาษาจีน นี่คือแซ่ ส่วนมังกรก็หมายถึงว่าเราเป็นคนจีน แล้วก็เกิดราศีมังกรด้วย วัตถุประสงค์จริง ๆ ก็คือครอบครัวมากกว่านะ”

(กันตภณ จินันท์ธนพัฒน์, สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2546)

“มังกรคือสัตว์มงคล มีลักษณะที่ดี สีมาตรฐานของมังกรก็คือสีเขียว ซึ่งสีเขียวของมังกรมันหมายถึงหยก ส่วนน้ำหมายถึงความเย็น เพราะเป็นคนอารมณ์ร้อน มีน้ำอาจจะทำให้ใจเย็นลง”

(คณิน สังข์สุข, สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2546)

“เท่าที่เคยอ่านหนังสือมานั้นหมายความว่าปลาที่มีอายุยืน อยู่ได้เป็น 30 ปี และเป็นปลาที่อดทน ถ้าจะเอาความหมายมันก็ได้นะ แต่เอาเข้าจริงผมว่ามันก็แค่สวยดี”

(จิระ อัสวรุจน์, สัมภาษณ์, 21 มิถุนายน 2546)

“แนบชอบสัตว์ต่าง ๆ ตามที่นิสัยมันเป็นอย่างไรมาป่าชอบความขยันหาเหยื่อของมัน ส่วนเหยื่อก็เหมือนกับเป็นอิสระ”

(แนน, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2546)

“ในความคิดพี่นะ มังกรนอกจากความสวยแล้ว มันยังเป็นสัญลักษณ์ของลูกผู้ชายด้วย”

(ชลชัย เทศศิริ, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2546)

“ลายที่ผมสักผมว่ามันสวยดี และมันก็เทห์ด้วย มันคู่วิวๆ พาดมาจากข้างหลังไง”

(อรรถพล จงมีรัก, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2546)

2.4 แรงจูงใจที่เกิดจากลักษณะของร้านสัก ร้านสักที่ตั้งอยู่ในทำเลที่ผู้บริโภคสามารถมองเห็นได้ชัดเจน มีความโดดเด่น เช่น เมื่อเดินผ่านหน้าร้านบ่อย ๆ แล้วมองเห็นการจัดตกแต่งร้านที่เป็นเอกลักษณ์ ผู้บริโภคก็สามารถตัดสินใจทำการสักได้ โดยไม่จำเป็นว่าร้านจะมีขนาดเล็กหรือใหญ่ และไม่มีวัตถุประสงค์ใด ๆ ในการสัก ไม่มีการกำหนดลวดลายล่วงหน้าตัดสินใจสักทันทีที่พึงพอใจลักษณะของร้าน และไม่มีการตีความหมายของลวดลายเกินกว่าความชอบส่วนตัว

แรงจูงใจ...

“ถนนข้าวสารนี้ใคร ๆ ก็รู้จัก พี่เคยเห็นร้านนี้มีลูกค้าเยอะ เลยอยากสักอีก ลายที่เคยสักมาแล้วไม่ได้สักที่นี่ แต่วันนี้ถูกใจร้าน ถูกใจลาย เพราะเป็นคนชอบการสักอยู่แล้ว”

(ประทานพร งามเมทินีมาศ, สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2546)

“มาแถวนี้บ่อย ตอนที่เดินผ่านเห็นร้านนี้ก็คิดว่าน่าเข้าดี ที่อื่นก็ไม่ค่อยคุ้นเคย อย่างที่ ตะวันนา หรือสวนจตุจักรก็ไป แต่หนูคิดว่าที่สะพานพุทธดีกว่า”

(นฤมล สมงาม, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

2.5 แรงจูงใจที่เกิดจากความน่าเชื่อถือของช่างสัก ผู้บริโภคที่มักจะมีความสนิทสนมคุ้นเคยกับช่างเป็นการส่วนตัวมาก่อนแล้ว หรืออาจจะได้ยินชื่อเสียงของช่างสักจากคนรอบข้าง จากสื่อต่าง ๆ หรือแม้แต่เห็นผลงานที่แสดงให้เห็นภายในร้าน ก็สามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้บริโภคได้ไม่น้อย ถ้าไม่เคยเห็นฝีมือของช่างสักมาก่อนก็จะไม่ตัดสินใจรับบริการจนกว่าจะมีความมั่นใจในช่างสักที่ตนต้องการ ผู้บริโภคที่คำนึงถึงฝีมือของช่างสักเป็นสิ่งสำคัญมักจะมีวัตถุประสงค์ และการให้ความหมายที่แตกต่างกันไปตามความคิดที่อยากจะสักมาก่อน เพียงแต่ยังต้องการศึกษาและค้นหาจนพบว่า ช่างสักมีความน่าเชื่อถือ มีความมั่นใจในฝีมือของช่างสักเพียงพอ จึงตัดสินใจ

แรงจูงใจ...

“เคยได้ยินชื่อเสียงของช่างสักคนนี้นี่มาก่อน พอเจอครั้งแรกก็รู้สึกประทับใจ ที่ออกแบบลวดลายให้ได้ตามที่ต้องการ และออกแบบได้สวย ถูกใจครับ”

(ทองสุข เพิ่มพูล, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2546)

“เพื่อนเคยบอกว่าเป็นช่างผู้หญิง ฝีมือดี ไม่น่ากลัวเหมือนที่เคยเห็นช่างสักร้านอื่น ก็เลยมาดู และตัดสินใจสัก เพราะถูกใจช่างสัก”

(กิตติกร เฉลิมศรี, สัมภาษณ์, 14 มิถุนายน 2546)

“ตอนแรกก็มาดูลายก่อนค่ะ พี่โย (ช่าง) เขาคุยดี เชียร์ให้สัก จึงทำให้อยากสัก ผลงานก็ออกมาดีแบบนี้แหละค่ะ”

(นฤมล สมงาม, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

“หนูชอบรอยสักมานานแล้ว แต่ก็ไม่ค่อยกล้า พอมาขายของที่สะพานพุทธฯ มีร้านสักอยู่ตรงกันข้าม เห็นช่างสักอยู่ทุกวัน มีคนมาสักเยอะ ก็เลยไม่กลัว ที่สำคัญคือไว้ใจช่างคนนี้ด้วย เพราะรู้จักกันและเห็นฝีมือมาแล้ว”

(ประภาวี, สัมภาษณ์, 27 มิถุนายน 2546)

“รู้จักกันกับพี่ชาติ (ช่าง) มานานแล้ว ที่จริงตัวเองก็สักมาหลายที่แล้ว แต่ยังไม่มียายไหนที่ พี่ชาติสักให้เลย อยากให้พี่ชาติสักรูปนี้ให้ เพราะเชื่อในฝีมือ”

(กอล์ฟ, สัมภาษณ์, 6 กรกฎาคม 2546)

วัตถุประสงค์...

“รู้จักกับพี่ชาติมานานแล้ว เคยสักให้คนอื่นก็เยอะ แต่เรารู้จักกับเค้ามาตั้งนานยังไม่มียายสักจากเค้าเลย ก็เลยอยากให้เค้าสักให้”

(กอล์ฟ, สัมภาษณ์, 6 กรกฎาคม 2546)

การตีความหมาย...

“รูปนี้มาเลือกไว้ก่อนแล้ว เห็นว่าสวยดีดูแล้วถูกใจ”

(ประภาวี, สัมภาษณ์, 27 มิถุนายน 2546)

“รู้จักกับพี่ชาติมาตั้งนาน แต่ยังไม่มียายสักจากฝีมือพี่ชาติเลย ที่สักนี้ก็เพราะอยากจะมีฝีมือของพี่ชาติอยู่บนตัว”

(กอล์ฟ, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2546)

2.6 แรงจูงใจที่ต้องการใช้ลวดลายศิลปะมาปกปิดรอยแผลเป็น เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นเฉพาะบุคคล มีวัตถุประสงค์คือ ต้องการสักเฉพาะตำแหน่งที่ต้องการปกปิดสิ่งที่ตนไม่ชอบ ต้องการให้กลายเป็นความโดดเด่นในส่วนนั้น ๆ และยังเป็นการเพิ่มความมั่นใจให้กับตนเองมากขึ้น และตีความหมายว่า ลวดลายคือความสวยงามโดดเด่น ที่สามารถบดบัง สิ่งที่น่าละอายบนเรือนร่างส่วนนั้น ๆ ของตนเองได้

แรงจูงใจ...

“รถมอเตอร์ไซค์ล้มทำให้มีรอยแผลเป็นที่ขา เวลาใส่กางเกงขาสามส่วน ก็จะมองเห็นแผลเป็น ดูไม่สวย เลยมาสักลายผีเสื้อปิดทับแผลเป็น ตอนนี้องเห็นแต่รูปสวย ๆ ค่อยดีหน่อย”
(น้ำ, สัมภาษณ์, 27 มิถุนายน 2546)

“มีแผลเป็นข้างหลัง เวลาใส่กางเกงเอาต่ำ ๆ พอนั่งลง คนอื่นเขาก็มองเห็นแผลเป็น อยากปิดทับรอยแผลเป็น ก็เลยมาสักทับ ตอนนี้อยากคิดว่าใครจะมองเห็นแผลเป็นแล้ว เพราะมีรอยสักสวย ๆ มาแทนที่ ก็ถูกใจ”
(ตุ่น, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2546)

วัตถุประสงค์...

“ที่สักก็เพราะว่าอยากปิดรอยแผลเป็นที่ขา มอเตอร์ไซค์ล้มไปแล้วก็ไปโดนท่อไอเสีย เป็นแผลใหญ่ แล้วเวลาเราใส่กางเกงสามส่วนมันเห็นแผลก็ไม่สวย ก็เลยมาสักแทนที่จะเห็นแผลเป็น ก็ให้เห็นเป็นรูปเป็นลายสวย ๆ “
(น้ำ, สัมภาษณ์, 27 มิถุนายน 2546)

“อยากปิดทับรอยแผลเป็น เพราะเวลาเราใส่กางเกงเอาต่ำพอนั่งแล้วมันจะเห็นข้างหลัง เราก็ไม่มั่นใจ ก็เลยมาสักทับ ลายมันก็สวยด้วยก็เลยยังถูกใจ”
(ตุ่น, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2546)

การตีความหมาย...

“ก็ไม่ว่าจะเลือกรูปอะไรดีนะ เห็นผีเสื้อมันสวยดี แล้วก็พอดีกับรอยแผลเป็น ก็เลยเอารูปนี้”
(น้ำ, สัมภาษณ์, 27 มิถุนายน 2546)

“ลายกราฟฟิคนี่มันสวยดี และก็เหมาะกับการที่จะสักที่สะเอวด้านหลัง”

(ตุ่น, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2546)

2.7 แรงจูงใจที่เป็นแรงแห่งความรัก เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาหนึ่งของชีวิตของคนบางคนทีกล้าแสดงออก และมักจะเลือกวลดลยที่มีความหมายเฉพาะ ระหว่างตนกับคนรัก มีวัตถุประสงค์เพื่อให้วลดลยเป็นเสมือนสิ่งแทนใจที่มีความรู้สึกต่อกัน และจะนำวลดลยมาให้ช่างทำกรสลก เนื่องจากวลดลยที่ถูกกำหนดขึ้นมักจะไม่สามารถหาได้ภายในแคตตาล็อกของร้าน และให้ความหมายของวลดลยว่า เป็นสัญลักษณ์แทนใจระหว่างตนกับคนรัก โดยเฉพาะ ให้ความรู้สึกที่ชื่นชอบกับวลดลยสลกนั้น ๆ เพราะถือเป็นการกระทำสำหรับคนพิเศษของตนเอง

แรงจูงใจและวัตถุประสงค์...

“ตอนนี้มีแฟน ก็เหมือนกับกำลังอยู่ในห้วงของความรักใจ ก็อยากจะได้อะไรที่เป็นเสมือนตัวแทน ดูอย่างรูปนี้ซี (รูปผู้ชายเคียงคู่กับนางฟ้า) หวานมาก”

(เล็ก, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2546)

“เป็นรอยสลกที่ชอบมาก เพราะแฟนสลกให้ อยากจะมีรอยสลกที่มาจากฝีมือของแฟน ถึงจะไม่ได้เป็นช่างสลกก็มีฝีมือสินะ”

(ปิยะรัตน์ แสนคำ, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2546)

การตีความหมาย...

“ก็เหมือนกับเวลาเราเห็นรอยสลก ที่ทำให้นึกถึงว่าที่อยากสลกในวันนั้นเป็นเพราะความรู้สึกในความรักตอนนั้น”

(เล็ก, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2546)

“รูปนี้แฟนสลกให้ใจ ซึ่งก็ไม่ได้มีความหมายอะไร แต่มันหมายถึงว่าพอเห็นแล้วก็นึกถึงแฟน”

(ปิยะรัตน์ แสนคำ, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2546)

2.8 แรงจูงใจเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้อื่นที่มีอิทธิพลต่อตนเอง เป็นแรงจูงใจที่มักจะเกิดจากการกระตุ้นของบุคคลรอบ ๆ ช่าง และบุคคลเหล่านั้นจะต้องมีความสำคัญ

หรือมีอิทธิพลระหว่างกันกับผู้บริโภคนั้นเป็นอย่างมาก ดังนั้นจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการสร้างความสัมพันธ์อันเหนียวแน่นระหว่างกันมากยิ่งขึ้น และให้ความหมายโดยคำนึงถึงความรู้สึกของตนเองเป็นสำคัญว่า ได้กระทำแล้วเหมือนเป็นความผูกพันที่อยากเก็บความรู้สึกไว้กับตัวเองนาน ๆ และเป็นการตอบสนองความต้องการของคนที่มีความหมายกับตนเองอีกด้วย

แรงจูงใจ...

“ในตัวแนมมีรอยสัก 3 ลายแล้วนะ สักครั้งแรกเพื่อเป็นการเตือนใจให้เป็นคนมีจิตใจเข้มแข็ง (เป็นตัวอักษรภาษาจีน แปลว่า เหล็ก) สักครั้งที่สองสักให้กับแฟนเพราะแฟนชอบรูปหมาป่า ตามที่เห็นอยู่นี้ ส่วนครั้งนี้สักให้เพื่อนที่สนิทกันมากๆ เป็นรูปเหยี่ยวที่เพื่อนอยากเห็น ทั้งสามลายแนมชอบหมดเลย”

(แนม, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2546)

วัตถุประสงค์...

“แนมก็ไมรู้นะว่าทำไมถึงต้องสักให้เค้า คงเป็นเพราะความเป็นเพื่อน ผูกพันด้วยแหละ แต่ทั้งสองลายที่สัก แนมก็ชอบด้วยนะ”

(แนม, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2546)

2.9 แรงจูงใจที่ถือเป็นเอกลักษณ์ในครอบครัว เป็นการสักลวดลายที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เมื่อคิดจะสักก็นึกถึงครอบครัวเป็นอันดับแรกซึ่งมักจะสื่อความหมายจากสัญลักษณ์ที่สัก เช่น สักตัวอักษรนามสกุล โลโก้ของกิจการประจำครอบครัว ลวดลายที่แสดงถึงเชื้อชาติ สัญชาติที่ตนถือครอง หรือแม้แต่ลวดลายเกี่ยวกับศาสนาที่ครอบครัวของตนนับถือ เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสัญลักษณ์แห่งความดีงามที่ได้รับจากครอบครัว อันมีความหมายว่า ครอบครัวมีความสำคัญกับตนเองตลอดเวลา

แรงจูงใจ...

“เป็นเอกลักษณ์ดีนะ ผมรักครอบครัว ก็เลยอยากสักตัวอักษรที่เป็นนามสกุลของตัวเอง ส่วนลายอื่นอื่นผมก็ชอบนะ ไม่แน่วันหลังผมอาจจะมาสักอีกก็ได้”

(อัมรินทร์ เตชะวัฒนกุล, สัมภาษณ์, 7 มิถุนายน 2546)

“ในตอนแรกที่คิดอยากจะสักก็มองว่าเราเป็นครอบครัวคนจีน เพราะฉะนั้นสิ่งแรก ที่คิดก็คือภาษาจีนนั่นก็คือแซ่ ส่วนมังกรก็หมายถึงว่าเราเป็นคนจีน แล้วก็เกิดราศีมังกรด้วย เลย กลาย มาเป็น concept ว่าอยากได้มังกร กับแซ่”

(กันตภณ จินันท์ธนพัฒน์, สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2546)

“พี่ชอบมังกรมานานแล้ว ลูกพี่ก็ชื่อมังกร พี่ก็เลยอยากสักรูปมังกร”

(หนิง, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2546)

วัตถุประสงค์...

“ตอนเริ่มแรกก็คิดว่าจะสัก ก็ตั้งใจไว้แล้วว่าจะต้องเป็นนามสกุล ก็คือความรัก ครอบครัว”

(อัมรินทร์ เตชะวัฒนกุล, สัมภาษณ์, 7 มิถุนายน 2546)

“วัตถุประสงค์จริง ๆ คือครอบครัวมากกว่านะ แสดงถึงความเป็นคนจีน ที่มีนามสกุล นี้”

(กันตภณ จินันท์ธนพัฒน์, สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2546)

“ก็ลูกเราชื่อนี้ เรารักลูกเรา ๆ ก็สักลายมังกร”

(หนิง, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2546)

การตีความหมาย...

“ความหมายก็ตรงตัวอยู่แล้วครับ เป็นนามสกุลก็หมายถึงครอบครัวผม”

(อัมรินทร์ เตชะวัฒนกุล, สัมภาษณ์, 7 มิถุนายน 2546)

“ความหมายหรือก็หมายความว่าถึงลูกพี่อีกนั่นแหละ ไม่ต้องตีความเยอะ”

(หนังสือ, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2546)

Print2PDF

ตารางที่ 4.11 ตารางสรุปแรงจูงใจในการสักของผู้บริโภค

ลำดับที่	ชื่อ	เพศ	อายุ	แรงจูงใจในการสัก											
				ทันสมัย	ความฝัน/ จินตนาการ	ความ ศักดิ์สิทธิ์	ลอกเลียน แบบ	ศิลปะของ ลวดลาย	ลักษณะของ ร้านสัก	ความน่าเชื่อถือ ของช่าง	ปกปิดรอย แผลเป็น	ความรัก	ตอบสนองความ ต้องการ ของผู้อื่น	เอกลักษณ์ใน ครอบครัว	
1	กัลยา	ญ	18				/								
2	เทวฤทธิ์	ช	18				/								
3	พรชัย	ช	18		/										
4	นฤมล	ญ	19	/					/	/					
5	กฤษณพล	ช	19		/										
6	เพ็ญนภา	ญ	19				/								
7	เพ็ญทิชา	ญ	19	/											
8	ปิยะรัตน์	ญ	19				/					/			
9	อรรณพ	ช	20					/							
10	ศิริศักดิ์	ช	20					/							
11	กรรทอง	ญ	21	/			/								
12	ประภาวี	ญ	22							/					
13	ประทานพร	ญ	24						/						
14	กิติกร	ญ	25				/			/					
15	คณิน	ช	25					/							
16	น้ำ	ญ	25								/				
17	ปรีชาภรณ์	ญ	25	/											
18	สุรชัย	ช	26		/										
19	จิระ	ช	26	/											
20	แนน	ญ	26										/		
21	กอล์ฟ	ญ	26			/				/					
22	คมกฤต	ช	26			/									
23	ตุ๋น	ญ	27								/				

ตารางที่ 4.12 ตารางสรุปวัตถุประสงค์ในการสักของผู้บริโภค

ลำดับที่	ชื่อ	เพศ	อายุ	วัตถุประสงค์ในการสัก												
				ทันสมัย	สัญลักษณ์ ที่ดี	มีสิ่งศักดิ์ สิทธิ์ คุ้มครอง	ขาดความ เชื่อมั่น	ศิลปะของ ลวดลาย	ลักษณะของ ร้านสัก	ความน่าเชื่อถือ ของช่าง	ปกปิดรอย แผลเป็น	สิ่งแทน ใจด้าน ความรัก	สร้างความสัมพันธ์	สัญลักษณ์ใน ครอบครัว		
1	กัลยา	ญ	18	/												
2	เทวฤทธิ์	ช	18				/									
3	พรชัย	ช	18					/								
4	นฤมล	ญ	19	/												
5	กฤษณพล	ช	19		/											
6	θειญนภา	ญ	19				/									
7	θειญทิษา	ญ	19	/												
8	ปิยะรัตน์	ญ	19									/				
9	อรรถพล	ช	20					/								
10	ศิริศักดิ์	ช	20					/								
11	กรองทอง	ญ	21	/			/									
12	ประภาวี	ญ	22					/								
13	ประทานพร	ญ	24					/								
14	กิติกร	ญ	25					/								
15	คณิน	ช	25					/								
16	น้ำ	ญ	25							/						
17	ปรีชากรณ	ญ	25	/												
18	ศุรชัย	ช	26	/												
19	จิระ	ช	26					/								
20	แนน	ญ	26				/							/		
21	กอล์ฟ	ญ	26							/						
22	คมกฤต	ช	26			/										
23	ศุ่น	ญ	27							/						

This document was created by the trial version of Print2PDF. !
Once Print2PDF is registered, this message will disappear. !
Purchase Print2PDF at <http://www.software602.com>

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ	เพศ	อายุ	วัตถุประสงค์ในการสัก											
				ทันสมัย	สัญลักษณ์ ที่ดี	มีสิ่งศักดิ์ สิทธิ์ คุ้มครอง	ขาดความ เชื่อมั่น	ศิลปะของ ลวดลาย	ลักษณะของ ร้านสัก	ความน่าเชื่อถือ ของช่าง	ปกปิดรอย แผลเป็น	สิ่งแทน ใจด้าน ความรัก	สร้างความสัมพันธ์	สัญลักษณ์ใน ครอบครัว	
24	อัมรินทร์	ช	28												/
25	หนิง	ช	32												/
26	ทรงยศ	ช	32			/									
27	ทองสุข	ช	33		/										
28	กัญตภณ	ช	36												/
29	เล็ก	ญ	36								/				
30	ชลชัย	ช	40					/							
รวม				6	2	2	4	9	0	1	2	2	1	3	
ร้อยละ				20	6.67	6.67	13.33	30	0	3.33	6.67	6.67	3.33	10	

ตารางที่ 4.13 ตารางสรุปการตีความหมายในการสักของผู้บริโภค

ลำดับที่	ชื่อ	เพศ	อายุ	การตีความหมายของลวดลาย								
				ทันสมัย/ แฟชั่น	เอกลักษณ์ ส่วนตัว	เครื่องยึดเหนี่ยวทางใจ	แปลกใหม่/สวยงาม	ตามความพึงพอใจ	สัญลักษณ์แทนใจ	สร้างความสัมพันธ์	ความสำคัญของ ครอบครัว	
1	กัลยา	ญ	18	/								
2	เทวฤทธิ์	ช	18				/					
3	พรชัย	ช	18					/				
4	นฤมล	ญ	19	/								
5	กฤษณพล	ช	19		/							
6	เพ็ญนภา	ญ	19				/					
7	เพ็ญทิษา	ญ	19	/								
8	ปิยะรัตน์	ญ	19						/			
9	อรรถพล	ช	20					/				
10	ศิริศักดิ์	ช	20					/				
11	ครองทอง	ญ	21		/			/				
12	ประภาวี	ญ	22									
13	ประทานพร	ญ	24					/				
14	กิติกร	ญ	25		/			/				
15	คณิน	ช	25					/				
16	น้ำ	ญ	25									
17	ปรีชาภรณ์	ญ	25	/								
18	สุรชัย	ช	26		/							
19	จิระ	ช	26					/				
20	แนน	ญ	26					/		/		

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ	เพศ	อายุ	การตีความหมายของลวดลาย								
				ทันสมัย/ แฟชั่น	เอกลักษณ์ ส่วนตัว	เครื่องยึดเหนี่ยวทางใจ	แปลกใหม่/สวยงาม	ตามความพึงพอใจ	สัญลักษณ์แทนใจ	สร้างความสัมพันธ์	ความสำคัญของ ครอบครัว	
21	กอล์ฟ	ญ	26			/						
22	ลมกฤต	ช	26			/						
23	ตูน	ญ	27									
24	อัมรินทร์	ช	28									/
25	หนิง	ช	32									/
26	ทรงยศ	ช	32			/						
27	ทองสุข	ช	33					/				
28	กัณดกน	ช	36					/				
29	เล็ก	ญ	36						/			
30	ชลชัย	ช	40					/				
รวม				4	4	3	2	12	2	1	2	
ร้อยละ				13.33	13.33	10	6.67	40	6.67	10	6.67	

ตารางที่ 4.14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแรงงูใจในการสัก วัตถุประสงค์ในการสัก และการตีความหมายของลวดลายสัก

แรงงูใจในการสัก	วัตถุประสงค์ในการสัก	การตีความหมายของลวดลาย
แรงงูใจที่เป็นความทันสมัย ($x = 1$, $y = 4$)	พึงพอใจส่วนตัว เปลี่ยนตัวตนให้ เป็นคนทันสมัย ($x = 1$, $y = 4$)	เป็นเพียงแฟชั่นอย่างหนึ่งเท่านั้น ($x = 0$, $y = 2$)
แรงงูใจที่เกิดจากความฝันและ จินตนาการของผู้บริโภค ($x = 4$, $y = 0$)	สร้างสัญลักษณ์ที่คิดว่าเป็นสิ่งดี คู่ควรติดตัวไว้ตลอดไป ($x = 2$, $y = 0$)	เป็นเอกลักษณ์ส่วนตัว ตามที่ จินตนาการ ($x = 2$, $y = 2$)
แรงงูใจที่เชื่อว่าเป็นความศักดิ์สิทธิ์ ($x = 2$, $y = 1$)	เตือนตนเองว่า มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คุ้มครอง ($x = 2$, $y = 0$)	เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ($x = 2$, $y = 1$)
แรงงูใจที่เกิดจากการลอกเลียนแบบ (ทำตามผู้อื่น) ($x = 1$, $y = 5$)	อยากมีรอยสักอยู่บนเรือนร่างของ ตนเอง แต่ขาดความเชื่อมั่น ($x = 1$, $y = 3$)	แปลกใหม่ และสวยงาม ($x = 1$, $y = 1$)
แรงงูใจที่เกิดจากความพอใจใน ศิลปะของลวดลาย ($x = 4$, $y = 0$)	อยากให้ลวดลายศิลปะที่พึงพอใจมา ปรากฏบนเรือนร่าง ($x = 4$, $y = 1$)	ตามความพึงพอใจ ($x = 6$, $y = 3$)
แรงงูใจที่เกิดจากลักษณะของ ร้านสัก ($x = 0$, $y = 2$)	ไม่มีวัตถุประสงค์ใด ๆ ตัดสินใจ สักทันทีที่พึงพอใจลักษณะของร้าน ($x = 0$, $y = 0$)	ไม่มีการตีความหมายของลวดลาย เกินกว่าความชอบส่วนตัว ($x = 0$, $y = 0$)
แรงงูใจที่เกิดจากความน่าเชื่อถือ ของช่างสัก ($x = 2$, $y = 3$)	แตกต่างกันไปตามความคิดที่อยากจะ สักมาก่อน ($x = 0$, $y = 1$)	แตกต่างกันไปตามความคิดที่อยากจะ สักมาก่อน ($x = 1$, $y = 1$)
แรงงูใจที่ต้องการใช้ลวดลายศิลปะ มาปกปิดรอยแผลเป็น ($x = 1$, $y = 1$)	ปกปิดสิ่งที่ตนไม่ชอบ ($x = 1$, $y = 1$)	ความสวยงามที่สามารถบดบังสิ่งที่ดู น่าละอายบนเรือนร่างส่วนนั้น ๆ ของตน ($x = 1$, $y = 1$)
แรงงูใจที่เป็นแรงแห่งความรัก ($x = 0$, $y = 2$)	เป็นเสมือนสิ่งแทนใจที่มีความรู้สึก ต่อกัน ($x = 0$, $y = 2$)	สัญลักษณ์แทนใจระหว่างตนกับคน รัก ($x = 0$, $y = 2$)
แรงงูใจเพื่อตอบสนองความ ต้องการของผู้อื่นที่มีอิทธิพลต่อ ตนเอง ($x = 0$, $y = 1$)	สร้างความสัมพันธ์อันเหนียวแน่น ระหว่างกัน ($x = 0$, $y = 1$)	คำนึงถึงความรู้สึกของตนและ ตอบสนองความต้องการของคนที่มีความ หมายกับตนเอง ($x = 0$, $y = 1$)
แรงงูใจที่ถือเป็นเอกลักษณ์ใน ครอบครัว ($x = 3$, $y = 0$)	เป็นสัญลักษณ์แห่งความดีงาม ($x = 3$, $y = 0$)	ครอบครัวมีความสำคัญกับตนเอง ตลอดเวลา ($x = 2$, $y = 0$)

หมายเหตุ ผู้บริโภค 1 คน อาจจะมีแรงงูใจในการสัก วัตถุประสงค์ และการตีความหมายของลวดลายสักมากกว่า 1 เหตุผลในแต่ละคน

จากตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างแรงงูใจในการสัก วัตถุประสงค์ในการสัก และการตีความหมายของลวดลายสักพบว่า แรงงูใจที่เกิดจากการลอกเลียนแบบ (ทำตามผู้อื่น) มีจำนวนมากที่สุด คือ 6 คน แบ่งเป็นผู้บริโภคนเพศชาย 1 คน และผู้บริโภคนเพศหญิง 5 คน รองลงมาคือแรงงูใจที่เป็นความทันสมัย จำนวน 5 คน แบ่งเป็นผู้บริโภคนเพศชาย 1 คน และผู้บริโภคนเพศหญิง 4 คน และแรงงูใจที่เกิดจากความฝันและจินตนาการของผู้บริโภค เป็นผู้บริโภคนเพศชายจำนวน 4 คน

วัตถุประสงค์ในการสักมากที่สุดมี 2 ข้อคือ วัตถุประสงค์เพื่อความพึงพอใจส่วนตัว เปลี่ยนตัวตนให้เป็นคนทันสมัย จำนวน 5 คน แบ่งเป็นผู้บริโภคนเพศชาย 1 คน และผู้บริโภคนเพศหญิง 4 คน และ วัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ลวดลายศิลปะที่พึงพอใจมาปรากฏบนเรือนร่าง จำนวน 5 คน แบ่งเป็นผู้บริโภคนเพศชาย 4 คน และผู้บริโภคนเพศหญิง 1 คน รองลงมามี วัตถุประสงค์เพื่ออยากมีรอยสักอยู่บนเรือนร่างของตนเอง จำนวน 4 คน แบ่งเป็นผู้บริโภคนเพศชาย 1 คน และผู้บริโภคนเพศหญิงเป็นจำนวน 1 คน

การตีความหมายในการสักลายศิลปะลงบนเรือนร่างของผู้บริโภค เป็นไปในลักษณะตามความพึงพอใจของผู้บริโภคเองมีมากที่สุด จำนวน 9 คน แบ่งเป็นผู้บริโภคนเพศชาย 6 คน และผู้บริโภคนเพศหญิง 3 คน รองลงมาเป็นการตีความหมายว่าเป็นเอกลักษณ์ส่วนตัว ตามที่ตนได้จินตนาการ เป็นจำนวน 4 คน แบ่งเป็นผู้บริโภคนเพศชาย 2 คน และผู้บริโภคนเพศหญิง 2 คน และการตีความหมายลวดลายสักเพื่อเป็นเครื่องมือในการยึดเหนี่ยวทางจิตใจเป็นจำนวน 3 คน แบ่งเป็นผู้บริโภคนเพศชาย 2 คน และผู้บริโภคนเพศหญิง 1 คน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาทัศนคติ และบรรยากาศในการสื่อสารระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจและผู้บริโภค

1. ทัศนคติของผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักที่มีต่อการสักและผู้บริโภค
2. ทัศนคติของผู้บริโภคต่อการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างกับศีลธรรมและประเพณีไทย
3. บรรยากาศในการสื่อสารระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจและผู้บริโภค
4. การเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่ส่วนตัวไปเป็นพื้นที่สาธารณะ หลังจากการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างของผู้บริโภค

1. ทัศนคติของผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักที่มีต่อการสักและผู้บริโภค

หากจะย้อนกลับไปมองเรื่องการสักในอดีต คนในสังคมทั่วไปมักจะมีแนวความคิดหรือทัศนคติในความหมายที่ค่อนข้างไปในทางลบ จนกลายเป็นวาทกรรมหลักทางสังคมว่า ผู้ที่มีรอยสักคือคนที่ประพฤติน่าไม่เป็นคนดีของสังคม ในขณะที่เดียวกันถ้าจะมองเรื่องการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างของคนในสังคมปัจจุบันนี้ก็จะพบว่าแนวความคิดและมุมมองได้ปรับเปลี่ยนเป็นเรื่องราวของศิลปะที่สังคมเปิดกว้างและยอมรับอย่างมีความหมายว่า ลวดลายสักคือศิลปะที่มีคุณค่าต่อการดำรงชีวิตของมวลมนุษยชาติในสังคมปัจจุบัน

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสัก สามารถสรุปได้ว่า ผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักมีทัศนคติต่อการสักและทัศนคติต่อผู้บริโภคการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง แบ่งได้เป็น 5 ลักษณะดังต่อไปนี้

- 1.1 เป็นงานศิลปะที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในสังคมสมัยใหม่
- 1.2 ผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักคือผู้สร้างสรรค์งานศิลปะและถ่ายทอดเรื่องราวลงในรอยสักให้ปรากฏอยู่บนเรือนร่างตามที่ผู้บริโภคต้องการ ผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักเปรียบเสมือนพ่อค้า แม่ค้าทั่วไป โดยมีสินค้าที่นำมาจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคคือลวดลายที่ช่างสักทำการสร้างสรรค์ลงบนเรือนร่าง และจากการศึกษาสามารถกล่าวได้ว่า ผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักมีทัศนคติต่อผู้บริโภค เป็น 3 ลักษณะคือ

ลักษณะที่หนึ่ง ผู้บริโภคที่ต้องการสักเพราะมีความชื่นชอบ และต้องการให้รอยสักปรากฏอยู่บนเรือนร่างเพื่อแสดงออกถึงความเป็นคนทันสมัย ตามแฟชั่น และไม่ตกยุค โดยใช้รอยสักเป็นสัญลักษณ์แทนการสื่อความหมาย ผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักได้ให้แนวคิดที่สามารถสังเกตได้ตั้งแต่ที่ผู้บริโภคเดินเข้ามาในร้าน การเลือกดูลวดลาย ส่วนใหญ่จะเลือกดูลวดลายในแคตตาล็อก เป็นลวดลายที่มีขนาดไม่ใหญ่มากนัก จำพวกลายกราฟฟิก อันเป็นลวดลายร่วมสมัย ไม่ได้บ่งบอกถึงความเป็นรูปรอยที่แน่ชัด สามารถมองและสื่อความหมายได้หลายแง่มุม มีความพลิ้วไหว และสักได้ในทุกตำแหน่งของร่างกาย แต่ส่วนใหญ่จะนิยมสักบริเวณ ไหล่ สะบัก หลัง ต้นคอ สะเอว เนินอก หน้าท้อง ข้อเท้า เป็นต้น เนื่องจากบริเวณดังกล่าวสามารถเปิดเผยแสดงลวดลายให้ผู้อื่นมองเห็นได้ง่าย เพราะการสวมใส่เสื้อผ้าตามแฟชั่นในปัจจุบันที่มักจะมีลักษณะเป็นเสื้อคอกว้าง เปิดไหล่ สายเดี่ยว เกะออก กางเกงเอวต่ำ ขาสั้น เป็นต้น ประการสุดท้ายที่ผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักได้ให้ข้อสังเกตคือ ในเรื่องของการต่อรองราคา ที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่มักจะเปรียบเทียบราคาค่าสักจากหลาย ๆ ร้านและจะเลือกร้านสักที่มีราคาต่ำสุด ซึ่งสามารถตัดสินใจสักได้ในทันที

ลักษณะที่สอง เป็นผู้บริโภคที่ชื่นชอบในลวดลายศิลปะตามแนวคิดของตนเอง เมื่อเข้ามาในร้านจะถามหาลวดลายตามแนวคิดที่ต้องการ บางรายอาจจะเตรียมลวดลายมาเอง หรือบางรายเมื่อเข้ามาในร้านแล้ว จะบอกแนวความคิดเกี่ยวกับลวดลายเพื่อให้ช่างสักออกแบบให้ตรงตามที่ต้องการมากที่สุด แต่ถ้ายังไม่เป็นที่พอใจก็จะยังไม่ตัดสินใจสัก ในเรื่องของลวดลายสักมักจะมีขนาดใหญ่ เพราะต้องการให้สื่อความหมายที่ชัดเจน บ่งบอกถึงความเป็นตัวตน เป็นสำคัญ และจากการที่ลวดลายมีขนาดใหญ่ผู้บริโภคจึงต้องเลือกตำแหน่งที่มีพื้นที่มากกว่า ลักษณะที่หนึ่ง คือ มักจะเลือกสักลงบนบริเวณแผ่นหลัง ต้นแขน เป็นต้น ในส่วนของราคาผู้บริโภคมักจะไม่ค่อยต่อรองราคากับผู้ประกอบธุรกิจและช่างสัก เพราะจะเข้าใจว่านี่คืองานศิลปะ ที่ช่างสักจะต้องสร้างสรรค์ผลงานตามฝีมือการเรียกราคาของช่างสักน่าจะมีควมสมเหตุสมผลเพียงพอ แต่ถ้าคิดว่ารากาน่าจะสูงเกินความเป็นจริงก็อาจต่อรองลงมาบ้าง แต่อย่างไรก็ตามจะคำนึงถึงฝีมือของช่างสักเป็นหลัก แม้จะไม่ได้ลดราคาตามที่ต้องการ

ลักษณะที่สาม เป็นผู้ที่มิรสนิยมชื่นชอบในความงดงามของรอยสัก ใช้รอยสักบ่งบอกให้เห็นถึงความงามที่เป็นศิลปะ และมีคิดว่ารอยสักเป็นศิลปะที่สามารถเคลื่อนที่ได้ และจะติดตัวอยู่ตลอดเวลา ต่างจากศิลปะในรูปแบบอื่น ๆ เช่น ศิลปะบนแผ่นกระดาษ หรือผ้าใบ เป็นต้น

1.3 ลวดลายสักเป็นศิลปะไร้พรมแดนที่ได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกเพศ ทุกวัย ทุกชนชั้น และทุกชาติกำเนิด จนทำให้มองได้ว่าการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมผู้บริโภคในสังคมสมัยนิยม

1.4 ธุรกิจการสักเป็นธุรกิจที่มีตลาดแน่นอน เป็นอาชีพที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เพราะสามารถทำรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักในปริมาณที่ค่อนข้างสูงและสูงขึ้นเรื่อย ๆ ตามกระแสของผู้บริโภค

1.5 ธุรกิจการสักเป็นบันไดแห่งการพัฒนาฝีมือของช่างสักให้ประสบความสำเร็จจนได้รับการยอมรับในฝีมือด้วยผลงานการสัก จนได้รับการยกย่องว่าเป็นศิลปินทั้งในระดับชาติและระดับโลกได้ เช่น นายสุรัตน์ เลิศพิริยพงศ์ ผู้เข้าร่วมการประกวดเทตทูโลก และได้รับการยอมรับจากสมาคมเทตทูนานาชาติแห่งสหรัฐอเมริกา ตัดสินให้เป็นผู้ได้รับรางวัลชนะเลิศประจำปี 2002 ซึ่งสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับวงการสักในประเทศไทยเป็นอย่างมาก

“ชอบทำงานสักเป็นชีวิตจิตใจ สนุก เงินดี มันเหมือนอาชีพที่ใช้เลี้ยงตัวที่เลี้ยงครอบครัวที่มาได้จนทุกวันนี้ะ 10กว่าปีที่ผ่านมาได้ พยายามศึกษามันเรื่อย ๆ ก็พัฒนาดีขึ้น สามารถคิดค้นรูปแบบและวิธีการเพราะชำนาญขึ้น ยังสอนให้แฟนจนสามารถไปเปิดร้านอยู่ที่นครปฐม ได้ประมาณ 7-8 ปีแล้วนะ ก็ทำรายได้ดีขึ้นเรื่อย ๆ เพราะมีลูกค้ามากขึ้น”

(ประเสริฐ บุญเชย, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2546)

“เราไม่มีโอกาสได้เรียนสูง ๆ เหมือนคนอื่นเขา จะไปหางานออฟฟิศทำ มันก็ไม่ได้ สู้ทำอย่างที่เราถนัดดีกว่า ตอนนั้นก็คิดนะว่าจะทำอย่างอื่น แต่ไม่รู้ว่าจะทำอะไร ก็ยังเห็นว่าธุรกิจแนวนี้มันยังไปได้คืออยู่ ก็ทำเรื่อยมาจนกลายเป็นอาชีพเลี้ยงครอบครัว นับถึงตอนนี้ก็ 30 กว่าปีแล้ว ลูก ๆ ก็ทำร้านสักกันทุกคน”

(จิมมี่ ห่วง, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2546)

“เมื่อก่อนเป็นพนักงานขับรถ ตอนอยู่ออฟฟิศว่าง ๆ ก็จะเขียนรูปเล่น เพราะเรามีพื้นฐานด้านนี้มาบ้าง แล้วก็มาเปิดร้านที่ตลาดนัดสวนจตุจักรในวันหยุด แต่พอมาเปรียบเทียบรายได้จากการขับรถกว่าจะได้นอนก็ตี 2 ตี 6 โมงเช้า มีรายได้เดือนละเกือบ 20,000 บาท กับการทำงานสักแค่ 2 วัน มีรายได้เกือบเท่ากับขับรถเดือนหนึ่ง ไม่น้อยเลย มีเวลาเป็นของตนเอง เราเลี้ยงตัวเองได้สบาย มีช่วงหนึ่งทำงานสักให้คนเกาหลี มีรายได้เดือนละแสนกว่าบาท ก็เคยมีนะ”

(ชูชาติ นาคทั้ง, สัมภาษณ์, 22 มิถุนายน 2546)

“มันคือศิลปะ การสักคือชีวิตของพี่ ตั้งใจว่าจะอยู่วงการนี้แหละ คงไม่ไปทำอาชีพอื่น เพราะเราทำอาชีพนี้ได้ดีที่สุดในชีวิต พี่คิดว่ามันดีที่สุดในชีวิตที่สำคัญคือเราชอบ และไม่ได้จะหยุดอยู่แค่นี้ ได้พัฒนาตัวเองให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ และไม่ได้เป็นผลดีกับตัวเราเท่านั้น ยังดีต่อลูกค้า หรือในเมื่อเรามีความสามารถสูงขึ้นก็จะสามารถดึงคนที่ต่ำกว่าเรารั้งมาได้ช่วย”

(ศิริชัย ลิ้มปรุงพัฒนกิจ, สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2546)

“พี่เลิกกับพี่เอาพื้นฐานทางศิลปะมาทำ tattoo ศึกษาทุกอย่างด้วยตัวเอง ตอนนั้นเราอยู่ที่ new york ก็เริ่มจากการซื้อหนังสือมาดู อ่านทฤษฎี ตอนหลังก็ไปหาซื้ออุปกรณ์ แล้วลองสักกับผลส้ม และหนังหมู เพื่อน ๆ มาเห็นก็อยากให้พี่เลิกสักให้ แต่ตอนนั้นยังสักไม่เก่งก็เลยไม่ทำให้ เพราะไม่อยากให้งานที่ไม่สวยไปอยู่บนตัวของคนๆ นั้น หลังจากฝึกจนชำนาญก็ได้สักให้เพื่อนเป็นคนแรก และเพื่อนคนนั้นก็ได้นำเพื่อนคนต่อ ๆ ไป จนเริ่มมีลูกค้ามากขึ้นเรื่อย ๆ ทำอยู่ที่นั่น 3-4 ปี โดยไม่ได้เปิดเป็นร้าน แต่ก็มีรายได้ดีมาตลอดนะ”

(ฐาปณีย์ ประสิทธิ์ศักดิ์, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2546)

2. ทักษะของผู้บริโภคต่อการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างกับศีลธรรมและประเพณีไทย

ในความรู้สึกเล็กๆ ของบุคคลทั่วไปที่ยังไม่เคยมีรอยสัก มักจะมีความเชื่อและยอมรับว่าผู้ที่เคยบริโภคการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างทุกรายคือผู้กล้าในการตัดสินใจ มีความอดทนต่อความเจ็บปวด และเสี่ยงต่ออันตรายที่อาจจะเกิดกับผิวหนังหรือความผิดปกติต่อร่างกายของตนเอง ภายหลังจากการสัก ตลอดจนจะต้องต่อสู้กับคำครหาเพื่อลบเลือนความคิดที่บุคคลส่วนใหญ่ได้เคยยึดติดอยู่กับแบบแผนทางศีลธรรมและประเพณีไทย แต่จากการศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคต่อการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างในมุมมองที่เกี่ยวกับศีลธรรมและประเพณีไทยในปัจจุบัน ทำให้ได้รับทราบแนวคิดของผู้บริโภคการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างที่น่าสนใจ 2 แนวคิด คือ

2.1 การสักรอยศิลปะบนเรือนร่างมิใช่เป็นการกระทำที่ขัดแย้งกับศีลธรรมและประเพณีไทย ซึ่งมีมุมมองเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

2.1.1 มีลักษณะเป็นความงดงามของศิลปะบนเรือนร่าง

“ผมว่า ลายสักมันเป็นงานศิลปะที่มีมาตั้งนานแล้ว แต่เดี๋ยวนี้มีลวดลายสวย ๆ เข้ามา เยอะ คนที่ชอบศิลปะของลวดลายก็ต้องการสัก ผู้หญิงหรือผู้ชายก็สักได้ ไม่ได้คิดอะไรมาก”

(กฤษณพล พรหมสาขา ณ สกลนคร, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

“คิดว่า ลวดลายสักที่มาอยู่บนตัวเรา ก็คือศิลปะ ที่ดูว่าสวยดี แต่ก็ต้องขึ้นอยู่กับลาย ด้วยนะ ถ้าบางลายมันใหญ่เกินไป ดูน่ากลัว ประหลาด ๆ ไม่เข้ากับบุคลิก ก็ดูไม่ค่อยดีนะ แล้วแต่จะชอบนะ”

(กิติกร เฉลิมศรี, สัมภาษณ์, 14 มิถุนายน 2546)

2.1.2 มีลักษณะเป็นแฟชั่นทางสังคม

“การสัก มันก็เป็นเรื่องธรรมดาเนะ สังคมมันเปลี่ยนไปเยอะมาก การรับเอาอิทธิพล ของทางตะวันตกเข้ามา ก็ถือเป็นแฟชั่น ไม่ใช่เรื่องเสียหาย จึงไม่ขัดกับศีลธรรมประเพณีไทย”

(นฤมล สมงาม, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

“หนูว่า การสักไม่ได้เป็นเรื่องพิเศษอะไร มันก็คือแฟชั่นอย่างหนึ่ง ก็เหมือนกับเสื้อผ้า ที่มีรูปแบบแปลกใหม่ สังคมเดี๋ยวนี้ที่รับเอาอารยธรรมตะวันตกเข้ามาเยอะ ไม่รู้สึกว่าการสัก ศีลธรรม ไม่คิดมาก คนทั่วไปก็ยอมรับมากขึ้น ก็โอเคนะ”

(กัลยา หล่อรัตนกุล, สัมภาษณ์, 27 มิถุนายน 2546)

“คิดว่าเป็นกระแสนิยมตามแฟชั่นมากกว่า เห็นเพื่อนสัก ก็สักตาม ๆ กัน ไม่แปลกนะ เพราะเดี๋ยวนี้คนก็สักกันเยอะ ถ้าเป็นการทำผิดศีลธรรมประเพณีก็คงไม่มีใครกล้าทำ แต่ถ้าทำในที่ ไม่สมควรหนูก็ไม่เห็นด้วยนะ”

(เพ็ญนภา ภาคนนท์กุล, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2546)

2.1.3 มีลักษณะเป็นสิทธิและความพึงพอใจส่วนบุคคล

“ถือเป็นศิลปะประจำตัวมากกว่า ไม่นั่นให้คนอื่นเห็นหรอก ส่วนตัวเชื่อว่ามันเป็น เครื่องรางประจำตัว แต่คนอื่นเขาจะคิดแบบนี้หรือเปล่าก็แล้วแต่นะ”

(กรรองทอง สักดี, สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2546)

“การสัก ไม่ได้ทำให้คนอื่นเดือดร้อน ถ้าเราทำตัวดี อยู่ในศีลในธรรม ก็ไม่เห็นเป็นเรื่องเสียหาย แต่ถ้าสักแล้วทำให้คนอื่นเดือดร้อน พี่ก็คงไม่ทำ ตอนนี้วัยรุ่นส่วนใหญ่ชอบตามแฟชั่น ชอบเลียนแบบนักร้อง คารา ไม่แคร์ความรู้สึกคนอื่น ถ้าเป็นอย่างนี้ไปเยอะ ๆ อีกหน่อยสังคมก็ละเทะ กลายเป็นว่าแฟชั่นมันจะดึงให้เราตกต่ำ ถ้าแฟชั่นอย่างอื่นเข้ามาอีก ก็คงรับได้อีก ก็พูดยากนะเพราะเป็นสิทธิและความพึงพอใจของแต่ละคน”

(ทองสุข เพิ่มพูล, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2546)

“เดี๋ยวนี้มันคนละยุคแล้วนะ มันเป็นสิทธิส่วนบุคคล เป็นความชอบส่วนตัว แต่ละคนเขาก็มีเหตุผลต่าง ๆ กันไป เรื่องการสักไม่น่าจะเกี่ยวกับว่าทำตัวดีหรือไม่ดีนะ ผิดกับเมื่อก่อนที่ถือกันว่าการสักเป็นเรื่องของนักเลงหัวไม้ แต่เดี๋ยวนี้ส่วนใหญ่ไม่ได้คิดอย่างนั้น ไม่อย่างนั้นก็คงไม่เป็นแฟชั่นอยู่เหมือนทุกวันนี้หรอก”

(กันตภณ จินันท์ธนพัฒน์, สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2546)

“ผมว่าเรายึดปัจจุบันดีกว่า เพราะตอนนี้คนที่ เป็น Generation เก่า ๆ ก็จะหายไปเรื่อย ๆ ความคิดแบบเดิม ๆ ก็ลดน้อยลง คนรุ่นใหม่ได้รับรู้สิ่งต่าง ๆ ในโลกได้ง่ายขึ้น ไม่ว่าน่าจะเป็นการสักหรือแฟชั่นอื่น ๆ ถ้าดูไม่น่าเกลียด ก็ยอมรับได้ ไม่คิดว่าเป็นการผิดศีลธรรมประเพณี”

(กณิน สังข์สุข, สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2546)

“ถ้ายังคิดถึงความเชื่อในสมัยก่อน ก็คงไม่กลายเป็นแฟชั่น เพราะมันเป็นความเชื่อที่ไม่ดี แต่เดี๋ยวนี้คนในสังคมจะปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่พบเห็น คงเป็นเพราะคนยอมรับกันมากขึ้น ถ้าจะให้ผมประมาณคนที่ชอบสัก ก็น่าจะมีถึง 70 เปอร์เซ็นต์นะ”

(สุรชัย หาญชาญพานิช, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

“ก็ไม่แปลกนะครับ ตราบใดที่มันไม่โจ่งแจ้ง ไม่น่าเกลียดเกินไป ก็ไม่เห็นเป็นไร แต่ถ้ามันดูไม่ดีเลยก็อาจจะแปลก ๆ แต่ไม่ได้ต่อต้านอะไร ผมว่าการที่เราเลือกสักตามรสนิยม ตามความชอบ ก็จะบอกได้ว่า ลายสักมันเหมาะกับบุคลิกของเรา

ผมว่าตอนนี้มันเป็นวัฒนธรรมไปแล้ว เป็นส่วนของวัฒนธรรมวัยรุ่น เป็นวัฒนธรรมที่อบด้วย อีกอย่างเรื่องสักมันก็ไม่ใช่เรื่องใหม่ มันมีมาเป็นร้อยเป็นพันปีแล้ว เพียงแต่ว่าสมัยก่อนเขาก็จะสักตามความเชื่อเกี่ยวกับศาสนา ความเชื่อด้านวัฒนธรรม บางคนก็สักเพื่อเป็นการปลดปล่อย แต่เดี๋ยวนี้มันกลายเป็นที่ยอมรับมากขึ้น เปิดกว้างมากขึ้น ผมว่ามันน่าจะขึ้นอยู่กับ generation ของคนนะ อย่างตอนที่ผมสัก ผมเป็นวัยรุ่น คนเขาฮิตกัน มันก็เหมือนกับเราเป็น

Generation ที่รับรู้ว่าการสักเป็นเรื่องเท่หั้นะ ในขณะที่คนวัยแม่หรือป้าของเรา เขาก็จะคิดว่าการสักเป็นเรื่องน่าเกลียด เหมือนคนคุก ผมว่ามันเป็นเรื่องในแต่ละยุคสมัยมากกว่า”

(จิระ อิศวรจัน, สัมภาษณ์, 21 มิถุนายน 2546)

ถึงแม้ว่าสังคมในยุคปัจจุบันได้เปิดกว้างและยอมรับมากขึ้น แต่การกระทำก็ควรอยู่บนพื้นฐานของความเหมาะสม โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นวัยอันอ่อนแอแลม ที่มักจะยินดีและปฏิบัติให้เป็นไปตามกระแสแฟชั่น ซึ่งเป็นการไม่สมควรอย่างยิ่งที่จะยึดเอาบรรทัดฐานของยุคสมัยหนึ่งมาตัดสินความเหมาะสมในอีกยุคสมัย

2.2 การสักรอยศิลปะบนเรือนร่างยังมีแง่มุมในลักษณะที่เป็นการกระทำอันขัดแย้งกับศีลธรรมและประเพณีอันดีงามของไทย ผู้บริโกลกลุ่มนี้ให้ทัศนะว่าโดยส่วนตัวมีความชื่นชอบกับการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง แต่เสมือนมีความรู้สึกที่ขัดแย้งภายในตนเองว่าเป็นสิ่งที่ไม่สมควรเพราะสังคมส่วนใหญ่ยังไม่ให้การยอมรับ ถึงแม้ว่าตนเองได้เป็นผู้บริโกลรอยสักมาแล้ว แต่ก็ยังไม่วายที่จะเป็นกังวลกับความรู้สึกของผู้อื่น

“โดยส่วนตัวแล้วชอบ แต่ก็ยังแคร้ความรู้สึกของสังคมอยู่นะ การที่สังคมไม่ยอมรับทางบ้านก็รับไม่ได้ ก่อนจะมาสักก็คิดว่าผมโตพอแล้วที่จะตัดสินใจด้วยตนเองได้ ตอนเด็ก ๆ อยากจะสักก็ทำไม่ได้เพราะที่บ้านเขาห้าม เขาบอกว่าดูไม่ดี มันเหมือนคนคุก”

(ชลชัย เทศศิริ, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2546)

“ผมคิดว่า จนเดี๋ยวนี้สังคมก็ยอมรับไม่ได้อยู่นะ ถึงแม้ว่ามันจะเปิดกว้างมากขึ้น แต่ก็มีส่วนน้อย ถ้าลูกของพี่อยากจะไปสัก พี่ก็คงไม่ยอมหรอกนะ พ่อแม่ผู้ปกครองคนอื่น ๆ ก็คงจะห้ามปรามด้วยเหมือนกัน นอกเสียจากเขาโตพอที่จะรู้สึกผิดชอบชั่วดี ก็อีกอย่างนะ”

(หนิง, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2546)

3. ทัศนคติของผู้บริโกลรอยสักที่มีต่อความงามบนเรือนร่างของตนเองและต่อผู้ที่ไม่มียรอยสัก

จากสภาพความเป็นจริงโดยทั่วไป ส่วนใหญ่มักจะได้อินคำถามที่เกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลทั่วไปในลักษณะที่ว่า มีความรู้สึกอย่างไรกับผู้ที่มียรอยสักบนเรือนร่าง หากแต่ไม่เคยมีการศึกษาถึงทัศนคติของผู้ที่มีรอยสักอยู่บนร่างกายเองต่อความงามบนเรือนร่างของตน และต่อผู้ที่ไม่มียรอยสัก จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้บริโกลรอยสักมีทัศนคติต่อความงามบนเรือนร่างไม่ต่าง

จากบุคคลทั่วไป คือต้องการให้ตนเองดูดี นิยมชมชอบความสวยงาม และความทันสมัย หากแต่การสักรอยลงไปบนเรือนร่างนั้น เป็นเพียงแค่การบ่งบอกถึงรสนิยมที่แสดงออกถึงความชอบส่วนตัว และความรักในศิลปะที่อยากจะถ่ายทอดลงไปบนเรือนร่างเท่านั้น ในมุขกลับกัน ผู้บริโภครอยสักบางคนกลับมีความกังวลว่าคนในสังคมจะไม่ยอมรับเนื่องเพราะคนมีรอยสัก

4. บรรยากาศในการสื่อสารระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักกับผู้บริโภค

การสร้างความรู้สึกรหรือบรรยากาศที่ดีในการสื่อสารด้วยศิลปะจากของผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสัก ย่อมเป็นจุดเริ่มต้นของวิธีการขายและเป็นวิธีสร้างแรงจูงใจด้วยสัมพันธไมตรีกับลูกค้า ซึ่งหมายถึงผู้บริโภค ได้เกิดความรู้สึกคุ้นเคย เป็นกันเอง น่าเชื่อถือ และเกิดความไว้วางใจในที่สุด บรรยากาศในการสื่อสารระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักกับผู้บริโภคการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง จะเกิดขึ้นเมื่อผู้บริโภคได้มีโอกาสทำความรู้จักและพูดคุยกับช่างสักซึ่งสามารถแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 บรรยากาศขั้นเริ่มต้น เกิดขึ้นตั้งแต่ผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ผู้บริโภคให้ความสนใจ เช่น เข้ามาในร้านเพื่อขอดูลวดลายในแคตตาล็อก (catalogue) หรือขอคำแนะนำเกี่ยวกับลวดลายที่เหมาะสม หรือนำลวดลายมาให้ช่างสักดู หรืออาจจะเป็นผู้ที่มาเป็นเพื่อนกับผู้ที่ได้ตัดสินใจมารับการสัก ในขณะที่เพื่อนผู้นั้นไม่คิดมาก่อนว่าอยากจะทำรอยสักบนผิวหนัง แต่พอได้มาพบกับบรรยากาศของการสื่อสารที่ดีระหว่างช่างสักกับผู้บริโภครอยสักที่เป็นเพื่อนของตน ก็เกิดเป็นแรงจูงใจและตัดสินใจสัก เป็นต้น ในทางกลับกัน ถ้าหากบรรยากาศการสื่อสารระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักมีลักษณะเป็นที่น่าหวาดระแวง ก็จะทำให้ผู้ที่ต้องการบริโภครอยสักจำต้องพิจารณา จนกว่าจะรู้สึกว่าจะเกิดความมั่นใจก่อนตัดสินใจสัก

ระยะที่ 2 บรรยากาศที่เกิดขึ้นภายในห้องสัก เป็นบรรยากาศการสื่อสารที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ผู้บริโภคได้ฟังพอใจกับข้อตกลง หรือข้อต่อรองในเรื่องลวดลาย และราคากับช่างสักเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เป็นการตัดสินใจแน่วแน่ที่จะยอมรับความเจ็บปวดจากฝีมือของช่างสักเพื่อให้ได้ลวดลายศิลปะที่ตนต้องการมาปรากฏอยู่บนเรือนร่าง และพร้อมที่จะเปิดเผยพื้นที่ของรอยสักสู่สายตาผู้อื่น

จากการเฝ้าสังเกตบรรยากาศในห้องสักอย่างใกล้ชิด ในขณะที่ช่างสัก 6 คนจากจำนวน 6 ร้าน ทำการสักให้กับผู้บริโภคนับจำนวน 30 คน ที่เป็นประชากรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ทั้งช่างสักและผู้บริโภคมีความพึงพอใจในการสร้างบรรยากาศภายในห้องสัก ขณะทำการสัก ในลักษณะที่แตกต่างกัน มีทั้งบรรยากาศที่ดูเงียบ มีเสียงเพลง อบอุ่นเป็นกันเอง ตลอดจนสนุกสนานเฮฮา จึงกล่าวได้ว่าบรรยากาศที่เกิดขึ้นภายในห้องสักย่อมขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพ และการปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารระหว่างช่างสักกับผู้บริโภคโดยสักเป็นเครื่องชี้วัด ซึ่งสามารถจัดแบ่งรูปแบบบุคลิกภาพของช่างสัก เป็น 2 รูปแบบ และบุคลิกภาพของผู้บริโภคโดยสัก เป็น 3 รูปแบบ ดังที่กล่าวไว้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.15 แสดงรูปแบบบุคลิกภาพของช่างสักและผู้บริโภคโดยสัก

บุคลิกภาพของช่างสัก (จำนวน 6 คน)	บุคลิกภาพของผู้บริโภคโดยสัก (จำนวน 30 คน)
<p>รูปแบบที่ 1 พุดน้อย (มี 2 คน : จัดลำดับเป็นคนที่ 1 - 2)</p> <p>- เงียบ เสมือนเกรงว่าผู้บริโภคจะเกิดความรำคาญ สอบถามถึงความเจ็บปวดในบางครั้ง หรือตอบคำถามเมื่อผู้บริโภคต้องการ แนะนำการดูแลรักษาแผลรอยสัก หรือสร้างความผูกพันเพื่อเป็นลูกค้า หรือหาลูกค้ารายใหม่ในโอกาสต่อไป เป็นต้น</p>	<p>รูปแบบที่ 1 พุดน้อย (มี 10 คน : จัดลำดับเป็นคนที่ 1 - 10)</p> <p>- เงียบ ไม่มีการพูดคุยในขณะที่ทำการสัก นอกจากการตอบคำถามของช่างสักเกี่ยวกับความรู้สึกเจ็บปวดในบางครั้ง</p>
<p>รูปแบบที่ 2 มีมนุษยสัมพันธ์ ชอบพูดคุย (มี 4 คน : จัดลำดับเป็นคนที่ 3 - 6)</p> <p>- มีบุคลิกภาพที่เป็นคนชอบพูดคุยในเรื่องทั่ว ๆ ไป เอาใจผู้บริโภค ตอบคำถามหรือให้คำแนะนำในเรื่องที่ผู้บริโภคต้องการ สร้างบรรยากาศให้เกิดความอบอุ่น เช่น บริการหมอนกอด เปิดเพลง บริการอาหารว่าง เครื่องดื่ม เมื่อผู้บริโภคต้องการ และมักจะสอบถามความรู้สึกเจ็บปวดขณะทำการสัก ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลรักษาแผลหรือรอยสัก ตลอดจนการสร้างความผูกพันเพื่อเป็นลูกค้า หรือหาลูกค้ารายใหม่ หรือเป็นเพื่อนของตนในโอกาสต่อไป</p>	<p>รูปแบบที่ 2 พุดคุยเมื่อมีข้อสงสัย (มี 8 คน : จัดลำดับเป็นคนที่ 11 - 18)</p> <p>- ก่อนช่างเงิบ จะบอกถึงความรู้สึกเมื่อเจ็บปวด หรือสอบถามความคืบหน้าของการสัก หรือขอคำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดูแลรักษาแผลหรือรอยสัก เป็นต้น</p>

	<p>รูปแบบที่ 3 มีมนุษยสัมพันธ์ ชอบพูดคุย (มี 12 คน : จัดลำดับเป็นคนที่ 19 - 30) - สร้างความอบอุ่น เป็นกันเอง พูดคุยเรื่องทั่ว ๆ ไป ถามทุกเรื่องที่ยากรู้ หรืออยากพูดคุย สนุกสนานเฮฮา (ผู้บริโภคนบางคน นำเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์มา ดื่มด้วยกันกับช่างสักในระหว่างทำการสัก และเป็น ผู้บริโภคที่ไม่เคยรู้จักกับช่างสักมาก่อน)</p>
--	---

หมายเหตุ จากตารางรูปแบบบุคลิกภาพของช่างสักและผู้บริโภค รอยสัก ได้เรียงลำดับ
ของช่างสักดังนี้

ลำดับที่ 1 ศิริชัย ติมปัฐพัฒนกิจ ลำดับที่ 2 ประเสริฐ บุญเชย ลำดับที่ 3 ฐานันท์ ประสิทธิ์ศักดิ์
ลำดับที่ 4 ชูชาติ นาคทั้ง ลำดับที่ 5 สมบัติ นิ่มนวล และลำดับที่ 6 จิมมี่ ห่วง

จากลักษณะความแตกต่างในบุคลิกภาพของช่างสักและผู้บริโภค ตามรูปแบบที่กล่าว
ข้างต้น เมื่อทั้งคู่ได้ตกลงเป็นผู้ให้และผู้รับบริการรอยสัก นั่นก็หมายความว่าต่างคนก็มีความพร้อม
ที่จะสร้างบรรยากาศภายในห้องสักไปพร้อม ๆ กัน และข้อมูลรูปแบบของบุคลิกภาพในตารางที่
กล่าวมาสามารถนำมาสนับสนุนการวิเคราะห์ให้เห็นบรรยากาศการสื่อสาร ระหว่างช่างสักกับ
ผู้บริโภค รอยสัก ที่เกิดขึ้นภายในห้องสักได้อย่างสมดุลในเหตุและผลของความเป็นจริงตลอดเวลา

ผลการวิเคราะห์บรรยากาศการสื่อสารภายในห้องสัก จัดแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะคือ

ลักษณะที่ 1 บรรยากาศค่อนข้างเงียบ อันเนื่องมาจากบุคลิกภาพของช่างสักและ
ผู้บริโภค ที่มีมักจะพึงพอใจกับการทำหน้าที่ของตนเองมากกว่าการพูดคุย จากข้อมูลที่ได้จาก
การสัมภาษณ์ช่างสักจะให้เหตุผลว่าไม่ต้องการเสียงรบกวนในขณะที่ทำการสัก เพราะอาจจะทำให้
เสียสมาธิในการทำงานได้

ลักษณะที่ 2 บรรยากาศของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสร้างบรรยากาศส่วน
ใหญ่ช่างสักจะเป็นฝ่ายริเริ่ม การแสดงความเป็นมิตร เอาใจ พูดคุยหรือคำถามของช่างสักทำให้
ผู้บริโภคมีความรู้สึกว่าเป็นกันเอง จึงมีการถามตอบหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกันเป็นระยะ ๆ

ลักษณะที่ 3 บรรยากาศแห่งความเป็นมิตร ด้วยบุคลิกภาพเฉพาะตนทั้งของช่างสัก และผู้บริโภครที่คล้ายคลึงกัน ชอบการพูดคุย เอาใจ การสร้างบรรยากาศในการสื่อสาร ตลอดเวลาที่ทำกรสักจึงมีลักษณะของการผูกมิตร อบอุ่น สนุกสนานเฮฮา

จากรูปแบบบุคลิกภาพของช่างสักและบุคลิกภาพของผู้บริโภครอยสักแต่ละราย ที่มี ทั้งความเหมือนและความแตกต่างดังที่กล่าวมา และเมื่อเกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ในช่วงเวลาที่ทำกรสัก ลักษณะของบรรยากาศการสื่อสารที่เกิดขึ้นภายในห้องสัก ก็ย่อมมีความแตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ของรูปแบบบุคลิกภาพที่มีต่อกันเป็นสำคัญ ซึ่งสามารถ แสดงให้ประจักษ์ได้อย่างชัดเจน ดังที่ปรากฏอยู่ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพผู้บริโภครกับช่างสักและบรรยากาศในห้องสัก

ผู้บริโภครอยสัก					ช่างผู้ทำกรสัก				บรรยากาศ การสื่อสาร ในห้องสัก
ลำดับ ที่	เพศ	ชื่อ	บุคลิกภาพ รูปแบบที่	ตำแหน่งของรอยสัก	ลำดับ ที่	เพศ	ชื่อ	บุคลิกภาพ รูปแบบที่	
1	ชาย	เทวฤทธิ์	1	หน้าอก - ขวา	5	ชาย	สมบัติ	2	2
2	หญิง	เพ็ญทิศา	1	ใต้สะเอวหลัง - ขวา	5	ชาย	สมบัติ	2	2
3	ชาย	อรรถพล	1	แผ่นหลังพาดไหล่ปลา- ร่า มากหน้า - ซ้าย	3	หญิง	ฐาปณีย์	2	2
4	หญิง	ประทานพร	1	ต้นแขน - ซ้าย	2	ชาย	ประเสริฐ	1	1
5	หญิง	ปรียาภรณ์	1	ใต้สะเอวหลัง - ขวา	5	ชาย	สมบัติ	2	2
6	ชาย	ทรงยศ	1	แผ่นหลัง	2	ชาย	ประเสริฐ	1	1
7	ชาย	ชลชัย	1	แผ่นหลัง	2	ชาย	ประเสริฐ	1	1
8	ชาย	อัมรินทร์	1	ต้นแขน - ซ้าย	2	ชาย	ประเสริฐ	1	1
9	ชาย	พรชัย	1	ต้นแขน - ซ้าย	2	ชาย	ประเสริฐ	1	1
10	ชาย	ศิริศักดิ์	1	แผ่นหลัง	5	ชาย	สมบัติ	2	2
11	หญิง	กัลยา	2	ต้นแขน - ขวา	2	ชาย	ประเสริฐ	1	2
12	หญิง	นฤมล	2	ใต้สะเอวหลัง - ซ้าย	1	ชาย	ศิริชัย	1	2
13	หญิง	เพ็ญนภา	2	สะบัก - ซ้าย	4	ชาย	ชูชาติ	2	3
14	หญิง	ประกาวี	2	ต้นแขน - ขวา	1	ชาย	ศิริชัย	1	2
15	หญิง	กิติกร	2	ต้นแขน - ซ้าย	3	หญิง	ฐาปณีย์	2	3
16	ชาย	กณิน	2	แผ่นหลัง	3	หญิง	ฐาปณีย์	2	3
17	ชาย	คมกฤต	2	แผ่นหลัง	5	ชาย	สมบัติ	2	3
18	ชาย	กัณตกณ	2	แผ่นหลัง	3	หญิง	ฐาปณีย์	2	3
19	ชาย	กฤษณพล	3	ต้นแขน - ขวา	1	ชาย	ศิริชัย	1	2
20	หญิง	ปิยะรัตน์	3	สะบัก - ซ้าย	4	ชาย	ชูชาติ	2	3
21	หญิง	น้ำ	3	น่อง - ขวา	1	ชาย	ศิริชัย	1	2

				(ทับรอยแผลเป็น)					
22	ชาย	สุรัชย์	3	หลังมือ - ขวา	1	ชาย	ศิริชัย	1	2
23	ชาย	จิระ	3	แผ่นหลัง	3	หญิง	ฐาปนีย์	2	3
24	หญิง	แนน	3	ต้นแขน - ซ้าย	5	ชาย	สมบัติ	2	3
25	หญิง	กอล์ฟ	3	ต้นคอ	4	ชาย	ชูชาติ	2	3
26	หญิง	คู่่น	3	สะเอวหลัง-ด้านหลัง	4	ชาย	ชูชาติ	2	3
				(ทับรอยแผลเป็น)					
27	ชาย	หิ๊ง	3	ต้นแขน - ซ้าย	4	ชาย	ชูชาติ	2	3
28	ชาย	ทองสุข	3	ต้นแขน - ขวา	3	หญิง	ฐาปนีย์	2	3
29	หญิง	เล็ก	3	หน้าท้อง - ใต้สะเอว	4	ชาย	ชูชาติ	2	3
30	หญิง	กรองทอง	3	สะบัก - ซ้าย	1	ชาย	ศิริชัย	1	2

หมายเหตุ ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา ช่างสักลำดับที่ 6 มีลูกค้าเฉพาะชาวต่างชาติ จึงไม่มีข้อมูลการสักกับผู้ป่วยโรคในตาราง

จากตารางที่ 4.16 สามารถวิเคราะห์ได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพของผู้บริโภค รอยสักกับช่างสักและบรรยากาศในห้องสักแบ่งเป็น

1. ผู้บริโภครอยสักที่มีบุคลิกภาพพุดน้อยมีทั้งหมด 10 คน แบ่งเป็นเพศชาย 7 คน และเพศหญิง 3 คน ทางด้านช่างสักที่มีบุคลิกภาพลักษณะนี้เป็นเพศชายมีทั้งหมด 2 คน
2. ผู้บริโภครอยสักที่มีบุคลิกภาพชอบพุดคุยเมื่อมีข้อสงสัยมีทั้งหมด 8 คน แบ่งเป็นเพศชาย 3 คน และเพศหญิง 5 คน
3. ผู้บริโภครอยสักที่มีบุคลิกภาพมีมนุษยสัมพันธ์ชอบพุดคุยมีทั้งหมด 12 คน แบ่งเป็นเพศชาย 5 คน และเพศหญิง 7 คน ทางด้านช่างสักที่มีบุคลิกภาพลักษณะนี้มีทั้งหมด 4 คน แบ่งเป็นเพศชาย 3 คน และเพศหญิง 1 คน

จะเห็นได้ว่าผู้บริโภครอยสัก และช่างสักส่วนใหญ่มีบุคลิกลักษณะไปในทางชอบพุดคุย (บุคลิกรูปแบบที่ 2 และ 3) เป็นมิตรและสร้างความสนุกสนานเฮฮาให้เกิดขึ้นระหว่างบรรยากาศของการสัก ซึ่งจากการสังเกตของผู้วิจัยเห็นว่าการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีเหล่านี้ให้เกิดขึ้นระหว่างการสักจะสามารถลดความเจ็บปวด และช่วยลดความเครียดที่อาจเกิดขึ้นกับผู้บริโภครอยสักได้ดีในระดับหนึ่ง

หากแต่จะมองในแง่ของศีลธรรมจะเห็นได้ว่า บางครั้งผู้บริโภครอยสักเพศหญิงที่กำหนดตำแหน่งการสักไว้บริเวณใต้ร่มผ้า ซึ่งถือเป็นบริเวณที่ควรปกปิด เช่น ใต้สะเอว สะบัก สะเอวหลัง และหน้าท้อง เป็นต้น กลับไม่ได้มีการเงินอายุ ยังคงพูดคุยกันกับช่างสักอย่างสนุกสนาน และสามารถให้ผู้วิจัยอยู่ร่วมด้วยตลอดเวลาที่ทำการสัก แสดงให้เห็นถึงความไม่สนใจที่จะปกปิดพื้นที่ส่วนตัวนั้น ๆ ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของการแปลงจากพื้นที่ส่วนตัวไปสู่พื้นที่สาธารณะ

ระยะที่ 3 บรรยากาศที่เกิดขึ้นภายหลังการสัก เป็นบรรยากาศที่เกิดต่อเนื่องจากเรื่องราวหรือความรู้สึกภายในห้องสัก มีช่างสักบางรายได้กำชับวิธีการดูแลรักษารอยแผลสักเพิ่มเติม หรือนัดหมายอีกครั้งเพื่อติดตามความเรียบร้อยของรอยสัก ตลอดจนผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นภายหลังการสัก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง อันอาจจะเกิดความไม่ปลอดภัยกับผู้บริโภคภายหลังการสักได้ ท้ายที่สุดบรรยากาศการสื่อสารก็จะจบลงหลังจากที่ผู้บริโภครายได้ชำระเงินค่าสักให้แก่ช่างสักเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ตลอดระยะเวลาของการศึกษาบรรยากาศของการสื่อสารระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักกับผู้บริโภค ผู้วิจัยได้พยายามสังเกตบุคลิกภาพส่วนตัว สีหน้า ท่าทาง วิธีการสื่อสารของช่างสักทั้ง 5 คน ที่มีต่อผู้บริโภครายกลุ่มตัวอย่าง 30 คน และ ช่างสักอีก 1 คน ที่มีต่อผู้บริโภครายต่างชาติ 5 คน นอกเหนือจากกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ว่า พฤติกรรมการทำงานของผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักทุกคน ปฏิบัติงานเป็นปกติตามขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติ ไม่พบกริยาอาการที่สื่อพิรุณไปในลักษณะของการลวนลามผู้บริโภคทั้งที่เป็นเพศหญิงและเพศชาย ในทำนองเดียวกันผู้วิจัยได้พยายามสังเกตและ สร้างความสนิทสนมคุ้นเคย ใช้ความรอบคอบและพูดคุยอย่างระมัดระวัง เพื่อให้เกิดความสบายใจที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้ ในการเจาะลึกค้นหาข้อมูล โดยเฉพาะกับผู้บริโภคเพศหญิง ถึงความรู้สึกนึกคิด ๆ ที่มีต่อช่างสัก หรือในความรู้สึกที่คิดเข้าข้างตนเองว่าช่างสักคิดอย่างไรกับตน ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ผู้บริโภคในกลุ่มตัวอย่างทุกคนไม่มีพฤติกรรมแอบแฝงเพื่อจุดประสงค์อื่นใดนอกจากความต้องให้มีลวดลายศิลปะ ได้มาปรากฏอยู่บนเรือนร่างของตนเอง และมองช่างสักว่าเป็นเพียงลูกจ้างผู้ทำหน้าที่สร้างสรรค์งานศิลปะเพื่อแลกเปลี่ยนกับค่าจ้างตามที่ได้ตกลงกันไว้เท่านั้น

แต่ในเรื่องเดียวกันนี้ผลปรากฏจากการศึกษาในเชิงลึกที่สามารถกล่าวได้ว่า มีความสอดคล้องเกี่ยวพันต่อกัน จนยากเกินกว่าจะแยกแยะให้เป็นคนละเรื่องได้ ผู้วิจัยจึงขออ้างถึง

ข้อมูลใน วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ส่วนที่ 3 วัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจ อันเป็น ข้อมูลเพิ่มเติมของช่างสักในกลุ่มตัวอย่างบางราย ผู้เคยได้ทำการสักลวดลายต่างๆ ลงบนพื้นที่ สงวนส่วนตัวให้กับผู้บริโภคมามากแล้วหลายคน หากแต่มีใช้ผู้บริโภคในกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษ ในครั้งนี้ ซึ่งข้อมูลที่ต้องการอ้างถึงได้กล่าวไว้ว่า - นอกจากนั้นยังสังเกตพบข้อมูลตัวอย่าง ภาพถ่าย เป็นการสักลวดลายลงบนอวัยวะพื้นที่อันควรปกปิดทั้งเพศหญิงและเพศชาย เช่น แก้ม ก้น เนินเหนืออวัยวะเพศ รอบเต้านม และยังพบภาพถ่ายงานศิลปะการเจาะฝังประดับจิว (จิว คือเครื่องประดับหลังการเจาะ ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้เรียกกันทั่ว ๆ ไปในวงการงานศิลปะการเจาะ) ซึ่งกระทำไว้บนอวัยวะพื้นที่ต่าง ๆ ของร่างกายทั้งในส่วนที่เป็นพื้นที่เปิดเผย ได้แก่ คิ้ว จมูก ใบหู ปาก ลิ้น ลิ้นไก่ และพื้นที่ของสงวนส่วนตัวอันควรปกปิด ได้แก่ หัวนม สะดือ และอวัยวะ เพศ ทำให้ผู้วิจัยคิดวิเคราะห์ในเชิงลึกอย่างสัมพันธ์กันได้ว่า การสักลวดลายลงบนพื้นที่ของ สงวนส่วนตัวอันควรปกปิด ก็น่าจะเป็นไปได้เช่นเดียวกับศิลปะงานเจาะที่ช่างเจาะ (คนเดียวกับ ช่างสัก) ต้องจับต้องพื้นที่นั้น ๆ ตลอดเวลาของการทำงาน

จึงได้สอบถามและพูดคุยกับช่างสักเกี่ยวกับเรื่องนี้ ช่างสักได้บอกกล่าวกับ ผู้วิจัยว่า “เคยได้ทำการสักลวดลายต่างๆ ลงบนพื้นที่สงวนส่วนตัวมาแล้วหลายคน” และยังได้ให้ ทิศนะว่า “เป็นเรื่องปกติทั่ว ๆ ไป ไม่ว่าจะสักบริเวณส่วนใดของร่างกาย และไม่ใช่ว่าเรื่องแปลกที่ช่าง สักจะมีคนรักเป็นลูกค้าที่มารับบริการสักลายในบ้านภายหลังจากที่ช่างสักได้ให้บริการสักลวดลาย ผ่านไปแล้ว ”

จากข้อมูลนี้ ทำให้สามารถสรุปผลการศึกษาในส่วนของวัตถุประสงค์ของผู้ประกอบ ธุรกิจและช่างสักได้ว่า ผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักมีวัตถุประสงค์หลักคือ การสร้างรายได้และ พัฒนาอาชีพการสักให้เจริญก้าวหน้าและยั่งยืนตราบนานเท่านาน แต่ในขณะที่เดียวกันช่างสักบาง รายยังมีแง่คิดลึก ๆ อันเป็นวัตถุประสงค์แอบแฝงซ่อนเร้น ในเชิงที่สื่อถึงการเป็นผู้ถือโอกาสจับ ต้องอวัยวะพื้นที่สงวนส่วนตัวได้โดยปริยาย โดยไม่ได้สนใจว่าตนได้กระทำการละเมิดกฎหมายแต่ อย่างใด

ผลการศึกษาบรรยากาศของการสื่อสารระหว่างผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักกับผู้บริโภค จากข้อมูลที่น่ามากกล่าวอ้าง ถึงแม้ว่าผู้วิจัยไม่มีโอกาสได้พบเห็นในสถานการณ์ที่เป็นจริงตาม ช่วงเวลาที่ทำการศึกษา แต่จากข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาวิเคราะห์และสรุปได้ว่า ช่างสัก บางรายยังมีพฤติกรรมการทำงานที่ไม่น่าเชื่อถือหรือไว้วางใจได้ เนื่องจากยังความคิดของผู้มีจิต

อกุศลและพร้อมที่จะแสดงกริยาอาการลนลามผู้บริโภครายใดก็ได้บรรยากาการสื่อสารและโอกาสที่อำนวยให้ในขณะที่ทำการสักรวดลายลงบนเรือนร่างของผู้บริโภค

5. การเคลื่อนย้ายจากพื้นที่ส่วนตัวไปเป็นพื้นที่สาธารณะ หลังจากการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างของผู้บริโภค

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยสังเกตว่า หลังจากผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักได้ทำการสักรอยศิลปะลงบนเรือนร่างของผู้บริโภคแต่ละคนแล้ว ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะมีความพึงพอใจต่อลวดลายใหม่บนเรือนร่าง โดยแสดงออกให้เห็นผ่านใบหน้า และคำพูดซึ่งเป็นคำชมต่อช่างสักที่สามารถสร้างสรรค์ผลงานออกมาได้อย่างเป็นที่พอใจ และจากการสัมภาษณ์ผู้บริโภคถึงการเปิดเผยรอยสักหลังจากรอยแผลที่เกิดขึ้นจากการทำการสักหายดีแล้ว ว่าตั้งใจจะเปิดเผยลวดลายรอยสักหรือไม่ ผู้วิจัยได้รับคำตอบไปในทิศทางเดียวกันว่า รอยสักบนเรือนร่างในพื้นที่ผิวหนังตามปกติ ที่มีใช่เป็นพื้นที่สงวนส่วนตัวอันควรแก่การปกปิด คือสัญลักษณ์ที่งดงามในเชิงศิลปะและสามารถเปิดเผยสู่สาธารณะชนได้

“จริง ๆ ก็อยากโชว์นะ แต่ต้องดูบางโอกาสด้วย เช่นไปเที่ยวทะเล หรือเวลาใส่เสื้อกล้าม ผมว่าก็ไม่เห็นจะเป็นไร มันก็ดูสวยดี”

(ชลชัย เทศศิริ, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2546)

“ถ้าเปิดเผยซิคะ ก็เราสักมาแล้ว เจ็บมาแล้ว และอีกอย่างมันก็สวยดี พี่สักไว้ตรงแขนเวลาใส่เสื้อแขนกุดมันก็สวยดีนะ”

(กิติกร เฉลิมศรี, สัมภาษณ์, 14 มิถุนายน 2546)

“ก็ต้องเปิดเผยซิคะ สักไปแล้วนี่ สักไปแล้วก็ต้องโชว์ ใครจะเก็บไว้ดูคนเดียว คิดว่าไม่น่าจะมีหรือคนที่สักแล้วไม่โชว์ คนสักทั้งตัวยังโชว์เลย”

(นฤมล สมงาม, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

“ไม่กลัวหรอกครับว่าใครจะเห็น อย่างผมสักแล้วก็โชว์ไปเลย ก็เราสักมาจะกลัวอะไรหละ ไม่จำเป็นต้องปิดบังเปิดเผยไปเลย”

(สุรชัย หาญชาญพานิช, สัมภาษณ์, 19 มิถุนายน 2546)

“ตอนแรกหนูตั้งใจจะมาสักตรงหลัง แต่เพื่อนบอกว่าถ้าสักมาแล้วไม่ได้โชว์จะสักไปทำไม เจ็บตัวเปล่า ๆ ก็เลยสักตรงนี้ (ต้นแขนขวา) ส่วนใหญ่ใส่เสื้อกล้ามด้วย ก็จะเห็นง่าย”
(กัลยา หล่อรัตนกุล, สัมภาษณ์, 27 มิถุนายน 2546)

“พี่ระวางมาเลยนะตรงรอยแผลเป็นนี้ เวลาจะลุกนั่งก็ไม่มั่นใจ แต่ตอนนี้มาสักทับลงไปแล้ว พี่ก็มั่นใจขึ้น ก็คงจะโชว์แหละ อีกอย่างแต่งตัวง่ายขึ้นเยอะเลย”
(ปิยะรัตน์ แสนคำ, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2546)

“เปิดชีพี่ หนูว่าน่าจะยิ่งสักแล้วเวลาแต่งตั้งเหมือนกับว่าทำให้เรามั่นใจมากขึ้น ดูเซ็กซี่ดีออก”
(เพ็ญทิศา ท้ายสมบัติ, สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2546)

จะเห็นได้ว่าการสักถือเป็นรสนิยมอย่างหนึ่ง ซึ่งถือเป็นคุณสมบัติในการเลือกปฏิบัติของบุคคลในการที่จะกระทำอย่างที่ตนเห็นว่า ดี งาม ชอบ ตามความคิดเห็นของแต่ละบุคคล การเปิดเผยรอยสักก็เช่นกัน ผู้บริโภคแต่ละคนได้เข้าสู่วัฒนธรรมการสัก และเคลื่อนย้ายจากพื้นที่ส่วนตัวไปสู่สาธารณะ โดยไม่รู้สึกรว่าเป็นข้อเสียหาย สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมในสังคมปัจจุบัน สัดส่วนตัว ๆ ที่เคยเป็นเรื่องส่วนตัว ควรปกปิด อำพรางไว้ตามประสบการณ์ตรงที่ได้รับการสั่งสอนกันมา เช่น รักแร้ ต้นขา และหน้าท้อง ในปัจจุบันได้ถูกนำมาสร้างความหมายใหม่ กลายเป็นการแสดงออกซึ่งความสมัยใหม่ ความมั่นใจ เป็นที่ยอมรับของสังคม⁴⁶

⁴⁶ วุฒิชัย ฤกษ์ณะประกรกิจ และคณะ. สังคมไทย สายพันธุ์ป๊อป CULTURE. หน้า 141.

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “วิวัฒนาการการสักและวัฒนธรรมมวลชนกับการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในเชิงพรรณนา (Qualitative Data Research) ด้วยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาวิวัฒนาการของการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง ที่นำไปสู่การประกอบธุรกิจ และวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจการสัก
2. ศึกษาแรงจูงใจ และวัตถุประสงค์ในการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง ของผู้บริโภค
3. ศึกษาทัศนคติ และบรรยากาศในการสื่อสารระหว่างผู้ประกอบการและผู้บริโภค

สรุปผลการวิจัย

1. วิวัฒนาการของการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างที่นำไปสู่การประกอบธุรกิจ

การศึกษาวิวัฒนาการของการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างพบว่า ศิลปะบนเรือนร่างที่เรียกว่า “รอยสัก” ไม่มีหลักฐานใดปรากฏอย่างแน่ชัดว่า การสักเริ่มต้นที่ไหนและเมื่อไร นอกเหนือจากตำนานที่เล่าขานสืบต่อกันมาเป็นประวัติศาสตร์อันยาวนานว่า รอยสักได้เกิดขึ้นตามความเชื่อในการดำเนินชีวิตของมวลมนุษยชาติ มีวิวัฒนาการตามยุคสมัยของแต่ละเผ่าพันธุ์จนกลายเป็นธุรกิจในปัจจุบัน

ในประเทศไทย การสักในอดีตส่วนใหญ่มีได้มุ่งเพื่อความสวยงาม แต่จะเน้นในเรื่องของความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ของสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นสำคัญ ดังนั้น สัญลักษณ์ที่ใช้จึงเป็นพวกอักขระคาถา ยันต์ ซึ่งมีความหมายในเรื่องของความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์อยู่ในตัวเองอยู่แล้ว ส่วนในด้านของงานนั้นไม่ได้มุ่งเป็นประเด็นสำคัญ ในเรื่องความหมายของรอยสักจะถูกแบ่งเอาไว้หลายอย่างแทบจะเรียกว่าครอบคลุมต่อสภาพความเป็นอยู่ได้ทั้งหมด เป็นต้นว่า เพื่อความ

ศักดิ์สิทธิ์ต่ออิทธิปาฏิหาริย์ เพื่อความมีเสน่ห์ เพื่อความมีสิริมงคล และเพื่อให้เกิดความเกรงขาม เป็นต้น รอยสักของชนชาติไทยจึงเป็นรอยสักสำหรับความเชื่อในหลายรูปแบบ อาทิ สักรูปเสือเผ่น สักรูปหนุมาน เพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ของร่างกาย ยิงฟันไม่เข้า หรือสักรูปนะขุนแผน หน้าน้ำทอง เพื่อให้คนหลงไหล เหล่านี้เป็นต้น

ธุรกิจการสักกลดลงหลายสมัยใหม่ในประเทศไทยได้เริ่มต้นเมื่อประมาณ 30 ปีที่ผ่านมา และได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายเรื่อยมาตามยุคสมัยของสังคมที่บุคคลมีอิสระทางความคิดและการกระทำ ความเชื่อ และรูปแบบการสักได้ถูกเปลี่ยนแปลงไปจากการสักในอดีต ทั้งในเรื่องราวของลวดลาย ลีลา และสีสันทลอดจนการตีความหมายของลวดลาย การเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้ชัดเจนคือ กลุ่มผู้บริโภค ซึ่งพบว่าการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างเป็นที่นิยมของทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นหนุ่มสาวทั่วไปทั้งชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งส่งผลให้ธุรกิจการสักเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย ทำรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการสักและช่างสักจนสามารถยึดเป็นอาชีพได้อย่างมั่นคงในสังคมคนเมืองยุคปัจจุบัน

ตารางที่ 5.1 แสดงความแตกต่างระหว่างการสักในอดีต และการสักในปัจจุบัน

การสักในอดีต

วัตถุประสงค์ในการสัก	ผู้บริโภคร	สถานที่สัก	ช่างสัก	ค่าใช้จ่าย	ตำแหน่งที่สัก	วัตถุประสงค์
สักเพื่อวัตถุประสงค์ทางอยู่ยงคงกระพันชาตรีและเมตตามหานิยม	ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย	สถานที่สักหรือสำนักมักจะอยู่ในเขตของวัดหรือติดกับวัด ด้วยเหตุผลด้านความศักดิ์สิทธิ์	ส่วนใหญ่เป็นพระภิกษุหรือถ้าเป็นฆราวาสก็ต้องเป็นผู้รักษาศีลภาวนา มีวิชาอาคมศักดิ์สิทธิ์เท่านั้น	เป็นเงินค่ายกครู ค่าดอกไม้ ฐูปเทียน จำนวนเงินจะเป็นเท่าไรขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของแต่ละสำนัก	รูปรอยที่เป็นของศักดิ์สิทธิ์จะสักตั้งแต่สะเอวขึ้นไปจนถึงศีรษะเท่านั้น ส่วนร่างกายท่อนล่างตั้งแต่นั้นเอวลงมาถึงตามุ่จะเป็นรูปรอยที่เกี่ยวกับไสยศาสตร์	-เป็นการสร้างรายได้ -เนื่องจากการเรียกเก็บเงินค่ายกครู -เพื่อประสิทธิ์ประสาทคาถาอาคมลงบนร่างกาย

การสักในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ในการสัก	ผู้บริโภคร	สถานที่สัก	ช่างสัก	ค่าใช้จ่าย	ตำแหน่งที่สัก	วัตถุประสงค์
แตกต่างกันไปตามความพึงพอใจของผู้บริโภค ซึ่งส่วนใหญ่จะเพื่อความสวยงาม	มีทั้งเพศชายและเพศหญิง	อยู่ตามแหล่งการค้าต่าง ๆ สามารถพบเห็นและเข้าถึงได้ง่าย	มีทั้งเพศชายและเพศหญิง ไม่มีวิชาอาคม มีความรู้ด้านศิลปะหรือไม่ก็ได้	มีการกำหนดราคาขั้นต่ำและสูงขึ้นตามความยากของลวดลายและขนาด	แตกต่างกันไปตามความพึงพอใจของผู้บริโภค แม้แต่ในพื้นที่อันควรปกปิดหรือสงวนส่วนตัว	- เป็นการสร้างรายได้ - วัตถุประสงค์แอบแฝงซ่อนเร้นในเชิงที่สื่อถึงการเป็นผู้ถือโอกาสจับต้องอวัยวะส่วนตัวของผู้บริโภค

จากผลการวิจัยพบว่า การสักรอยศิลปะบนเรือนร่างมีลักษณะของความเป็นธุรกิจมาตั้งแต่สมัยอดีต เพียงแต่รูปแบบของธุรกิจนั้นไม่ได้ชัดเจนเช่นในปัจจุบัน การสักรอยศิลปะมีพิธีการยกครูซึ่งประกอบไปด้วยการนำดอกไม้ ธูปเทียน และเงินค่ายกครูไปถวายอาจารย์สัก ด้วยเหตุผลว่าเป็นการฝากตัวและเพื่อเป็นการบูชาครู ส่วนจำนวนเงินค่ายกครูจะเป็นเท่าไรนั้นขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของแต่ละสำนัก หรือบางครั้งก็ให้ผู้ที่มารับการสักบริจาคตามกำลังศรัทธาก็มี ถือได้ว่าเป็นการสร้างรายได้ให้แก่สำนักสักอีกทางหนึ่ง และเมื่อมาถึงปัจจุบันรูปแบบของธุรกิจก็มีความชัดเจนมากขึ้น โดยช่างสักเปรียบเสมือนพ่อค้า แม่ค้า ที่ให้บริการการสักลดรายจ่ายบนผิวหนัง ซึ่งก็คือสินค้า และผู้บริโภคที่มารับบริการก็ต้องเสียค่าบริการเช่นเดียวกับการซื้อสินค้าและบริการอื่น ๆ ด้วยราคาตามที่ตกลงกันได้

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ในการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างของผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักทั้งในอดีตและปัจจุบัน เป็นไปเพื่อการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับตนเองเป็นสำคัญ ส่วนวัตถุประสงค์แอบแฝงซ่อนเร้นที่เกิดขึ้นเฉพาะในการสักยุคปัจจุบันก็เนื่องมาจากตำแหน่งแห่งที่ที่ผู้บริโภคมีความต้องการให้ทำการสักซึ่งบางแห่งเป็นพื้นที่อันควรปกปิดหรือพื้นที่สงวนส่วนตัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากช่างสักและผู้บริโภคไม่ได้เป็นเพศเดียวกัน ก็สามารถเข้าใจได้ว่าช่างสักได้แสดงออก ในเชิงที่สื่อถึงการเป็นผู้ถือโอกาสจับต้องอวัยวะส่วนตัวของผู้บริโภคในทางกลับกัน ถ้าผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักทุกคนปฏิเสธการรับงานสักลงบนอวัยวะพื้นที่สงวนส่วนตัวข้างต้น จึงจะกล่าวได้ว่าผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักทุกคนคือผู้ที่มีความเป็นศิลปินอย่างแท้จริง และมีได้มีวัตถุประสงค์อื่นใดนอกเหนือจากการประกอบสัมมาอาชีพเพื่อการสร้างรายได้ตามปกติ

2. แรงจูงใจ วัตถุประสงค์ในการสัก และการตีความหมายลวดลายสักของผู้บริโภค

จากผลการวิจัยในส่วนของแรงจูงใจ วัตถุประสงค์ในการสัก และการตีความหมายลวดลายสักของผู้บริโภคนั้นพบว่า ทั้งสามส่วนมีทั้งส่วนที่แตกต่างและสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ โดยผู้บริโภค 1 คน อาจจะมีแรงจูงใจ วัตถุประสงค์ในการสัก และการตีความหมายของลวดลายมากกว่า 1 ข้อก็ได้ และในแต่ละข้ออาจมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ก็ได้เช่นกัน

โดยผู้บริโภคส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการสักที่เกิดจากความต้องการลอกเลียนแบบ (ทำตามผู้อื่น) มากที่สุด ซึ่งมักจะเป็นผู้ที่อยากจะมีรอยสักอยู่บนเรือนร่างของตน แต่ขาดความเชื่อมั่น แต่

หากได้เห็นว่าผู้อื่นได้สลักลอยนั้น ๆ มาก่อนแล้วเกิดความเป็นความพึงพอใจจึงจะไปสลักลงบนร่างกายของตน โดยไม่ได้คำนึงถึงความหมายของลอยลอย หากแต่เพียงชอบความแปลกใหม่ และความสวยงามของลอยสลักเท่านั้น

รองลงมาเป็นแรงจูงใจในการสักที่เป็นความทันสมัย ซึ่งผู้บริโภคส่วนนี้จะให้ความสำคัญกับแฟชั่นสมัยใหม่ อยากเปลี่ยนตัวตนให้เป็นคนทันสมัย แสดงออกถึงลักษณะการเป็นคนรุ่นใหม่ ไม่ยึดติดกับกรอบวัฒนธรรมเดิม ๆ แต่ผู้ที่มีแรงจูงใจในลักษณะนี้มักสลักลอยที่มีขนาดไม่ใหญ่มากนัก และเป็นลายที่กำลังได้รับความนิยมทั่วไป

และจากผลการศึกษาเป็นที่น่าสังเกตว่านอกจากแรงจูงใจ 2 อันดับแรกที่เน้นไปในเรื่องของความทันสมัย และความพึงพอใจที่จะแสดงออกส่วนตัวแล้ว แรงจูงใจที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่คำนึงถึงเป็นอันดับที่ 3 คือ แรงจูงใจในการสักที่มาจากความน่าเชื่อถือของช่างสัก นั่นเป็นเพราะการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างเป็นการกระทำที่ให้ผลโดยตรงต่อร่างกาย ไม่ว่าจะป็นขั้นตอนในการสักซึ่งสร้างความเจ็บปวดเป็นอย่างมากในขณะสัก ขั้นตอนการดูแลผิวหนังหลังการสัก ตลอดจนความคาดหวังถึงลอยสลักที่เสร็จสมบูรณ์ว่าจะเป็นอย่างที่ต้องการหรือไม่ ซึ่งเป็นที่น่ายินดีว่ากลุ่มผู้บริโภคมีการศึกษาจากผลงานที่ผ่านมาของช่าง ได้ถามถึงประสบการณ์การสัก และไตร่ตรองก่อนที่จะเลือกช่างสักคนใดมาเป็นผู้สร้างสรรค์งานศิลปะลงบนเรือนร่างของตน ไม่เพียงแต่คิดว่าจะเป็นช่างสักคนใดก็ได้ที่สามารถลงเข็มสักได้เท่านั้น

ทางด้านวัตถุประสงค์ในการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างนั้น ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการสักเพื่ออยากให้ลอยสลักศิลปะที่ตนชอบ หรือพึงพอใจมาปรากฏบนเรือนร่างของตน เนื่องจากในปัจจุบันศิลปะของลอยสลักที่ใช้ในการสักมีความหลากหลายให้เลือกเป็นจำนวนมาก เมื่อผู้บริโภคได้พบเห็นก็รู้สึกต้องการแสดงออกถึงความโดดเด่นผ่านลอยสลักเหล่านั้น

รองลงมาเป็นวัตถุประสงค์ในการสักเพื่อความทันสมัย เน้นความพึงพอใจส่วนตนเฉกเช่นเดียวกับผู้ที่มีแรงจูงใจในการสักที่เป็นความทันสมัย ถัดมาเป็นวัตถุประสงค์ในการสักเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับตนเองผู้บริโภคกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มักจะมีการสักตาม ๆ กัน เช่นเพื่อนในกลุ่มสักเหมือนกัน ๆ กัน เห็นคนอื่นสักแล้วคิดว่าสวยจึงไปสักบ้าง แต่ไม่ได้มีความคิดริเริ่มที่จะสักด้วยตนเอง

สำหรับการตีความหมายของลวดลายสักนั้น ส่วนใหญ่แล้วผู้บริโภคมักจะให้ความหมายของลวดลายตามความพึงพอใจส่วนคนที่มองเห็นเป็นความโดดเด่น ทั้งการเล่นเส้นและสีสันทันจึงตัดสินใจสักตามความพึงพอใจในลวดลายที่ได้พบเห็นนั้น ๆ รองลงมาเป็นการให้ความหมายว่ารอยสักเป็นเพียงแฟชั่นอย่างหนึ่งเท่านั้น จึงมักจะสักลวดลายที่มีขนาดไม่ใหญ่มากนัก และเป็นลวดลายที่นิยมสักกันทั่วไป

และในลำดับถัดไป เป็นการให้ความหมายของลวดลายสักที่เน้นถึงการแสดงความเป็นเอกลักษณ์ส่วนตัว ตามที่ผู้บริโภคแต่ละคนได้จินตนาการไว้ ซึ่งผู้บริโภคที่มีความคิดเช่นนี้จะมีความเป็นตัวของตัวเองค่อนข้างสูง และต้องการจะมีเอกลักษณ์ที่ตนคิดว่าดีแล้วติดอยู่บนเรือนร่างตลอดไป

3. ทักษะ และบรรยากาศในการสื่อสารระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจและผู้บริโภค

จากการศึกษาบรรยากาศในการสื่อสารระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสัก กับผู้บริโภคที่มารับการสักสามารถสรุปได้ว่า การสร้างความรู้สึกรหรือบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นระหว่างทั้ง 2 ฝ่ายถือเป็นจุดเริ่มต้นของการขายและเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้บริโภค โดยบรรยากาศในการสื่อสารระหว่างการสักส่วนใหญ่จะเป็นไปในลักษณะของการแลกเปลี่ยนความคิด และการสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรซึ่งกันและกัน จะเห็นได้จากผู้บริโภครอยสัก 25 ใน 30 คน มีการพูดคุยซักถาม รวมทั้งขอคำแนะนำเกี่ยวกับการสัก ทำให้เกิดความผ่อนคลาย และช่วยลดความเจ็บปวดที่เกิดขึ้นระหว่างการทำการสักด้วย ทางด้านช่างสักส่วนใหญ่ก็สร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นในระหว่างการสัก ไม่ว่าจะเป็นการชวนคุยในเรื่องต่างๆ ไป ตอบคำถามหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับรอยสัก ตลอดจนสร้างบรรยากาศอันอบอุ่นให้เกิดขึ้นด้วยการบริการหอมกอด เปิดเพลง ตลอดจนบริการอาหารว่าง เครื่องดื่มเมื่อผู้บริโภคต้องการ

ในส่วนของทัศนคติของผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักที่มีต่อการสัก และ ต่อผู้บริโภครอยสักรอยศิลปะบนเรือนร่างนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักมองการสักว่าเป็นงานศิลปะที่กำลังได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในสังคมสมัยใหม่ และตนเปรียบเสมือนกับพ่อค้า และแม่ค้าที่ให้บริการสักลวดลายลงบนผิวหนังซึ่งก็คือสินค้า ถือเป็นการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะและถ่ายทอดเรื่องราวลงในรอยสักให้ปรากฏอยู่บนเรือนร่างตามที่ผู้บริโภคต้องการ ที่สำคัญการสักรอยศิลปะบนเรือน

ร่างถือเป็นธุรกิจอย่างหนึ่งที่มีตลาดแน่นอน มีการสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการและช่างสัก
 อย่างเป็นกอบเป็นกำ

ทางด้านทัศนคติของผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสัก ที่มีต่อผู้บริโภคการสักรอยศิลปะบนเรือน
 ร่างนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักมองว่าผู้บริโภคที่ต้องการสักเป็นผู้ที่ชื่นชอบในลวดลายศิลปะ
 และความงดงามของรอยสัก โดยต้องการให้รอยสักปรากฏอยู่บนเรือนร่างเพื่อแสดงออกถึงความ
 เป็นตัวของตัวเอง หรือตามความหมายที่ผู้บริโภคแต่ละคนคิดไว้ในใจ และสื่อความหมายของตน
 ออกมาโดยผ่านรอยสัก แต่จากวาทกรรมหลักของสังคมที่มีสืบเนื่องกันมาช้านานเกี่ยวกับการสัก
 รอยศิลปะบนเรือนร่างว่าเป็นการกระทำของคนคุก คนไม่ดี ซึ่งถือได้ว่าเป็นทัศนคติที่มีต่อการสัก
 ในสมัยอดีต แต่ในปัจจุบันทัศนคติของผู้บริโภครอยสักต่อการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง กับ
 ศิลธรรมและประเพณีไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง นั่นคือผู้บริโภครอยสักมีมุมมองเกี่ยวกับ
 ศิลธรรมและประเพณีไทยในปัจจุบันว่า การสักรอยศิลปะบนเรือนร่างมิใช่เป็นการกระทำที่ขัดแย้ง
 กับศิลปธรรม แต่เป็นความงดงามทางศิลปะอย่างหนึ่งที่ไม่จำเป็นต้องถ่ายทอดผ่านกระดาษ หรือผืน
 ผ้าใบ เราสามารถทำให้ความงดงามเหล่านั้นมาปรากฏอยู่บนร่างกาย ซึ่งความงดงามนั้นก็ถือเป็น
 แฟชั่นอย่างหนึ่งทางสังคม และมีลักษณะเป็นสิทธิการแสดงออกซึ่งความพึงพอใจส่วนบุคคล
 เท่านั้น

4. การเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่ส่วนตัวไปสู่พื้นที่สาธารณะ หลังจากการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง ของผู้บริโภค

จากข้อมูลการศึกษาประชากรกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับแรงจูงใจ วัตถุประสงค์ในการสักรอย-
 ศิลปะบนเรือนร่างของผู้บริโภค ทัศนคติและบรรยากาศในการสื่อสารระหว่างผู้ประกอบการ
 กับผู้บริโภค ในสถานการณ์ที่เป็นจริงทุกขั้นตอน ทำให้วิเคราะห์ได้อย่างชัดเจนว่า “ รอยสักของ
 ผู้บริโภคคือจุดเปลี่ยนจากพื้นที่ส่วนตัวไปเป็นพื้นที่สาธารณะ ” และ “ การเปลี่ยนแปลงจาก
 พื้นที่ส่วนตัวไปเป็นพื้นที่สาธารณะ ได้ถูกกำหนดโดยผู้บริโภคเป็นสำคัญ ” อันเนื่องมาจาก
 ทัศนคติของผู้บริโภคทั้ง 30 คน ที่ได้กล่าวสนับสนุนเป็นเสียงเดียวกันว่า “ รอยสักบนเรือน
 ร่างในพื้นที่ผิวหนังตามปกติ ที่มีใช่เป็นพื้นที่สงวนส่วนตัวอันควรแก่การปกปิด คือสัญลักษณ์ที่
 งดงามในเชิงศิลปะ และสามารถเปิดเผยสู่สาธารณะชนได้ ”

จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า ผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักกับผู้บริโภคได้เข้าสู่วัฒนธรรมการสัก และเคลื่อนย้ายจากพื้นที่ส่วนตัวไปสู่สาธารณะ โดยไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นข้อเสียหาย และเป็นไปด้วยความราบรื่นยิ่ง สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมในสังคมปัจจุบัน สักส่วนต่าง ๆ ที่เคยเป็นเรื่องส่วนตัว ควรปกปิด อำพรางไว้ตามประสบการณ์ตรงที่ได้รับการสั่งสอนกันมา เช่น รักแร้ ต้นขา และหน้าท้อง ในปัจจุบันได้ถูกนำมาสร้างความหมายใหม่ วัฒนธรรมสมัยนิยมทำให้การเปิดเผยกลายเป็นการแสดงออกซึ่งความสมัยใหม่ ความมั่นใจ เป็นที่ยอมรับของสังคม¹ แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมการสัก หากมีการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง ณ บริเวณพื้นที่ใดของร่างกาย เจ้าของรอยสักนั้นก็สามารเปิดเผยสู่สายตาของสาธารณะชนได้ โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมการรัکنวลสงวนตัวที่เคยเป็นมาในอดีต

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิวัฒนาการของการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง พบว่าการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างในปัจจุบันเป็นการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง เป็นการผสมผสานระหว่างความเชื่อ รูปแบบการสักในอดีต กับ วัฒนธรรมแฟชั่นสมัยใหม่ ซึ่งการผสมผสานดังกล่าวได้มีการดัดแปลงรูปแบบของวัฒนธรรม ในอดีตนั้นรอยสักถือเป็นพิธีกรรมที่แสดงถึงความเชื่อ ความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ อยู่ยงคงกระพันชาตรี และสร้างอำนาจให้แก่ตน สำหรับในปัจจุบันได้มีการถอดรื้อนัยเชิงอำนาจ ก้าวไปสู่วัฒนธรรม Pop Culture

ดังแนวคิดของ F. Saussure (1974)² ได้กล่าวถึงคุณสมบัติที่สำคัญประการหนึ่งของสัญลักษณ์ที่สามารถถูกดัดแปลงและปรับเปลี่ยนไปตามบริบทที่แตกต่างกันด้วย กระบวนการรื้อถอน (deconstruct) ความหมายเดิมของสัญลักษณ์ แล้วสร้างความหมายใหม่ให้แก่สัญลักษณ์ดังกล่าว (reconstruct) กล่าวคือ การสักมีความหมายเดิมและมักถูกมองในด้านลบว่าเป็น การกระทำของนักโทษ คนคุก นักเลงหัวไม้ ผู้หญิงไม่ดี เป็นต้น ได้ถูกรื้อความหมายนี้ทิ้ง และใส่ความหมายใหม่ว่า การสักคือการแสดงออกของคนรุ่นใหม่ที่มีความกล้าแสดงออก รักความเสี่ยง และความท้าทาย เข้าไปแทนที่ เพื่อทำให้รอยสักถูกลบล้างจากความหมายด้านลบ ความเป็นสมัยใหม่ถูกทำให้ตรงข้ามกับสังคมตามจารีตประเพณีเดิม ๆ และถูกสร้างอัตลักษณ์ของตัวเองขึ้นมาโดย

¹ วุฒิชัย ฤกษ์ประกรกิจ และคณะ. สังคมไทย สายพันธุ์ป๊อป CULTURE. หน้า 141.

² กรองแก้ว วัฒนะมงคลรักษ์. (2545). การสื่อสารกับอัตลักษณ์ถนนข้าวสาร. หน้า 17.

สิ่งประดิษฐ์หรือนวัตกรรมใหม่ๆ ซึ่งผู้ประกอบการสักได้มีบทบาทที่สำคัญ ในการลบล้าง ความหมายเดิมนั้นทิ้ง และจากกรณีความหมายของสินค้า ที่จะประสบความสำเร็จทางการตลาด³ จะต้องเป็นสินค้าที่เชื่อมโยงมิติแห่งจินตนาการ ความคิดฝัน และความทะยานอยากของผู้บริโภค เข้ากับภาพลักษณ์ของสินค้า เนื่องจากจะสามารถทำให้ผู้บริโภคเชื่อว่าสินค้านั้นจะทำให้ตนเองมีเอกลักษณ์ ซึ่งรอยสักถือว่าเป็นสินค้าที่มีคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้นทุกประการ ดังนั้นการประกอบการกิจการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างในปัจจุบัน ก็ได้อาศัยกระบวนการเดียวกันนี้ในการสร้างธุรกิจ

ดังเช่นงานวิจัยของทัศนีย์ มีวรรณ (2542) เรื่อง “การสร้างและการบริโภคสัญลักษณ์ในปรากฏการณ์ชีวิตและการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน” ที่วิเคราะห์สัญลักษณ์ต่าง ๆ ในเรื่องชีวิตในฐานะที่เป็นปรากฏการณ์เชิงสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชนชั้นกลาง โดยการบริโภคชีวิตนั้น เป็นวิธีการผสมผสานรูปแบบวัฒนธรรมแบบใหม่ด้านสุขภาพของชนชั้นกลาง ที่เกิดจากการนำเอาวัฒนธรรมจากแหล่งกำเนิดที่หลากหลายไม่จำกัด เช่น ข้าวกล้องจากอดีตวัฒนธรรมไทย ไร่ กระบองจากวัฒนธรรมจีน แมคโครไบโอติกจากญี่ปุ่น การทำสมาธิจากพุทธศาสนา ฯลฯ การนำทั้งรูปแบบและสัญลักษณ์ของวัฒนธรรมแบบอื่น ๆ ที่มีอยู่มาใช้เป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิตวัฒนธรรมใหม่นั้น จำเป็นต้องมีการตัดแปลงรูปแบบของวัฒนธรรมไปบ้าง และการตัดแปลงที่สำคัญคือ กระบวนการรื้อถอน (deconstruct) ความหมายเดิมของสัญลักษณ์ แล้วสร้างความหมายใหม่ให้แก่สัญลักษณ์ดังกล่าว (reconstruct) เช่น ข้าวกล้องที่มีความหมายเดิมว่าเป็น “ข้าวของคนจน/ข้าวของคนคุก” ได้ถูกรื้อความหมายนี้ทิ้งและใส่ความหมายใหม่ว่าเป็น “ข้าวของคนที่รักสุขภาพ ข้าวที่ถูกหลักอนามัย ข้าวที่อุดมด้วยวิตามิน” หรือกระทั่งในอดีตผู้คนรังเกียจการแต่งกายด้วย “ชุดม่อฮ่อม” ซึ่งอ้างว่าเป็น “ชุดของชานาซึ่งเป็นคนชั้นต่ำ” ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในสังคมชั้นสูง แต่ในปัจจุบันชุดม่อฮ่อมได้กลายเป็นสินค้าแฟชั่นเมือง (O – Top) ที่มียอดขายและส่งออกไปยังต่างประเทศเป็นอันดับต้น ๆ สร้างรายได้ให้กับประเทศไทยเป็นจำนวนมาก เป็นต้น เมื่อกระบวนการรื้อถอนความหมายเดิมของสัญลักษณ์ทำให้รอยสักในปัจจุบันมีความหมายในด้านบวกมากขึ้น จึงไม่ยากเลยที่ผู้ประกอบการจะได้ฉกฉวยเอาโอกาสนี้ในการสร้างเป็นอีกธุรกิจหนึ่งในยุคสังคมบริโภคนิยม

³ สมรภัช ชัยสิงห์กานานนท์. (2544). ทัศนียม : ภาษาในสังคมไทยยุคบริโภคนิยม. หน้า194.

โบริยาร์ดเคยให้คำนิยามถึง “สินค้า” ไว้ในการวิเคราะห์เรื่องการ “บริโภค” ในสังคมศตวรรษที่ 20 ซึ่งมีลักษณะดังนี้⁴

- สินค้าคือวัตถุที่มองเห็นได้ชัดเจนที่สุดของวัฒนธรรม (เป็นวัฒนธรรม) ในแต่ละวัฒนธรรม จะมีรูปแบบเฉพาะ ๆ ในการสร้างรูปแบบสินค้า (จะผลิตสินค้าอะไร จะผลิตสินค้าออกมาในรูปแบบไหน สำหรับใคร เป็นเรื่องของวัฒนธรรมของแต่ละสังคม)

- สินค้าคือสื่อที่ผ่านการแสดงออกทางวัฒนธรรมของมนุษย์ เพราะสินค้าจะมีความสัมพันธ์กับผู้ใช้ เนื่องจากคนในแต่ละวัฒนธรรมที่มีคุณลักษณะทางเพศ อายุ ชนชั้น อาชีพ ฯลฯ จะนำเอาคุณลักษณะส่วนตัวของตนเองเข้าไปสัมพันธ์กับสินค้านั้น เช่น ผู้บริโภครอยสักเพศชายจะนิยมชมชอบลวดลายสักที่ดูแข็งแรง น่าเกรงขาม ต่างจากผู้บริโภคเพศหญิงที่เน้นไปในด้านความอ่อนหวาน นุ่มนวล

จากผลการศึกษาแรงจูงใจ วัตถุประสงค์ในการสัก และการตีความหมายลวดลายสักของผู้บริโภคจะเห็นได้ว่า รอยสักทุกรอยย่อมมีความหมายต่อ ผู้เป็นเจ้าของรอยสักทั้งสิ้น แม้ความหมายของรอยสักจะเป็นเพียงความหมายแห่งความงามเท่านั้น แต่คุณค่าของรอยสักมันมีความหมายที่ลึกซึ้งไปกว่านั้น จนยากที่บางครั้งผู้ที่มิได้เป็นเจ้าของรอยสักจะเข้าใจถึงความหมายที่เป็นหัวใจของมัน และยังสามารสรูปได้ถึงคุณค่าของรอยสักที่มีต่อผู้บริโภคได้ดังต่อไปนี้

1. คุณค่าของความงาม อันเกิดจากลวดลาย และฝีมือของผู้สัก
2. คุณค่าแห่งจิตใจ ซึ่งแฝงอยู่ในความหมายของรอยสักนั้น ๆ ไม่มีข้อสรุปตายตัวลงไปได้ว่า ระหว่างคุณค่าของรอยสักเดียวกันนั้น จะมีความหมายหรือคุณค่าที่เท่าเทียมกัน
3. คุณค่าแห่งความหมาย ของข้อความหรือสัญลักษณ์ที่ปรากฏต่อสายตาของผู้พบเห็น และสัญลักษณ์หรือความหมายเหล่านี้ ส่วนใหญ่จะเป็นสัญลักษณ์ทางสากลที่รู้จักกันโดยทั่วไป

⁴ กาญจนา แก้วเทพ. (2544). การศึกษาสื่อมวลชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์. หน้า 133.

⁵ ชนิตร์ กุ์กาญจน์. (2540, เมษายน). “ด้วยจิตและวิญญาณตราប់ชั่วนิรันดร.” ศิลปวัฒนธรรม. 18(6). หน้า 56.

เช่น รูปดอกไม้ เป็นสัญลักษณ์ของความอ่อนหวาน รูปนกอินทรีเป็นสัญลักษณ์ของความยิ่งใหญ่ และหวัะโหลกเป็นสัญลักษณ์ของความตาย เป็นต้น

จากคุณค่าของรอยสักที่มีต่อผู้บริโภคนี้ สามารถชี้ให้เห็นถึงวัฒนธรรมแห่งรสนิยม ซึ่งเป็นเรื่องของความสนใจของแต่ละบุคคล และมีความเหลื่อมล้ำกันอยู่มากในธรรมชาติของผู้คน แต่ละกลุ่ม โดยรสนิยมเป็นการเลือกปฏิบัติของบุคคลในการที่จะกระทำอย่างที่ตนเห็นว่า ดี/งาม/ชอบ ในการที่จะเลือกซื้อสิ่งของ และครอบครองวัตถุที่ต่างกัน และถึงแม้ว่าบุคคลจะได้แสดงออกในลักษณะที่เหมือนกันก็มิได้หมายความว่าผู้นั้นต้องการจะสื่อในสิ่งเดียวกัน

ในกระบวนการสร้างความหมายของแต่ละคนจะอาศัยการตีความ การเลือกเปิดรับสื่อ รูปร่างลักษณะภายนอกของตน จังหวะ โอกาส และสถานการณ์ ณ ช่วงเวลานั้น ๆ มาประกอบการสังเคราะห์เป็นตัวตนของแต่ละคนขึ้นมาเป็นรูปธรรม ไม่ว่าจะเป็นตัวตน เพศสภาพ สัญชาติ กระทั่งสถานะทางสังคมต่าง ๆ และความหมายที่เกิดขึ้นก็มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เช่นเดียวกับรอยสัก ถึงแม้ว่าการแสดงออกในลักษณะที่เหมือนกัน ก็มิได้หมายความว่าผู้ที่แสดงออกนั้นต้องการจะสื่อในสิ่งเดียวกัน บางคนเลือกสักลวดลายแบบหนึ่งด้วยเพราะมันเป็นสิ่งที่เป็นแฟชั่น และทันสมัย อาจเพื่อเป็นการต่อสู้แข่งขันที่จะทันสมัยที่สุดในกลุ่มคนเท่านั้น บางคนเลือกที่จะให้ความหมายในการเป็นตัวของตัวเอง บางคนกระทำเพราะลวดลายรอยสักเหล่านั้นถือเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่สามารถกล่าวได้ว่าความหมายต่าง ๆ ของลวดลายรอยสักเป็นความหมายเดียวของการสื่อด้วยการแสดงออก แต่เป็นหนึ่งในความหมายที่มีการสื่อถึงและสร้างความรับรู้ให้กับกระแสสังคม

เมื่อผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่องการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ (The Consumption of the Sign) ของ J. Baudrillard มาวิเคราะห์ลักษณะการบริโภคในสังคมสมัยใหม่ ผู้วิจัยก็ได้พบว่าแรงจูงใจและวัตถุประสงค์ในการบริโภครอยสักเป็นไปตามแบบในสังคมสมัยใหม่อย่างแท้จริง คือไม่ใช่การบริโภคเพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐาน หรือการใช้ประโยชน์จากตัวสินค้าอีกต่อไป หากแต่กลายเป็นการบริโภคเชิงความหมาย หรือการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ที่สนองตอบความหมายบางอย่างที่ถูกสร้างขึ้น (construct) และความต้องการความแตกต่าง (difference) จากผู้อื่น เป็นการบริโภคสินค้าในฐานะที่เป็นสินค้าอัตลักษณ์ (identity commodity) ประกอบกับ การปลดปล่อยการกำหนดอัตลักษณ์ให้มีลักษณะลื่นไหลมากขึ้น เป็นการสร้างอัตลักษณ์ทางเลือกให้นอกเหนือไปจากกรอบคิดเดิม ๆ เป็นความพึงพอใจที่ได้บริโภค และแสดงออกถึงบุคลิกลักษณะเฉพาะตนได้ด้วยการ

ลัก ดังข้อความที่ปรากฏในบทความของวุฒิชัย กฤษณะประกรกิจและคณะ⁶ ที่ให้ภาพของ วัฒนธรรมสมัยนิยมในสังคมโลกยุคหลังสมัยใหม่ว่า การลัก และการเจาะ เป็นการแสดงออกในแง่ ของพฤติกรรมของการบริโภค ที่เชื่อมโยงความเป็นตัวตนของปัจเจกกับอัตลักษณ์ของกลุ่มเข้า ด้วยกัน รวมทั้งลักษณะการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงมิติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ความเป็นตัวตน โดยหมายรวมไปถึง ท่าเดินรำ การดูหนัง เดินช้อปปิ้ง การสะสมของที่ระลึกจากหนัง การไปนั่งที่ ลานเบียร์การ์เด้น การกินฟาสต์ฟู้ด และการดื่มไวน์ เป็นต้น

และด้วยลักษณะสำคัญของสังคมหลังสมัยใหม่คือ เป็นสังคมที่เรียกว่า “สังคมสุขนิยม” คือทุกคนสามารถจะเลือกที่จะทำอะไรตามความพึงพอใจของตนเอง ต้องการทำอะไรก็ตามที่ทำให้ ตนเองมีความสุขโดยไม่สนใจใคร วัฒนธรรมในยุคหลังสมัยใหม่จึงเป็นเรื่องที่ฉาบฉวยผิวเผิน เป็นสิ่งดำเนินไปตามอารมณ์มากกว่าเหตุผล และเป็นสิ่งที่ไม่สมเหตุสมผลจึงแปรเปลี่ยนได้ง่ายและ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่งทุกสิ่งทุกอย่างมุ่งไปสู่การแสวงหาความสุข กระนั้นก็ตาม มิได้ หมายความว่า ผู้คนในสมัยปัจจุบันจะไม่ยึดถือกฎเกณฑ์ใด ๆ หรือระบบการแบ่งลำดับชั้นแบบเดิม จะเสื่อมสลายไป แต่ละกลุ่มสังคมกลับสร้างและกำหนดกฎเกณฑ์เฉพาะของกลุ่มตนขึ้น และใช้ มันเป็นตัวบ่งชี้ความแตกต่างระหว่างกลุ่มของตนกับกลุ่มอื่น ๆ ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของความ นิยมและระบบตลาดทำให้ความหมายของทุกสิ่งไม่ยั่งยืนอีกต่อไป เหตุเพราะ “รสนิยม” คือ การแสดงออกในทางปฏิบัติ โดยผ่านทางพฤติกรรมในการเลือกและครอบครองสิ่งของต่าง ๆ

แต่จากการศึกษาบรรยากาการสื่อสารระหว่างการลักของผู้บริโภค รอยลัก กับ ช่างลัก ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงอย่างหนึ่งของวัฒนธรรม ในเรื่องของการรักนวล สงวนตัวในอดีต ที่ฝ่ายหญิงจะต้องปกปิดร่างกายให้มีมิดชิด ไม่พูดคุยกับคนแปลกหน้าอื่น โดยเฉพาะเพศตรงข้ามอย่างสนิทสนมเกินไป แต่ในบรรยากาที่เกิดขึ้นระหว่างการลักรอยลักปะ ลงบนเรือนร่างนั้น ช่างลักซึ่งเป็นเพศชาย ได้มีการถูกเนื้อต้องตัวผู้บริโภครอยลักซึ่งเป็นเพศหญิง ในตำแหน่งที่ทำการลักได้อย่างอิสระ และผู้บริโภครอยลักเพศหญิงเหล่านั้นก็ได้แสดงอาการเขิน อาย หรือคิดว่าตำแหน่งที่ตนลักนั้นเป็นพื้นที่สงวนอันควรปกปิดเฉกเช่นวัฒนธรรมที่มีมาในอดีต หากเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นในอดีตคงจะสามารถเรียกได้ว่าเป็นการกระทำที่ค่อนข้างล่อแหลม ส่อไป ในทางชู้สาว แต่ด้วยความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย ที่ร่างกายถูกสร้างและหล่อหลอมมาด้วย เงื่อนไขทางสังคม การเมือง และวัฒนธรรม ในแต่ละช่วงเวลาของประวัติศาสตร์มนุษย์ การ

⁶ วุฒิชัย กฤษณะประกรกิจ และคณะ. สังคมไทย สายพันธุ์ป๊อป CULTURE. หน้า 135 – 141.

กระทำได้กล่าวที่เกิดขึ้นในปัจจุบันจึงกลายเป็นการมองข้ามวัฒนธรรมที่มีมาในอดีต มาสู่การมองผ่านสายตาของศิลปะ ที่ช่างสักมองตำแหน่งพื้นที่บนร่างกายของผู้บริโภค เป็นเสมือนผืนผ้าใบที่ใช้ถ่ายทอดเรื่องราวทางศิลปะเท่านั้น รวมถึงผู้บริโภคเองก็มีความเต็มใจที่จะเปิดเผยตำแหน่งพื้นที่บนร่างกายเพื่อการสักรอยศิลปะลงไปบนเรือนร่าง เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองเช่นกัน

ดังคำกล่าวของ สมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์⁷ ในการศึกษาเรื่องการแต่งกายที่สะท้อนถึงภาพลักษณ์ทางสังคม ว่าร่างกายของมนุษย์เป็นพื้นที่ที่ธรรมชาติและสังคมมาปะทะกัน แม้ว่าร่างกายจะเป็นร่างตามธรรมชาติ แต่อีกนัยหนึ่งก็เป็นรหัสทางสังคมด้วย มนุษย์จะถ่ายทอดความหมายของระบบการแบ่งประเภททางสังคม และวัฒนธรรมที่ซับซ้อนของตนลงสู่สิ่งของที่นำมาตกแต่งร่างกาย ผิวหนังจึงถือเป็นเวทีต่อสู้อะหว่างตัวตน (self) กับสังคม การแต่งกาย, เครื่องแต่งตัวจึงเป็นสื่อของการบ่งชี้ (identity) ถึงตัวตนเมื่อเราจะเข้าสังคม เช่น เดิมในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ หญิงเปลือยอกได้ ไม่ถูกตัดสินว่าโป้ ครั้นใน สมัยรัชกาลที่ 5 การเปิดเผยร่างกายกลับเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ อับอาย มีการแบ่งเวลาและพื้นที่อย่างชัดเจน และกำหนดการแต่งกายตามพื้นที่และเวลานั้นด้วย อาทิ ชุดกีฬา ชุดนอน ชุดว่ายน้ำ ชุดราตรีสโมสร ชุดกลางวัน ชุดอยู่บ้าน ชุดออกนอกบ้าน ชุดทำงาน เป็นต้น สอดคล้องกับการวิเคราะห์อวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่ถูกนำมาใช้เป็น Sex Appeal⁸ เมื่อใช้เกณฑ์ (Categories) เรื่องความเป็นส่วนตัว / ส่วนรวม (private / public sphere) ที่ปรากฏอยู่ตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ซึ่งแปรเปลี่ยนไปตามรหัสทางวัฒนธรรมของแต่ละสังคม แต่ละกาลเวลา เช่น โบหน้าเป็นพื้นที่สาธารณะในสังคมไทย แต่เป็นพื้นที่ส่วนตัวในสังคมมุสลิม หรือขาอ่อนของผู้หญิงไทยเคยเป็นพื้นที่ส่วนตัวในอดีต แต่ปัจจุบันขาอ่อนได้กลายเป็นพื้นที่สาธารณะไปแล้ว เช่น การนิยมสวมใส่กางเกงขาสั้นของผู้หญิงไทยที่สามารถสังเกตเห็นที่สาธารณะทั่วไป สัดส่วนต่าง ๆ ที่เคยเป็นเรื่องส่วนตัวของผู้หญิงควรปกปิด อำพรางไว้ตามประเพณีธรรมที่ผู้หญิงไทยได้รับการสั่งสอนกันมา เช่น รักแร้ ต้นขา หน้าท้อง แต่ในปัจจุบันก็ถูกนำมาสร้างความหมายใหม่ Pop Culture ทำให้ผู้หญิงต้องเปิดเผย ถึงจะถือว่าเป็นการแสดงออกซึ่งความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ เป็นผู้หญิงที่มีความมั่นใจเป็นที่ยอมรับของสังคม การบริโภครอยสักถือเป็นปรากฏการณ์หนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนย้ายบรรทัดฐานของสตรีในการปกปิดร่างกายไปสู่การเปิดเผยร่างกายมากขึ้น

⁷ สมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์. รสนิยม : ภาษาในสังคมไทยยุคบริโภคนิยม. หน้า 166 – 167.

⁸ สมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์. (2538). แลดูผู้คนในห้างสรรพสินค้า. หน้า 93.

ดังคำกล่าวของ แมเรียนน์ เทสซานเดอร์ (Marianne Tesamder)⁹ ที่เรียกกระแส ใโปของการบูชาความงาม เกลียดกลัวความแก่และความอ้วนของผู้หญิง เป็น “ลัทธิพิธิของร่างกาย” (the cult of the body) ในระบบทุนนิยมบริโภคนิยมในยุคโลกาภิวัตน์ว่าได้เกิดวิธีคิดใหม่เกี่ยวกับความงามและเรือนร่างที่สัมพันธ์กันและถนอมรักษากัน โคนวิธีคิดเดิมอย่างสิ้นเชิง นั่นคือ ผู้หญิงและผู้ชายยุคใหม่ล้มเลิกความคิดเดิมว่า ร่างกายจะสวยจะหล่อหรือไม่ขึ้นอยู่กับต้นทุนเดิมที่พ่อแม่ให้มา หรือขึ้นอยู่กับบุญวาสนาที่ทำมาแต่ชาติปางก่อน กลายมาเป็นร่างกายเป็นทุนเดิมที่เราได้มาตามธรรมชาติก็จริง แต่เทคโนโลยีสามารถช่วยให้มนุษย์ก้าวพ้นขีดจำกัดดังกล่าวได้ ด้วยการแปลง โจนม เสริมตั้ง ลดกรรม เปลี่ยนสีผม ลดน้ำหนัก คุดูไขมัน หรือแม้กระทั่งการศัลยกรรมศิลปะบนเรือนร่าง เพื่อให้ตนเองได้เป็นเจ้าของ “เรือนร่าง” ที่พึงปรารถนา รวมทั้งมีโอกาสใช้เรือนร่างนั้นเป็นต้นทุนทางกายภาพภายในสังคมยุคดิจิทัลที่ให้ความสำคัญอย่างมากกับสิ่งที่เรียกว่า “รู้สึกมั่นใจ ถ้าตัวเองคุดูดี” (feel good, look great)

ซึ่งสามารถกล่าวเปรียบเทียบในลักษณะเดียวกับพื้นที่ในการลงรอยสักบริเวณต่าง ๆ บนเรือนร่าง ถึงแม้ว่าการสักจะใช้พื้นที่บนร่างกายซึ่งถือเป็นพื้นที่ส่วนตัว แต่การอวดรอยสักให้ปรากฏสู่สายตาคนทั่วไปก็แสดงให้เห็นว่าร่างกายได้กลายเป็นพื้นที่สาธารณะไปโดยปริยาย ด้วยลักษณะของวัฒนธรรมหลังสมัยใหม่ที่นิยมทำให้ร่างกายเป็นศิลปะ เป็นพื้นที่ของการแสดงอัตลักษณ์ หรือสามารถมีอำนาจในการควบคุมการจับจ้องของสายตาผู้อื่น ทำให้เกิดแนวคิดใหม่ว่าการปรับเปลี่ยนจากพื้นที่ส่วนตัวให้กลายเป็นพื้นที่สาธารณะในกรณีของรอยสัก เกิดจากการหาทางออกให้กับสภาพจิตใจที่ต้องการแสดงความเป็นตัวตนโดยผ่านสัญลักษณ์ หรือการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ ด้วยสินค้าที่ตนอุปโภค , บริโภค ที่ทำให้ร่างกายถูกใช้เป็นเวทีในการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์นั่นเอง

การศัลยกรรมศิลปะบนเรือนร่างเป็นปรากฏการณ์การต่อสู้อย่างหนึ่งทางสังคม ที่เกิดขึ้นเฉกเช่นเดียวกับปรากฏการณ์การต่อสู้ในเรื่องของการแต่งกายที่ต้องการความเสรี และมีความแปลกแยกมาในทุกยุคทุกสมัย จะเห็นได้จากสิ่งของที่คนในสังคมผลิตขึ้นได้ถูกบรรจุความหมายของการแบ่งแยกประเภทไว้ก่อนแล้ว แต่เมื่อมันถูกนำมาใช้โดยผู้บริโภค มันอาจไม่ได้ถูกใช้ตามประเภทที่ถูกแบ่งมาในตอนต้น เพราะผู้บริโภคแต่ละคนก็มีระบบการจัดการแบ่งประเภทของตน บางคนอาจยอมรับการแบ่งประเภทที่สังคมกำหนดไว้ บางคนก็ไม่ยอมรับและเลือกที่จะแสดงการ

⁹ พัฒนา กิติยาธา. (2546). คนพันธุ์ใโป : ตัวตนคนไทยในวัฒนธรรมสมัยนิยม. หน้า 122.

คัดค้านด้วยการละเลย หรือพลิกกลับประเภทที่ถูกแบ่งไว้ ซึ่งถ้าการต่อสู้ทางสัญลักษณ์มีพลังพอ สังคมก็อาจจะยอมรับการแบ่งประเภทใหม่ได้ ในทางกลับกันสังคมก็ละเลย ปฏิเสธ และเลือกปฏิบัติต่อคนที่ไม่ทำตามการแบ่งประเภทได้เช่นกัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงจะเปลี่ยนไปตามมิติของพื้นที่และเวลา ดังนั้น เมื่อเราศึกษาการแสดงออกทางการแต่งกายภายใต้บริบทที่แวดล้อมอยู่ เราก็จะเห็นภาพของการต่อสู้ได้ชัดเจนมากขึ้น

ดังจะเห็นได้จากการแต่งกายแบบ “จิ้งเหลน”¹⁰ เป็นการต่อสู้โดยใช้การละเมิดและพลิกกลับทางสัญลักษณ์ในการแต่งกาย มีการนำเอาวัสดุหรือสัญลักษณ์ของหญิงเข้ามาประกอบในเสื้อผ้าของตน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสี สัน ลวดลาย และรูปทรง เพื่อแสดงออกถึงการต่อต้านกรอบหรือแบบแผนที่สังคมกำหนด ในขณะที่ผู้หญิงก็แสดงออกด้วยการใส่เสื้อยัดรูป สีสันจัด นุ่งชอร์ตสเล็ก พากันออกไปเที่ยว (รสนิยม : ภาษาในสังคมไทยยุคบริโภคนิยม หน้า 178) จะเห็นได้ว่าคนกลุ่มนี้(สมัย พ.ศ.2494)ได้แสดงออกถึงความเสรีของตนที่แตกต่างไปจากกรอบกำหนดของสังคม ภาพของคนรุ่นใหม่จะเน้นความเป็นอิสระ คืออิสระจากข้อกำหนดที่คับแคบ สวมใส่เสื้อผ้าตามอารมณ์ ใส่อะไรก็ได้ที่รู้สึกสบาย แต่งตามความพอใจของตนเอง ชอบชีวิตตามถนน การแสดงออกถึงความเสรีในการแต่งกายมีมานานแล้วมิใช่เพิ่งเกิดขึ้น เพียงแต่ในยุคสมัยก่อนมีข้อจำกัดบางประการทำให้ไม่เอิกเกริก เช่นในปัจจุบันการแสดงออกถึงสิทธิเสรีภาพที่จะเลือกซึ่งแปลกแยกออกจากบรรทัดฐานเดิม ๆ ของสังคม เช่น การสร้างความแปลกใหม่ด้วยการสักราวกับว่าตนได้มีอำนาจและความรับผิดชอบต่อร่างกายของตนเองอย่างเต็มที่ ดังนั้นการสักรอยศิลปะบนเรือนร่างจึงเปรียบเสมือนการไหลเทและการผสมกลมกลืนระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมกับวัฒนธรรมสมัยใหม่ เพื่อแสดงอัตลักษณ์ส่วนบุคคลของผู้สักดังได้กล่าวมา

¹⁰ สมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์. รสนิยม : ภาษาในสังคมไทยยุคบริโภคนิยม. หน้า 177. “จิ้งเหลน” หมายถึงบุรุษเพศที่มีกรรมวิธีการแต่งกายออกจะพิลึกพิลั่นผิดแปลกไปจากสุภาพชน นับแต่ทรงผมลงมาถึงเสื้อ กางเกง ตลอดจนถึงรองเท้าที่เดี๋ยว ที่มาของคำว่าจิ้งเหลนนี้เข้าใจว่าเริ่มจากทรงกางเกงขาขาวของผู้ชาย อันเป็นแฟชั่นฟิงนิชอยู่เมื่อปี พ.ศ.2492 กางเกงทรงดังกล่าวเมื่อสวมแล้วจะรัดรูปไม่ติดกับกางเกงขี้น้า แต่แนบเนื้อมากกว่า แหละเมื่อนุ่งกางเกงทรง “วิปริตแล้ว” ก็จำเป็นต้องสวมเสื้อให้ “วิถิดาร” ไปด้วย จึงเกิดมีเสื้อเชิ้ตทั้งแขน สั้นและแขนยาว ที่มีแบบ สี และลวดลายแปลก ๆ เป็นของคู่กัน ผู้แต่งกายแบบประหลาดดังกล่าวมักจะถูกเรียกว่า แต่งตัวเป็น “จิ้งเหลน” อันมีความหมายห่างไกลออกไปจากสุภาพชนเดิมที่ (อัมพร หาญนภา, 2506 : 23 – 24)

ข้อจำกัดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีข้อจำกัดในการเก็บข้อมูลทั้งในส่วนของผู้ประกอบธุรกิจและช่าง
สัก และผู้บริโภคดีังต่อไปนี้

ข้อจำกัดของผู้ประกอบธุรกิจและช่างสัก จะเป็นในส่วนของ การขอเข้าไปเก็บข้อมูล
ในครั้งแรกของการเข้าไปแสดงตัวว่าจะขอเข้าไปเก็บข้อมูล และสังเกตการณ์ภายในร้านนั้น ผู้
ประกอบธุรกิจและช่างสักมักจะลังเล และยังไม่ตอบตกลงในทันที อันเนื่องมาจาก

1. สถานที่สัก เพราะร้านสักส่วนใหญ่จะมีสถานที่ที่ไม่กว้างมากนัก โดยเฉพาะบริเวณ
ตลาดกลางคืนใต้สะพานพระพุทธยอดฟ้าฯ และบริเวณตลาดนัดสวนจตุจักร

2. การสักรอยศิลปะบนเรือนร่างถือเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ผู้ประกอบธุรกิจและช่างสัก
จึงไม่ยอมเปิดเผย อุปกรณ์การสัก ขั้นตอนการสัก ตลอดจนลวดลายสักที่มีอยู่ภายในร้านสู่
สาธารณะมากนัก เพราะผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักแต่ละคนก็มีเทคนิคในการสักไม่เหมือนกัน
รวมถึงอุปกรณ์ที่ใช้ ถ้าหากมีการเผยแพร่ออกไปจะทำให้เกิดการเลียนแบบระหว่างร้านสักด้วยกัน
จนไม่สามารถนำมาเป็นจุดเด่นของร้านได้อีกต่อไป เช่น ร้านที่มีเตาอบหม้อเชื้อโรค ถือเป็นจุดเด่น
ด้านความสะอาด เป็นต้น ในส่วนของลวดลายรอยสัก ผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักส่วนใหญ่
มักจะไม่นิยมนำภาพลวดลายภายในร้านออกมาเผยแพร่ ให้ถ่ายภาพได้เฉพาะบางมุมเท่านั้น

3. ผู้ประกอบธุรกิจและช่างสักบางคนกลัวการศึกษา โดยเฉพาะขั้นตอนการเก็บ
ข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์ ระหว่างทำการสักนั้น จะทำให้ตัวผู้ประกอบธุรกิจและ
ช่างสักเองไม่มีสมาธิในการทำงาน และเกรงว่าจะทำให้ผู้บริโภครู้สึกเกิดความรำคาญ หรือไม่พอใจขึ้น
ได้ เนื่องจากผู้บริโภคนบางคนสักในตำแหน่งที่ถือว่าเป็นพื้นที่อันควรปกปิด และต้องการความเป็น
ส่วนตัว

ข้อจำกัดของผู้บริโภค มีดังต่อไปนี้

1. ข้อจำกัดด้านเวลา ในแต่ละวันของร้านสักจะมีผู้บริโภคมารับบริการไม่แน่นอน บางวันมีมากถึง 4 คน หรือบางวันอาจจะมีแค่ 1 คนเท่านั้นทำให้ผู้วิจัยใช้เวลาค่อนข้างมากในการรอผู้บริโภคนั่งมารับการสัก และผู้วิจัยไม่สามารถคาดเดาได้ว่าจะเจอผู้บริโภคในลักษณะใด

2. ผู้บริโภคบางคนต้องการความเป็นส่วนตัว และไม่สะดวกหรือปฏิเสธการให้สัมภาษณ์ทำให้ผู้วิจัยจำเป็นต้องรอผู้บริโภครายใหม่ที่พร้อมจะให้สัมภาษณ์ และยินดีให้ความร่วมมือ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะมีการขยายพื้นที่การศึกษาให้มากขึ้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสัก ที่มีที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครเท่านั้น ไม่ได้ศึกษาร้านสักที่ตั้งอยู่บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวเช่น พัทยา จังหวัดชลบุรี หรือบริเวณเกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี ที่ถือว่าได้รับความนิยมจากผู้บริโภคทั้งคนไทย และชาวต่างชาติ ซึ่งอาจจะมีความโดดเด่นที่แตกต่างออกไป

2. ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะร้านสักที่ถือเป็นร้านสักสมัยใหม่ มิได้ศึกษาร้านสักที่เป็นสำนักสงฆ์ หรือสำนักต่าง ๆ เนื่องจากหากมีการศึกษาเปรียบเทียบจะทำให้เห็นประโยชน์ที่แสดงถึงความแตกต่างหลากหลายของวัฒนธรรมการสักมากขึ้น

3. ควรจะมีการศึกษาวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ “ผู้หญิงกับการสัก” ให้มากขึ้น เนื่องจากในอดีตหากจะกล่าวถึงการสักรอยศิลปะลงบนเรือนร่างนั้นถือเป็นเรื่องของเพศชายแทบทั้งสิ้น แต่ในปัจจุบันผู้หญิงได้เข้ามามีบทบาทในวงการการสักมากขึ้นทั้งในส่วนของผู้ประกอบการธุรกิจและช่างสักเอง ตลอดจนเป็นผู้ที่เข้ามารับการสักที่มีสัดส่วนเติบโตขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

4. เนื่องจากขณะนี้การสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง ถือเป็นการกระทำที่เลื่อมล้ำทางทางวัฒนธรรมและประเพณีไทย จึงควรมีการศึกษาในส่วนของอาชีพการงาน ว่ามีการยอมรับได้หรือไม่ได้ในลักษณะอาชีพประเภทใด และเพราะเหตุใด

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. การสักรอยศิลปะบนเรือนร่างเป็นการกระทำโดยตรงลงบนผิวหนัง ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงหลากหลายประการต่อร่างกายได้ ดังนั้นกระทรวงสาธารณสุข หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะเข้ามากำหนดวิธีการปฏิบัติ ตลอดจนจัดทำทะเบียนร้านสักให้เป็นระบบ เพื่อง่ายต่อการควบคุมดูแล และป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2. ขณะนี้ร้านสักในประเทศไทยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับอายุและวัยของผู้บริโภค โดยมีการกำหนดอายุของผู้บริโภคที่ต่ำกว่าอายุ 18 ปี เนื่องจากยังไม่บรรลุนิติภาวะซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญทางกฎหมาย ดังนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐควรมีการกำหนดเป็นมาตรการอย่างจริงจัง และเข้มงวด โดยออกเป็นมาตรการปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันต่อไป

Print2PDF
บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กาญจนา แก้วเทพ. (2541). การวิเคราะห์ข้อ แนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพมหานคร : เอ็ดดิสันเพรส โพรดักส์.
- _____. (2541). การศึกษาสื่อมวลชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์. กรุงเทพมหานคร : เอ็ดดิสันเพรส โพรดักส์.
- _____. (2543.) มองสื่อใหม่ มองสังคมใหม่. กรุงเทพมหานคร : เอ็ดดิสันเพรส โพรดักส์.
- _____. (2541). สื่อสารมวลชน ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : เอ็ดดิสันเพรส โพรดักส์.
- _____. (2544). ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : เอ็ดดิสันเพรส โพรดักส์.
- เกษียร เตชะพีระ. (2539). บริโภครวมเป็นไทย. ใน ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. **จินตนาการสู่ปี 2000 : นวัตกรรมเชิงกระบวนทัศน์ด้านไทยศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ทองฉัตร โดษยานนท์ และ ณรงค์ สิงห์ประเสริฐ. (2519). **นิติเวชศาสตร์ : การพิสูจน์หลักฐานเกี่ยวกับบุคคล**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- แดนบิช บรัดเลย์. (2514). **อักษรภิธานศัพท์**. พระนคร : คุรุสภา.
- ถวัลย์ อาสนะเสน, นพ.พตอ. (2514). **นิติเวชศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภา.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2537). **พฤติกรรมผู้บริโภคทางการตลาด**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเคียนสโตร์.
- นราทิพย์ประพันธ์พงศ์, พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระฯ. (2505). **จดหมายเหตุลาลูแบร์ เล่ม 1**. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภา.
- นันทขว้าง สิริสุนทร. (2545). **เปลือยโป๊ป คัลเจอร์**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเนชั่น มัลติมีเดียกรุ๊ป จำกัด (มหาชน).
- ประเทิน มหาจันทร์. (2534). **ศิลปะการสักกลาย**. กรุงเทพมหานคร : โอเอสพรีนติ้งเฮ้าส์.
- ปรีดา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล. (2543). **ชีวิตชายขอบ ตัวตนกับความหมาย**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

ยุธิษฐิธร. (2503). ประวัติศาสตร์ของการสัก : ชำระนำรู้ ู้ไว้ไว้ว่า. กรุงเทพมหานคร : อนุการพิมพ์.

ปรีตดา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล. (2541). เพลย์ร่างพร่างกาย : ทดลองมองร่างกายในศาสนา ปรัชญา การเมือง ประวัติศาสตร์ ศิลปะ และมานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

พรชัย ตระกูลวรานนท์. (2541). จักรวาลบนเรือนร่างมนุษย์. ใน ปรีตดา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล, เพลย์ร่างพร่างกาย : ทดลองมองร่างกายในศาสนา ปรัชญาการเมือง ประวัติศาสตร์ ศิลปะ และมานุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

แพร่พิทยา, สำนักพิมพ์. (2526). พจนานุกรมฉบับแพร่พิทยา. กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.

ศิริรักษ์ ศิวารมย์. (2538). วัฒนธรรมกับการบริโภคความหมายและการเคลื่อนไหวในโลกสินค้า. ใน สิริพร สมบูรณ์บุรณะ. วัฒนธรรมการบริโภคแนวคิดและการวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรามหาวิทยาลัยเกริก.

ศิริชัย ศิริภายะ และ กาญจนา แก้วเทพ. (2531). ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์. (2538). แลดูผู้คนในห้างสรรพสินค้า. ใน สิริพร สมบูรณ์บุรณะ. วัฒนธรรมการบริโภคแนวคิดและการวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรามหาวิทยาลัยเกริก.

สิริพร สมบูรณ์บุรณะ. (2538). วัฒนธรรมการบริโภคแนวคิดและการวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรามหาวิทยาลัยเกริก.

อริคม โกมลวิทยาธร. (2538). ทฤษฎีว่าด้วยการศึกษาเรื่องสังคมบริโภคนิยม. ใน สิริพร สมบูรณ์บุรณะ. วัฒนธรรมการบริโภคแนวคิดและการวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรามหาวิทยาลัยเกริก.

อุบลรัตน์ ศิริวุศักดิ์. (บรรณาธิการ). (2541). การสื่อสารมวลชนเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บทความ

กาญจนา แก้วเทพ. (2545). “สื่อและวัฒนธรรมศึกษากับสังคมไทย.” รัฐศาสตร์สาร, ปีที่ 23, ฉบับที่ 3. หน้า 50 - 97.

- จอม เพชรประดับ. (2545, 6 พฤษภาคม). “ต่างชาติสร้างชื่อ “ไทย” กระฉ่อนสักลายไทยชนะเลิศ
 เทตทุโลก.” มติชน. หน้า 25.
- จารุบุตร เรื่องสุวรรณ. (2527, พฤษภาคม). “การพัฒนาเศรษฐกิจกับวัฒนธรรมท้องถิ่น.”
 ศิลปวัฒนธรรม, ปีที่ 5, ฉบับที่ 7. หน้า 44.
- จิมมี่ หว่อง. (2544, พฤษภาคม). “JIMMY WONG ผมสร้างสรรค์ศิลปะบนผิวหนัง.”
 SUMMER, ปีที่ 12, หน้า 83 – 89.
- ชนิดร ภู่อัญจน์. (2539, ธันวาคม). “ตำนานแห่งรอยสักศิลปะบนเรือนร่างของมนุษย์.”
 ศิลปวัฒนธรรม, ปีที่ 18, ฉบับที่ 2. หน้า 168 – 171.
- ชนิดร ภู่อัญจน์. (2540, มกราคม). “ความหมายของรอยสักศรัทธาแห่งวิญญาณและศิลปะ.”
 ศิลปวัฒนธรรม, ปีที่ 18, ฉบับที่ 3. หน้า 164 – 166.
- ชนิดร ภู่อัญจน์. (2540, กุมภาพันธ์). “จิตกำหนดศิลป์ รอยสักเทพเจ้า รอยสักอารมณ์เพศ.”
 ศิลปวัฒนธรรม, ปีที่ 18, ฉบับที่ 4. หน้า 164 – 166.
- ชื่นสุข โกมุทานนท์. (2523, 1 สิงหาคม). “สนใจสักไหม.” มหาวิทยาลัย. หน้า 8.
- ณัฐภัทร นาวิกชีวิน. (2521, กรกฎาคม – กันยายน). “ลายสักขาที่บ้านเชียง.” เมืองโบราณ. หน้า
 93-96.
- ไพโรจน์ สโมสร. (ม.ป.ป.). “จิตรกรรมบนผิวหนัง.” วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น. หน้า 2 – 6.
- ภัทร ด่านอุตรา. (2541). “หากไม่ดูเป็นการรบกวนก็จะชวนมาศึกษา Popular Culture กัน :
 ข้อสังเกตบางประการ.” รัฐศาสตร์สาร, ปีที่ 20, ฉบับที่ 3. หน้า 351 – 363.
- สมชาย นิลอาธิ. (2527, ธันวาคม). “ลายสักจิตรกรรมบนความเจ็บปวด.” ศิลปวัฒนธรรม, ปีที่ 6,
 ฉบับที่ 2. หน้า 165.
- สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์. (2531, พฤษภาคม – กรกฎาคม). “โบดริยาร์ด : นักคิดที่เจาะลึกความเป็นไป
 ของสังคมแห่งการบริโภค ตอนที่ 1.” จดหมายข่าวสังคมศาสตร์, ปีที่ 10, ฉบับที่ 4.
- อารีรัตน์ ชีโรท. (2540, 13 ตุลาคม). “ศิลปะบนเรือนร่างศาสตร์โบราณ.” คมชัดลึก. หน้า 10.

เอกสารอื่น ๆ

- ยูอิ นากามูระ. (2538, 21 – 22 กันยายน). บริโกลนิยมในกรุงเทพมหานคร : กบเคโระกับนักเรียน
 นักศึกษาหญิง. เอกสารประกอบการสัมมนา โลกาภิวัตน์กับปัญหาสังคมไทย.

ศรินทร รัตน์เจริญจร. (2545, 27 – 29 มีนาคม). **กลุ่มวัฒนธรรมบริโภค**. เอกสารประกอบการประชุม.

ศุกัญญา สุกบรรทัด. (2544). **อัตลักษณ์ (Identity)**. เอกสารประกอบการสอนวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ.

สุริชัย หวันแก้ว. (2540, 8 – 11 กันยายน). **การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของไทยและแนวโน้มในอนาคต**. เอกสารประกอบการบรรยาย.

สุลักษณ์ ศรีบุรี และ ทวีวงศ์ ศรีบุรี. (2530). **ลายสักที่พบในภาคกลางของประเทศไทย** (รายงานวิจัย) **ทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**.

วิทยานิพนธ์

ทวีรัก กลิ่นสุคนธ์. (2541). **การศึกษากระบวนการผลิตและการบริโภคภาพเขียนลวดแบบในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิเทศศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิมพ์พรรณ รัตนวิเชียร. (2541). **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับรอยสักของผู้ต้องขัง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

รังสรรค์ เจริญพันธ์วิสิน. (2543). **การเปลี่ยนแปลงสัญลักษณ์และรหัสของสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมทางพุทธศาสนาในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิเทศศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วริษา นาคจรัสกูร. (2540). **การวิเคราะห์ภาพถ่ายบุคคลเชิงตรรกะการบริโภคของโบดริยาร์ด**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิเทศศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

M. Foucault. (1980). **“Body/Power” in C. Gordon (ed.) Michel Foucault : Power/Knowledge.** (pp.58) Brighton : Harvester.

Storey, John. (1993). (Athens : The University of Georgia Press) pp.5. **An Introductory Guide to Culture Theory and Popular Culture.**

Turner, Bryan. (1995). **Images of Aging : Cultural Representations of Later Life.** London, New York : Routledge.

ARTICLES

M. Douglas. (1970). "Natural Symbols : Explorations in Cosmology." **London : The Cresset Press**, p.68.

Umemoto, Kiane L. (1980, September – October). "Thai Charms, The Art of Tattooing." **Sawaddi. The Journal of Thai International Airways.** pp. 9 – 13.

ภาคผนวก

This document was created by the trial version of Print2PDF. !
Once Print2PDF is registered, this message will disappear. !
Purchase Print2PDF at <http://www.software602.com>

Coding Sheet

แสดงแรงจูงใจของผู้บริโภคในการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง

แรงจูงใจของผู้บริโภคในการสักรอยศิลปะบนเรือนร่าง										
จากกำลัง อำนาจภายในตัวตนของผู้บริโภค		จากกำลัง อำนาจภายนอกตัวตนของผู้บริโภค								
เป็นความ ทันสมัย	เกิดจากความฝันและ จินตนาการ	เชื่อว่าเป็น ความ ศักดิ์สิทธิ์	เกิดจากการ ลอกเลียนแบบ (ทำตามผู้อื่น)	เกิดจากความพอใจ ในศิลปะของ ลวดลาย	เกิดจาก ลักษณะของ ร้านสัก	เกิดจากความ น่าเชื่อถือของ ช่างสัก	ต้องการใช้ ลวดลายศิลปะมา ปกปิดรอย แผลเป็น	เป็นแรงแห่ง ความรัก	ตอบสนองความ ต้องการของผู้อื่นที่มี อิทธิพลต่อตนเอง	ถือเป็น เอกลักษณ์ ใน ครอบครัว

Coding Sheet

แสดงการสื่ออัตลักษณ์จากรอยสักของผู้บริโภค

การสื่ออัตลักษณ์จากรอยสักของผู้บริโภค			
แสดงออกถึงความมีกลุ่มพวก	แสดงออกถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตเฉพาะตน	แสดงออกถึงความเป็นคนทันสมัย	แสดงถึงความเป็นคนที่ขึ้นของศิลปะ

This document was created by the trial version of Print2PDF. !
 Once Print2PDF is registered, this message will disappear. !
 Purchase Print2PDF at <http://www.software602.com>

Coding Sheet

แสดงการเคลื่อนย้ายจากพื้นที่ส่วนตัวไปสู่พื้นที่สาธารณะ

มุมมองของผู้ประกอบการ					มุมมองของผู้บริโภค				
เกี่ยวกับ ตัวตน	เกี่ยวกับ วัฒนธรรม	เกี่ยวกับสมัยนิยม และ โลกาภิวัตน์	เกี่ยวกับเพศ	อื่น ๆ	เกี่ยวกับ ตัวตน	เกี่ยวกับ วัฒนธรรม	เกี่ยวกับสมัยนิยม และ โลกาภิวัตน์	เกี่ยวกับเพศ	อื่น ๆ

This document was created by the trial version of Print2PDF. !
 Once Print2PDF is registered, this message will disappear. !
 Purchase Print2PDF at <http://www.software602.com>

ข้อมูลส่วนตัวของผู้บริโภค

ชื่อ ..... นามสกุล .....

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 20 ปี 21 – 25 ปี

26 – 30 ปี 31 – 35 ปี

36 – 40 ปี 41 – 45 ปี

46 – 50 ปี 50 ปีขึ้นไป

3. การศึกษา

ต่ำกว่ามัธยมศึกษา มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า

ปวส. หรืออนุปริญญา ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

พนักงานบริษัท ประกอบธุรกิจส่วนตัว

แม่บ้าน รับจ้าง

นักเรียน/นักศึกษา อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

5. รายได้/เดือน

10,000 – 20,000 บาท 20,001 – 30,000 บาท

30,001 – 40,000 บาท 40,000 บาทขึ้นไป

6. ปัจจุบันท่านพักอาศัยอยู่ที่ _____

7. สถานภาพส่วนตัว

โสด สมรส จำนวนบุตร.....คน

หย่าร้าง จำนวนบุตร.....คน

8. สถานภาพครอบครัว (บิดา – มารดา)

อยู่ด้วยกัน แยกกันอยู่ ถึงแก่กรรม

ประวัติผู้เขียน

นางสาวชนกภรณ์ นรากร เกิดเมื่อ 25 ตุลาคม 2523

ประวัติการศึกษา

สำเร็จการศึกษา : ระดับปริญญาตรี บัญชีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี จาก มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ประวัติการทำงาน

ธันวาคม 2548 – ปัจจุบัน : บริษัทสวีเดนมอเตอร์จำกัด (มหาชน)
ตำแหน่งที่ปรึกษาการขายรถยนต์ฟอร์ด และ วอลโว่ และเป็นนักจัดรายการวิทยุ “รายการสนามเด็กเล่น” คลื่น fm 101

กรกฎาคม 2548 – สิงหาคม 2548 : จัดรายการวิทยุ คลื่น fm92.25
รายการ “นายชาวบ้านชวนคุย”

มิถุนายน 2548 – สิงหาคม 2548 : บริษัททีวี อลาการ์ตจำกัด ตำแหน่งโปรดิวเซอร์ และพิธีกร รายการ UBC Social News , Family News Alert ทางสถานีโทรทัศน์ ยูบีซี 07 และ รายการรู้ทันหุ่นกับช่อง 11

กุมภาพันธ์ 2547 – พฤษภาคม 2548 : บริษัททีวีอาร์วัน เรดิโอ จำกัด ตำแหน่งผู้สื่อข่าว หน้าที่รับผิดชอบ ประกาศข่าวต้นชั่วโมง ควบคุมการผลิตรายการ และประสานงานรายการ ทางสถานีวิทยุ fm 101

งานอดิเรก

จัดรายการวิทยุ และ อ่านสปอตโฆษณาทางวิทยุ